

Strategia Sectorială de Turism 2021-2027
pentru
Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest
-versiunea ianuarie 2026 -

COLECTIVUL DE ELABORARE

**ACADEMIA ROMÂNĂ-FILIALA CLUJ-NAPOCA
CENTRUL DE CERCETĂRI GEOGRAFICE**

- 1. CS I Dr. Pompei Cocean – Șef de proiect**
- 2. Asist. Cerc. Dr. Magdalena Drăgan**
- 3. CS III Dr. Gabriela Munteanu**
- 4. CS III Dr. Ștefan Bilașco**
- 5. Asist. Cerc. Dr. Ileana Cristina Vasiliță - Crăciun**
- 6. Asist. Cerc. Drd. Gabriel Nicula**

REVIZIA 4 – 15 IANUARIE 2026

CUPRINS

INTRODUCERE	5
CAP. 1. PREMISELE EVOLUȚIEI TURISMULUI REGIONAL DIN PERSPECTIVA SOCIALĂ, ECONOMICĂ ȘI GEOPOLITICĂ ÎN PERIOADA 2021-2027	8
1.1. Fenomene și procese de risc turistic cu impact strategic	8
1.2. Criza actuală a domeniului turistic.....	10
1.3. Reziliența turismului la contextul perioadei 2021-2027	13
CAP. 2. ANALIZA SWOT A TURISMULUI DIN REGIUNEA NORD-VEST.....	15
CAP. 3. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE STRATEGIEI.....	17
3.1. Viziunea strategică	17
3.2. Obiectiv general și obiective specifice	22
3.3. Mecanismul de prioritizare a proiectelor propuse pentru dezvoltarea turismului în Regiunea Nord-Vest în intervalul 2021-2027	26
3.4. Decalogul intervențiilor și amenajărilor prioritare ale etapei 2021-2027	28
CAP. 4. STRATEGIE DE PROMOVARE A OFERTEI TURISTICE REGIONALE	31
CAP. 5. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	35
CAP. 6. Mecanismul de tranziție și pregătire a ciclului strategic 2028-2034.....	40
6.1. Evaluarea mid-term a strategiei	40
6.2. Scanarea orizontului – actualizarea contextului	43
6.3. Măsurile pilot (2026-2028)	50
6.4. Consultarea stakeholderilor pentru orizontul 2034	56
CAP. 7. SURSE DE FINANȚARE	59
CAP. 8. REZULTATELE PROGNOZATE ÎN URMA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	61
BIBLIOGRAFIE	64
ANEXE.....	65
Anexa 1	65
Anexa 2	78
Anexa 3	91
Anexa 4	107
Anexa 5	112
Anexa 6	114
Anexa 7	117

Anexa 8	126
Anexa 8A	141
Anexa 8B	162
Anexa 8C	185

INTRODUCERE

Strategia de față, dedicată intervalului 2021-2027, își propune să detalieze, să actualizeze și să adapteze noului context de evoluție a turismului pe plan intern și internațional (generat de pandemia de COVID-19, conflictul ruso-ucrainean și criza economică însoțitoare) coordonatele dezvoltării turismului în Regiunea Nord-Vest prefigurate în studiul privind *„Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest”* elaborat de Universitatea Babeș-Bolyai cu aportul Academiei Române – Filiala Cluj-Napoca, Colectivul de Geografie. Ca urmare, rezoluțiile sale se vor baza, în mare parte, pe informațiile conținute în studiul menționat, pus la dispoziția colectivului de lucru de către Agenția de Dezvoltare Regională.

Întregul ciclu strategic de scurtă durată al evoluției turismului în Regiunea Nord-Vest (2021-2027), se suprapune temporal, înainte de orice, unor condiționări induse de pandemia de COVID-19 cu efectele sale de durată. Declanșată la nivel mondial la începutul anului 2020, criza sanitară menționată a determinat, prin restricțiile sale progresive până la stadiul de lockdown total, un recul drastic al activităților turistice, un blocaj al întregului domeniu, fapt sesizat în *Raportul referitor la elaborarea unei strategii a UE pentru turismul sustenabil*¹ al Comisiei de transport și turism a Parlamentului european (2020).

Asociate factorului restrictiv pandemic sus-menționat sunt consecințele negative din plan economic și social care afectează comunitățile umane, respectiv bazinul de recrutare demografică a cererii turistice, ceea ce a condus la restrângerea drastică a numărului de participanți (cu peste 70 %, la nivel mondial, în primul an al pandemiei).

Nu în ultimul rând, cu efecte defavorabile la nivel continental european, dar și la nivel regional, se înscrie recentul conflict militar ruso-ucrainean, ale cărui multiple consecințe se vor resimți o perioadă îndelungată de timp datorită afectării grave a cumulului de factori ce stau la baza apariției și afirmării fenomenului turistic în această parte a Europei.

Ca urmare, sarcinile imediate ale oricărei strategii focalizată pe termen scurt (2021-2027) vor viza cu prioritate absolută măsurile și soluțiile ieșirii din criză, reziliența turismului la noile realități economice, sociale și geostrategice. Majoritatea absolută a experților și organismelor implicate în gestiunea fenomenului turistic actual se pun de acord în a susține nevoia unui „nou turism”, adaptat noului context internațional dar și posibilităților și opțiunilor fiecărei familii sau ale fiecărui individ de a practica oricare dintre tipurile recunoscute de turism: recreativ (de agrement), curativ (de refacere

¹ Sursa: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0033_RO.html

fizico-psihică), cultural sau polivalent, vizând rezultatul sinergiei din asocierea tipurilor menționate anterior, precum și formele specifice fiecărui tip în parte.

Astfel, viziunea orientativă ce guvernează elaborarea acestei strategii are următoarele coordonate (prezentate aici cu titlu enunțiativ, urmând ca ilustrarea lor detaliată să apară în cuprinsul documentației) rezultate din îmbinarea lucrativă, rezilientă, a elementelor structurale viabile ale „vechiului” turism, anterior pandemiei, cu cele reclamate de „noul” turism:

- Turismul ca *vector al dezvoltării integrate* a teritoriului, „materia sa primă” – obiectivul atractiv – aparținând adesea, structural și funcțional, altor domenii de activitate. Afirmarea sa contribuie în mod nemijlocit și la sustenabilitatea altor activități specifice agriculturii, industriei, producției manufacturiere și artizanale, comerțului și serviciilor;

- *Componenta orizontală* a turismului, reflectată în premisele sale favorabile de afirmare extensivă și intensivă, de diversificare continuă a subramurilor și individualizare a unor forme de turism de nișă în funcție de apariția unor schimbări și reorientări ale opțiunilor cererii;

- *Caracterul transversal al activităților turistice*, cu implicarea eficientă, polivalentă agriculturii, transporturilor, culturii, planificării și dezvoltării regionale, forței de muncă, protecției și conservării mediului etc.;

- *Pecetea ecologică* înmagazinată în însăși rațiunea de a fi și a se dezvolta a turismului ca ramură a vieții economice și sociale actuale;

- *Adaptarea rapidă la noile realități*, la toate nivelurile, de la local și regional la național și internațional;

- *Mutații sensibile la nivelul cererii turistice*, cauzate de constrângerile de natură economică, socială, psihologică și geopolitică existente;

- *Reorientarea spre natură* a activităților turistice ca reflex al nevoii de intimitate, de refuz a artificializării mediului și ambientului, dar și de asigurare a sustenabilității și durabilității actului turistic.

Turismul post-pandemic, în proces de redimensionare și restructurare funcțională, având ca fundament elementele de perenitate fortificate de-a lungul întregii istorii a domeniului, relevă preocupări acute de adaptare la un nou context, analizat în primul capitol al documentației de față, ale cărei restrictivități organice pot fi atenuate sau înlăturate prin adaptare riguroasă și inspirată, dar mai ales prin apariția unor noi modalități de practicare a activității turistice.

Totodată, în etapa de dezvoltare a turismului regional pe termen scurt (2021-2027) nu trebuie să se omită, ci dimpotrivă, să se scoată în prim plan, preocupările vizionare de medie și lungă durată și

să se îndeplinească alinierea la cerințele și condiționările de ordin formal prin elaborarea documentațiilor (studii de fezabilitate, proiecte de amenajare) pentru obiectivele cu impact strategic major, menite a focaliza și amplifica la parametri maximi de competitivitate fluxurile de turiști preconizate.

CAP. 1. PREMISELE EVOLUȚIEI TURISMULUI REGIONAL DIN PERSPECTIVA SOCIALĂ, ECONOMICĂ ȘI GEOPOLITICĂ ÎN PERIOADA 2021-2027

Strategia de dezvoltare a turismului pentru Regiunea Nord-Vest aferentă intervalului de planificare de scurtă durată, 2021-2027, are drept suport fundamental bogăția, diversitatea și atractivitatea remarcabilă a elementelor de patrimoniu natural și antropic al celor șase județe constituate: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Aceasta are menirea de a creiona coordonatele majore ale dinamicii fenomenului turistic, astfel încât acesta să se impună, prin competitivitatea sa, nu numai în plan regional sau național, ci și la nivel internațional într-o manieră durabilă, sustenabilă. Demersul în cauză nu poate face însă abstracție de impactul unor factori restrictivi endogeni și exogeni în raport cu acțiunea cărora turismul trebuie să releve o reziliență specifică. Astfel de fenomene și procese restrictive cu impact asupra fluxurilor turistice sunt: pandemia de COVID-19, conflictul ruso-ucrainean, dificultățile din sectorul energetic și alimentar în continuă accentuare etc. Acțiunea lor conjugată a generat o criză majoră a domeniului turistic în ansamblul său, ce reclamă, pentru a fi atenuată și înlăturată, soluții și măsuri strategice adecvate contextului dat, conturat succint în cele ce urmează.

1.1. Fenomene și procese de risc turistic cu impact strategic

1.1.1. Efectele pandemiei de COVID-19

Pandemia de COVID-19, extinsă la nivel global la începutul anului 2020 și manifestată prin cinci valuri succesive a avut și continuă să aibă consecințe de ordin major asupra turismului, printre care se pot menționa:

- *Restrângerea drastică a activităților din toate domeniile*, fiecare țară a stabilit perioade de lockdown parțial sau total variabile ca durată. Domeniul turistic a fost și continuă să fie intens afectat, practicarea turismului nefiind catalogată drept o „nevoie esențială”, pentru care reglementările aferente stărilor de urgență sau alertă permiteau o minimă mobilitate a populației;

- *Reducerea semnificativă a veniturilor* multor categorii sociale a fost cauzată de sistarea sau restrângerea activităților, îndeosebi a celor din domeniile comerțului și serviciilor. Ca urmare, fracțiunea financiară alocată de fiecare familie agreementului, curei sau culturalizării – triada de motivații ce stă la temelia fenomenului turistic – s-a redus simțitor (în numeroase cazuri în totalitate);

- *Afectarea gravă a percepției asupra siguranței* practicării actului turistic, ce a dus inclusiv la identificarea acestuia cu o amenințare majoră pentru starea de sănătate și viața persoanelor. Creșterea cu 40 % a ratei de anulare a rezervărilor pentru călătoriile cu avionul în anul 2021 este un indicator relevant pentru disfuncțiile cauzate de pandemie în domeniul transporturilor, inclusiv al celor în scop turistic;

- *Apariția unui deficit de forță de muncă* în turism din cauza migrării personalului spre activități mai sigure (și posibil mai consistent remunerate), a deprofesionalizării prin lipsa de activitate;

- *Creșterea stresului psihic* în perioada călătoriei și sejurului a fost cauzată de controale și testări epidemiologice, distanțare fizică, durată mai mare a verificării documentelor de călătorie;

- *„Autohtonizarea” turismului* în contextul valurilor succesive ale pandemiei (vizând nemijlocit starea de sănătate a populației) și a măsurilor restrictive asociate, luate de autorități în manieră imprevizibilă, adesea presupunând înmulțirea barierelor formale (solicitarea de documente suplimentare și/sau testări medicale, impunerea de perioade de carantină etc.), consumatoare de resurse financiare, timp și energie. Acești factori au avut ca efect imediat atât reducerea drastică a circulației turistice, cât și restrângerea ariei sale spațiale de manifestare. A scăzut simțitor intensitatea fluxurilor turistice internaționale și, corelat cu aceasta, a ponderii străinilor în totalul statistic al domeniului. Astfel, în România, numărul turiștilor din alte țări a scăzut de la 2,7 milioane persoane în anul 2019 la numai 441.000 turiști în anul 2020, iar ponderea lor în numărul total de turiști de la 20 % în primul an, la circa 7 % în cel de-al doilea (când se atinge procentul record de circa 93 % turiști interni). Fenomenul de autohtonizare a turismului este amplificat și de efectele crizei economice, de reducere a veniturilor multor categorii sociale, ceea ce a orientat opțiunea acestora spre turismul de scurtă durată și distanță practicat în interiorul frontierelor naționale.

1.1.2. Impactul negativ al conflictului ruso-ucrainean

La data de 24 februarie 2022 a început conflictul armat de amploare pe teritoriul Ucrainei, țară cu care România are o graniță comună de 649,4 km (cu un sector important desfășurat la nivelul Regiunii Nord-Vest - 185 km graniță terestră și 65 km graniță fluvială pe Tisa). Consecințele economice ale acestui conflict ruso-ucrainean (aflat actualmente în plină desfășurare) se resimt la scară globală și se concretizează în bulversarea prețurilor la energie, la materii prime minerale, la anumite produse agricole pe care cele două țări le exportau pe piețele mondiale de profil. De aici rezultă un lung șir de neajunsuri în ceea ce privește costurile vieții populației și alocarea pentru activitățile recreative a unei fracțiuni din ce în ce mai modeste din veniturile gospodăriilor.

Efectele asupra turismului sunt notabile, afectând o piață intens emițătoare de fluxuri de turiști, blocând exploatarea infrastructurii proprii de profil, dar, mai ales, inducând la nivelul bazinului de recrutare a cererii turistice interne și a celei din țările învecinate sentimentul de nesiguranță a călătoriei, de imprevizibilitate, ceea ce inhibă apetența acestora pentru sejururi.

Consecințele conflictului și eforturile de refacere economică și infrastructurală a Ucrainei se preconizează a fi de lungă durată, fapt de care viziunile de dezvoltare a turismului în regiunile învecinate, inclusiv în Regiunea Nord-Vest trebuie să țină seama, fie și numai prin prisma schimburilor bilaterale de turiști și a exploatarea bazelor turistice din proximitatea frontierei.

1.2. Criza actuală a domeniului turistic

Disfuncțiile înregistrate de activitățile economice și sociale în perioada pandemiei, reducerea concomitentă a veniturilor populației, creșterea prețurilor și a inflației ca urmare a crizei energetice și alimentare, efectele negative asupra economiei mondiale ale conflictului ruso-ucrainean au format un conglomerat de factori a căror acțiune negativă se răsfrânge asupra populației, a activităților turistice pe care aceasta le practică și, implicit, asupra întregului domeniu turistic.

Comparând interfața temporală 2019/2020 (ultimul an dinaintea pandemiei și primul an al manifestării acesteia) analiștii avizați ai fenomenului turistic se pun de acord în a constata reducerea dramatică a activităților din domeniu, anul 2020 înregistrând un minim istoric în cadrul turismului organizat. Este cât se poate de evidentă starea de criză profundă în care această ramură economico-socială mondială a intrat, manifestată prin *diminuarea cantitativă a cererii turistice interne și internaționale* și prin adaptări ale sectorului turistic la noul context.

Datele statistice comparative ale anilor menționați sunt cât se poate de evidente: la nivel mondial circulația turistică s-a redus de la circa 1,5 miliarde vizitatori la sub 500 milioane de practicanți (o scădere cu circa 70 %), iar la nivel național de la 13,3 milioane de turiști în 2019 la 6,3 milioane în 2020 (o reducere de peste 52 %). Același trend se regăsește și la nivel regional, situație analizată în detaliu în Anexa 5.

Evoluția numărului de sosiri ale turiștilor în Regiunea Nord-Vest între 2017 și 2021
(Sursă date: INS)

A	2017	2018	2019	2020	2021
Total	1581744	1721729	1766289	791158	1264591
Români	1310564	1438422	1494798	746214	1176299
Străini	271180	283307	271491	44944	88292

Concomitent și proporțional au scăzut și numărul înnoptărilor, și veniturile obținute din turism. În acest context, deosebit de alarmant este indicatorul gradului de utilizare a bazelor de cazare care, la nivel național, a scăzut, de la 34 % în 2019 la circa 23 % în 2020. Faptul că acest indicator s-a diminuat, pentru toate tipurile de baze, la sub 30 %, adică sub limita minimă a sustenabilității, ridică numeroase probleme privind viabilitatea acestora.

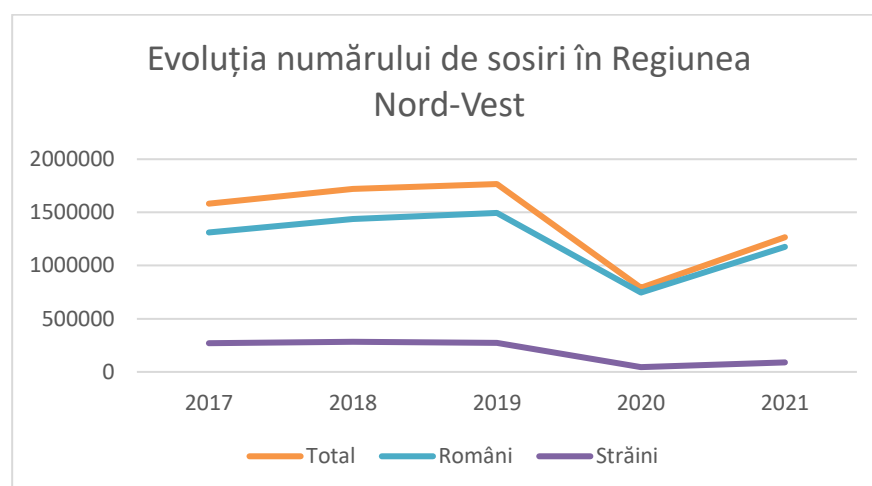


Fig. 1. Evoluția numărului de sosiri în Regiunea Nord-Vest între 2017 și 2021

Sursa: autorii, pe baza datelor INS

Evoluțiile prezentate (Fig. 1) au la bază anumite *condiționări de ordin financiar și psihologic* care afectează negativ preferința pentru activități turistice. Se știe că turismul se încadrează între nevoile umane complementare (cu statut colateral nevoilor fundamentale - hrana, adăpostul, îmbrăcămintea, ocrotirea sănătății și educația) (Fig. 2), care sunt primele sacrificate în cazul scăderii veniturilor sau creșterii costului vieții.

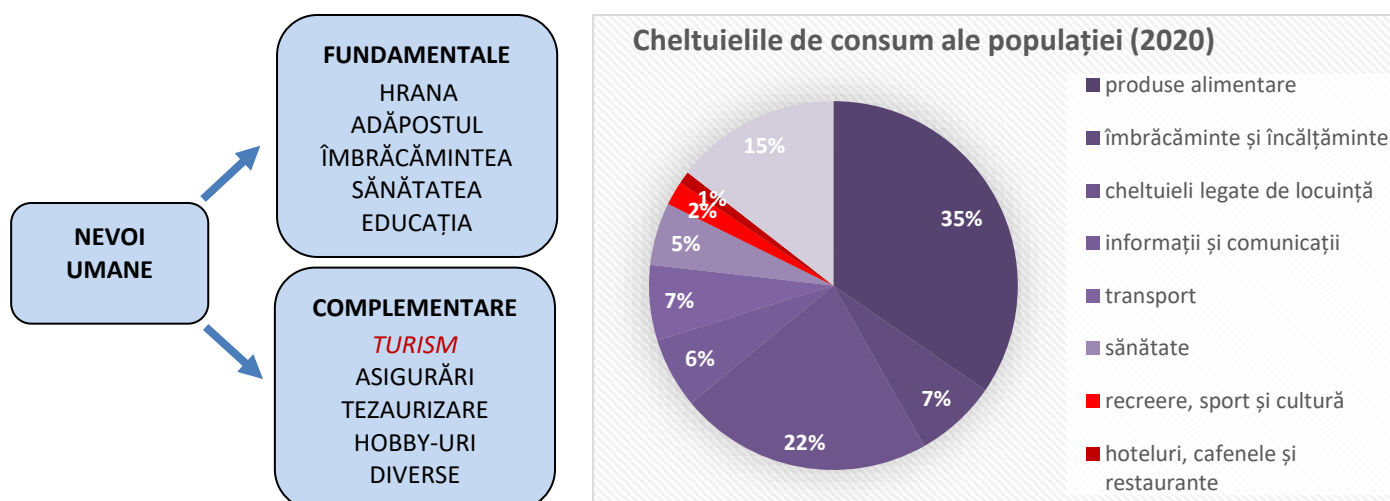


Fig. 2. *Locul turismului în ierarhia nevoilor umane cu impact asupra repartiției veniturilor populației.*

Sursa: autorii, pe baza datelor INS

Actualmente, veniturile populației sunt afectate de creșterea prețurilor la bunurile și serviciile ce asigură satisfacerea atât a nevoilor fundamentale, cât și a celor complementare. Inflația (10-11 %) depășește rata de creștere a veniturilor generând o curbă descendentă a puterii de cumpărare, fracțiunea din venit alocată nevoilor complementare, inclusiv turismul, reducându-se în consecință. Per total, în societatea românească, ecartul veniturilor mici, nefavorabil practicării turismului se extinde, înglobând o bună parte a populației din grupa mijlocie a ierarhiei sociale, fapt ce restrânge atât numărul practicanților, cât și cheltuielile alocate de către aceștia pentru activități de tip turistic. Acești factori determină și restrângerea bazinului demografic de recrutare a practicanților turismului la grupa de populație cu venituri mari (având o pondere de doar 10-15 % din populația globală) și limitarea accentuată a ceea ce în perioada anterioară îngloba așa-numitul „turism de masă”.

Mai mult, nesiguranța locurilor de muncă indusă de pandemie și contextul geopolitic regional incert determină mutații în alocarea veniturilor individuale manifestate prin reducerea simțitoare a cheltuielilor dispensabile și tendința de tezurizare.

Toate acestea contribuie la accentuarea stărilor de nesiguranță (alimentate la nivel global de contextul pandemic, iar la nivel regional și de conflictul ruso-ucrainean), de risc asociat călătoriilor, de imprevizibilitate a vieții și a evenimentelor, conducând la reținere în raport cu accesarea ofertei turistice existente.

Au rezultat, astfel, *sincope în funcționarea sectorului turistic* influențate și de accentuarea sezonalityi, reducerea duratei sejurului, diminuarea la strictul necesar a consumului turistic, dar și de dificultățile întâmpinate de alte sectoare de activitate cu care turismul interrelaționează (transporturile, în primul rând). La nivelul infrastructurilor turistice, între acțiunile de atenuare a efectelor acestor disfuncții se numără supraevaluarea serviciilor din ofertă, dar și *restructurări* ale bazelor de cazare confruntate cu un indice redus de utilizare (care pot ajunge până la reprofilarea unităților). La nivelul forței de muncă din sectorul turistic toate acestea au determinat migrarea spre alte sectoare, mai stabile (putând duce la situații de deprofesionalizare în domeniu).

1.3. Reziliența turismului la contextul perioadei 2021-2027

Pentru etapa de scurtă durată, imediată, problema cea mai stringentă este cea a ieșirii din criză, a adaptării domeniului la noile rigori impuse de mutațiile intervenite la nivelul cererii turistice, a posibilităților ei de practicare a turismului, a percepției asupra actului turistic în integralitatea sa. Reziliența respectivă presupune aplicarea unui set de măsuri inovative menite a surmonta disfuncțiile intervenite și a înscrie „noul turism” pe o traiectorie ascendentă de revenire, cel puțin, la intensitatea atinsă anterior pandemiei. Ele se regăsesc în viziuni și formulări diferite, în documentele de profil ale instituțiilor europene, între care cele elaborate de Comisia de transport și turism a parlamentului european sunt contribuții de referință.

Astfel, printre **măsurile și soluțiile cu scop rezilient** ce vor fi aplicate fără întârziere se consideră ca cele mai adecvate următoarele:

Realizarea de amenajări și de dotări în baze mici și mijlocii, de nivel local și regional, pentru a răspunde tendinței de intimitate a actului turistic, de practicare a acestuia la scurtă distanță (turism de proximitate), nu implică mijloace de transport poluante și costisitoare;

Măsuri sporite privind siguranța sanitară a turiștilor prin dotări de agrement și cură individualizate;

Pachete turistice orientate predilect spre nevoile fundamentale ale turiștilor la prețuri accesibile;

Conștientizarea și asumarea de către promotorii turismului a postulatului conform căruia ieșirea din actuala criză nu se poate realiza prin creșterea continuă a prețurilor, ci dimpotrivă, prin relaxarea acestora și creșterea, în consecință, a numărului de practicanți ale căror sejururi și cheltuieli însumate vor conferi bazelor turistice sustenabilitatea necesară;

Susținerea ofertei inedite, novatoare, cu specificități locale, regionale sau naționale, vizând îndeosebi turismul cultural, gastronomic, oenologic, rural etc.;

Amenajarea estetică și funcțională a spațiului turistic aferent obiectivelor, bazelor individualizate și stațiunilor turistice;

Pentru creșterea vizibilității sale internaționale, turismul Regiunii Nord-Vest are imperioasă nevoie de amenajarea unor obiective de referință, care să focalizeze fluxuri masive de turiști, amplificând și eficientizând, astfel, consumul ofertei complementare, inclusiv cea aferentă turismului de tranzit. Deoarece introducerea în circuitele de profil a acestor obiective reclamă investiții mari și o durată ce transcede intervalul temporal al strategiei de față, considerăm oportună selecția acestora și realizarea preparativelor logistice (studii de fezabilitate, proiecte de execuție) necesare demarării acțiunii de amenajare propriu-zisă în etapa următoare;

Toate intervențiile în optimizarea turismului regional vor avea la bază sustenabilitatea și durabilitatea sa și afirmarea turismului ca o componentă fiabilă a economiei circulare;

Introducerea în circuitele de profil a unor destinații turistice inteligente, rezultate din asocierea inovării cu tradițiile locale, cultura și patrimoniul natural;

Realizarea tranziției spre turismul durabil prin orientarea spre forme de practicare precum ecoturismul, agroturismul, turismul rural, turism regenerativ, turism alternativ etc., dar și a unor modalități ecologice, nepoluante, fortifiante de realizare a actului turistic (drumeția „per pedes”, ciclism, călărie);

Eforturi continue pentru împlinirea unui deziderat major, stipulat de documentele europene recente, ce poate conferi sustenabilitate domeniului și anume „turismul accesibil tuturor”, nu numai din punct de vedere fizic, dar și prin prisma veniturilor alocate practicării.

CAP. 2. ANALIZA SWOT A TURISMULUI DIN REGIUNEA NORD-VEST

Analiza diagnostic (SWOT) a fenomenului turistic din Regiunea Nord-Vest pune în evidență o serie de aspecte cu statut generalizant, pentru turismul românesc în integralitatea sa, dar și elemente de specificitate care poartă pecetea ansamblului de factori locali și regionali. Nivelul de dezvoltare limitat, problemele cu care se confruntă, competitivitatea scăzută, circulația turistică modestă sunt trăsături ce definesc turismul românesc pe care le regăsim ilustrate și în entitatea spațială analizată, în timp ce potențialul atractiv remarcabil, localizarea geografică favorabilă în raport cu fluxurile turistice transfrontaliere și suportul logistic important, asigurat formării resursei umane din domeniu de instituțiile de învățământ de toate nivelurile, sunt atribute ale regiunii care trebuie valorificate.

Punctele tari asigură turismului regional premise deosebit de favorabile pentru o dezvoltare durabilă și sustenabilă. Punctele slabe marchează pregnant, prin deficiențe de ordin logistic, funcțional și managerial, trendul ezitant, de slabă intensitate și amploare a turismului regional. Oportunitățile actualei etape vizează cadrul de derulare a turismului, mutațiile favorabile acestuia la nivelul cererii și facilitățile de ordin financiar oferite promotorilor. Amenințările (riscurile) își pun amprenta atât asupra resurselor turistice, cât și a ramurii economice pe care exploatarea acestora o susține.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
● existența tuturor tipurilor hidrochimice de ape minerale și termale, ce vor asigura turismului curativ din regiune o afirmare europeană; ● patrimoniu istoric, cultural și etnografic bogat, aflat la baza afirmării turismului cultural și rural de anvergură; ● numeroase rezervații naturale (inclusiv patru parcuri naționale și naturale) cu potențial major de exploatare ecoturistică; ● o mare diversitate de resurse morfologice: chei, defilee, abrupturi, creste, puncte de belvedere, ravinări spectaculoase, valorificate prin drumeție, escaladă, canyoning etc.; ● prezența a numeroase peșteri și avene cu o valoare turistică deosebită ce pot conferi	● insuficiente obiective majore cu rol focalizant, capabile de a atrage, fiecare în parte, sute de mii de turiști anual; ● ofertă turistică șablonardă, lipsită adesea de etalarea specificităților regionale și a originalității; ● calitatea nesatisfăcătoare a unei părți semnificative a infrastructurii turistice (baze de cazare, dotări de agrement și cură); ● gradul de utilizare scăzut al capacității de cazare; ● durată scurtă a sejurului (cca. 2 zile) cu impact negativ asupra sustenabilității bazelor turistice; ● căi de acces rutiere (autostrăzi, drumuri rapide, centuri ocolitoare, drumuri turistice) și

speoturismului românesc o competitivitate internațională; ● largă răspândire a faunei piscicole și cinegetice care pot susține dezvoltarea turismului piscicol și cinegetic; ● infrastructura de primire turistică diversificată caracterizată de o capacitate de cazare existentă ridicată care poate susține dublarea numărului de turiști; ● localizarea geografică favorabilă în raport cu orientarea fluxurilor de turiști aferente Europei Centrale; ● infrastructură de transport aerian dezvoltată (patru aeroporturi și două heliporturi); ● creșterea numărului de evenimente culturale de amploare (Electric Castle, Untold, TIFF etc.), care înregistrează un flux mare de participanți, o proporție semnificativă dintre aceștia fiind străini; ● oferta educațională diversificată, cu specializări în domeniul turismului la nivel de școli profesionale, licee, facultăți și cursuri de perfecționare atestate.	feroviare (trenuri rapide) departe de standardele europene în domeniu și conectivitatea redusă a infrastructurii de transport; ● accesibilitate dificilă pentru multe dintre obiectivele turistice cu acces pe drumuri comunale sau forestiere nemodernizate; ● lipsa de amenajări funcționale și atractive din spațiul public al stațiunilor și din spațiul aferent multor obiective individuale, ceea ce induce turistului percepții repulsive; ● promovarea internă și externă insuficientă și ineficientă a ofertei, marketing turistic deficitar; ● raport negativ calitate-preț, la nivelul serviciilor, nestimulativ sub aspectul opțiunilor turistice; ● ofertă insuficient de variată a programelor de recreere / divertisment aferente perioadei de sejur la nivelul destinațiilor; ● implementarea deficitară a soluțiilor pentru reducerea caracterului sezonier al turismului la nivelul stațiunilor; ● deficit de forță de muncă calificată care să asigure servicii turistice de calitate. ● amprenta ecologică și impactul antropic pregnante asupra resurselor turistice naturale; ● lipsa unui plan coerent al intervențiilor asupra patrimoniului construit aflat într-o continuă stare de degradare.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
● creșterea semnificativă, la nivel global, a „nevoii de turism” ca urmare a restricțiilor din perioada pandemică; ● premise favorabile dezvoltării turismului curativ ca mijloc de recuperare post-pandemică;	● plafonarea dezvoltării turismului regional într-un stadiu modest de afirmare, în ciuda resurselor bogate existente; ● valorificarea deficitară a obiectivelor turistice din cauza lipsei amenajărilor sau prezenței unor amenajări precare, de circumstanță;

● tendința de intimitate a actului turistic, generatoare de oportunități pentru dezvoltarea turismului rural și a ecoturismului; ● tendința ascendentă în cererea turistică pentru tipurile alternative de turism - turismul gastronomic, turismul oenologic, turismul cultural, turismul de aventură, turismul de nișă, acest aspect constituind o rampă de relansare a economiei localităților rurale din regiune; ● diversificarea surselor de finanțare a turismului prin fondurile PNRR; ● creșterea rolului sectorului de servicii în economie statuează turismul ca ramură economică strategică, de largă perspectivă; ● bazin larg de recrutare, internă și internațională, a cererii turistice potențiale; ● diversitate de resurse morfologice cu potențial turistic ridicat, neafectate de o dezvoltare haotică (nefiind încă integrate în circuitele turistice), ceea ce creează oportunitatea unei valorificări turistice planificate pe baza principiilor turismului durabil și a respectului față de mediu și comunitățile locale; ● creșterea cererii pentru activități de tip team-building (mai ales în contextul post-pandemic în care multe companii continuă activitatea în regim de telemuncă) și de tip retreat.	● recuperarea lentă a nivelurilor pre-pandemice ale fluxurilor turistice interne și internaționale; ● creșterea decalajului dintre oferta turistică regională și așteptările de la nivelul cererii (în special a celei internaționale); ● redirecționarea cererii turistice interne spre piața turistică din afara României; ● nivelul redus al salariilor din industria HoReCa, fluctuația mare de personal și scăderea nivelului de calificare a angajaților din domeniu. ● concurența din partea regiunilor de dezvoltare învecinate care posedă atuuri concurențiale diferite, acestea pot reduce atractivitatea obiectivelor turistice din regiunea țintă pe piața turistică.
---	--

CAP. 3. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE STRATEGIEI

3.1. Viziunea strategică

Orice strategie de dezvoltare, din oricare domeniu economic (agricultură, industrie, transporturi, comerț și servicii, inclusiv turism), își are dezideratele sale programatice ce vizează, înainte de orice, atenuarea și eliminarea disfuncțiilor care afectează domeniul respectiv, acțiune urmată de creionarea unui set de soluții și măsuri a căror aplicare va conduce la saltul calitativ al activității de profil. Ele decurg, în mod dialectic, dintr-o construcție cognitivă primordială, ce însumează în semnificația sa trăsăturile fundamentale, obiective, ale întregului demers. Avem în vedere **viziunea**

de dezvoltare care include, în manieră sintetică, atât coordonatele desfășurării fenomenului cât, mai ales, ținta sa finală.

În sprijinul atingerii acestui deziderat, vine, înainte de orice, constatarea că din cele 8 grupe de activități turistice prioritare pentru România, indicate de *Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030*², în Regiunea Nord-Vest se regăsesc, plenar reprezentate, 7 dintre ele, excepția fiind cea aferentă zonei litorale. De asemenea, referitor la cele patru tipuri și forme de turism considerate competitive pe plan internațional (turism cultural, curativ, recreativ și de

Regiunea Nord-Vest va deveni un spațiu turistic atractiv pentru fluxuri importante de turiști autohtoni și internaționali, un sistem turistic funcțional, performant și rezilient, un teritoriu cu un profil turistic bine conturat, susținut de patrimoniul său natural și antropice deosebit de bogat și diversificat tipologic, de localizarea geografică favorabilă în context central-european și de oportunitățile de afirmare a unor tipuri și forme de turism competitive.

evenimente) stabilite de aceeași strategie, avantajul competitiv al regiunii analizate se remarcă în context național și internațional printr-un potențial de dezvoltare extraordinar.

Prin coordonatele sale majore și complementare, strategia de față își propune să răspundă dezideratelor fundamentale ale turismului din România și, implicit, ale celui din Regiunea Nord-Vest prin **6 direcții majore de dezvoltare a turismului regional** (Fig. 3):

² http://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2020/09/Strategia-de-Dezvoltare-Turistic%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-volum-2-Strategia-%C8%99i-Planul-de-Ac%C8%9Biune.pdf?fbclid=IwAR1kw_SdmrH-FEfhgZ6H9i2HpqX47dd7CeQJ4IA8wEpaA_PLemXd2wfHuik

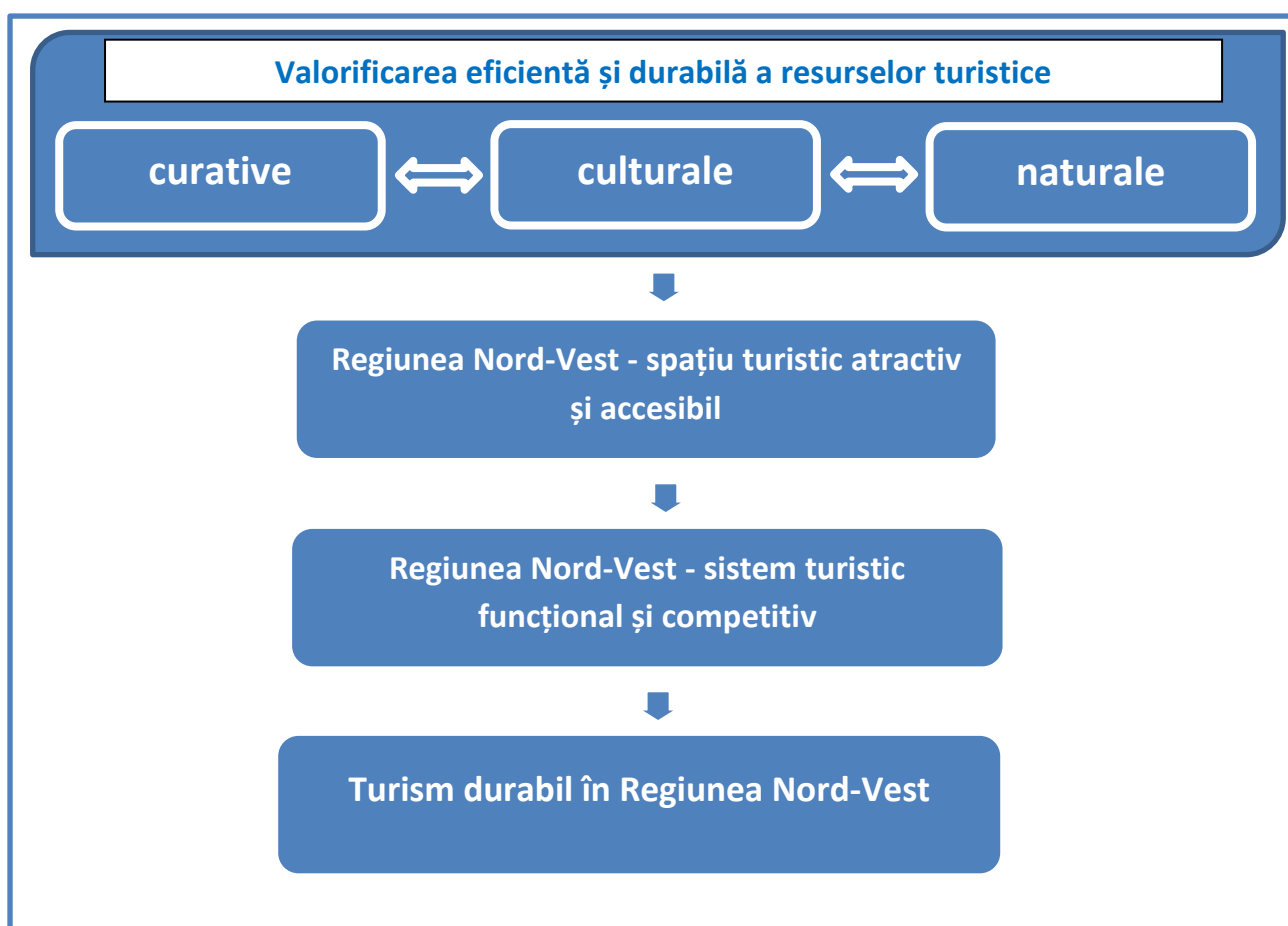


Fig. 3. Direcțiile fundamentale pentru dezvoltarea turismului regional

1. **Dezvoltarea turismului curativ** se bazează pe numeroasele acvifere minerale (73 inventariate) și termale (17) din Câmpia și Dealurile de Vest, depresiunile Beiuș, Șimleu, Maramureș, Lăpuș, din areola mofetică a grupeii nordice a Carpaților Orientali și din Câmpia Transilvaniei. De mare relevanță este prezența pe teritoriul său a tuturor tipurilor hidrochimice de ape minerale (sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, feruginoase etc.) precum și a unor ape termale cu temperaturi cuprinse între 40-110°C, ceea ce le asigură atribute polivalente la nivelul procedurilor de cură.
2. **Dezvoltarea turismului cultural** beneficiază de un patrimoniu bogat în monumente istorice, muzee și obiective aparținând cultelor religioase, cu opt biserici de lemn incluse în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și un obiectiv unic pe plan mondial – Cimitirul Vesel din Săpânța. De asemenea, regiunea oferă largi posibilități de afirmare a *turismului rural*, a *agroturismului*, și a *turismului gastronomic și oenologic* în „țările” (Oașului, Maramureșului, Năsăudului, Lăpușului, Chioarului,

Silvaniei și Beiușului) și „ținuturile” (Ciceului, Codrului, Bârgăului, Borodului, Tășnadului și Huedinului) din spațiul său, construcții identitare unice în Europa prin bogăția lor etnografică.

3. **Dezvoltarea turismului recreativ** se bazează pe **resurse naturale** variate de ordin morfologic, hidrografic, peisagistic etc. *Turismul recreativ montan*, bazat pe practicarea sporturilor de iarnă este favorizat în dezvoltarea sa de prezența unor masive montane de peste 1800 m înălțime (Munții Rodnei – 2003 m, Munții Maramureșului – 1930 m, Munții Bihor – 1849 m, Munții Țibleș – 1840 m, Munții Vlădeasa – 1839 m, Masivul Gilău-Muntele Mare – 1810 m) mai puțin afectate de efectele restrictive ale încălzirii climatice asupra duratei și calității stratului de zăpadă comparativ cu stațiuni montane localizate mai la sud. *Afirmarea speoturismului* se bazează pe resurse importante, peșterile reprezentând, prin numărul lor apreciabil (peste 3000) resursa turistică morfologică de vârf. Este de ajuns să menționăm prezența aici a celei mai lungi peșteri din România – peștera Vântului (peste 55 km), a peșterii cu cel mai impunător cavernament și cele mai masive monocristale de calcit din Europa – peștera din Valea Firei (Humpleu), a celei mai concreționate și pitorești peșteri a continentului – peștera Altarului etc. Din acest punct de vedere, regiunea nu are competitor pe măsură la nivel național și nici în rândul țărilor învecinate României. Parcurile naturale și naționale și rezervațiile naturale ale regiunii reprezintă resurse deosebit de importante pentru *dezvoltarea ecoturismului*, fiind comparabile la nivel de potențial cu destinații similare din țară și din străinătate. *Turismul cinegetic* are drept resursă bogată faună de talie mare (urs, cerb, mistreț, căprior) din pădurile regiunii. Pe lângă acestea, Regiunea Nord-Vest oferă variate posibilități de dezvoltare a unor subtipuri și forme de turism recreativ, cultural și mixt precum: *drumeție montană, cicloturism, hipism, escaladă, canyoning, rafting* etc.

4. **Dezvoltarea și accesibilizarea spațiului turistic**, atât la nivel de stațiuni, cât și de obiective atractive, infrastructuri individuale și infrastructuri de transport. Acest aspect este esențial pentru afirmarea unui turism eficient și competitiv, a unei oferte turistice originale, accesibile și de înaltă calitate. Aceste direcții de acțiune sunt deosebit de necesare în contextul numeroaselor elemente de peisaj repulsiv și/sau disfuncțional (arhitectură degradată, lipsa parcarilor și a indicatoarelor de orientare spre baze și obiective, gestiunea deficitară a deșeurilor stradale etc.), care reprezintă factori generatori de disconfort și pot determina diminuarea interesului turiștilor de a-și prelungi sejurul și, cu atât mai mult, de a reveni în locația respectivă. Totodată, la nivelul regiunii se remarcă nevoia unui turism mai incluziv, adaptat nevoilor persoanelor cu dizabilități (de altfel, conform World

Report on Disability³ emis de Organizația Mondială a Sănătății, 15 % din populația globală trăiește cu o formă de dizabilitate). Nevoi speciale legate de turism are și categoria seniorilor, care, în contextul îmbătrânirii populației globale, va avea o pondere din ce în ce mai mare la nivelul cererii turistice.

5. Constituirea unui **sistem turistic regional funcțional, integrat, generator de plusvaloare în bilanțul teritorial**. Deosebit de importante sunt stațiunile turistice, stațiunea turistică reprezintă entitatea etalon pentru nivelul de dezvoltare a turismului într-o regiune geografică dată. Acestea se constituie în puncte (centre) nodale ale sistemului turistic, profilul acestora indicând trăsăturile majore ale ofertei, dar și gradul de punere în valoare a resurselor atractive existente. Conform clasificării naționale, Regiunea Nord-Vest deține ambele categorii de stațiuni, de interes național (Băile Felix, Zona turistică Centrul istoric-Coridorul Crișului Repede Oradea, Sângeorz-Băi, Borșa, Ocna Șugatag și Tășnad) și de interes local (31 de stațiuni), se constată necesitatea încadrării și altor localități cu dezvoltare turistică susținută (Anexa 4) în lista stațiunilor de interes național/ local. Se urmărește conturarea, în final, a unui sistem turistic regional integrat, funcțional și rezilient, dominat de poli consacrați ca atractivitate pe plan internațional, cu tipuri și forme de turism competitive, cu relee și sinapse operaționale, constituite din baze turistice de ordinul II și III, regionale și locale. Integrarea bazelor va conduce la creșterea conectivității și colaborării dintre ele, urmată de satisfacerea mai oportună și deplină a majorității opțiunilor cererii, inclusiv în perioadele de vârf, solicitante.
6. Edificarea unui **turism durabil, sustenabil, prietenos cu mediul și comunitățile locale**. Astfel, este deosebit de importantă promovarea colaborării între actorii din turism și din celelalte sectoare ale mediului economic din destinațiile turistice, dar și cu comunitățile locale, respectiv ONG-urile din domeniu, prin comunicare transparentă, consultare și co-creare de soluții pentru un sistem turistic eficient și etic totodată.

Totodată, un alt deziderat strategic imediat este cel de **atenuare și înlăturare a efectelor restrictive induse domeniului turistic de noul context internațional** social, economic și geostrategic determinat de pandemia de COVID-19, criza energetică (cu impactul ei asupra celorlalte sectoare economice) și războiul ruso-ucrainean.

³ https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/disability/world-report-on-disability-factsheet.pdf?sfvrsn=2a22ed1e_2

3.2. Obiectiv general și obiective specifice

***Obiectiv general.** Dezvoltarea durabilă, competitivă și integrată a turismului regiunii prin exploatarea sustenabilă a resurselor peisagistice, curative și culturale existente, dotarea spațiului turistic regional cu infrastructuri moderne, asigurarea cu forță de muncă înalt calificată și promovarea eficientă a ofertei.*

Obiectivul general este susținut de **trei obiective specifice**:

1. Creșterea numărului de turiști autohtoni și străini cu 37 %, respectiv 210 % până la finalul anului 2027 prin valorificarea eficientă și durabilă a resurselor naturale curative, turistice cultural-religioase și a celor asociate potențialului natural recreativ;
2. Creșterea numărului de înnoptări până la finalul anului 2027, cu 43 % la turiștii autohtoni, respectiv 215 % la turiștii străini, prin transformarea Regiunii Nord-Vest într-un spațiu turistic atractiv, accesibil și competitiv;
3. Implementarea în Regiunea Nord-Vest, până la finalul anului 2027, a principiilor economiei circulare în cel puțin 50 % din destinațiile aferente regiunii cu rolul de a obține creșterea eficienței energetice.

Indicatorii care stau la baza obiectivelor propuse vor reda cu fidelitate stadiul evolutiv, competitivitatea și eficiența turismului ca ramură economică în perioada 2021-2027. Țintele propuse oglindesc valorile maxime atinse la finalul anului 2019 (perioada pre-pandemică), fiind propusă, în asociere, o creștere procentuală de până la 10%. (Anexa 5).

Pentru realizarea acestor obiective specifice au fost propuse seturi de măsuri prezentate în cele ce urmează. Aceste măsuri sunt la rândul lor susținute de propuneri de proiecte adecvate (Anexa 1) menite să pună în valoare resursele turistice selectate (Anexa 2).

Corelarea obiectivelor cu măsurile și propunerile de proiecte este prezentată în Fig.4.

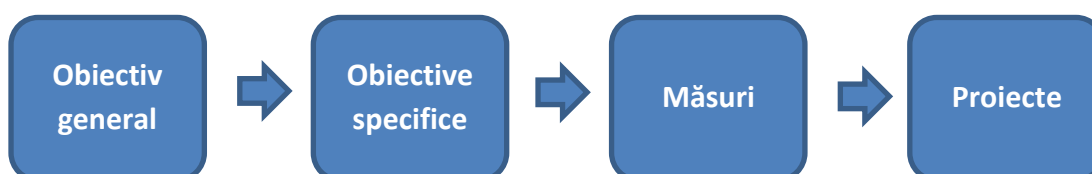


Fig. 4. Relația ierarhică dintre elementele constitutive ale strategiei

***Obiectiv specific 1.** Creșterea numărului de turiști autohtoni și străini cu 37 %, respectiv 210 % până la finalul anului 2027 prin valorificarea eficientă și durabilă a resurselor naturale curative, turistice cultural-religioase și a celor asociate potențialului natural recreativ*

Măsuri:

- *Investiții pentru exploatarea rațională, în scop curativ și de agrement, a **resurselor de ape termale și minerale** ale spațiului regional prin realizarea unor amenajări pentru agrement și cură și prin acțiuni de promovare a stațiunilor turistice balneare.*

Această măsură se recomandă pentru reținerea turiștilor români care acum preferă stațiunile balneare din alte țări și pentru atragerea de turiști străini (în anul 2019 ponderea turiștilor străini în totalul turiștilor din Băile Felix și 1 Mai nu depășea 2 %).

Investițiile se vor face corelând punerea în valoare a resurselor turistice cu cantitatea, calitatea și capacitatea de regenerare naturală a acestora. Aceasta diminuează presiunea asupra resurselor hidrominerale, hidrotermale și de nămol sapropelic, respectiv deprecierea calitativă și epuizarea lor în timp scurt. Totodată, nu se recomandă recurgerea la termalismul artificial al apelor deoarece este un proces energofag și costisitor, iar în percepția turiștilor apare ca un surogat.

Pentru punerea în valoare a acestor resurse vor avea prioritate acele locații unde se remarcă resurse turistice bogate și care nu sunt localizate în preajma unor obiective similare. Unde este cazul se va amenaja o gamă tipologică mai largă de resurse turistice, pentru satisfacerea opțiunilor cât mai variate ale cererii, în condiții de dispersie teritorială optimă.

- *Amenajări pentru integrarea în circuitele turistice a unor **noi areale cu potențial turistic cultural și religios**.*

Se va urmări amenajarea cu prioritate a acelor obiective și destinații care se pot adresa și cererii externe, și corelarea direcțiilor de intervenție cu măsurile din programele de finanțare naționale și europene (Anexa 6).

În acest sens, măsura va viza în principal extinderea valorificării turistice a unor castele, cetăți, castre, conace, muzee, biserici și alte clădiri de patrimoniu din regiune, prin reabilitarea și introducerea acestora în trasee și circuite turistice culturale.

- *Sușținerea dezvoltării **turismului rural** prin exploatarea valorilor etnografice și peisagistice ale localităților aferente „țărilor” și „ținuturilor”.*

Se are în vedere oferta turistică focalizată pe specificități culturale locale, regionale și naționale. Investițiile în diferitele programe și infrastructuri turistice vor fi orientate spre localități și areale cu resurse turistice bogate și diversificate tipologic (Anexa 3).

- Dezvoltarea **turismului gastronomic și oenologic** în arealele cu tradiție din regiune.
- Valorificarea și promovarea parcurilor naturale și naționale, și a rezervațiilor naturale ale regiunii prin **ecoturism**.
- Realizarea de amenajări turistice pentru desfășurarea de **activități recreative outdoor** (natură și aventură), de tipul trasee montane, trasee turistice de drumeție și cicloturism etc.
- Implementarea soluțiilor identificate pentru **valorificarea turistică a unor peșteri și sisteme carstice** (prin amenajări cu impact redus asupra mediului subteran) și eficientizarea promovării peșterilor din regiune deja incluse în circuitul turistic.

În această etapă se vor realiza studii de oportunitate privind amenajarea unor peșteri și complexuri carstice ce pot competiționa cu celebrele peșteri europene Postojna (Slovenia), Holloch (Elveția), Punkva (Cehia), Aggtelek (Ungaria), Chorance (Franța).

- Investiții pentru **extinderea domeniului schiabil** din masivele montane cu altitudini de peste 1800 m, mai puțin afectate de impactul schimbărilor climatice;
- Investiții în infrastructura specifică **turismului cinegetic și piscicol**;
- Realizarea de amenajări turistice în **locuri și spații inedite** (saline, mine);
- Valorificarea unor locații potrivite pentru realizarea și amenajarea unor **parcuri de aventură** și a altor **baze de agrement** de importanță regională, inclusiv a unui **parc tematic de distracții de talie internațională**.

Obiectiv specific 2. Creșterea numărului de înnoptări până la finalul anului 2027, cu 43 % la turiștii autohtoni, respectiv 215 % la turiștii străini, prin transformarea Regiunii Nord-Vest într-un spațiu turistic atractiv, accesibil și competitiv

Măsuri:

- **Amenajarea și estetizarea spațiului public** al stațiunilor și complexurilor turistice în vederea creșterii gradului de confort și atractivitate și a optimizării valențelor ambientale ale acestora. Sunt vizate, în proporții diferite, toate stațiunile din regiune.
- **Accelerarea digitalizării** sectorului turistic și crearea unor destinații turistice inteligente.

- **Modernizarea și diversificarea căilor și mijloacelor de acces** spre principalele orașe, stațiuni, baze individualizate și obiectivele atractive ale regiunii pentru creșterea accesibilității turistice la nivel regional.

- Dezvoltarea **transportului public prietenos cu turiștii** în orașele mari și în destinațiile turistice consacrate.

- Creșterea **accesibilității** actului turistic pentru **toate categoriile de populație**.

- **Identificarea suprapunerilor și complementarităților de dezvoltare turistică cu regiunile învecinate** din România și din țările vecine pentru dezvoltare turistică integrată și eficientă și pentru transformarea Regiunii Nord-Vest într-un hub turistic transfrontalier.

- **Diversificarea ofertei turistice urbane** în principalii poli ai regiunii și consolidarea ofertei din stațiunile turistice de interes național pentru **dezvoltarea unor centre cu rol polarizant**.

- Amenajarea și certificarea unor **noi stațiuni turistice** (Anexa 4, tabelul 14).

- **Dezvoltarea capacității instituționale** a regiunii în domeniul turismului.

- **Încurajarea inter-relaționării teritoriale organice a turismului cu celelalte ramuri economice**, în sistemul integrat al dezvoltării regionale, cu aport de plusvaloare pentru comunitățile locale și în bilanțul teritorial.

- **Corelarea programelor educaționale** din regiune **cu imperativele pieței muncii**.

- **Creșterea nivelului de instruire a personalului** din domeniul turistic.

Obiectiv specific 3. Implementarea în Regiunea Nord-Vest, până la finalul anului 2027, a principiilor economiei circulare în cel puțin 50 % din destinațiile aferente regiunii cu rolul de a obține creșterea eficienței energetice

Măsuri:

- **Creșterea eficienței energetice** la nivel de baze de cazare și de destinații turistice.

- **Utilizarea eficientă a resurselor locale** (inclusiv prin implementarea unor elemente de „shared economy”) la nivel de destinații turistice pentru scăderea nevoii de transport și, implicit, a emisiilor de carbon rezultate din activitatea turistică.

- Stimularea unui **comportament eco-conștient** în rândul actorilor din sectorul turistic și a turiștilor pentru evitarea supraconsumului și reducerea impactului negativ al turismului asupra mediului natural și social al destinațiilor.

- **Optimizarea fluxurilor energetice și materiale la nivel de baze și destinații turistice respectând ierarhia gestiunii deșeurilor (reducere, refolosire, reciclare, recuperare energetică, depozitare), urmărind obținerea statutului de localități/stațiuni „zero deșeuri”.**

3.3. Mecanismul de prioritizare a proiectelor propuse pentru dezvoltarea turismului în Regiunea Nord-Vest în intervalul 2021-2027

Pentru o repartiție eficientă a resurselor financiare disponibile, va fi stabilită oportunitatea de realizare a proiectelor, acestea fiind prioritizate în funcție de câteva criterii specifice legate de viabilitatea proiectului precum și de efectele prognozate asupra comunităților locale, asupra turiștilor, asupra mediului și asupra turismului regional.

Ponderea pentru fiecare indicator în parte va fi stabilită la momentul de începere a implementării strategiei de față, urmând a fi menținută pe toată perioada de implementare.

Criteriu eliminativ	Indicatori
<i>Viabilitatea proiectului</i>	✓ Capacitatea beneficiarului de a implementa proiectul (din punct de vedere administrativ, financiar etc.) ✓ Gradul de maturizare al proiectului și timpul necesar până la finalizarea proiectului ✓ Sustenabilitatea financiară a proiectului pe termen lung ✓ Implementarea proiectului în UAT-uri cu potențial turistic ridicat
Criterii suplimentare	Indicatori
<i>Efectele asupra comunităților locale</i>	✓ Implementarea proiectului contribuie la crearea de locuri de muncă, în general și pentru persoane din grupuri vulnerabile

- ✓ Implementarea proiectului nu afectează negativ sau chiar are efecte pozitive asupra mobilității locale (crește conectivitatea în areal, nu suprasolicită rețeaua de drumuri existente sau spațiile de parcare etc.)
- ✓ Proiectul este conectat/conectabil cu alte activități economice locale
- ✓ Implementarea proiectului nu afectează negativ sau chiar are efecte pozitive asupra calității estetice a spațiului turistic de amplasament
- ✓ Implementarea proiectului determină și diversificarea opțiunilor de petrecere a timpului liber de către comunitatea locală

Efectele asupra satisfacției turiștilor

- ✓ Implementarea proiectului contribuie la îmbunătățirea experienței turistice la nivel individual
- ✓ Implementarea proiectului aduce o creștere a nivelului de calitate a serviciilor în arealul de amplasare
- ✓ Implementarea proiectului crește gradul de accesibilitate la informația turistică în arealul de amplasare
- ✓ Implementarea proiectului contribuie la diversificarea și creșterea calitativă a ofertei turistice la nivelul destinației
- ✓ Proiectul presupune asigurarea accesului incluziv la actul turistic în arealul de implementare

Efectele asupra mediului

- ✓ Amenajările de proiect presupuse implementează principii de eficiență energetică

- ✓ Amenajările de proiect presupuse implică gestiunea eficientă a deșeurilor, ținând spre destinații turistice „zero waste”
- ✓ Amenajările de proiect presupuse valorifică resurse locale în mod responsabil, durabil
- ✓ Amenajările de proiect presupuse implică și reutilizarea unor infrastructuri preexistente
- ✓ Proiectul propune activități din sfera turismului de tip eco, cu impact redus asupra mediului natural (cicloturism, ecoturism, turism ecvestru etc.)

Impactul asupra turismului regional

- ✓ Implementarea proiectului deservește un număr ridicat de potențiali turiști (în general) și poate să ducă la atragerea în regiune a unui număr semnificativ de turiști străini
- ✓ Proiectul este complementar cu alte investiții
- ✓ Implementarea proiectului se realizează în destinații turistice în curs de afirmare (noi stațiuni propuse)
- ✓ Implementarea proiectului se realizează în destinații turistice consacrate (stațiuni de importanță națională)
- ✓ Implementarea proiectului contribuie la creșterea vizibilității turismului regional

3.4. Decalogul intervențiilor și amenajărilor prioritare ale etapei 2021-2027

Dintre numeroasele propuneri de amenajare a spațiului turistic regional, de diversificare și îmbunătățire a ofertei turistice, pe care strategia de față le conține, se detașează câteva prin potențialul lor catalizator al fenomenului turistic regional.

Astfel, cele 10 intervenții prioritare propuse în cadrul acestui subcapitol vizează, nemijlocit, realizarea obiectivului general al strategiei, de a conferi turismului din Regiunea Nord-Vest un caracter durabil și competitiv.

Totodată, acestea pot fi subsumate celor trei obiective specifice deoarece au în vedere ridicarea cantitativ-calitativă a ofertei turistice regionale, prin amenajări de obiective de mare atractivitate, în măsură să atragă fluxuri însemnate de turiști interni și internaționali (obiectiv specific 1), să prelungească durata sejurului, măbind numărul înnoptărilor (obiectiv specific 2) și care să fie în acord cu principiile economiei circulare și ale eficienței energetice (obiectiv specific 3).

Pentru etapa 2021-2027 considerăm prioritare următoarele amenajări și intervenții majore, cu efect multiplicator asupra întregului domeniu turistic al regiunii:

1. ***Diversificarea ofertei turistice și a dotărilor și procedurilor de cură în stațiunile Sângeorz Băi și Băile Turda*** pentru creșterea numărului de turiști. În acest mod, în regiune se vor prefigura trei poli majori ai turismului curativ, de rang național/internațional, focalizați fiecare pe un anumit tip de resurse curative, respectiv Băile Felix - 1 Mai pe apele termale, Sângeorz Băi pe apele minerale sulfuroase și Băile Turda pe apele sărate, nămolul sapropelic și cura salină. Fiecare s-ar adresa unei categorii anume a cererii de profil, acoperind astfel o gamă deosebit de nuanțată de opțiuni curative ale acesteia.
2. ***Diversificarea ofertei turistice în stațiunile Borșa, Tășnad și Sighetu Marmăției*** pentru creșterea duratei șederii vizitatorilor în aceste zone turistice.
3. ***Amenajarea și estetizarea spațiului public al stațiunilor turistice din Regiunea Nord-Vest.*** Acțiunea urmărește obținerea, ca efect imediat, a îmbunătățirii substanțiale a percepției și imaginii punctelor nodale ale sistemului turistic (stațiunile), prin armonizarea aspectului noilor infrastructuri și a amenajărilor peisagistice și prin optimizarea circulației pietonale și a fluxurilor rutiere (asigurând, astfel, accesul facil al vizitatorilor la serviciile turistice și complementare oferite). Aceste aspecte vor conduce la revenirea turiștilor în stațiuni și/sau la creșterea numărului de înnoptări.
4. Creșterea numărului de turiști în zonele rurale prin lansarea și susținerea logistică a programului „***Nicio comună fără o pensiune turistică***”. Intervenția este pe deplin justificată de prezența, încă, în localitățile fiecărei comune a unui patrimoniu cultural tradițional, reprezentat prin obiceiuri, meșteșuguri, folclor, tradiții, ce poate susține programe atractive aferente subtipurilor turismului rural sau agroturismului.

5. Susținerea proiectelor de dezvoltare turistică din următoarele localități propuse pentru clasificarea ca **stațiuni noi**: Padiș, Tinca și Marghita (județul Bihor), Piatra Fântânele și Târlișua (județul Bistrița-Năsăud), Cojocna și Răchițele (județul Cluj), Dragomirești și Stoiceni (județul Maramureș), Bizușa, Jibou și Șimleu Silvaniei (județul Sălaj) și Beltiug (județul Satu Mare).
6. Ridicarea nivelului de competitivitate internațională al turismului hibernat practicat în regiune, prin amenajarea unui **domeniu schiabil extins**, rezultat din interconectarea infrastructurilor existente în stațiunile Borșa și Vișeu de Sus și prin amenajarea unor noi pârtii și mijloace de transport turistic pe cablu. Această acțiune vizează atragerea unui număr mai ridicat de practicanți ai sporturilor de iarnă în Regiunea Nord-Vest.
7. Realizarea investițiilor pentru valorificarea turistică a obiectivelor din regiune, incluse în **rute culturale** (naționale și internaționale), ca premisă a diversificării turismului urban și rural din regiune și pentru creșterea numărului de vizitatori.
8. **Extinderea valorificării turistice durabile a Parcului Natural Apuseni** prin planificarea unor amenajări pentru creșterea capacității de cazare în arealul platoului Padiș și prin proiectele de dezvoltare a speoturismului în complexul carstic Cetățile Ponorului și Peștera din Valea Firei.
9. Demararea de noi proiecte de dezvoltare turistică care realizează investiții eficiente energetic și cu impact redus asupra mediului.
10. Susținerea inițiativelor locale de tip „zero waste” pentru îmbunătățirea fluxurilor energetice și materiale de la nivelul destinațiilor turistice.

CAP. 4. STRATEGIE DE PROMOVARE A OFERTEI TURISTICE REGIONALE

Eficiența turismului ca ramură economico-socială depinde în mare măsură de modul în care oferta turistică este etalată de către promotorii săi și prezentată unui număr cât mai ridicat de turiști potențiali, din țară și din străinătate, pentru a optimiza accesul cererii de profil la serviciile oferite.

Deosebit de importantă, în acest context de digitalizare rapidă a societății, este creșterea promovării turistice în mediul online.

Obiectivul general al strategiei de promovare. Creșterea numărului de turiști, români și străini, printr-o prezentare atractivă, sugestivă și detaliată a ofertei recreative, curative și culturale a Regiunii Nord-Vest.

În cadrul acestei componente strategice se diferențiază măsuri și soluții distincte vizând cele două grupe majore de turiști ce alcătuiesc fluxul de vizitatori și anume turiștii interni și turiștii internaționali. În acest sens, o primă direcție de acțiune vizează **creșterea continuă a numărului de turiști autohtoni** printr-o informare detaliată, punctuală și actualizată asupra ofertei turistice regionale și prin promovarea oportunităților de petrecere a timpului liber din cadrul ofertei locale și regionale. În cadrul acestei direcții se propun următoarele măsuri și soluții:

1. Realizarea și difuzarea la scară largă a *pliantelor* informativ-atractive pentru fiecare obiectiv turistic în parte. De mare interes sunt referințele privind istoria și spiritul locului, tradițiile și obiceiurile legate de obiectivul respectiv;
2. Publicarea de către Organizația de Management al Destinației a unor *hărți, ghiduri și monografii* despre obiectivele turistice din regiune, riguroase din punct de vedere științific dar elaborate într-un limbaj accesibil pentru publicul larg, bogat ilustrate, în format analog și digital (hărți interactive);
3. Realizarea de documentare de prezentare a specificităților cultural-istorice, etnografice și biogeografice ale regiunii și a unor videoclipuri și spoturi de promovare a ofertei turistice regionale și difuzarea acestora în cadrul unor *campanii radio și TV* și a unor emisiuni periodice de informare turistică;
4. *Prezență activă în mediul online* (inclusiv în social media) a reprezentanților instituțiilor care se ocupă de promovarea turismului regional;

5. Crearea de *site-uri web dedicate turismului* pentru punctele nodale ale sistemului turistic din Regiunea Nord-Vest (orașele mari, stațiunile turistice și alte localități cu potențial turistic ridicat) care să cuprindă prezentarea obiectivelor turistice, a variantelor de acces, a infrastructurilor existente, a evenimentelor de pe teritoriul acestora (ca un exemplu de bune practici se distinge pagina web www.visitoradea.com, rezultată în urma unui parteneriat public-privat între Primăria Oradea și entități din domeniul turistic din Oradea și Băile Felix). Pentru a crește vizibilitatea acestor site-uri se recomandă difuzarea acestora atât prin portalele oficiale (site-uri web ale administrațiilor locale), cât și prin diferite canale de social media;
6. Realizarea de *secțiuni dedicate turismului pe paginile de internet oficiale* ale autorităților locale pentru acele UAT-uri care evidențiază un potențial turistic mai modest;
7. Realizarea unei *platforme de informare integrată* asupra turismului regional în care să se regăsească nevoile, opțiunile și viziunile tuturor actorilor din sfera turismului (autorități publice, promotori ai turismului din sfera publică și privată, actori individuali, ONG-uri din domeniu, turiști interni și externi, reprezentanți ai mediului academic etc.);
8. *Promovarea ofertei fiecărei baze de cazare funcționale* prin canale digitale. Pe lângă un site propriu actualizat, se recomandă listarea acestor unități pe principalele platforme online de oferte de cazare și alte servicii turistice (Booking, Tripadvisor etc.), folosind informații relevante și imagini sugestive;
9. *Promovarea in situ a obiectivelor turistice*. Această măsură presupune mai multe tipuri de acțiuni: amplasarea de săgeți indicatoare pe marginea căilor rutiere principale pentru a semnaliza prezența obiectivelor turistice din vecinătate, marcarea optimă a traseelor turistice spre obiectivele de referință pentru ghidajul eficient al turiștilor în teritoriu (marcaje bine întreținute, amplasate în locuri vizibile, cu frecvența necesară bunei orientări în teritoriu, coduri QR etc.);
10. Afișarea valențelor curative ale apelor minerale și termale, a nămolurilor sapropelice utilizate în fiecare bază de tratament și agrement balnear, și a beneficiilor pentru sănătate a atmosferei ionizate din peșteri și saline. Se recomandă și *indicarea certificărilor obținute* în urma analizelor realizate de instituții abilitate;
11. *Amplasarea de panouri de promovare* în puncte-cheie de concentrare a fluxurilor turistice: în arealul principalelor obiective turistice, pe raza localităților incluse în circuitul turistic, în punctele nodale ale traseelor turistice și ale rețelei rutiere de pe teritoriul Regiunii Nord-Vest. Aceste panouri pot cuprinde hărți, imagini, descrieri sugestive, elemente de promovare digitală

(QR coduri, linkuri spre site-uri web etc.) referitoare la obiectivele turistice învecinate, traseele și bazele de cazare din areal etc.;

12. Promovarea ofertei turistice regionale prin participarea la *târgurile de turism naționale* (cu standuri dotate cu materiale ilustrative despre specificitățile naturale, culturale și gastronomice ale regiunii, despre oferta recreativă și curativă a infrastructurilor de profil) și prin *organizarea de târguri de turism la nivel județean și regional*;
13. Încheierea de parteneriate între organizațiile de management al destinațiilor, patronatele din domeniul turistic și universitățile din regiune pentru organizarea anuală a unei *manifestări științifice* (conferință, simpozion) dedicată exclusiv turismului regional;
14. Încheierea de *parteneriate de colaborare între organizațiile de management al destinațiilor și agențiile de turism* pentru creșterea vizibilității ofertei turistice regionale prin promovarea intensă a acesteia de către agențiile de turism din regiune (inclusiv prin afișaje nediscriminatorii cantitativ ale ofertei turistice regionale în raport cu oferta externă);
15. Încurajarea, pentru promovarea obiectivelor și bazelor turistice, a unui *sistem de recenzii și recomandări informale în mediul online*, atât prin intermediul site-urilor proprii, cât și prin social media (inclusiv prin încurajarea folosirii etichetărilor de tip Check in, #hashtag). De altfel, promovarea dezinteresată realizată de turiștii satisfăcuți este considerată cea mai sigură, mai puțin costisitoare și mai de durată formă de atragere și fidelizare a masei de turiști. Aceștia devin vectori ai unei promovări pozitive a experienței turistice în rândul prietenilor și apropiaților care pot deveni, astfel, viitori vizitatori.

O a doua direcție de acțiune urmărește **creșterea numărului de turiști străini în Regiunea Nord-Vest** printr-o promovare susținută, diversificată și competitivă a ofertei turistice regionale în cadrul pieței turistice internaționale. În acest sens, se propun următoarele măsuri și soluții:

1. Participarea Regiunii Nord-Vest cu informații, ilustrații (hărți, ghiduri, monografii, pliante, materiale video) și pachete turistice inedite, atractive, în cadrul standurilor României la principalele *târguri internaționale de turism*;
2. Participarea individualizată a Regiunii Nord-Vest la *târguri internaționale de turism din țările învecinate*, cu o ofertă focalizată pe tipurile și formele de turism regionale competitive la nivel internațional;
3. Listarea obiectivelor de top din regiune și a experiențelor turistice asociate în principalele *reviste și site-uri internaționale de promovare turistică*;

4. *Publicarea, în limbi de circulație internațională, de pliante, ghiduri, hărți, monografii turistice* ale regiunii și ale atracțiilor sale turistice de top;
5. Realizarea unui *site dedicat turismului regional cu variante în limba română, limba engleză și în limbile vorbite de cei mai mulți turiști străini care vizitează România* (maghiară, germană etc.), care să cuprindă prezentarea obiectivelor și a traseelor turistice de interes internațional, a variantelor de acces (aeroporturi și trenuri internaționale, variante de transport intern), a infrastructurilor existente, a evenimentelor de anvergură internațională de pe teritoriul regiunii;
6. Organizarea, sub patronajul comun al Agenției de Dezvoltare a Regiunii Nord-Vest și a universităților din regiune (Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea din Oradea etc.) a unei *conferințe internaționale asupra fenomenului turistic*;
7. Integrarea unor obiective ale regiunii în *circuitele turistice internaționale* („Via Mariae”, Traseul Sf. Ladislau – Regele Cavaler etc.);
8. Realizarea unui *studiu de branding turistic* pentru regiune care să pună în valoare și să armonizeze diferitele fațete ale patrimoniului regional de interes pentru turismul internațional: proprietățile curative ale resurselor de ape termale și minerale, efervescenta culturală a centrelor urbane majore ale regiunii, zestrea etnografică și gastronomică a „țărilor” și „ținuturilor”, diversitatea de edificii și manifestări ale cultelor religioase, numărul mare de fenomene carstice de anvergură, bogăția de resurse cinegetice și diversitatea peisajelor naturale;
9. *Dezvoltarea relațiilor de colaborare transfrontalieră* cu promotorii turismului din țările învecinate pentru propunerea de trasee și pachete turistice integrate;
10. *Diseminarea unei imagini pozitive, atractive, a regiunii* prin intermediul vizitatorilor străini satisfăcuți de opțiunile recreative, curative de la locațiile unde aceștia și-au desfășurat sejurul. Satisfacția turiștilor este influențată de mai mulți factori, printre care: programe turistice variate și flexibile desfășurate într-un ambient turistic armonios, degajat și relaxant, un raport atractiv ofertă-preț (a se ține seama de prețurile practicate pentru o ofertă similară în alte țări, compararea cu aceasta fiind la îndemâna turiștilor străini), receptivitate și disponibilitate maximă față de cerințele, sugestiile și eventualele reclamații ale turiștilor, posibilitatea de a comunica facil cu personalul unităților turistice, fiind necesar ca acesta să cunoască cel puțin o limbă de circulație internațională. Totodată, se mai recomandă ca în cazul unei cereri consistente dintr-o anumită țară, promotorii să asigure comunicarea în limba țării respective.

CAP. 5. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Operațiunea de monitorizare riguroasă a implementării strategiei este o condiție sine qua non a realizării dezideratelor propuse. Ea va fi efectuată atât pe parcursul derulării activităților de transpunere în practică a măsurilor și soluțiilor aferente obiectivelor specifice, prin **rapoarte anuale**, cât mai ales la sfârșitul etapei de referință, prin **raportul final**, care va conține sinteza operațiunilor îndeplinite și modul de realizare a obiectivului strategic general. Rolul monitorizării nu se reduce la constatarea gradului de îndeplinire a sarcinilor strategice în diferitele etape temporale, ci își asumă deopotrivă identificarea problemelor nou apărute și formularea de soluții pentru surmontarea acestora, inclusiv măsuri și soluții care au menirea de a completa sau revizui strategia în cauză.

Monitorizarea se va focaliza în principal pe modul și stadiile de realizare ale următorilor **indicatori de impact** :

Rezultat așteptat	Indicator	Valoare de referință	Valoare țintă	Sursă date
Creșterea numărului de turiști români care au vizitat Regiunea Nord-Vest	Numărul de sosiri ale turiștilor români în Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane)	1.176.299 persoane (turiști români) în anul 2021	+ 37 % în anul 2027 În anul 2019 au fost înregistrate 1.494.798 persoane (turiști români). Ținta pentru 2027 este revenirea la cifrele pre-pandemice și o creștere suplimentară de peste 7 %	INS, Tempo Online TUR104B - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, pe tipuri de structuri, tipuri de turiști, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Creșterea numărului de turiști străini care au vizitat Regiunea Nord-Vest	Numărul de sosiri ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane)	88.292 persoane (turiști străini) în anul 2021	+ 210 % în anul 2027 În anul 2019 au fost înregistrate 271.491 persoane (turiști străini). Ținta pentru 2027 este revenirea la cifrele pre-pandemice și o creștere suplimentară de peste 3% (procentul mai scăzut raportat la turiștii români este datorat și revenirii mult mai scăzute la	INS, Tempo Online TUR104B - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, pe tipuri de structuri, tipuri de turiști, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

			nivelul anterior al sosirilor turiștilor străini înregistrate între 2020 și 2021)	
Creșterea numărului de înnoptări ale turiștilor români în Regiunea Nord-Vest	Numărul de înnoptări ale turiștilor români în Regiunea Nord-Vest (UM: număr)	2.439.588 înnoptări (turiști români) în anul 2021	+ 43 % în anul 2027	INS, Tempo Online TUR105D - Înnoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, tipuri de turiști, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Creșterea numărului de înnoptări ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest	Numărul de înnoptări ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest (UM: număr)	181.260 înnoptări (turiști străini) în anul 2021	+ 215 % în anul 2027	INS, Tempo Online TUR105D - Înnoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, tipuri de turiști, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Creșterea capacității de cazare existente	Capacitatea de cazare existentă în Regiunea Nord-Vest	44.007 locuri în anul 2021	55.000 locuri în anul 2027 În 2020 numărul locurilor de cazare a crescut față de 2019 cu aproximativ 2000 locuri. Creșterea a continuat și în 2021, cu 1500 locuri. Strategia urmărește, deci, creșterea capacității de cazare într-un ritm mai susținut, în 2027 ajungând la + 25 %.	INS, Tempo Online TUR102D - Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Creșterea capacității de cazare în funcțiune	Capacitatea de cazare în funcțiune în Regiunea Nord-Vest (UM: număr locuri-zile)	11.135.200 locuri-zile în anul 2021	+ 35 % în anul 2027 În anul 2019 capacitatea de cazare în funcțiune la nivelul regiunii era de 11.766.476 locuri-zile. Ținta este depășirea valorii pre-pandemice și o creștere suplimentară de 10 %	INS, Tempo Online TUR103B - Capacitatea de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe

Creșterea numărului de baze de cazare	Structuri de primire turistică în Regiunea Nord-Vest (UM: număr unități)	1405 structuri în anul 2021	Peste 2500 de unități în anul 2027 Numărul structurilor de primire turistică a crescut aproape constant încă din 2014 (inclusiv o creștere cu 101 unități în 2020 față de 2019). Ținta pentru intervalul studiat este menținerea unui ritm de creștere superior.	INS, Tempo Online TUR101D - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Creșterea numărului de stațiuni turistice atestate	Număr de stațiuni turistice atestate în Regiunea Nord-Vest (UM: număr stațiuni)	6 stațiuni naționale și 31 stațiuni locale în anul 2021	+ 13 stațiuni locale noi în 2027	Guvernul României, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Anexa nr. 5 la Hotărârea Guvernului nr. 852/2008, Lista localităților atestate ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local ⁴
Creșterea domeniului schiabil în exploatare	Număr de pârtii de schi omologate în Regiunea Nord-Vest (UM: număr pârtii)	37 pârtii în anul 2021	Număr mai mare de pârtii omologate în anul 2027 față de anul 2021	Guvernul României, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Pârtii de schi omologate ⁵
Creșterea lungimii pârtiilor de schi în exploatare	Lungimea pârtiilor de schi omologate în Regiunea Nord-Vest (UM: metri)	34.544 m în anul 2021	Lungime totală mai mare a domeniului schiabil în anul 2027 față de anul 2021	Guvernul României, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Pârtii de schi omologate ⁵
Extinderea serviciilor medico-balneare	Numărul unităților medico-balneare și de	-	Număr mai mare de unități medico-balneare și de recuperare în anul	Ministerul Sănătății, pe baza Legii nr. 343 din 31 mai 2002

⁴ <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

⁵ <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

	recuperare care dețin o autorizație de funcționare din punct de vedere medico-balnear și al valorificării terapeutice a factorilor sanogeni naturali (UM: număr unități)		2027 față de anul 2021	pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 109/2000 privind stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice și asistența medicală balneară și de recuperare
Introducerea în circuitele turistice a unor noi obiective turistice prin proiecte finanțate în cadrul strategiei	Număr de proiecte de reabilitare / modernizare / amenajare / introducere în circuitul turistic finanțate de ADRNV	0	Demararea investițiilor pentru cel puțin 50 % din proiectele propuse până în anul 2027	ADRVN – rapoartele anuale
Realizarea de infrastructuri recreative noi	Număr de proiecte de amenajare de aquaparkuri, parcuri de aventură și trasee turistice finanțate de ADRNV	0	Demararea investițiilor pentru cel puțin 50 % din proiectele propuse până în anul 2027	ADRVN – rapoartele anuale
Îmbunătățirea accesului turistic prin creșterea lungimii căilor de acces turistic modernizate	Lungimea drumurilor publice modernizate din Regiunea Nord-Vest (UM: km)	4294 km în 2021	Lungime totală mai mare a drumurilor publice modernizate în anul 2027 față de anul 2021	INS, Tempo Online TRN139A - Lungimea drumurilor publice, pe categorii de drumuri, tipuri de acoperământ, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Creșterea numărului de locuri de muncă în HoReCa	Personalul din HoReCa din Regiunea Nord-Vest (număr persoane)	27.192 persoane în anul 2019	Peste 30.000 persoane în anul 2027 Se are în vedere ritmul de creștere a personalului din	INT102D - Personalul din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, după numărul

			domeniu din anii anteriori pandemiei, dar și scăderea la 23524 persoane înregistrată în 2020 (datele pentru anul 2021 nu sunt încă disponibile)	de persoane ocupate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, I. Hoteluri și restaurante (total)
Creșterea eficienței energetice și implementarea unor principii ale economiei circulare	Număr de destinații turistice care au implementat principii ale economiei circulare sau măsuri pentru eficiență energetică	date indisponibile online	Peste 50 % din destinații în anul 2027	ADRVN – rapoartele anuale

Considerăm oportun ca operațiunea de monitorizare a strategiei să fie efectuată de către reprezentanții beneficiarului cu calificare în domeniul turismului și de un organism independent, proces care ar permite analizarea obiectivă a rezultatelor implementării acesteia.

CAP. 6. Mecanismul de tranziție și pregătire a ciclului strategic 2028-2034

Prezentul capitol introduce o etapă intermediară de tranziție și pilotare pentru 2026-2028, concepută ca o punte strategică necesară între finalizarea implementării măsurilor post-pandemice și fundamentarea noului ciclu de programare 2028-2034. Într-un context geopolitic marcat de o volatilitate accentuată la granițele Uniunii Europene și de o dinamică legislativă europeană orientată spre standarde stricte de sustenabilitate și digitalizare, simpla monitorizare a rezultatelor obținute până în anul 2025 nu mai este suficientă. Acest interval va fi dedicat reevaluării critice a intervențiilor care au subperformat și testării unor soluții inovatoare de adaptare la modificările climatice cu efecte ireversibile, factori care impun deja regândirea viabilității turismului hivernal tradițional și migrarea către alte modele de operare. Astfel, perioada 2026-2028 nu va fi doar una de bilanț, ci un exercițiu operațional menit să testeze reziliența noilor direcții de acțiune, asigurând datele factuale necesare pentru ca Strategia Regională de Turism a Regiunii Nord-Vest aferentă perioadei 2028-2034 să fie una realistă, matură și decuplată de vulnerabilitățile identificate în ciclul actual. Perioada 2026-2028 este o fereastră de oportunitate pentru a securiza câștigurile actuale și a corecta disfuncționalitățile structurale. Obiectivul final al acestui capitol de tranziție este transformarea regiunii dintr-o destinație de volum într-o destinație de experiență și calitate, pregătită pentru provocările deceniului următor.

6.1. Evaluarea mid-term a strategiei

Evaluarea ex-post a strategiei de turism actuale nu reprezintă doar un exercițiu de raportare, ci fundamentul critic pentru definirea priorităților regionale în perioada 2028-2034. Analiza implementării a relevat atât progresele în creșterea vizibilității destinației, cât și decalajele structurale care necesită o recalibrare urgentă. Această perioadă de tranziție trebuie să marcheze trecerea de la o strategie extensivă la o dezvoltare intensivă și sustenabilă.

6.1.1 EVALUAREA INDICATORILOR DE MONITORIZARE A STRATEGIEI 2021-2027

Fundamentarea se bazează pe analiza factuală a stadiului de execuție, detaliată în Anexa 8B, care relevă o reconfigurare profundă a contextului socio-economic și geopolitic față de momentul inițial al planificării. Evaluarea intermediară indică o piață turistică regională

care funcționează diferențiat din punct de vedere al performanței, marcată de un paradox între expansiunea infrastructurii, pe de-o parte, și contracția resurselor umane și a atractivității externe pe cealaltă parte.

În ceea ce privește fluxurile turistice, datele confirmă o mutație structurală majoră, turismul intern a devenit principalul motor al rezilienței regionale. S-a înregistrat o creștere robustă de +15% a sosirilor turiștilor români și, mai important, o majorare cu aproape 40% a numărului de înnoptări ale acestora, semnalând maturizarea consumului intern și extinderea duratei sejurului. În contrapartidă, segmentul turismului de incoming a suferit o contracție de -12%, ratând țintele strategice de creștere, cu o dinamică negativă accentuată în județele de graniță, Maramureș și Satu Mare, pe fondul percepției riscului de securitate generat de conflictul din Ucraina. Astfel, regiunea a devenit, de facto, o destinație preponderent internă, impunând o recalibrare a politicilor regionale.

La nivelul ofertei, regiunea a performat peste așteptări în dezvoltarea activelor fizice. Capacitatea de cazare a crescut cu 30%, devansând țintele pentru 2027, iar infrastructura rutieră modernizată s-a extins cu peste 32%, cu un aport decisiv al județului Bihor în creșterea conectivității. Totuși, această expansiune a infrastructurilor a scos la iveală cea mai mare vulnerabilitate strategică: din perspectiva forței de muncă. În timp ce numărul locurilor de cazare a crescut spectaculos, personalul din HoReCa a scăzut cu 3% la nivel regional, creând o presiune nesustenabilă asupra calității serviciilor.

Disparitățile teritoriale s-au accentuat, conturându-se modele de dezvoltare distincte: modelul integrat al județului Bihor unde există cel mai mare grad de utilizare a capacității, modelul de volum bazat pe evenimente al județului Cluj, aflat într-o zonă de stagnare a creșterii sosirilor, și modelul bazat pe brand, dar afectat de sezonabilitate, al Maramureșului.

Analiza din Anexa 8B fundamentează necesitatea imperativă a unei intervenții prioritare și focalizate. Perioada de tranziție trebuie să abandoneze modelul investițiilor disparate și să prioritizeze strict zonele cu potențial turistic dovedit, capabile să genereze valoare adăugată imediată. Efortul strategic se va concentra, cu precădere, pe creșterea calității serviciilor, ca unic remediu pentru deficitul de personal și garanție a experienței turistice, și orientarea investițiilor exclusiv către acele proiecte care au capacitatea de a se integra în circuite turistice regionale. Nu mai este suficientă crearea unor puncte izolate de

atracție, prioritizarea trebuie să vizeze interconectarea obiectivelor în produse integrate care să lege polii urbani de zonele periferice, maximizând astfel durata șederii și impactul economic în teritoriu.

6.1.2 EVALUAREA LISTEI DE PROIECTE ȘI A RESURSELOR TURISTICE IDENTIFICATE ÎN ANEXELE 2 ȘI 3

Analiza listei de resurse turistice vizate pentru valorificare *Anexa 2*, care însumează un număr de 163 de obiective dispersate pe întreg teritoriul regional, relevă o vulnerabilitate structurală a actualei strategii din perspectiva diluării impactului prin dispersia resurselor. Deși fiecare dintre aceste resurse, fie că vorbim de obiective punctuale, fie de resurse complexe dețin o valoare incontestabilă pentru comunitatea locală, ridicarea lor în bloc la rangul de prioritate regională generează o ineficiență sistemică. O strategie cu peste 160 de priorități încetează, de fapt, să mai fie o strategie, devenind un inventar de nevoi locale care riscă să fragmenteze Strategia în intervenții mici, izolate și incapabile să genereze creștere economică robustă.

Imperativul perioadei de tranziție trebuie să fie maximizarea capacității de integrare și nu simpla reabilitare a infrastructurii fizice. Simplul fapt că o resursă există în lista din *Anexa 2* nu trebuie să garanteze automat o prioritate regională. Intervențiile trebuie redirecționate prioritar către acele proiecte care demonstrează capacitatea de a conecta resurse dispartate în circuite turistice funcționale. Doar prin interconectarea obiectivelor putem vorbi de o creștere a calității turismului și de o maximizare a câștigului local, prin transformarea vizitatorului de o zi în turist de sejur, care consumă servicii diverse și generează valoare adăugată comunității. Este necesară o selecție riguroasă și o prioritizare a tipurilor de proiecte, concentrând efortul investițional exclusiv în zonele cu potențial real de clusterizare. Este necesar să identificăm cu precădere acele proiecte ancoră care pot genera fluxuri turistice constante și care pot integra economic resursele secundare din proximitate.

Analiza structurală a *Anexei 1*, raportată la indicatorii de performanță asumați prin Strategia Regională de Turism, respectiv creșterea cu 37% a numărului de turiști autohtoni și cu un procent masiv de 210% a celor străini până la finalul anului 2027, relevă o fractură sistemică între ambiția ȋntinelor macro-economice și realitatea instrumentelor de intervenție propuse. Din punct de vedere al planificării strategice, lista propusă constituindu-se într-un

inventar administrativ exhaustiv al nevoilor locale, ceea ce credem că este necesar, dar nu util într-un portofoliu de investiții strategic, capabil să genereze efecte multiplicatoare la scară regională.

Sub aspect economic și comercial, este necesară corecția unei erori de planificare prin promovarea redundanței în detrimentul complementarității. O densitate de facilități similare va genera inevitabil fenomenul de canibalizare comercială, fragmentând cererea internă și compromițând sustenabilitatea financiară a investițiilor pe termen lung, fără a constitui un magnet real pentru turismul internațional, care caută unicitate. Din perspectivă juridică și tehnică, orizontul de timp asumat este incompatibil cu maturitatea proiectelor listate. Ciclul de viață al investițiilor majore de infrastructură care include etapele obligatorii de studii de fezabilitate, avizare de mediu, exproprieri, proceduri de achiziție publică și execuție propriu-zisă depășește în mod curent intervalul de 3-4 ani. În consecință, asumarea atingerii indicatorilor de rezultat în 2027 pe baza unor proiecte care, juridic, se vor afla abia în faza de contractare sau execuție incipientă, creează un risc major de neperformanță a strategiei.

Structura portofoliului generează o confuzie conceptuală între resursă turistică și produs turistic. Majoritatea intervențiilor propuse, deși valoroase pentru comunitate, nu posedă masa critică necesară pentru a atrage fluxuri autonome de turiști străini. Turismul internațional de tip incoming necesită destinații integrate și circuite funcționale. Dispersia va genera un impact marginal, incapabil să susțină o creștere de 210% a vizitatorilor, cifră care poate fi atinsă exclusiv prin concentrarea resurselor către 5-10 proiecte de anvergură regională.

Pentru a garanta succesul strategiei, este imperativă tranziția de la logica abordării administrative către o logică a polilor de competitivitate, eliminând proiectele redundante și concentrând intervenția exclusiv în acele obiective care demonstrează capacitatea de a genera valoare adăugată internațională și sustenabilitate operațională post-implementare.

6.2. Scanarea orizontului – actualizarea contextului

Actualizarea contextului pentru perioada de tranziție 2026-2028 este esențială pentru recalibrarea direcțiilor strategice la noile realități globale, diferite de momentul planificării inițiale. Procesul de scanare a orizontului analizează impactul megatendințelor emergente,

precum digitalizarea, imperativul sustenabilității și preferința vizitatorilor pentru experiențe de nișă. Această etapă presupune o revizuire a factorilor macro-economici și geopolitici, având ca scop transformarea provocărilor neprevăzute în oportunități de dezvoltare.

6.2.1 CONTEXTUL LEGISLATIV ANEXA 8A

Analiza de impact legislativ detaliată în Anexa 8A, document care evidențiază caracterul imperativ al revizuirii priorităților de intervenție, ca urmare a intrării în vigoare a unor acte normative structurale adoptate ulterior aprobării strategiei inițiale. Această etapă de tranziție are rolul critic de a securiza eligibilitatea portofoliului de proiecte regional în fața rigorilor impuse de noua arhitectură legislativă.

Necesitatea recalibrării strategice decurge, în primul rând, din schimbarea de paradigmă instituită de Hotărârea Guvernului nr. 1.193/2024 privind aprobarea Strategiei naționale pentru dezvoltarea turismului 2025-2035 și de Propunerea de Regulament European COM(2025)565. Aceste acte normative impun abandonarea modelului de dezvoltare bazat exclusiv pe volum și infrastructură fizică în favoarea unui model guvernat de indicatori de performanță, reziliență și securitate, anticipând condiționalitățile Planului de Parteneriat Național și Regional pentru perioada 2028-2034. Astfel, intervențiile strategice trebuie să migreze de la simpla reabilitare a obiectivelor turistice către crearea unor destinații integrate, capabile să genereze valoare adăugată măsurabilă conform noilor standarde europene.

În plan operațional și de mediu, cadrul normativ actual a devenit mult mai restrictiv, transformând sustenabilitatea dintr-un deziderat într-o obligație legală. Prin adoptarea Strategiei Naționale privind Adaptarea la Schimbările Climatice (H.G. nr. 1.010/2024) și a Regulamentului (UE) 2024/1991 privind Restaurarea Naturii, legiuitorul obligă la reevaluarea viabilității proiectelor prin prisma scenariilor climatice viitoare. Investițiile care nu demonstrează neutralitate climatică sau care prezintă risc de adaptare devin inoperabile pe termen lung. De asemenea, Directiva (UE) 2024/825 elimină posibilitatea utilizării declarațiilor de mediu necertificate, impunând standarde tehnice riguroase pentru orice proiect care aspiră la statutul de investiție verde în viitorul ciclu bugetar.

Reforma guvernantei și a standardelor tehnice reprezintă un alt pilon obligatoriu al acestei perioade intermediare. Ordinul MEAT nr. 1.293/2022 a modificat substanțial cadrul

administrativ, instituind Organizațiile de Management al Destinației ca unici gestionari legitimi ai politicii turistice locale și regionale, făcând desuete formele de asociere anterioare. Simultan, reglementările specifice infrastructurii, precum Legea nr. 288/2024 și H.G. nr. 1.252/2022, au introdus obligații stricte de omologare și siguranță pentru traseele turistice, condiționând finanțarea acestora de integrarea în rețelele naționale. Nu în ultimul rând, Regulamentul (UE) 2024/1028 și legislația fiscală conexasă impun digitalizarea completă a raportării datelor, element esențial pentru fundamentarea deciziilor în orizontul 2028-2034.

Modificările legislative sintetizate în Anexa 8A transformă perioada de tranziție într-un interval de ajustare juridică și tehnică obligatorie. Strategia va răspunde conformității legale actuale, dar va fi și pregătită strategic pentru a maximiza oportunitățile de finanțare ale cadrului multianual 2028-2034, evitând riscul finanțării unor proiecte care, deși oportune local, ar putea deveni neeligibile sau nefuncționale sub noile reglementări.

6.2.2 CONTEXTUL ACTIVITĂȚII TURISTICE – PREZENȚA INTERNAȚIONALĂ A REGIUNII

Analiza diagnostic a poziționării internaționale, detaliată în Anexa 8C, constituie un rezultat factual care atestă o disfuncționalitate a modelului actual de promovare și dezvoltare turistică. Datele relevă că Regiunea Nord-Vest se confruntă cu o periferizare comercială în cadrul marilor circuite europene sau naționale, fiind redusă, în lipsa unor produse turistice autonome, la statutul subsidiar de coridor de tranzit logistic către Bucovina sau Ungaria. Această realitate impune, pentru perioada de tranziție 2026-2028, abandonarea definitivă a politicii de alocare dispersată a resurselor de promovare și instituirea unui regim de intervenție prioritară și fermă asupra cauzelor care blochează accesul la piețele cu valoare adăugată ridicată.

Evaluarea portofoliului a peste 200 de operatori turistici europeni indică existența unui viciu de piață fundamental, concentrat în dependența regiunii de hub-ul aerian București, aceasta face ca destinațiile din Nord-Vest să fie excluse din pachete standard de 7-8 zile ale turiștilor occidentali, din rațiuni de cost și timp. În consecință, regiunea a devenit captivă a piețelor de proximitate, care, deși asigură volume de tranzit, generează o valoare economică per capita de trei ori inferioară mediei vestice. Menținerea status quo-ului riscă să transforme regiunea într-o destinație nesustenabilă economic, dependentă de un turism de consum imediat și cu marje de profit infime pentru operatorii locali. Concluziile derivate strict

din analiza portofoliului a peste 200 de operatori europeni generează următoarele direcții de acțiune exploratorii pentru corectarea disfuncționalităților identificate:

- a. Deconectarea de modelul liniar și operaționalizarea unui model radial, deoarece se demonstrează că circuitele liniare actuale transformă Regiunea într-o zonă de tranzit rapid, unde valoarea adăugată economică este minimă. Imperativul strategic este tranziția către un model radial centrat pe aeroporturile Cluj-Napoca și Oradea, singurul capabil să susțină produse de tip City Break și Fly & Drive. Fără această infrastructură de produs, regiunea rămâne invizibilă pentru segmentul dinamic al turiștilor occidentali.
- b. Anexa 8C evidențiază o fractură clară între piețele emitente. Piețele occidentale sunt dominate de produse scumpe și rigide logistic, care ocolesc regiunea, în timp ce piețele Europei Centrale și de Est asigură volume ridicate, dar cu un randament economic redus. Concluzia strategică este necesitatea unei duble abordări în consolidarea volumelor de proximitate prin produse specifice de tip turism balnear pentru Ungaria și Moldova, turism de aventură pentru Polonia și Cehia și penetrarea agresivă a piețelor vestice prin produse de nișă.
- c. Proximitatea față de conflictul din Ucraina și inflația sectorială ridicată au erodat competitivitatea regiunii. Scăderea fluxurilor turistice în județele de graniță impune activarea unor coridoare turistice sigure și promovarea conceptului de refugiu climatic, pentru care regiunea deține resurse naturale neexploatate. Totodată, creșterea prețurilor impune o justificare prin calitate; în lipsa acesteia, regiunea riscă să fie percepută ca supraevaluată.

Conform Anexei 8C, menținerea actualei strategii de promovare generică este ineficientă. Singura cale validată de piață pentru intervalul 2028-2034 este segmentarea chirurgicală a ofertei: dezvoltarea infrastructurii pentru turism activ în zona montană (pentru piețele PL, CZ, SK), poziționarea Oradiei și a Băilor Felix ca destinație balneară premium (pentru piețele AT, MD) și transformarea Clujului într-un hub independent de city-break cultural, capabil să distribuie fluxuri spre județele limitrofe (SJ, BN).

6.2.3 CONTEXTUL MACRO-ECONOMIC

Fundamentarea direcțiilor de acțiune pentru perioada de 2028-2034 necesită o raportare obiectivă la realitatea operațională marcată de o volatilitate extremă, care a

invalidat premisele inițiale ale Strategiei 2021-2027 bazate pe o recuperare post-pandemică liniară. Analiza strategică de piață relevă că actualul ciclu de programare s-a suprapus peste o succesiune de crize sistemice, criza sanitară, conflictul militar ruso-ucrainean și criza inflaționistă, generând un mediu macro-economic instabil, care impune o recalibrare structurală a instrumentelor de intervenție regională.

Din perspectivă geopolitică, Regiunea Nord-Vest se confruntă cu o penalizare de proximitate. Situată geografică la frontiera directă cu zona de conflict a plasat regiunea, în percepția piețelor emițătoare internaționale, într-o zonă gri de securitate, afectând sever fluxurile de incoming. Această reticență a piețelor sensibile la risc a determinat o contracție a turismului cultural organizat, în special în județele de graniță Maramureș și Satu Mare.

Din punct de vedere economic, perioada de tranziție este marcată de eroziunea avantajului competitiv tradițional al României bazat pe costuri reduse. Ratele ridicate ale inflației, care au atins niveluri de vârf în UE, coroborate cu o inflație specifică sectorului serviciilor superioară mediei generale, au afectat raportul calitate-preț. Regiunea se află într-o capcană strategică, practicând tarife aliniate nivelului vestic în condițiile unei infrastructuri și a unei calități a serviciilor care nu au recuperat decalajele structurale, fapt ce a dus la pierderea segmentului de turiști sensibili la preț.

Componenta socială și a forței de muncă prezintă o dublă provocare structurală. Pe de o parte, se constată o modificare a dinamicii sociale a turiștilor români, care, pe fondul ridicării restricțiilor, au reluat masiv călătoriile de vacanță în străinătate, generând o scădere a cererii interne pentru destinațiile regionale care funcționau anterior ca refugiu. Pe de altă parte, deficitul acut de personal a transformat importul de forță de muncă din spațiul non-UE într-un input necesar pentru asigurarea continuității operaționale. Totuși, această resursă necesită condiții speciale de gestionare și programe dedicate de integrare profesională, pentru a nu crea discrepanțe majore pe piața locurilor de muncă din HoReCa și, esențial, pentru a genera un nivel calitativ bun al serviciilor, evitând diluarea standardelor de ospitalitate.

Contextul macro-economic al perioadei 2026-2028 nu mai permite o abordare bazată pe creștere organică. Comparativ cu reziliența superioară demonstrată de regiunile competitive, care au adoptat măsuri centralizate de adaptare, Regiunea Nord-Vest trebuie să opereze un pivot strategic. Tranziția către ciclul 2028-2034 trebuie să prioritizeze consolidarea rezilienței prin adoptarea noilor tendințe de consum și prin investiții în

digitalizare și calitate, abandonând modelul epuizat al turismului de volum bazat pe preț scăzut.

6.2.4 PREMISE GENERALE PRIVIND DEZVOLTAREA TURISMULUI

Elaborarea Strategiei Regionale de Turism pentru orizontul 2028-2034 se fundamentează pe recunoașterea unei rupturi de paradigmă între ciclul de programare anterior, bazat pe premisele unei creșteri liniare post-pandemice, și realitatea operațională actuală, guvernată de o volatilitate sistemică. Momentul de referință al construcției strategice este marcat de convergența a trei vectori structurali: geopolitic, economic și legislativ, care redefinesc limitele de eligibilitate și viabilitate ale investițiilor în turismul regional.

Analiza factuală a stadiului actual relevă consolidarea pieței interne ca unic pilon de reziliență al industriei ospitalității regionale, în contrapartidă cu o vulnerabilitate critică a segmentului de incoming. Regiunea Nord-Vest se confruntă cu un fenomen de periferizare comercială, fiind exclusă din circuitele majore ale turoperatorilor vestici din cauza dependenței logistice de hub-urile extra-regionale și a eroziunii raportului calitate-preț pe fondul inflației sectoriale. Astfel, premisa de la care pleacă noua construcție strategică este necesitatea imperativă a recâștigării competitivității externe nu prin preț, ci prin produse turistice integrate și prin valorificarea nișelor de siguranță și refugiu climatic.

Evaluarea capacității regionale indică un paradox structural, expansiunea accelerată a activelor fizice este invers proporțională cu disponibilitatea forței de muncă calificate. Deficitul acut de personal și dependența crescândă de forța de muncă importată din spațiul non-UE constituie o vulnerabilitate. În consecință, strategia 2028-2034 nu mai poate prioritiza dezvoltarea extensivă, ci trebuie să se focalizeze pe dezvoltarea intensivă.

Cadrul de reglementare incident pentru noul ciclu strategic impune condiționalități stricte, transformând sustenabilitatea dintr-un deziderat opțional într-o obligație de conformitate legală. Alinierea la Pactul Verde European, la Strategia Națională de Adaptare la Schimbările Climatice și la noile regulamente privind restaurarea naturii face ineligibile investițiile cu risc climatic sau proiectele care nu dețin certificări ecologice validate. Totodată, reforma guvernancei prin operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației se

impune trecerea de la promovarea difuză la managementul integrat și profesionist al destinației.

Construcția Strategiei 2028-2034 se realizează pe fondul necesității de a securiza tranziția de la un turism de volum și tranzit, vulnerabil la șocuri externe, către un model de turism de valoare adăugată și reziliență. Obiectivul fundamental al noului ciclu nu mai este recuperarea cantitativă a cifrelor din 2019, ci restructurarea calitativă a ofertei pentru a răspunde exigențelor de digitalizare, climat și securitate ale deceniului următor. Configurarea pilonului investițional pentru ciclul de programare 2028-2034 se fundamentează pe o diversificare structurală a ofertei turistice, guvernată de principiile sustenabilității, integrării peisagistice și mobilității nepoluante. Analiza tipologiei de intervenții eligibile relevă cinci direcții strategice majore care constituie premisele noii arhitecturi de dezvoltare regională.

În primul rând, se instituie premisa diversificării infrastructurii de primire prin valorificarea potențialului natural în regim de impact redus asupra mediului. Se prioritizează dezvoltarea structurilor integrate de tip camping, sate de vacanță și ansambluri de bungalouri, concepute nu doar ca unități de cazare, ci ca ecosisteme turistice autonome. Aceste intervenții vizează pregătirea terenurilor și a utilităților pentru amplasamente cu potențial ridicat sau neutilizate, având ca obiectiv extinderea sezonului turistic și creșterea duratei de ședere prin facilități complementare de agrement.

În al doilea rând, noua viziune strategică impune premisa interconectivității prin coridoare de mobilitate ușoară, abandonând paradigma dependenței exclusive de infrastructura rutieră majoră pentru accesul turistic intra-local. Se fundamentează necesitatea creării unei rețele coerente și continue de trasee pietonale și velo, care să asigure legătura funcțională între centrele istorice, structurile de cazare și zonele de agrement. Aceste investiții transcend simpla funcțiune de transport, contribuind la reducerea emisiilor, creșterea siguranței participanților vulnerabili la trafic și ameliorarea sănătății publice.

În planul valorificării patrimoniului, pornim de la situația unei duble abordări. Pe de o parte, se consacră premisa revitalizării centrelor istorice prin intervenții complexe de restaurare a fațadelor și refuncționalizare a clădirilor emblematice, vizând nu doar conservarea estetică, ci și stimularea activităților economice și creșterea atractivității urbane. Pe de altă parte, se introduce premisa instituționalizării patrimoniului imaterial. Această

direcție vizează infrastructura necesară pentru perpetuarea meseriilor tradiționale prin centre și sate meșteșugărești, care funcționează ca spații vii de producție, demonstrație și educație, consolidând identitatea culturală a comunităților rurale și urbane.

În final, se stabilește premisa dezvoltării agrementului activ ca vector de coeziune socială și atractivitate turistică, prin amenajarea de parcuri de aventură și agrement. Aceste intervenții, care pot include reconfigurarea unor terenuri degradate sau zone verzi, sunt proiectate pentru a oferi facilități de recreere indoor și outdoor adaptate tuturor categoriilor de vârstă, contribuind la promovarea unui stil de viață sănătos și la diversificarea ofertei de timp liber, indiferent de condițiile meteorologice. Astfel, cadrul strategic 2028-2034 propune o integrare sinergică între cazarea în natură, mobilitatea verde, patrimoniul cultural viu și infrastructura de agrement

6.3. Măsuri pilot (2026-2028)

În vederea operaționalizării direcțiilor strategice pentru ciclul de programare 2028-2034, se propune instituirea unui pachet de măsuri pilot destinate catalizării capitalului public și privat către nișele cu potențial ridicat de valoare adăugată și reziliență. Aceste măsuri vizează pregătirea terenului investițional și stimularea dezvoltării unor modele de business turistic sustenabile, structurate pe patru axe prioritare de intervenție:

Configurarea portofoliului de investiții în infrastructura turistică pentru ciclul strategic 2028-2034 marchează o tranziție de la intervențiile punctuale asupra activelor fizice către o abordare sistemică, focalizată pe crearea de ecosisteme turistice integrate, funcționale și sustenabile. Noua paradigmă investițională se fundamentează pe convergența a patru vectori majori de dezvoltare: valorificarea activă a cadrului natural, regenerarea fondului construit și asigurarea conectivității verzi și valorificarea patrimoniului cultural imaterial, toate subordonate obiectivului de creștere a rezilienței economice și a atractivității destinației.

În sfera capacităților de primire și a agrementului, tranziția propune o reorientare către structuri de cazare cu amprentă ecologică redusă și integrare peisagistică superioară. Se urmărește activarea terenurilor cu potențial turistic latent prin dezvoltarea unor facilități de ospitalitate în aer liber, care transcend funcțiunea clasică de cazare, integrând dotări pentru recreere și valorificarea resurselor locale. Complementar, componenta de agrement vizează

crearea unor spații multifuncționale dedicate turismului activ și de aventură, concepute pentru a deservi diversitatea segmentelor demografice și pentru a atenua sezonabilitatea prin facilități adaptabile. Aceste intervenții sunt proiectate să funcționeze sinergic, transformând cadrul natural dintr-un decor pasiv într-un activ economic dinamic, generator de experiențe.

Pe palierul conectivității și mobilității, premisele impun dezvoltarea unei infrastructuri de suport care să favorizeze deplasările nemotorizate. Investițiile se concentrează pe constituirea unor rețele coerente de coridoare de mobilitate ușoară, menite să asigure legături funcționale și sigure între polii de atracție turistică, zonele de cazare și centrele urbane. Această infrastructură de conectivitate nu răspunde doar exigențelor de accesibilitate turistică, ci contribuie direct la obiectivele de decarbonizare și la îmbunătățirea calității mediului, facilitând o explorare lentă și imersivă a teritoriului.

În ceea ce privește patrimoniul cultural și regenerarea urbană, strategia adoptă o viziune duală, vizând atât revitalizarea fondului construit. Se prioritizează intervențiile majore de restaurare și punere în valoare a zonelor istorice și a clădirilor emblematice, având ca scop stoparea degradării și reactivarea economică a centrelor urbane. Simultan, se instituie necesitatea dezvoltării unor spații specializate pentru prezervarea și perpetuarea meșteșugurilor tradiționale. Aceste centre de interpretare și producție artizanală sunt concepute ca instrumente de transmitere a identității culturale și de stimulare a economiei locale, asigurând tranziția de la conservarea muzeală la valorificarea antreprenorială a tradițiilor.

Din perspectiva patrimoniului imaterial, măsurile pilot vizează integrarea meșteșugurilor și a Punctelor Gastronomice Locale în produse turistice experiențiale, coordonate unitar de OMD-uri pentru a diversifica portofoliul regional. Se propune dezvoltarea de rute imersive care conectează atelierele artizanale cu gastronomia identitară, transformând patrimoniul imaterial din simplu expонат în motor de dezvoltare economică sustenabilă. Astfel, managementul destinației trece de la promovarea pasivă la experiențe autentice.

În concluzie, premisele investiționale pentru orizontul 2028-2034 conturează un model de dezvoltare teritorială în care infrastructura nu reprezintă un scop în sine, ci un

catalizator pentru un turism responsabil, care armonizează modernizarea facilităților de agrement și cazare cu imperativul protejării patrimoniului natural și cultural.

6.3.1 PROPUNERI PRIVIND ABORDAREA TERITORIALĂ – DESTINAȚII INTEGRATE

Fundamentarea strategică pentru ciclul de programare 2028-2034 impune o schimbare de paradigmă în alocarea resurselor, marcată de tranziția de la finanțarea punctuală, limitată la granițele administrativ-teritoriale, către o abordare integrată bazată pe zone funcționale turistice. Această nouă doctrină de intervenție se bazează pe Ghidul metodologic pentru prioritizarea investițiilor din Anexa 8, instrument de guvernanță strategică conceput, pentru a maximiza eficacitatea marginală a fondurilor publice și pentru a corecta disfuncționalitățile constatate în exercițiile anterioare.

Principiile directoare ale prioritizării teritoriale se concentrează asupra imperativului creșterii duratei medii a sejurului și consolidării destinațiilor ca spații de ședere, nu doar de tranzit. În acest sens, mecanismul de selecție a priorităților, propus pentru testare, pentru perioada 2028-2034 va fi guvernat de următoarele principii cumulative:

a. Prioritatea absolută o constituie proiectele care amplifică efectele investițiilor deja realizate prin programele anterioare. Atenția se mută de pe unele intervenții, dacă acestea nu demonstrează capacitatea de a se conecta la infrastructura existentă și de a crește gradul de utilizare al acesteia.

b. Se abandonează modelul dezvoltării izolate în favoarea consolidării unor hub-uri turistice interconectate. Investițiile dorite sunt cele care creează legături funcționale între centrele urbane și arealul de influență, facilitând distribuția fluxurilor turistice.

c. Evaluarea inițiativelor va cuantifica capacitatea acestora de a genera beneficii economice indirecte pentru UAT-urile limitrofe. Sunt prioritizate inițiativele care, deși localizate într-un punct, stimulează consumul de servicii și produse locale într-un areal extins.

Un element definitoriu al noii abordări teritoriale îl constituie operaționalizarea conceptului de arie de influență turistică, definită metodologic pe o rază de 60 km în jurul investițiilor ancoră. Această metrică transcede limitele administrative convenționale, recunoscând comportamentul real al vizitatorului care consumă experiențe distribuite teritorial într-o singură excursie. Astfel, o inițiativă nu va mai fi judecată izolat, ci prin

capacitatea sa de a activa resursele complementare identificate în acest perimetru. Metodologia impune ca fiecare investiție nouă să funcționeze ca un nod într-o rețea existentă, punctajul fiind direct proporțional cu densitatea resurselor pe care proiectul le poate interconecta și valorifica într-un program de sejur coerent.

Suplimentar, matricea de priorizare introduce o condiționalitate strictă legată de schimbarea metricilor de succes, trecerea de la output-uri fizice la rezultate economice de sejur. Spre deosebire de ciclurile anterioare, unde succesul era cuantificat prin valoarea investiției sau numărul de obiective reabilite, noul cadru impune demonstrarea capacității investiției de a genera în mod direct înnoptări suplimentare. Inițiativele sunt evaluate pe baza unui indice de maturitate și fezabilitate care penalizează propunerile speculative și favorizează intervențiile care integrează resurse locale funcționale, transformând vizita de o zi într-o experiență complexă care justifică rămânerea turistului în destinație peste noapte.

În vederea operaționalizării inițiativei, teritoriul regional a fost segmentat în funcție de maturitatea destinației, densitatea resurselor și capacitatea de a genera sejururi autonome. Pentru orizontul 2028-2034, se instituie trei categorii de intervenție, în conformitate cu metodologia din anexa 8, fiecare cu un regim specific de susținere.

Categoria A – zone funcționale critice (peste 75 puncte):

Include polii de maturitate turistică care dispun de stoc de infrastructură modernizată și capacitate de cazare.

Categoria B – Zone de Dezvoltare (60 – 74,9 puncte): Include areale cu resurse majore dar insuficient integrate. Aceste zone atrag fluxuri mari de vizitatori de zi, dar eșuează în retenția acestora peste noapte.

Categoria C – Zone de Oportunitate (sub 60 puncte): Include areale cu potențial de nișă sau complementar. Scorul redus reflectă dificultatea transformării valorilor culturale dispersate în sejur măsurabil și lipsa unei infrastructuri uniforme.

Pentru perioada 2028-2034, nu se propune urmărirea unei distribuții egalitare, ci o concentrare strategică pe zonele funcționale capabile să genereze efect multiplicator. Orice inițiativă va fi evaluată prin prisma contribuției sale la consolidarea acestor clustere teritoriale, condiționând favorabilitatea de demonstrarea capacității de a activa resurse

complementare din raza de influență și de a integra producătorii locali în lanțul valoric al turismului.

6.3.2 PROPUNERI PRIVIND SIGNATURE DESTINATION –PREEXISTENTE

În contextul pregătirii Strategiei Regionale de Turism 2028-2034, propunem o schimbare fundamentală de optică, tranziția de la promovarea administrativă, fragmentată pe UAT, la conceptul de Signature Destination, a căror influență depășește zona administrativă. Acestea sunt areale funcționale capabile să ofere o experiență turistică completă și să atragă fluxuri internaționale în mod autonom, nu doar conjunctural. Propunerea de mai jos identifică șase astfel de poli de competitivitate, pentru testare în fundamentarea Strategiei, selectați pe baza masei critice de resurse și a potențialului de brand internațional.

A. THE NATURE'S FORCES HEALING & ART NOUVEAU HUB (Oradea – Băile Felix – Apuseni Vest)

Această zonă reprezintă polul de maturitate al regiunii, unificând rafinamentul urban Art Nouveau al Oradei cu forța curativă a resursei balneare din Băile Felix și cadrul natural al Munților Apuseni. O destinație all season care combină turismul medical sau de agrement cu experiența culturală și evadarea în natură. Aceasta zonă vizează segmentul silver din spațiul european, pentru tratament și segmentul activ urban pentru city-break extins. Conectarea fluidă a stațiunilor cu Aeroportul Oradea și dezvoltarea unor pachete de prevenție și wellness certificate internațional.

B. THE GATEWAY TO THE TREASURES OF TRANSYLVANIA (Cluj-Napoca – Turda – Zona Montană și castelele din jurul Clujului)

Conceptul se bazează pe modelul radial, unde Cluj-Napoca funcționează ca poartă principală de intrare și centru vibrant de lifestyle, distribuind fluxurile către atracțiile majore din proximitate: Salina Turda și zona montană Gilău-Băișoara. Zona vizează dinamism urban, festivaluri și patrimoniu subteran unic, toate accesibile într-o rază de 60 de minute. Zona vizează tinerii europeni și turismul de business care caută extensii de weekend. Zona vizează crearea unor coridoare de mobilitate ușoară care să lege orașul de zonele de agrement și pachete integrate de tip City Pass Regional.

C. THE HANDS ON LIVING HERITAGE SANCTUARY (Maramureșul Istoric)

Maramureșul rămâne cel mai puternic brand de țară al regiunii, propunerea vizând trecerea de la simpla vizitare a bisericilor de lemn la imersiunea într-un mod de viață arhaic, încă funcțional. Propunerea de valoare o generează un muzeu viu unde vizitatorul nu este spectator, ci participant la viața comunității (meșteșuguri, gastronomie, ritualuri). Gândit cu precădere pentru piețele culturale mature (Franța, Marea Britanie, SUA) și turismul de nișă etnocultural. Vizează dezvoltarea rețelei meșteșugărești ca spații de producție autentică și protejarea peisajului cultural prin reglementări urbanistice stricte.

D. THE VIA TRANSILVANICA EXPERIENCE: WHERE DRACULA GOT OFF THE CARRIAGE (Bistrița – Colibița – Pasul Tihuța)

Capitalizând pe trendul global al turismului lent și al ecoturismului, această destinație se articulează strategic de-a lungul rutei Via Transilvanica, conectând cetatea medievală Bistrița de Marea de la Munte. Propunerea de valoare integrează o experiență de drumeție cu turismul nautic sustenabil și mitologia locală a Pasului Tihuța, adresându-se preponderent drumeților de lungă distanță și iubitorilor de natură din Europa Centrală. Pentru a susține această viziune, intervențiile prioritare vizează dezvoltarea infrastructurii de suport, puncte gastronomice, refugii și impunerea unor reglementări urbanistice, esențiale pentru preservarea peisajului și a calității apei.

E. THE ROMAN EMPIRE'S FRONTIER (Porolissum – Zalău – Limesul Roman)

Activarea unei noi destinații emblematice centrate pe Complexul Arheologic Porolissum și pe Limesul Roman (UNESCO) are potențialul de a consacra Sălajului statutul de reper în turismul istoric și educațional. Prin fuziunea dintre explorarea graniței nordice a Imperiului Roman și peisajul viticol-gastronomic al Țării Silvaniei, destinația se adresează cu predilecție pasionaților de istorie antică și circuitelor școlare. Strategia de dezvoltare prioritizează utilizarea tehnologiilor imersive pentru reconstituiri in-situ și organizarea de evenimente majore de reenactment istoric, integrate cu oferta gastronomică locală.

F. THE NORTHERN THERMAL ROUTE : BUBBLES, BEAUTY & BRANDY (Satu Mare – Carei – Tășnad – Țara Oașului)

Definit strategic prin dualitatea aristocrație - vitalitate, Satu Mare propune un circuit inedit de tip *Heritage & Wellness* care armonizează moștenirea nobiliară (Carei, Ardud) cu resursele

balneare (Tășnad) și energia etnografică a Țării Oașului. Adresându-se prioritar piețelor de proximitate și familiilor tinere în căutarea unor alternative accesibile, viziunea de dezvoltare se axează pe materializarea coridorului *Castles & Spas* prin conectivitate rutieră și velo. Aceasta este susținută de investiții în infrastructura acvatică pentru competitivitate regională, transformarea domeniului Luna Șes în destinație „all-season” și reinterpretarea modernă a patrimoniului din Negrești-Oaș.

Testarea și materializarea acestor destinații impune adoptarea unui set de instrumente operaționale axat pe guvernanta suprateritorială, prin constituirea unor OMD-uri capabile să armonizeze strategiile dincolo de limitele administrative. Mecanismul de implementare prevede abordare prioritară a resurselor regionale către proiectele de conectivitate din cele șase zone funcționale, dublată de dezvoltarea unor identități de brand secundare.

6.4. Consultarea stakeholderilor pentru orizontul 2034

Elaborarea arhitecturii strategice pentru ciclul 2028-2034 impune o schimbare fundamentală de paradigmă în procesul decizional, marcată de tranziția de la planificarea centralizată (top-down) către un model de guvernanta multinivel și colaborativă. Intervalul de tranziție 2026-2027 transcende funcția pur administrativă de calendar de programare, constituindu-se într-o etapă critică de calibrare strategică, destinată alinierii viziunii instituționale cu dinamica reală a pieței și cu așteptările actorilor relevanți din cadrul administrației publice, mediului privat, sectorului academic și societății civile.

6.4.1. ROLUL CAPITOLULUI DE TRANZIȚIE

Procesul de planificare pentru ciclul strategic 2028-2034 impune diminuarea modelului decizional unidirecțional și adoptarea unei paradigme colaborative bazate pe guvernanta multinivel. Intervalul 2026-2027 nu reprezintă doar un calendar administrativ, ci o etapă critică, destinată calibrării așteptărilor actorilor publici și privați cu noile realități ale pieței turistice globale.

Obiectivele specifice ale consultării în faza de tranziție sunt:

- Facilitarea dialogului între UAT-uri care, deși aparțin unor județe diferite, împart aceeași resursă turistică, pentru a adopta guvernanta suprateritorială.

- Confruntarea datelor statistice oficiale cu realitatea operațională a operatorilor privați, pentru a evita fundamentarea viitoarei strategii pe premise false .
- Evaluarea maturității sectorului privat de a intra în parteneriate de tip OMD și de a co-finanța promovarea destinației.

Astfel, consultarea în perioada de tranziție nu are doar un rol informativ, ci unul formativ, pregătind ecosistemul regional pentru rigurozitățile și condiționalitățile ciclului 2028-2034.

În economia documentului strategic, capitolul de tranziție îndeplinește rolul unui mecanism de management al schimbării. Având în vedere că abordarea europeană pentru perioada 2028-2034 propune mutații structurale profunde procesul consultativ devine instrumentul principal de validare și legitimare a acestei noi viziuni.

Astfel, demersul urmărește trecerea de la competiția sterilă între județe la cooperarea sinergică în jurul resurselor comune, asigurând premisele necesare pentru implementarea noilor instrumente de finanțare bazate pe performanța destinației, și nu pe apartenența administrativă.

6.4.2 ACȚIUNI DE CONSULTARE ÎN DEFINIREA ANALIZEI DIAGNOSTIC ȘI STRATEGIEI 2028-2034

Pentru a asigura reprezentativitatea și calitatea tehnică a viitoarei strategii, se instituie un mecanism de consultare structurat pe principiul Administrație – Mediu Privat – Mediul Academic – Societate Civilă. Pentru a garanta robustețea metodologică și socială a noii Strategii Regionale, mecanismul de consultare va fi structurat în cinci acțiuni procesuale distincte, concepute pentru a valida progresiv fiecare pilon al construcției strategice: de la fundamentul analitic, la identitatea teritorială și vectorii de intervenție, mecanismul va fi operaționalizat prin următoarele categorii de acțiuni în intervalul 2026-2027:

A. Instituirea unor grupuri de lucru tematice pe zone funcționale și/sau țări și ținuturi. În locul consultărilor generice, se vor organiza sesiuni de lucru tehnice focalizate pe rezultatele analizei preliminare.

B. Mecanismul de verificare a datelor cu operatorii privați și unitățile administrativ teritoriale având în vedere discrepanțele majore identificate între datele INS și realitatea din platformele digitale, se vor organiza o serie de consultări tehnice cu operatorii hotelieri și asociațiile de profil. Obiectivul stă în colectarea de date primare privind gradul real de

ocupare, profilul turistului și sezonalitatea, pentru a recalibra analiza diagnostic. Acest proces este esențial pentru a fundamenta corect necesarul de investiții în infrastructură.

C. Întâlnire regională pentru tranziție turistică care constă în organizarea unui eveniment de care să reunească decidenții cu mediul academic și investitori. Prezentarea conceptelor și obținerea consensului politic pentru prioritizarea investițiilor în proiecte integrate, în detrimentul celor punctuale.

D. Laboratoare de inovare cu OMD-urile emergente sesiuni de consultare aplicată cu OMD-urile nou înființate sau în curs de constituire. Identificarea barierelor legislative și operaționale cu care acestea se confruntă. Feedback-ul lor va fi integrat direct în capitolul de Guvernanță al Strategiei 2028-2034, asigurând că intervențiile tactice sunt adaptate nevoilor reale de funcționare ale acestor entități.

E. Consultarea publică digitală constă în lansarea unui canal online dedicat colectării de propuneri de proiecte din partea societății civile și a grupurilor de inițiativă locală .

Etape tehnice:

Etapa I: Validarea empirică a analizei diagnostic și a datelor primare (Q1-Q2 2026) Această etapă preliminară are rolul de a corecta asimetriile informaționale dintre statisticile oficiale și realitatea operațională, asigurând un fundament factual corect pentru viitoarele decizii.

Etapa II: Cristalizarea profilului turistic regional și a viziunii (Q4 2026 – Q1 2027) Focalizarea se mută de la date cantitative la dimensiunea calitativă a poziționării strategice. Consultarea vizează definirea modului în care regiunea dorește să fie percepută pe piețele externe în orizontul 2034

Etapa III: Calibrarea Instituțională și a capacității de implementare (Q1-Q2 2027): Alinierea priorităților de finanțare cu nevoile reale ale sectorului și capacitatea de absorbție a beneficiarilor, din care să rezulte matricea finală a direcțiilor strategice de acțiune, ierarhizate în funcție de impactul economic și urgența intervenției.

Etapa IV: Legitimarea portofoliului de proiecte și a planului de implementare (Q2-Q3 2027)
Etapa finală asigură consensul asupra alocării resurselor, filtrând printr-o grilă de eficiență

economică. Aprobarea Planului 2028-2034, conținând lista scurtă a proiectelor prioritare și bugetul multianual estimat, având girul tuturor stakeholderilor relevanți.

CAP. 7. SURSE DE FINANȚARE

Arhitectura financiară care fundamentează implementarea portofoliului de proiecte investiționale propuse în cadrul prezentei strategii se constituie dintr-un mix complex de surse, agregând fonduri europene nerambursabile, alocații de la bugetul de stat, resurse bugetare locale și aportul capitalului privat. Având în vedere dinamica specifică tranziției între ciclurile financiare și caracterul evolutiv al ghidurilor solicitantului, operaționalizarea investițiilor necesită o monitorizare constantă a condițiilor de eligibilitate actualizate de autoritățile de management.

Un pilon central al logicii investiționale imediate îl reprezintă Planul Național de Redresare și Reziliență, care, prin intermediul Componentei 11, alocă resurse dedicate operaționalizării rutelor turistice și promovării patrimoniului muzeal, în timp ce Componentele vizând Fondul Local și Valul Renovărilor asigură finanțarea complementară pentru infrastructura de mobilitate ușoară și reabilitarea termo-energetică a fondului construit public sau istoric.

La nivel regional, principalul instrument descentralizat este Programul Regional Nord-Vest 2021-2027, care, prin Prioritatea 7 dedicată unei regiuni atractive, instituie linii de finanțare specifice pentru conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, dezvoltarea infrastructurii de turism și agrement, precum și pentru revitalizarea stațiunilor balneare și a turismului de sănătate.

Complementar alocărilor regionale, programele naționale asigură finanțarea orizontală a diverselor componente ale produsului turistic. Astfel, Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare facilitează transformarea digitală a entităților culturale și susține tehnologizarea IMM-urilor din sectorul ospitalității, în timp ce Programul Dezvoltare Durabilă adresează necesitățile critice de infrastructură edilitară și conservare a biodiversității. Concomitent, Programul Incluziune și Demnitate Socială oferă resurse pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității prin intermediul Grupurilor de Acțiune Locală, iar Programul Transport asigură conectivitatea majoră rutieră și feroviară indispensabilă accesibilității turistice regionale.

Dimensiunea rurală a turismului beneficiază de continuitate financiară prin mecanismele gestionate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, respectiv Planul Național Strategic, care susține diversificarea activităților non-agricole, agroturismul și infrastructura de mici dimensiuni. În plan extern, cooperarea teritorială este susținută prin Programele Interreg (Europe, RO-HU, Regiunea Dunării, NEXT RO-UC), care finanțează schimbul de bune practici și crearea de produse turistice transfrontaliere integrate.

Matricea de finanțare este completată de programele guvernamentale derulate de ministerele de resort, incluzând schemele de ajutor de stat și de minimis gestionate de Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului pentru dezvoltarea domeniilor schiabile și a stațiunilor balneare, precum și Programul Național de Investiții Anghel Saligny destinat infrastructurii rutiere și edilitare locale. De asemenea, Administrația Fondului pentru Mediu oferă resurse pentru infrastructura verde și eficiență energetică, iar Institutul Național al Patrimoniului gestionează fonduri pentru restaurarea monumentelor istorice prin Programul Național de Restaurare.

Suplimentar mecanismelor consacrate, cadrul financiar 2021-2027 include și oportunități competitive precum Granturile SEE și Norvegiene, care vizează revitalizarea patrimoniului cultural și antreprenoriatul cultural, Programul Europa Creativă pentru inițiative culturale transnaționale, Programul Erasmus+ pentru profesionalizarea forței de muncă prin educație vocațională (VET), precum și Programul InvestEU, care oferă garanții financiare pentru stimularea investițiilor private în sectorul turismului și al IMM-urilor.

CAP. 8. REZULTATELE PROGNOZATE ÎN URMA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

8.1 REZULTATELE PROGNOZATE ÎN URMA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI – ORIZONT 2027

Transpunerea în realitatea faptică a strategiei de față va permite obținerea următoarelor rezultate prognozate:

- Amenajarea și introducerea în exploatarea de profil a unor noi resurse naturale (ape termale, ape minerale, peșteri, domenii schiabile etc.);
- Analiza și evaluarea oportunităților de amenajare a unor obiective de mare impact atractiv, catalizatoare pentru dezvoltarea turismului regional și național;
- Apariția de noi stațiuni turistice clasificate;
- Estetizarea, prin amenajare adecvată, a spațiului public al stațiunilor din regiune;
- Reabilitarea unor edificii de patrimoniu cu funcție turistică;
- Înființarea de structuri logistice destinate optimizării activităților turistice precum: centre de informare, incubatoare de afaceri, agenții turistice etc.;
- Modernizarea dotărilor de agrement și cură din stațiunile și bazele turistice ale regiunii;
- Creșterea accesibilității prin modernizarea căilor de acces rutier, feroviar și aerian;
- Creșterea nivelului de calificare a resursei umane;
- Diversificarea și creșterea calitativă a ofertei prin includerea a noi forme de turism;
- Creșterea numărului de turiști (în raport cu ultimul an de dinaintea pandemiei, 2019);
- Creșterea numărului locurilor de muncă din turism;
- Creșterea ponderii turismului în PIB-ul regional.

Aplicarea strategiei, în sensul realizării obiectivelor specifice propuse, va asigura nu numai competitivitatea Regiunii Nord-Vest în raport cu celelalte regiuni de dezvoltare ale țării, ci și creșterea competitivității turismului românesc pe plan internațional.

8.2 REZULTATELE PROGNOZATE ÎN URMA IMPLEMENTĂRII MECANISMULUI DE TRANZIȚIE – ORIZONT 2029

În vederea cunoașterii obiectivelor acestei strategii de către actorii interesați se va realiza difuzarea conținutului său la toate instituțiile, asociațiile și organizațiile implicate în buna guvernare teritorială din regiune. Prezentarea pe site-ul ADRNV va fi completată cu reunirea periodică a reprezentanților autorităților locale (președinții consiliilor județene, primarii orașelor și comunelor, în primul rând) în workshop-uri de informare și detaliere a oportunităților de implicare în dezvoltarea turismului din entitățile administrative pe care le gestionează.

BIBLIOGRAFIE

***, 2018, *Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului, 2019-2030*, vol. 2, București.

***, *Planul Național de Redresare și Reziliență*, P. IV, Coeziunea socială și teritorială, C11. Turism și cultură.

***, *Programul Operațional Regional Nord-Vest, 2021-2027*, P. 7. O regiune atractivă.

***, *Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest, 2021-2027*.

***, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, *Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020 – 2030*.

***, Comisia pentru transport și turism a Parlamentului European (2020), Raport referitor la elaborarea unei strategii a UE pentru turismul sustenabil, (2020/2038(INI)), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0033_RO.html

***, 2019, Proiect nr. 18/27.05.2019 „*Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest*”, Proiectant: Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca și Academia Română-Filiala Cluj-Napoca (subcontractant), Beneficiar: Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest.

***, <https://www.unwto.org/accessibility>

***, Ghidul fondurilor europene 2021-2027 pentru actorii locali, <https://viitoruleuropei.ro/wp-content/uploads/2021/09/Ghidul-Fondurilor-Europene-2021-2027-1-1.pdf>

ANEXE

Anexa 1

LISTA DE PROIECTE PROPUSE ÎN CADRUL OBIECTIVELOR SPECIFICE ȘI A MĂSURILOR AFERENTE ACESTORA

Această anexă completează/detaliază capitolul 3 al Strategiei, indicând pentru fiecare măsură în parte (din cadrul Obiectivelor specifice) proiecte adecvate, propuse de autorități și de autorii studiului.

Obiectiv specific 1. *Creșterea numărului de turiști autohtoni și străini cu 37 %, respectiv 210 % până la finalul anului 2027 prin valorificarea eficientă și durabilă a resurselor naturale curative, turistice cultural-religioase și a celor asociate potențialului natural recreativ.*

- *Măsura: investiții pentru exploatarea rațională, în scop curativ și de agrement, a resurselor de ape termale și minerale ale spațiului regional prin realizarea unor amenajări pentru agrement și cură și prin acțiuni de promovare a stațiunilor turistice balneare*
 - Diversificarea dotărilor și procedurilor de cură în stațiunile Sângeorz Băi și Băile Turda*⁶
 - Baza de Tratament, Sângeorz Băi,
 - Complex Agrement Termal în Beiuș, Bihor
 - Aquapark, wellness, turism medical în Borșa, Maramureș
 - Centru Balnear de tratament, Carei, Satu Mare
 - Centru SPA în Sângeorz Băi, Bistrița-Năsăud
 - Centru SPA Luna Șes, Negrești Oaș, Maramureș
 - Centru social (ape termale, hidroterapie), Marghita, Bihor
 - Grădina Termală Ioșia, Oradea, Bihor
 - Aquapark, Marghita, Bihor
 - Aquapark, Centru Curativ în Săcueni, Bihor
 - Complex acvatic în Salonta, Bihor
 - Aquapark, Sânmartin, Bihor
 - Centru balnear cu apă termală în Valea lui Mihai, Bihor
 - Băi Sărate în Gherla, Cluj
 - Băile Băița, Gherla, Cluj
 - Bază tratament în Târgu Lăpuș, Maramureș (construirea unei baze de tratament utilizând apa geotermală din localitatea Borcut)
 - Centru SPA în Vișeu de Sus, Maramureș
 - Sporirea potențialului turistic prin amenajarea obiectivului Lacul Gavril, Ocna Șugatag, Maramureș

⁶ cu * proiecte suplimentare propuse de autori, adăugate celor propuse de autorități

- Ștrand termal în Șimleu Silvaniei, Sălaj (clădire relaxare – recreere, masaj, saună, bazin interior)
 - Ștrand Termal, Chișlaz, Bihor
 - Băile Zalnoc (Bobota), băi curative, Sălaj
 - Aquapark - Stațiune balneară, Beltiug, Satu Mare
 - Amenajarea unui ștrand și a unei baze de agrement și tratament în Satu Mare
 - Bază de tratament cu apă geotermală Aquapark Transilvania Terme Tășnad, Satu Mare (bază de tratament și zonă de agrement, înglobare nou foraj de exploatare geotermal - infrastructură turistică, zonă de camping)
 - Zonă turistică (ștrand) în Tășnad, Satu Mare (infrastructura de utilități - drum nou, transport apă, canalizare; dezvoltare nucleu actual al ștrandului și intubare Valea Cehalului)
 - Bazine cu apă sărată și cu apă dulce în Beclean, Bistrița-Năsăud (bazin înot cu apă sărată, utilități pentru funcționare, tobogane la Figa, parc de divertisment, tiroliene - zonă de aventură, ATV - echipamente electrice (trotinete, scutere etc.), amenajare spațiu de joacă pentru copii, iluminat, hidrobiciclete, bărcuțe, ponton, trotuare - acces, cinema în aer liber, zonă de sport, zonă de umbrele și baldachine; realizare acces spre stațiune balneară de interes local, utilități, alei, zonă de acces în apropierea viitoarei Grădini urbane; zonă de campare lângă Figa)
 - Centru balnear în Jucu, Cluj
 - Centru de tineret și zona de campare - lângă lacul orașului Ștei, Bihor (un foraj pentru apă termală pentru un bazin de înot, sală de evenimente, sală de bowling, teatru de vară, amenajare loc de joacă pentru copii, parc de aventură, cursuri de înot, evenimente școlare și extrașcolare, sală de relaxare, hidroterapie, kinetoterapie, electroterapie, parafină)
 - Amenajare bază turistică Borcut, Târlîșua, Bistrița-Năsăud*
- *Măsura: amenajări pentru integrarea în circuitele turistice a unor noi areale, obiective cu potențial turistic cultural și religios*
- Elaborarea documentației referitoare la propunerea includerii Cimitirului Vesel de la Săpânța în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO*
 - Trasee cultural-turistice „Clujul ecumenic”, „Clujul etnografic”, „Traseul bisericilor de lemn”, Cluj
 - Revitalizarea ansamblului cultural etnografic Romulus Vuia, Cluj-Napoca, Cluj
 - Turism în Județul Bistrița-Năsăud: Traseul Sf. Ladislau din Bistrița, bisericile săsești seculare din Teaca și Vermeș, Chiraleș, Corvinești și Livezile (restaurare și eficientizare energetică), inclusiv drumul de legătură dintre ele
 - Circuit turistic în Județul Bistrița-Năsăud - Mocănița Transilvaniei sectorul Teaca - castelul Wesselenyi din Comlod
 - Castelul Bethlen, Beclean, Bistrița-Năsăud (reabilitare - construire Muzeul Sării, modernizare, reabilitare, dotare cu obiecte de artă specifice și exponate cu valoare muzeală, amenajare curte interioară, împrejmuire, iluminat arhitectural, includere Casa de Vânătoare)
 - Consolidarea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice de importanță națională Biserica Greco-Catolică „Sf. M. Mc. Gheorghe” și Turnul clopotniță, Rodna, Maramureș
 - Muzeu arheologic în Târgu Lăpuș, Maramureș (realizarea unui muzeu arheologic în aer liber și realizarea de cercetări arheologice neinvazive la Obreja și/sau Eghereș)
 - Muzeu de Științe în clădirea primăriei, Marghita, Bihor
 - Muzeul Satului Bihorean - Meșteșuguri Tradiționale, Sânmartin, Bihor

- Muzeul Castrului Roman Porolissum de la Moigrad, Sălaj (realizarea unui complex în aer liber care să nu interfereze cu castrul roman, un muzeu al sitului - construcții noi care adăpostesc vestigii, accesul spre castru, realizare teatru în aer liber/amfiteatru)
- Dezvoltarea turismului cu punctul central Castrul Roman din județul Sălaj (accesibilitate pentru Castrul Roman, parcare cu 300-400 locuri, piste de biciclete, zone de plimbare, templul, poarta)
- Drumul Antic Roman Castrul Optatiana (Sutoru) - Bozolnic - Cubleşu – Șardu, cunoscut și ca „Drumul lui Traian” (posibilitate de valorificare a traseului în legătură cu Castrul Optatiana)
- Amenajare și valorificare traseu tematic „Drumul Crucii”, Seini, Maramureș
- Cetatea Almașului, Sălaj - cetate medievală de secol XIII (proponere intervenții)
- Castrul roman Potaissa, Turda, Cluj
- Castelul Bánffy din Bonțida, Cluj
- Cetatea Liteni din comuna Săvădisla, Cluj
- Cetatea Bologna, comuna Poieni, Cluj
- Cetatea Dăbâca, comuna Dăbâca, Cluj
- Muzeul și Parcul Etnografic, Cluj-Napoca, Cluj
- Castelul Beldy Jibou, Sălaj (conac neorenescentist, datând de la începutul secolului al XX-lea)
- Reabilitare castel Teleki din Comlod, Bistrița-Năsăud
- Clădirea Transilvania Corp A, Zalău, Sălaj
- Reabilitarea bisericilor, județul Satu Mare (trei biserici de lemn)
- Reabilitare castel Vecsey, Livada, Satu-Mare
- Cetatea Fetei, Florești, Cluj
- Modernizare Sinagogă, Gherla, Cluj
- Modernizare Sinagogă, Dej, Cluj
- Modernizare Biserica Solomon, Gherla, Cluj
- Reabilitare Biserica Armenească, Gherla, Cluj
- Reabilitarea Mănăstirii Ștefan Vodă, Vad, Cluj
- Reabilitare Biserica de lemn - anul 1717, Aleșd, Bihor
- Reabilitare Biserica de piatră din anul 1730, Coaș, Bistrița-Năsăud
- Restaurarea, consolidarea și punerea în valoare a Biserici de lemn Sf. Arh. Mihai și Gavril, Parohia Greco Catolică Șurdești, Maramureș
- Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic al Bisericii Sfintii Arhangheli Mihail și Gavriil
- Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic al Bisericii Sfintii Arhangheli Mihail și Gavriil Oradea Velenta I, Bihor
- Castel Pribilești, Maramureș
- Restaurare imobil Sinagogă, Seini, Maramureș
- Revitalizarea clădirii Cinematograf Mara (clădire monument istoric), Sighetu Marmăției, Maramureș (realizarea unui centru cultural pentru arte vizuale, foto - video - film - procesarea imaginii)
- Reabilitare și dotare „Casa Muzeu Dr. Ioan Mihalyi de Apșa” (clădire monument istoric, componentă a Muzeului de Istorie), Sighetu Marmăției, Maramureș
- Reabilitare clădire fostă prefectură, respectiv sediul fostei Asociații pentru Cultura Poporului Român din Maramureș cu Preparandia (clădiri monument istoric), Sighetu Marmăției, Maramureș (Obiectiv: mutarea Muzeului Etnografic)
- Reabilitare Sala Studio (clădire monument istoric) Sighetu Marmăției, Maramureș (realizare centru multifuncțional cultural)
- Clădiri monument istoric, Vișeu de Sus, Maramureș

- Cetatea Bathory, Șimleu Silvaniei, Sălaj (reabilitare/restaurare corpuri de clădire existente, reabilitare/ restaurare ziduri exterioare, restaurare acces - clădire poartă, două turnuri, un singur bastion în rămășițe, descărcare de sarcină arheologică pe interior, iluminat ambiental arhitectural, mobilier urban, scenă mobilă pentru evenimente culturale, utilități, telecomunicații, înființare muzeu cu pretabilitate pentru evenimente culturale)
 - Cetatea Dacidava, Șimleul Silvaniei, Sălaj (punerea în evidență a zonei cetății prin evidențierea și securizarea rămășițelor cetății, amenajarea de poteci, marcaje, puncte de belvedere, zone de odihnă și picnic cu mobilier specific, foișoare, cișmele, toalete, utilități, iluminat)
 - Reabilitarea și valorificarea fântânii medievale, Cehu Silvaniei, Sălaj
 - Moară de apă în Valea lui Mihai, Bihor
 - Casa Sztancsek (Muzeul Minelor), Baia Sprie, Maramureș (reabilitare și mutare centru de servicii publice în clădire)
 - Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului – Garnizoana, Cluj-Napoca, Cluj
 - Reabilitare Cămin pentru persoane vârstnice, Bistrița, Bistrița-Năsăud
 - Hub cultural și antreprenorial Zarda, Baia Sprie, Maramureș (reabilitare/modernizare clădire, dotare pentru centru cultural, dotare pentru hub antreprenorial)
 - Muzeul de Artă Casa Vecsey, Satu Mare
 - Muzeu de Istorie, Florești, Cluj
 - Muzeul Țării Oașului - muzeu în aer liber, Negrești-Oaș, Satu Mare
 - Muzeul Etnografic Octavian Goga, Ciucea, Cluj (conservare, protecție, valorificare)
 - Conservarea , restaurarea și punerea în valoare a Cetății Karolyi -etapa II -a , Ardud, Satu-Mare
 - Restaurare Cetatea Ardud, Satu Mare (restaurare cetate, circuit turistic pentru a lega monumentele istorice din zonă, amenajare exterioară, amenajarea traseelor subterane - pivnițe)
 - Muzeul Municipal Beiuș, Bihor
 - Biserica Centrală, Năsăud, Bistrița-Năsăud (complementaritate cu regenerarea din zona centrală)Inițierea unei colaborări între muzee și alte instituții de cultură din regiune pentru introducerea unui sistem de ticketing care să permită emiterea de carduri cu valabilitate predefinită pentru accesul la unitățile din rețea*
- *Măsura: susținerea dezvoltării turismului rural prin exploatarea valorilor etnografice și peisagistice ale localităților aferente „țărilor” și „ținuturilor”*
- Includerea fermelor locale în activități turistice prin vizite organizate și/sau implicarea turiștilor în activități agricole ca formă de agrement*
 - Implicarea altor actori locali din spațiul rural prin organizarea de vizite pentru acei turiști care își doresc să interacționeze cu comunitatea locală în căutarea „spiritului locului”*
 - Amenajarea în fiecare comună a unui muzeu / colecție etnografică pentru conservarea și expunerea valorilor unice ale culturii populare*
- *Măsura: dezvoltarea turismului gastronomic și oenologic în arealele cu tradiție din regiune*
- Circuit turistic în Județul Bistrița-Năsăud (cramele din zonă, drumul vinului)
 - Culoarul turistic prioritar Via Nösnerlandia
 - Promovarea turismului gastronomic în Țara Moșilor, Țara Călatei, Drumul Sării, în Județul Cluj
 - Amenajarea unui Muzeu Interactiv al Vinului în orașul Săcueni (Bihor)

- *Măsura: valorificarea și promovarea parcurilor naturale, naționale și a rezervațiilor naturale ale regiunii prin ecoturism*
 - Realizarea de parteneriate între județele de pe teritoriul parcurilor naturale și naționale din regiune, inclusiv cu județe din afara regiunii (Suceava, Harghita și Alba), pentru modernizarea căilor de acces și omogenizarea cerințelor urbanistice din localitățile incluse în aceste parcuri și cele din imediata vecinătate*
 - Promovarea destinațiilor ecoturistice Pădurea Craiului și Mara-Cosău-Creasta Cocosului astfel încât acestea să devină areale turistice de suport pentru mult mai vizibilele destinații reprezentate de Parcul Natural Apuseni, respectiv Parcul Național Munții Rodnei*
 - Rezervația Peisagistică Tusa-Barcău și Izvoarele Barcăului, o zonă din Munții Plopiș, cu forme carstice, păduri dacice de carpen și făgete, râuri cu păstrăvi, pajiști și izbucuri – considerate a fi una dintre cele mai frumoase zone ale Țării Silvaniei (se suprapune sitului Natura 2000 - Tusa - Barcău)*
 - Valorificarea peisajului montan din Parcul Național Munții Rodnei, Parva, Bistrița-Năsăud.
 - Planificarea unor amenajări turistice în arealul platoului Padiș, bazate pe amplasarea a circa 100 de case cu arhitectură tradițională sau a unor structuri temporare de cazare de tip *glamping* (cu un nucleu major în Padiș și „crânguri” în Poiana Florilor, Vărășoia, Bălileasa, Groapa de la Bârsa și Poiana Ponor)*
 - Amenajarea și punerea în valoare a fântânii medievale, Cehul Silvaniei, Sălaj
- *Măsura: realizarea de amenajări turistice pentru desfășurarea de activități recreative outdoor (natură și aventură), de tipul trasee montane, trasee turistice de drumeție și cicloturism etc.*
 - Planificare și proiectare amenajări complexe în Cheile Galbenei (Bihor)*
 - Trasee turistice în Munții Vlădeasa, Trascău și Gilău-Muntele Mare (Cluj)
 - Dezvoltarea turismului ecvestru la Cuzdrioara, Turda, Feleacu, Ciurila, Cojocna (Cluj)
 - Trasee turistice în Baia Sprie, Maramureș (marcare trasee turistice prin pădure, marcare trasee turistice de biciclete prin pădure, amenajare zone de belvedere)
 - Valorificarea potențialului turistic minier și amenajare acces pietonal spre Lacul Albastru în Baia Sprie, Maramureș
 - Turism în Sighetu Marmăției, Maramureș (realizarea traseului montan, realizarea traseului velo - mountain bike, pavilioane tematice și stații de oprire, realizare puncte de belvedere: platforme/ turnuri, etc.)
 - Trasee turistice și ciclo-turistice, zone de belvedere/odihnă în Borșa, Maramureș (în zone cu resurse naturale)
 - Trasee turistice în Târgu Lăpuș, Maramureș (amenajarea unor puncte de belvedere și staționare pe parcursul traseelor turistice în punctele de percepție favorabilă a peisajelor și a patrimoniului construit)
 - Puncte de belvedere în Târgu Lăpuș, Maramureș (amenajarea de trasee turistice în ariile naturale protejate din Țara Lăpușului)
 - Amenajare trasee turistice și cicloturistice cu puncte de belvedere și tiroliene, Coaș, Maramureș
 - Traseu cicloturistic pe ruta Nireș (comunele Mica – Unguraș), Cluj
 - Traseu cicloturistic Sâncraiu, Cluj
 - Rețea de piste de biciclete pe Valea Ierului, Săcueni, Bihor
 - Amenajare infrastructură bob de vară și zonă de belvedere, Sântandrei, Bihor

- Rețea de drumuri pentru dezvoltarea ecoturismului, agroturismului și valorificarea patrimoniului natural în Sângeorz Băi, Bistrița-Năsăud (puncte de belvedere, drum, piste de biciclete, cicloturism, zonă de recreere)
- Amenajare zona de campare lângă lacul orașului, Ștei, Bihor
- Amenajare Parc de aventură și distracții în zona de agrement a lacului de lângă oraș, Ștei, Bihor
- Promovarea integrată a turismului montan prin valorificarea amenajărilor dedicate din județul Bihor
- Realizarea unei rețele de velo-rute care să conecteze marile puncte de acces în județ cu *Via Transilvanica*, cu principalele atracții naturale (ex. munții Rodnei, zona Colibița etc.) și cu obiectivele de patrimoniu (ex. Posmuș, Teaca, Comold etc.)
- Amenajarea în vederea valorificării turistice a lacurilor de acumulare Beliș și Drăgan, a iazurilor din comuna Țaga și a lacurilor din cariera Aghireșu (Cluj)
- Dezvoltare infrastructură de turism, Mărișel, Cluj
- Amenajare mal lac Nistru, Tăuții-Măgherăuș, Maramureș (camping, agrement, zonă de alimentație, acces, trasee turistice/poteci)
- Amenajare Camping, Vișeu de Sus, Maramureș
- Amenajare Camping pe Valea Strajii, Tiha Bârgăului, Bistrița-Năsăud
- Amenajare Trasee Turistice pe Dealul Minei, Baia Sprie, Maramureș
- Calea ferată și reabilitarea traseului Mocănița - cale ferată forestieră îngustă „Valea Vaserului”, Vișeu de Sus, Maramureș
- Amenajare trasee turistice și puncte de belvedere, Vișeu de Sus, Maramureș
- Ștrand pe malul Someșului și traseu de caiace pe râu, Jibou, Sălaj
- Dezvoltarea turistică a zonei Stufărișului de la Sic, Cluj (piste de biciclete în jurul resursei naturale, achiziție biciclete electrice și sistem de închiriere, realizare aplicație turistică pentru a îngloba și promova resursa naturală, zone de belvedere, zone de picnic, amenajare spații pentru rulote cu mâncare (food truck) - pregătire zonă pentru racordare la utilitățile necesare (electricitate, apă, canal etc.), amenajare zonă de observație a animalelor din rezervație, plantare vegetație nouă în zona adiacentă și sisteme de întreținere pentru aceasta, realizarea unui platou verde înierbat pentru spectacole/evenimente culturale, fotolii pentru exterior, sistem de cinema în aer liber demontabil, clădire administrativă și grup sanitar)

- Măsura: *investiții pentru reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de agrement pentru copii și tineri*

- Reabilitarea centrelor de agrement și a taberelor școlare din Sângeorz-Băi (Bistrița-Năsăud)
- Reabilitarea centrelor de agrement și a taberelor școlare din Șuncuiuș (Bihor)
- Reabilitare centru tabere școlare din Leghia, comuna Aghireșu, Cluj
- Crearea unei infrastructuri educațional-recreative pentru copii și tineri (tabere școlare), Comuna Parva comuna Parva (Bistrița-Năsăud)
- Extinderea infrastructurii de agrement prin modernizarea Centrului de agrement „Casa de creație literară și artistică de la Valea Vinului”, Comuna Rodna (Bistrița-Năsăud)
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement și a taberelor școlare - Realizarea unei tabere în locul unor școli depopulate, Comuna Coaș (Maramureș)
- Dezvoltare durabilă și incluziune socială- Centru de agrement și tabere pentru copii, Comuna Mihai Viteazu (Cluj)
- Dezvoltare centru de recreere, Comuna Recea (Maramureș)
- Dezvoltare centru de orientare școlară și profesională cu funcțiuni de agrement și tabere pentru tineret (Bihor)

- *Măsura: implementarea unor soluții pentru valorificarea turistică a unor peșteri și sisteme carstice (prin amenajări cu impact redus asupra mediului subteran) și intensificarea promovării peșterilor din regiune deja incluse în circuitul turistic*

- Studiu de oportunitate privind amenajarea Peșterii din Valea Firei (Humpleu)*
- Studiu de oportunitate privind amenajarea Complexului carstic Cetățile Ponorului*
- Studii preliminare privind includerea Peșterii Tăușoare în circuitul turistic*
- Promovarea Peșterii Vadu Crișului*
- Extinderea valorificării turistice a Peșterii Vântului*

- *Măsura: investiții pentru extinderea domeniului schiabil din masivele montane cu altitudini de peste 1800 m, mai puțin afectate de impactul schimbărilor climatice*

- Întocmirea documentațiilor premergătoare amenajărilor propriu-zise (protocoale de colaborare, studii de fezabilitate, proiecte de amenajare) pentru interconectarea domeniilor schiabile Borșa și Vișeu*
- Amenajare pârtie de schi Păltiniș-Dosul Porcului (Târlîșua, Bistrița-Năsăud)*
- Extinderea domeniului schiabil din stațiunea Stâna de Vale - Bihor

- *Măsura: investiții în infrastructura specifică turismului cinegetic și piscicol*

- Amenajarea unor pavilioane de observare a faunei și a unor baze turistice de tip cabană destinate turismului cinegetic pe teritoriul fondurilor de vânătoare din regiune*
- Amenajarea pentru pescuit de agrement a unor locații aferente lacurilor din Câmpia Transilvaniei, lacurilor de baraj din zonele montane și râurilor ce străbat regiunea*

- *Măsura: realizarea de amenajări turistice în locuri și spații inedite (saline, mine)*

- Extinderea circuitului turistic în Salina Turda prin amenajarea Minei Iosif, Turda, Cluj
- Deschiderea accesului turistic în Salina Ocna Dej, Cluj
- Punerea în valoare a resurselor naturale și a minelor, Borod, Bihor

- *Măsura: valorificarea unor locații potrivite pentru realizarea și amenajarea unor parcuri de aventură și a altor baze de agrement de importanță regională, inclusiv a unui parc tematic de distracții de talie internațională*

- Analiza oportunităților de înființare a „Dracula Park” în Pasul Tihuța, Bistrița-Năsăud*
- Parc de aventură / Dino Parc în Săcueni, Bihor
- Parc de aventură în Sighetu Marmăției, Maramureș (realizarea unui centru de cățărare, sistem de tiroliană între doi versanți, realizarea unui circuit de bob prin pădure)
- Centru de agrement, Camping Muzeul Satului în Sighetu Marmăției, Maramureș
- Parc de aventură în Borșa, Maramureș
- Amenajare Parc de aventură și distracții în zona de agrement a lacului de lângă oraș, Ștei, Bihor

- Alpine coaster în Complexul Wonderland, Bistrița, Bistrița-Năsăud (realizarea unei instalații de vară, tip *alpine coaster*, în cadrul Complexului Sportiv Polivalent Unirea - va completa infrastructura existentă în cadrul acestui complex și va asigura utilizarea acestei infrastructuri și de către persoanele care doresc să desfășoare activități recreative și de divertisment, altele decât practicarea sporturilor de iarnă, și va duce la o creștere a atractivității zonei în perioada de vară)
- Îmbunătățirea infrastructurii de agrement (instalații de tip tiroliană, turn de agrement, piste de cicloturism, pumptrack, foișoare, băncuțe inteligente), Rodna, Bistrița-Năsăud
- Bob de vară, bază de agrement, Negrești-Oaș, Satu Mare
- Parc de aventură și bob de vară în Mărișel, Cluj
- Parc de aventură în Ciurila, Cluj
- Parc de aventură în Feleac, Cluj
- Parc de aventură în Salonta, Bihor
- Bază de agrement în Baia Mare, Maramureș
- Aquapark în Baia Sprie, Maramureș
- Aquapark, Odoreu, Satu Mare
- Aquapark în Carei, Satu Mare
- Bazin olimpic, Turda, Cluj
- Aquapark, Turda, Cluj
- Aquapark în Florești, Cluj
- Aquapark în Cluj-Napoca, Cluj
- Aquapark în Chinteni, Cluj
- Aquapark, Crișeni, Sălaj
- Aquapark pe teritoriul Dumbrăvița, Maramureș
- Modernizare și extindere Ștrand Codrișor, Bistrița, Bistrița-Năsăud
- Dezvoltare și extindere ștrand, Sântandrei, Bihor
- Bază de agrement Aquapark, Bistrița, Bistrița-Năsăud

Obiectiv specific 2. Creșterea numărului de înnoptări până la finalul anului 2027, cu 43 % la turiștii autohtoni, respectiv 215 % la turiștii străini, prin transformarea Regiunii Nord-Vest într-un spațiu turistic atractiv, accesibil și competitiv

- *Măsura: amenajarea și estetizarea spațiului public al stațiunilor și complexurilor turistice în vederea creșterii gradului de confort și atractivitate și a optimizării valențelor ambientale ale acestora*

- Realizarea unor ghiduri de arhitectură și amenajare peisagistică adaptate pentru fiecare areal turistic*
- Optimizarea circulației pietonale și a fluxurilor rutiere (dimensionarea optimă a arealelor amenajate pentru parcare, amplasarea unor elemente de semnalizare rutieră și turistică) în stațiunile și complexurile turistice*
- Colibița, Bistrița-Năsăud (promenadă în jurul lacului, hidrobiciclete, iluminat, utilități, zonă de relaxare/petrecere a timpului liber prin activități specifice stațiunii montane, zonă de campare, bază de recuperare)

- *Măsura: accelerarea digitalizării sectorului turistic și crearea unor destinații turistice inteligente*

- Adăugarea de coduri QR pe elementele de semnalizare turistică din regiune*
- Crearea de aplicații pentru turism la nivelul destinațiilor turistice din regiune*
- Crearea de aplicații pentru tururi virtuale ale obiectivelor turistice de top din regiune*
- Dezvoltarea integrată și durabilă a Parcului dendrologic și a Complexului Karoly, Carei, Satu Mare (includere de sistem pentru holograme și soft pentru difuzarea elementelor istorice)

- Măsura: modernizarea și diversificarea căilor și mijloacelor de acces spre principalele orașe, stațiuni, baze individualizate și obiectivele atractive ale regiunii pentru creșterea accesibilității turistice la nivel regional

- Deschiderea la nivelul fiecărui aeroport din regiune de noi rute aeriene spre diverse centre emițătoare de turiști, pentru intensificarea traficului internațional de vizitatori*
- Conectarea eficientă a orașelor majore ale regiunii cu alte centre urbane mari din țară și din străinătate (zboruri directe, trenuri rapide, autostrăzi sau drumuri express) pentru a facilita circulația turistică interregională și transfrontalieră*
- Creșterea accesibilității turistice și dezvoltarea transportului în zonele montane din județul Cluj
- Ruta strategică Turda Est, Cluj (legătura Centru-Aquapark pe partea nordică a Arieșului)
- Ruta strategică Salină-Băi-Oraș – Aquapark, Drumul Salinei, Turda, Cluj
- Ruta strategică Turda Vest, Cluj
- Accesibilitate Castru Roman Turda, Cluj
- Dezvoltarea proiectului pentru telegondola în zona Turda, Cluj
- Dezvoltarea unui transport sezonier organizat prin curse speciale pe rutele Cluj-Napoca – Cojocna, Cluj-Napoca – Salina Turda, Cluj-Napoca – Băișoara
- Drumuri turistice / infrastructura de acces în Maramureș (DJ183C Băiuț – Botiza, 20 km, DJ183 Firiza – Izvoare, DN 18, 20 km, DN 18 Mogoșa – Șuitor – Căvnic, 20 km, DJ187B Poienile de Sub Munte - Vișeu de Sus, 20 km)
- Amenajarea, în locuri pitorești din apropierea căilor rutiere principale, a unor baze turistice destinate turismului de tranzit*

- Măsura: dezvoltarea transportului public prietenos cu turiștii în orașele mari și în destinațiile turistice consacrate

- Crearea unor aplicații de transport în limbi internaționale, sistem de ticketing dedicat etc. în principalele destinații turistice din regiune*

- Măsura: creșterea accesibilității actului turistic pentru toate categoriile de populație

- Adaptarea căilor de acces și vizitare pentru cerințele speciale ale persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ghidaj/acces permis câinilor ghid pentru nevăzători etc.)*
- Facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități și a seniorilor la activități turistice desfășurate la obiectivele și destinațiile majore din regiune prin elemente de semnalizare corespunzătoare (personal care oferă ghidaj specializat – audio, limbajul semnelor, ghiduri care pot fi descărcate de pe internet cu descrieri audio ale obiectivelor și activităților etc.)*

- Crearea de experiențe senzoriale pentru persoanele cu deficiențe de vedere (ex. grădini senzoriale în parcuri și grădini botanice, muzee dotate cu zone tactile, machete ale obiectivelor, ghidaj audio dedicat etc.)*
- Realizarea de parteneriate între autoritățile locale și promotorii turismului pentru promovarea, la nivelul destinațiilor turistice, a unui turism accesibil și incluziv pentru toate categoriile de turiști*

- Măsura: Identificarea suprapunerilor și complementarităților de dezvoltare turistică cu regiunile învecinate din România și din țările vecine pentru dezvoltare turistică integrată și eficientă și pentru transformarea Regiunii Nord-Vest într-un hub turistic transfrontalier

- Dezvoltarea relațiilor de colaborare transfrontalieră cu promotorii turismului din regiunile învecinate din România și din țările vecine pentru propunerea de trasee și pachete turistice integrate*

- Măsura: diversificarea ofertei turistice urbane în principalii poli ai regiunii și consolidarea ofertei din stațiunile turistice de interes național pentru dezvoltarea unor centre cu rol polarizant

- Revitalizarea ansamblului monument istoric Cetățuia, Cluj-Napoca, Cluj
- Reabilitare, restaurare și introducere în circuitul turistic a Catedralei Mitropolitane Cluj-Napoca, Cluj
- Reabilitare și restructurare a complexului Sfânta Treime din Cluj-Napoca, Cluj
- Cetatea medievală Bistrița, inclusiv Turnul Dogarilor, Bistrița, Bistrița-Năsăud (conservarea și reabilitarea fostului zid de incintă al orașului este absolut necesară, acesta fiind într-o avansată stare de degradare)
- Re-înființare Teatru Municipal Bistrița - Centru cultural multifuncțional, Bistrița-Năsăud (reabilitarea / restaurarea clădirii Cinematografului Omnia (23 August)
- Reabilitarea, restaurarea și refuncționalizarea zidurilor cetății Oradea, (Bastioane curține și contraescarpa) în vederea introducerii în circuitul turistic - Cetatea Oradea, centru multicultural și multiconfesional european, etapa IV
- Grădina Urbană Nufărul, Oradea, Bihor
- Cazarma Husarilor, Oradea, Bihor (reabilitare / modernizare)
- Catedrala Veche din Valenta, Oradea, Bihor (reabilitare / modernizare)
- Catedrala Romano-Catolică (Coborârea Sfântului Duh), Oradea, Bihor (reabilitare / modernizare)
- Pasaj Vulturul Negru – sala Cinema Victoria, Oradea, Bihor (reabilitare / restaurare)
- Reabilitare primăria veche, Oradea, Bihor
- Reabilitare primăria veche - Piața centrală nr.2, Bistrița, Bistrița-Năsăud
- Cinematograful Minerul, Baia Mare, Maramureș
- Castelul Pocol, Baia Mare, Maramureș (reabilitarea, restaurarea și refuncționalizarea)
- Școala Petre Dulfu, Baia Mare, Maramureș
- Clădirea Minorităților, Baia Mare, Maramureș
- Casa Iancu de Hunedoara, Baia Mare, Maramureș
- Reabilitarea Muzeului Județean de Istorie și arheologie , Maramureș
- Muzeul de Etnografie, Maramureș
- Muzeul de Etnografie, pavilion expozițional, teatru de vară, Casa Albă de Maramureș
- Realizarea unei baze de agrement în arealul acumulării Firiza (Maramureș)

- Realizarea de infrastructuri turistice recreative și curative în zonele metropolitane ale orașelor mari: Băile Someșeni, Băile Cojocna, Lacul Gilău pentru Cluj-Napoca; stațiunea Izvoare pentru Baia Mare, lacul Sărățel pentru Bistrița etc.*

- Măsura: amenajarea și certificarea unor noi stațiuni turistice

- Demersuri pentru certificarea de stațiuni turistice noi: Padiș, Tinca, Marghita (Bihor), Piatra-Fântânele, Târlisua (Bistrița-Năsăud), Cojocna, Răchițele (Cluj), Stoiceni, Dragomirești (Maramureș), Buzuș, Jibou, Șimleu Silvaniei (Sălaj) și Beltiug (Satu Mare)*

- Măsura: dezvoltarea capacității instituționale a regiunii în domeniul turismului

- Înființarea Asociației furnizorilor de servicii turistice în Regiunea Nord-Vest
- Realizarea unei rețele de centre de informare și de management al destinației eficiente și bine dotate care vor funcționa ca punți de legătură între cerere și ofertă și care vor fi coordonate de către Organizația Regională de Management al Destinației

- Măsura: încurajarea interrelaționării teritoriale, organice a turismului cu celelalte ramuri economice, în sistemul integrat al dezvoltării teritoriale, cu aport de plusvaloare pentru comunitățile locale și în bilanțul teritorial

- Stimularea dezvoltării fermelor agroturistice (zootehnice, legumicole, pomicole, viticole) pentru aprovizionarea unităților turistice cu produse locale, ecologice*
- Constituirea de rețele locale de recepționare a produselor agricole din gospodăriile producătorilor individuali și distribuirea lor spre bazele turistice din regiune (pensiuni, hanuri, moteluri, hoteluri, restaurante)*
- Înființarea de microîntreprinderi care să producă sau să comercializeze produse locale (inclusiv diferite echipamente) solicitate de turiști*
- Implicarea unităților de producție locală artizanală în organizarea de ateliere și activități de familiarizare a turiștilor cu tehnici locale de gătit, meșteșuguri etc. *
- Introducerea în circuitele turistice a unor obiective inedite aparținând patrimoniului industrial*

- Măsura: corelarea programelor educaționale din regiune cu imperativele pieței muncii

- Intensificarea colaborării dintre instituțiile formatoare cu specializări în domeniul turistic și furnizorii de servicii turistice*
- POSUNIV!
- Diversificarea specializărilor de nivel licență și/sau masterat ale universităților din Cluj-Napoca și Oradea (inclusiv ale extensiilor acestora din alte orașe ale regiunii) prin includerea unor noi certificări în acord cu nomenclatura COR (administrator hotel, agent de asistență turistică, manager destinație turistică, fizioterapeut, kinetoterapeut, reflexoterapeut, fizician medical etc.) *
- Diversificarea specializărilor aferente turismului din liceele și școlile profesionale ale regiunii cu meserii incluse în COR precum: animator hotel, cabanier, cameristă hotel, recepționar hotel,

barman, brutar, ghid (de turism sportiv, de turism montan, de turism ecvestru, de speoturism, de turism cultural) etc. *

- Măsura: creșterea nivelului de instruire a personalului din domeniul turistic

- Creșterea competenței lingvistice a personalului ce deservește cererea turistică internațională*
- Facilitarea educației continue pentru actorii din sectorul turistic în ceea ce privește tendințele și evoluțiile din domeniu pentru a crește capacitatea de adaptare la noi provocări*
- Formarea angajaților unităților turistice de mici dimensiuni ca „ambasadori” ai locului, care să prezinte turiștilor opțiuni variate de petrecere a timpului în areal*
- Instruirea angajaților din sectorul turistic în privința aplicării soluțiilor specifice economiei circulare și a sustenabilității*
- Fidelizarea personalului din turism prin asigurarea unui loc de muncă permanent și remunerare atractivă*

Obiectiv specific 3. Implementarea în Regiune Nord-Vest, până la finalul anului 2027, a principiilor economiei circulare în cel puțin 50 % din destinațiile aferente regiunii cu rolul de a obține creșterea eficienței energetice

- Măsura: creșterea eficienței energetice la nivel de baze de cazare și de destinații turistice

- Încurajarea folosirii unor surse regenerabile de energie disponibile local, prin montarea de panouri solare, a altor mijloace de producere a energiei din surse regenerabile, echipamente eficiente energetic, folosirea iluminatului cu led, a iluminatului cu temporizare unde este oportun etc.*
- Realizarea de audituri la nivel de destinații turistice majore pentru eficientizarea consumurilor de energie, apă, alte resurse naturale (apă termală, nămoluri) etc. *

- Măsura: utilizarea eficientă a resurselor locale (inclusiv prin implementarea unor elemente de "shared economy") la nivel de destinații turistice pentru scăderea nevoii de transport și, implicit, a emisiilor de carbon rezultate din activitatea turistică

- Adaptarea meniurilor restaurantelor din destinațiile turistice în funcție de prezența produselor locale, de sezon*
- Promovarea folosirii produselor și serviciilor locale la nivelul destinațiilor turistice*
- Facilitarea accesului turiștilor la platforme locale de transport de tip car-sharing*
- Folosirea hibridă și multiplă a spațiilor din destinațiile turistice (ex. hoteluri care pot funcționa și ca magazine sau birouri, festivaluri și alte evenimente turistice desfășurate în spații neconvenționale etc.) *

- Măsura: stimularea unui comportament eco-conștient în rândul actorilor din sectorul turistic și a turiștilor pentru evitarea supraconsumului și reducerea impactului negativ al turismului asupra mediului natural și social al destinațiilor

- Existența unor opțiuni adresate turiștilor pentru reducerea consumului de apă și energie, reducerea risipei alimentare, reducerea cantității de deșeuri generate la nivelul bazelor de cazare*

- *Măsura: optimizarea fluxurilor energetice și materiale la nivel de baze și destinații turistice respectând ierarhia gestiunii deșeurilor (reducere, refolosire, reciclare, recuperare energetică, depozitare), urmărind obținerea statutului de localități/stațiuni „zero deșeuri”*

- Promovarea colectării separate a deșeurilor la nivel de destinații turistice și baze de cazare (dotarea acestora cu recipiente de colectare selectivă a deșeurilor) *
- Reducerea cantității de deșeuri generate la nivel de baze și destinații turistice, repararea și refolosirea bunurilor uzate, compostarea/digestia anaerobă a deșeurilor organice, colectarea eficientă pe fracții a deșeurilor etc. *
- Prelungirea funcționării bazelor de cazare prin utilizarea unor materiale de construcție durabile, realizarea reparațiilor și renovărilor cu frecvență optimă, mobilier modular și realizat din materiale reciclabile care să permită folosirea îndelungată etc. *

Anexa 2

RESURSE TURISTICE DIN REGIUNEA NORD-VEST VIZATE DE PROIECTE DE VALORIFICARE ÎN PERIOADA 2021-2027

Tabel nr. 1. *Lista sintetică a resurselor antropice, culturale, naturale curative, recreative, peisagistice, cu obiectivul specific aferent fiecăreia.*

Nr. crt.	Resursa turistică identificată	Categorie Resursă	Obiectiv Specific	Denumire UAT	Categorie UAT (urban / rural)	Județ
1	Biserica de lemn	Resurse culturale, peisagistice	1	Aleșd	Urban	Bihor
2	Muzeul Municipal de Istorie și Etnografie	Resurse culturale	1	Beiuș	Urban	Bihor
3	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Beiuș	Urban	Bihor
4	Mina Borod, Valea Borod (Borozel) și Ținutul Borod	Resurse antropice, naturale, recreative, peisagistice, culturale	1	Borod	Rural	Bihor
5	Masivul Vlădeasa, relief montan și puncte de belvedere	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Budureasa	Rural	Bihor
6	Platoul carstic Padiș	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Budureasa	Rural	Bihor
7	Poiana Vărășoia	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Budureasa	Rural	Bihor

8	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Chişlaz	Rural	Bihor
9	Zona lacului Cărsău	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Cociuba Mare	Rural	Bihor
10	Clădire monument istoric Castelul Csáky	Resurse culturale	1	Marghita	Urban	Bihor
11	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Marghita	Urban	Bihor
12	Palatul Primăriei	Resurse culturale	2	Oradea	Urban	Bihor
13	Palatul Vulturul Negru	Resurse culturale	2	Oradea	Urban	Bihor
14	Catedrala Romano-Catolică	Resurse culturale	2	Oradea	Urban	Bihor
15	Catedrala Veche	Resurse culturale	2	Oradea	Urban	Bihor
16	Cazarma Husarilor	Resurse culturale	2	Oradea	Urban	Bihor
17	Cetatea Oradea	Resurse culturale	2	Oradea	Urban	Bihor
18	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Oradea	Urban	Bihor
19	Cheile Galbenei	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Pietroasa	Rural	Bihor
20	Complexul carstic Cetăţile Ponorului	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Pietroasa	Rural	Bihor
21	Groapa de la Bârsa	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Pietroasa	Rural	Bihor

22	Poiana Florilor	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Pietroasa	Rural	Bihor
23	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Salonta	Urban	Bihor
24	Biserica reformată	Resurse culturale, peisagistice	1	Săcueni	Urban	Bihor
25	Castelul Stubenberg din Săcueni	Resurse culturale, peisagistice	1	Săcueni	Urban	Bihor
26	Biblioteca orășenească (Casa de cultură Ady Endre)	Resurse culturale	1	Săcueni	Urban	Bihor
27	Areal viticol	Resurse culturale	1	Săcueni	Urban	Bihor
28	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Săcueni	Urban	Bihor
29	Valea Ierului	Resurse naturale recreative	1	Săcueni	Urban	Bihor
30	Ape termale, zone de promenadă	Resurse naturale curative, peisagistice, culturale	1	Sânmartin	Rural	Bihor
31	Lacul Ștei	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Ștei	Urban	Bihor
32	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Ștei	Urban	Bihor
33	Peștera Vântului	Resurse naturale recreative	1	Șuncuiș	Rural	Bihor
34	Relief carstic	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Șuncuiș	Rural	Bihor

35	Ape minerale	Resurse naturale curative	2	Tinca	Rural	Bihor
36	Peștera Vadu Crișului	Resurse naturale recreative	1	Vadu Crișului	Rural	Bihor
37	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Valea lui Mihai	Urban	Bihor
38	Moară de apă	Resurse culturale	1	Valea lui Mihai	Urban	Bihor
39	Castelul Bethlen și împrejurimile	Resurse culturale, naturale, peisagistice	1	Beclean	Urban	Bistrița-Năsăud
40	Ape sărate	Resurse naturale curative	1	Beclean (Băile Figa)	Urban	Bistrița-Năsăud
41	Complexul Sportiv Polivalent Unirea, Dealul Cocoș	Resurse antropice, naturale recreative, peisagistice	1	Bistrița	Urban	Bistrița-Năsăud
42	Cetatea medievală Bistrița	Resurse culturale	2	Bistrița	Urban	Bistrița-Năsăud
43	Teatru Municipal Bistrița	Resurse culturale	2	Bistrița	Urban	Bistrița-Năsăud
44	Relief montan, Lacul Colibița	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Bistrița Bârgăului (Colibița)	Rural	Bistrița-Năsăud
45	Areal viticol	Resurse culturale	1	Lechința	Rural	Bistrița-Năsăud
46	Biserică Evanghelică din Vermeș	Resurse culturale	1	Lechința	Rural	Bistrița-Năsăud
47	Monumentul de la Chiraleș	Resurse culturale	1	Lechința	Rural	Bistrița-Năsăud
48	Castelul Teleki din Comlod	Resurse culturale	1	Milaș	Rural	Bistrița-Năsăud
49	Biserica Centrală	Resurse culturale	1	Năsăud	Urban	Bistrița-Năsăud

50	Valea Rebrei, Dealul Tisei, puncte de belvedere spre Munții Rodnei și Munții Rodnei	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Parva	Rural	Bistrița-Năsăud
51	Peștera Tăușoare	Resurse naturale recreative	1	Rebrișoara	Rural	Bistrița-Năsăud
52	Biserica greco-catolică "Sf. Mare Mucenic Gheorghe" și ruinele bisericii medievale din Rodna	Resurse culturale și peisagistice	1	Rodna	Rural	Bistrița-Năsăud
53	Valea Vinului, Munții Rodnei și proximitatea acestora	Resurse culturale, naturale, recreative, peisagistice	1	Rodna	Rural	Bistrița-Năsăud
54	Ape minerale	Resurse naturale curative	1	Sângeorz Băi	Urban	Bistrița-Năsăud
55	Relief montan, puncte de belvedere	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Sângeorz Băi	Urban	Bistrița-Năsăud
56	Lacul Sărățel	Resurse naturale curative	2	Șieu-Măgheruș	Rural	Bistrița-Năsăud
57	Ape minerale	Resurse naturale curative	1	Târlișua	Rural	Bistrița-Năsăud
58	Masive montane cu altitudini de peste 1800 m	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Târlișua	Rural	Bistrița-Năsăud

59	Mocănița	Resurse culturale, naturale, recreative, peisagistice	1	Teaca	Rural	Bistrița-Năsăud
60	Biserica Evanghelică din Teaca	Resurse culturale	1	Teaca	Rural	Bistrița-Năsăud
61	Mitul Dracula	Resursă culturală	1	Tiha Bârgăului	Rural	Bistrița-Năsăud
62	Complex lacustru Aghireșu	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Aghireșu	Rural	Cluj
63	Relief montan	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Băișoara	Rural	Cluj
64	Lacul Beliș	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Beliș, Râșca	Rural	Cluj
65	Castelul Bánffy	Resurse culturale	1	Bonțida	Rural	Cluj
66	Muzeul Octavian Goga, inclusiv parcul și împrejurimile acestuia	Resurse culturale, naturale, recreative, peisagistice	1	Ciucea	Rural	Cluj
67	Clădirea vechii garnizoane	Resurse culturale	1	Cluj-Napoca	Urban	Cluj
68	Muzeul și Parcul Etnografic „Romulus Vuia”	Resurse culturale, naturale, recreative, peisagistice	2	Cluj-Napoca	Urban	Cluj
69	Pădurea Hoia-Baciu	Resurse naturale, recreative, peisagistice	2	Cluj-Napoca	Urban	Cluj

70	Catedrala Mitropolitană	Resurse culturale, naturale, peisagistice	2	Cluj-Napoca	Urban	Cluj
71	Complexul Sfânta Treime	Resurse culturale, naturale, peisagistice	2	Cluj-Napoca	Urban	Cluj
72	Monument istoric Cetățuia	Resurse culturale, naturale, peisagistice	2	Cluj-Napoca	Urban	Cluj
73	Ape sărate	Resurse naturale curative	2	Cluj-Napoca (Băile Someșeni)	Urban	Cluj
74	Ape sărate	Resurse naturale curative	2	Cojocna	Rural	Cluj
75	Zona lacului sărat Toroc	Resurse naturale curative, recreative, peisagistice	1	Dej	Urban	Cluj
76	Salina Ocna Dej	Resursă antropică	1	Dej	Urban	Cluj
77	Cetatea Fetei	Resurse culturale	1	Florești	Rural	Cluj
78	Biserica Armenească	Resurse culturale	1	Gherla	Urban	Cluj
79	Biserica Solomon	Resurse culturale	1	Gherla	Urban	Cluj
80	Sinagogă	Resurse culturale	1	Gherla	Urban	Cluj
81	Ape sărate	Resurse naturale curative	1	Gherla	Urban	Cluj
82	Ape sărate	Resurse naturale curative	1	Gherla (Băile Băița)	Urban	Cluj
83	Lacul Gilău	Resurse naturale, recreative, peisagistice	2	Gilău	Rural	Cluj

84	Ape minerale	Resurse naturale curative	1	Jucu	Rural	Cluj
85	Cascada Vălul Miresii	Resurse naturale peisagistice	2	Mărgău	Rural	Cluj
86	Peștera din Valea Firei	Resurse naturale recreative	1	Mărgău	Rural	Cluj
87	Relief montan și puncte de belvedere	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Mărișel	Rural	Cluj
88	Cetatea Bologa	Resurse culturale	1	Poieni	Rural	Cluj
89	Lacul Drăgan	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Poieni, Săcuieu	Rural	Cluj
90	Relief montan și puncte de belvedere (Masivul Vlădeasa etc.)	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Săcuieu	Rural	Cluj
91	Cetatea Liteni	Resurse culturale	1	Săvădisla	Rural	Cluj
92	Stufărișul de la Sic	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Sic	Rural	Cluj
93	Ape sărate	Resurse naturale curative, recreative, peisagistice	1	Turda	Urban	Cluj
94	Salina Turda	Resursă antropică	1	Turda	Urban	Cluj
95	Castru roman Potaissa	Resurse culturale	2	Turda	Urban	Cluj
96	Ape sărate	Resurse naturale curative	1	Turda (Băile Turda)	Urban	Cluj

97	Complex iazuri	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Țaga	Rural	Cluj
98	Zona Parcului Tineretului	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Baia Mare	Urban	Maramureș
99	Casa Albă de Maramureș	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
100	Casa Iancu de Hunedoara	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
101	Castelul Pocol	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
102	Cinematograful Minerul	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
103	Clădirea Minorităților	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
104	Muzeul de Etnografie	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
105	Muzeul Județean de Istorie	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
106	Școala Petre Dulfu	Resurse culturale	2	Baia Mare	Urban	Maramureș
107	Lacul Firiza	Resurse naturale, recreative, peisagistice	2	Baia Mare (Firiza)	Urban	Maramureș
108	Casa Sztancsek	Resurse culturale	1	Baia Sprie	Urban	Maramureș
109	Clădirea istorică a școlii Zarda	Resurse culturale	1	Baia Sprie	Urban	Maramureș
110	Lacul Albastru	Resurse naturale peisagistice	1	Baia Sprie	Urban	Maramureș
111	Zone pitorești și puncte belvedere	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Baia Sprie	Urban	Maramureș

112	Dealul Minei	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Baia Sprie	Urban	Maramureș
113	Ape minerale	Resurse naturale curative	1	Borșa	Urban	Maramureș
114	Masive montane cu altitudini de peste 1800 m	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Borșa	Urban	Maramureș
115	Relief montan și puncte de belvedere	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Borșa	Urban	Maramureș
116	Biserica din piatră	Resurse culturale	1	Coaș	Rural	Maramureș
117	Măgura Coaș	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Coaș	Rural	Maramureș
118	Relief montan	Resurse naturale, recreative, peisagistice	2	Desești (Izvoare)	Rural	Maramureș
119	Ape minerale	Resurse naturale curative	2	Dragomirești	Urban	Maramureș
120	Ape sărate și zona lacului Gavril	Resurse naturale curative, recreative, peisagistice	1	Ocna Șugatag	Rural	Maramureș
121	Castel Teleki din Pribilești	Resurse culturale	1	Satulung	Rural	Maramureș
122	Cimitirului Vesel de la Săpânța	Resurse culturale	1	Săpânța	Rural	Maramureș

123	Dealul Soarelui (Crucii) și proximitățile, inclusiv crucea amplasată pe acesta	Resurse culturale, antropice, naturale, recreative, peisagistice	1	Seini	Urban	Maramureș
124	Sinagogă	Resurse culturale	1	Seini	Urban	Maramureș
125	Casa Muzeu Dr. Ioan Mihalyi de Apșa	Resurse culturale	1	Sighetu Marmației	Urban	Maramureș
126	Clădire monument istoric Cinematograf Mara	Resurse culturale	1	Sighetu Marmației	Urban	Maramureș
127	Clădire monument istoric fostă prefectură	Resurse culturale	1	Sighetu Marmației	Urban	Maramureș
128	Clădire monument istoric Sala Studio	Resurse culturale	1	Sighetu Marmației	Urban	Maramureș
129	Muzeul Satului Maramureșean	Resurse culturale	1	Sighetu Marmației	Urban	Maramureș
130	Relief montan și puncte de belvedere	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Sighetu Marmației	Urban	Maramureș
131	Lacul Nistru	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Tăuții-Măgherauș	Urban	Maramureș
132	Situri arheologice	Resurse culturale	1	Târgu Lăpuș	Urban	Maramureș
133	Puncte de belvedere	Resurse naturale recreative	1	Târgu Lăpuș	Urban	Maramureș

134	Ape geotermale	Resurse naturale curative	1	Târgu Lăpuș (Borcut)	Urban	Maramureș
135	Ape minerale	Resurse naturale curative	2	Târgu Lăpuș (Stoiceni)	Urban	Maramureș
136	Clădiri monument istoric	Resurse culturale	1	Vișeu de Sus	Urban	Maramureș
137	Mocănița	Resurse culturale	1	Vișeu de Sus	Urban	Maramureș
138	Ape minerale	Resurse naturale curative	1	Vișeu de Sus	Urban	Maramureș
139	Masive montane cu altitudini de peste 1800 m	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Vișeu de Sus	Urban	Maramureș
140	Cetatea Ardud	Resurse culturale	1	Ardud	Urban	Satu Mare
141	Biserica de lemn din Bolda	Resurse culturale	1	Beltiug	Rural	Satu Mare
142	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Beltiug	Rural	Satu Mare
143	Biserica de lemn din Corund	Resurse culturale	1	Bogdand	Rural	Satu Mare
144	Ansamblul Castel Karoly	Resurse culturale	2	Carei	Urban	Satu Mare
145	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Carei	Urban	Satu Mare
146	Castelul Vecsey	Resurse culturale, naturale, peisagistice	1	Livada	Rural	Satu Mare
147	Relief colinar cu puncte de belvedere	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Negrești-Oaș	Urban	Satu Mare
148	Muzeul Țării Oașului	Resurse culturale	1	Negrești-Oaș	Urban	Satu Mare

149	Muzeul de Artă Casa Vecsey	Resurse culturale	1	Satu Mare	Urban	Satu Mare
150	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Satu Mare	Urban	Satu Mare
151	Biserica de lemn din Stana	Resurse culturale	1	Socond	Rural	Satu Mare
152	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Tășnad	Urban	Satu Mare
153	Cetatea Almașului	Resurse culturale	1	Almaș	Rural	Sălaj
154	Ape minerale	resurse naturale curative	1	Bobota	Rural	Sălaj
155	Ape minerale	Resurse naturale curative	2	Ileanda (Bizușa)	Rural	Sălaj
156	Castelul Beldy	Resurse culturale	1	Jibou	Urban	Sălaj
157	Ape minerale	Resurse naturale curative	2	Jibou	Urban	Sălaj
158	Râul Someș	Resurse naturale, recreative, peisagistice	1	Jibou	Urban	Sălaj
159	Castrul Roman Porolissum de la Moigrad	Resurse culturale	1	Mirșid	Rural	Sălaj
160	Cetatea Dacidava	Resurse culturale, naturale, peisagistice	1	Șimleu Silvaniei	Urban	Sălaj
161	Cetatea Báthory	Resurse culturale	1	Șimleu Silvaniei	Urban	Sălaj
162	Ape termale	Resurse naturale curative	1	Șimleu Silvaniei	Urban	Sălaj
163	Clădirea Transilvania	Resurse culturale	1	Zalău	Urban	Sălaj

EVALUAREA OFERTEI TURISTICE A UAT-URILOR REGIUNII NORD-VEST

Privită în ansamblul său, dezvoltarea turismului în profil teritorial este, înainte de orice, rezultatul implicării actorilor locali, a instituțiilor și autorităților locale. Entitățile administrativ-teritoriale locale, orașe sau comune, bine guvernate, cu preocupări asidue pentru valorificarea resurselor locale, inclusiv cele turistice, domină ierarhiile județene și regionale din domeniu.

Iată de ce este util și necesar ca acestea, dar și alte instituții cu atribuții regionale și naționale să aibă acces la un instrument de lucru care să orienteze inițiativele spre acele UAT-uri cu perspective de dezvoltare a unui turism durabil, sustenabil, bazat pe resurse atractive naturale sau antropice consistente. De asemenea, rezultatele analizei pot fi utilizate pentru repartizarea echilibrată în teritoriu a inițiativelor, inclusiv a amenajărilor aferente unor noi stațiuni turistice.

Oferta turistică urbană

Potențialul turistic a fost analizat în detaliu în cadrul proiectului „*Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice din Regiunea de Nord-Vest*” (2019) al cărui beneficiar este Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest. Ca urmare, în documentația de față ne vom focaliza asupra încadrării celor 43 de centre urbane, în funcție de valoarea potențialului turistic propriu, în cele trei categorii ierarhice relevante: de interes național, de interes regional și de interes local.

De subliniat că unele centre urbane precum Oradea, Turda, Sighetu Marmației, Borșa, Beclean (Băile Figa), Vișeu de Sus, Baia Sprie (Mogoș), Sângeorz Băi, Carei, Tăuții Măgheruş, Cavnic, Negrești-Oaș Seini, Tășnad, Livada, Săcueni și Ștei (aproape 40 % din totalul orașelor din Regiunea Nord-Vest) și-au câștigat deja statutul de stațiune turistică, unele dintre ele, precum Sângeorz Băi, Borșa și Tășnad chiar pe cel de stațiune de interes național.

Tabel nr. 2. Clasificarea și ierarhizarea orașelor din Regiunea Nord-Vest în funcție de potențialul turistic

Nr. crt.	Denumire	Județ	Indicatori valorici	Clasa
1	Cluj-Napoca	Cluj	167	A
2	Oradea	Bihor	149	A
3	Baia Mare	Maramureș	119	A
4	<i>Bistrița</i>	Bistrița Năsăud	99	B
5	<i>Satu Mare</i>	Satu Mare	98	B
6	<i>Turda</i>	Cluj	94	B
7	<i>Zalău</i>	Sălaj	82	B
8	<i>Sighetu Marmației</i>	Maramureș	78	B
9	<i>Dej</i>	Cluj	75	B
10	<i>Borșa</i>	Maramureș	74	B
11	<i>Beclean</i>	Bistrița Năsăud	70	B
12	<i>Vișeu de Sus</i>	Maramureș	67	B
13	<i>Baia Sprie</i>	Maramureș	66	B
14	<i>Sângeorz Băi</i>	Bistrița Năsăud	66	B
15	<i>Gherla</i>	Cluj	66	B
16	<i>Carei</i>	Satu Mare	63	B
17	<i>Șimleu Silvaniei</i>	Sălaj	61	B
18	<i>Jibou</i>	Sălaj	60	B

19	Tăuții Măgheruș	Maramureș	57	C
20	Beiuș	Bihor	57	C
21	Câmpia Turzii	Cluj	56	C
22	Cavnic	Maramureș	54	C
23	Târgu Lăpuș	Maramureș	54	C
24	Negrești-Oaș	Satu Mare	53	C
25	Aleșd	Bihor	52	C
26	Năsăud	Bistrița Năsăud	52	C
27	Seini	Maramureș	49	C
28	Tășnad	Satu Mare	48	C
29	Cehu Silvaniei	Sălaj	41	C
30	Salonta	Bihor	41	C
31	Vaşcău	Bihor	41	C
32	Marghita	Bihor	40	C
33	Valea lui Mihai	Bihor	40	C
34	Șomcuta Mare	Maramureș	40	C
35	Huedin	Cluj	40	C
36	Săliște de Sus	Maramureș	40	C
37	Livada	Satu Mare	39	C
38	Dragomirești	Maramureș	38	C
39	Nucet	Bihor	37	C
40	Săcueni	Bihor	37	C
41	Ștei	Bihor	37	C
42	Ulmeni	Maramureș	37	C
43	Ardud	Satu Mare	30	C

Sursa: *Proiect nr. 18/2019, cu completări*

Astfel, evaluarea potențialului turistic urban din Regiunea Nord-Vest a fost realizată prin prisma a patru criterii de maximă relevanță: prezența resurselor turistice naturale, a resurselor turistice antropice, a infrastructurilor turistice de bază (structuri de primire turistică cu o capacitate de cazare optimă, amenajări și facilități recreative - inclusiv pentru SPA și wellness sau sporturi de iarnă) și a infrastructurilor de transport. Acest demers conturează o ierarhie valorică a orașelor sub aspect turistic, ceea ce le conferă atribute distincte în acțiunea de implementare a strategiei de dezvoltare. Se are, deci, în vedere o grupare a orașelor pe cele trei paliere de relevanță: național, regional și local, în vederea transformării lor în poli de gravitație turistică, dar și de disipare teritorială, corelată cu populația pe care o dețin, a cererii turistice în regiune.

Centre urbane cu potențial turistic de importanță națională/internațională

Rolul lor este definit, în primul rând, de potențialul turistic ridicat pe care-l dețin, de gradul avansat de valorificare a acestuia dar și de perspectivele imediate ale intervențiilor de amenajare a unor noi obiective de mare atractivitate (Tabel nr. 3).

Tabel nr. 3. Municipii cu potențial turistic de interes național/internațional

Nr. crt.	Municipiu	Județ	Sumă indicatori	Profil turistic
1	Cluj-Napoca	Cluj	167	Turism complex
2	Oradea	Bihor	149	Turism complex
3	Baia Mare	Maramureș	119	Turism complex

Centre urbane cu potențial de dezvoltare turistică de nivel regional

Sunt incluse în această categorie centre urbane reședințe de județ fără un fenomen turistic la fel de dezvoltat ca cele din categoria precedentă, alte orașe importante la nivel județean, precum și numeroase localități clasificate ca stațiuni turistice (Tabel nr. 4).

Tabel nr. 4. Orașe și municipii cu potențial turistic de interes regional

Nr. crt.	Oraș / municipiu	Județ	Sumă indicatori	Profil turistic
1	Bistrița	Bistrița Năsăud	99	Cultural
2	Satu Mare	Satu Mare	98	Complex
3	Turda	Cluj	94	Complex
4	Zalău	Sălaj	82	Complex
5	Sighetu Marmăției	Maramureș	78	Complex
6	Dej	Cluj	75	Complex
7	Borșa	Maramureș	74	Complex
8	Beclean	Bistrița Năsăud	70	Complex
9	Vișeu de Sus	Maramureș	67	Complex
10	Baia Sprie	Maramureș	66	Complex
11	Sângeorz Băi	Bistrița Năsăud	66	Complex
12	Gherla	Cluj	66	Complex
13	Carei	Satu Mare	63	Complex
14	Șimleu Silvaniei	Sălaj	61	Complex
15	Jibou	Sălaj	60	Complex

Sursa: Proiect nr. 18/2019, cu completări

Centre urbane cu vocație turistică locală

Alcătuiesc grupa cea mai numeroasă de entități urbane, alcătuită, fără excepție, din orașe mici, unele recent declarate orașe (Tabel nr. 5). Potențialul lor atractiv este constituit preponderent din obiective culturale (religioase, istorice, monumente), la care se adaugă valori peisagistice sau resurse hidro-termale și hidro-minerale. Beneficiază de prezența unor baze de cazare (hoteluri, pensiuni). Polarizează, de regulă, așezări rurale, ceea ce le conferă valențe numeroase de practicare a turismului rural și a agroturismului.

Tabel nr. 5. Orașe și municipii cu potențial turistic de interes local

Nr. crt.	Oraș / municipiu	Județ	Sumă indicatori	Profil turistic
1	Tăuții Măgheruș	Maramureș	57	Complex
2	Beiuș	Bihor	57	Complex
3	Câmpia Turzii	Cluj	56	Cultural, recreativ
4	Cavnic	Maramureș	54	Cultural, recreativ
5	Târgu Lăpuș	Maramureș	54	Cultural, religios
6	Negrești-Oaș	Satu Mare	53	Complex
7	Aleșd	Bihor	52	Complex
8	Năsăud	Bistrița Năsăud	52	Cultural, tehnic
9	Seini	Maramureș	49	Cultural
10	Tășnad	Satu Mare	48	Complex
11	Cehu Silvaniei	Sălaj	41	Cultural, recreativ
12	Salonta	Bihor	41	Cultural, curativ
13	Vășcău	Bihor	41	Cultural, recreativ

14	Marghita	Bihor	40	<i>Complex</i>
15	Valea lui Mihai	Bihor	40	<i>Complex</i>
16	Șomcuta Mare	Maramureș	40	<i>Cultural</i>
17	Huedin	Cluj	40	<i>Cultural, recreativ</i>
18	Săliște de Sus	Maramureș	40	<i>Cultural, rural</i>
19	Livada	Satu Mare	39	<i>Complex</i>
20	Dragomirești	Maramureș	38	<i>Complex</i>
21	Nucet	Bihor	37	<i>Recreativ</i>
22	Săcueni	Bihor	37	<i>Complex</i>
23	Ștei	Bihor	37	<i>Cultural, recreativ</i>
24	Ulmeni	Maramureș	37	<i>Cultural, recreativ</i>
25	Ardud	Satu Mare	30	<i>Cultural</i>

Sursa: Proiect nr. 18/2019, cu completări

Oferta turistică rurală

Analiza ofertei rurale a Regiunii Nord-Vest are la bază o evaluare multicriterială a comunelor din areal în funcție de potențialul lor turistic natural, cultural sau pentru turism curativ. Astfel, la nivelul fiecărei comune au fost inventariate și cuantificate atât tipurile diferite de atracții conținute, cât și obiectivele de același tip. Evaluarea se bazează, în primul rând, pe prioritizarea resurselor realizate în cadrul studiului „Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest”, dar include și aspecte precum accesul către principalele atracții sau infrastructurile turistice (acolo unde acestea nu fuseseră incluse în evaluarea inițială a resurselor, s-a efectuat o evaluare paralelă, în termeni de potențial atractiv și de posibilități de punere în valoare a acestuia).

Oferta turistică rurală a regiunii urmărește trei direcții principale, în funcție de resursele conținute și de formele de turism determinate: oferta turistică bazată pe patrimoniul natural care determină turism de tip natură și aventură, geoturism, ecoturism etc., oferta turistică bazată pe patrimoniul cultural și/sau spiritual, care determină turism cultural, rural sau turism religios etc. și oferta turistică bazată pe resursele curative, în principal pe apele minerale sau termale sau, unde e cazul, pe factori micro-climatici specifici.

Pentru fiecare tip de ofertă turistică în parte a rezultat distribuția pe patru categorii a comunelor:

- **Clasa A** – comune cu potențial turistic foarte ridicat, unde se recomandă intervenții pentru punerea în valoare, în manieră sustenabilă și responsabilă a resurselor, dezvoltarea infrastructurilor și intensificarea promovării;
- **Clasa B** – comune cu potențial turistic ridicat, unde sunt încurajate investiții pentru diversificarea ofertei turistice și exploatarea interconectată a resurselor;
- **Clasa C** – comune cu potențial turistic mediu – scăzut, unde nu se susțin, în această etapă de programare, intervenții majore pentru dezvoltarea unor proiecte de amploare;
- **Clasa D** – comune cu potențial turistic scăzut, unde turismul nu poate reprezenta o prioritate.

Notăm faptul că aceste categorii au fost stabilite în mod distinct pentru fiecare dintre cele trei direcții, respectiv pentru oferta determinată de patrimoniul natural, cultural sau de resursele cu valențe curative. Întrucât distribuția teritorială a resurselor de un tip sau altul este neuniformă, de cele mai multe ori, o comună anume poate fi inclusă în clase diferite din cadrul evaluărilor. Acest lucru sporește, însă, acuratețea cu privire la încadrarea într-o categorie sau alta și ușurința cu care pot fi folosite aceste evaluări.

Oferta recreativă rurală bazată pe patrimoniul peisagistic natural

Pentru a caracteriza oferta turistică a comunelor din Regiunea Nord-Vest, din punct de vedere al ofertei pentru turism de tip natură și aventură, geoturism sau ecoturism, comunele au fost analizate, urmărindu-se principalele obiective ierarhizate și prioritizate în studiul „Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest”. Aceste obiective fuseseră inventariate și prioritizate în documentul menționat, folosind în multe cazuri indici de ierarhizare valorică stabiliți pe tipuri diferite de valori de referință. De aceea, pentru a putea evalua importanța prezenței unor geomorfosituri diferite (vârfuri, platouri, chei, defilee, peșteri sau alte tipuri de geomorfosituri), a unor resurse turistice hidrografice (cascade, râuri, izbucuri și lacuri), precum și a unor aspecte legate de peisajul natural sau ecologice (încadrarea unor areale în cadrul principalelor forme de conservare a ariilor naturale: rezervații, situri comunitare, parcuri naturale etc.), primul pas a constat în ponderarea valorilor acordate anterior. Ulterior, în analiză, au fost inventariate și aspecte legate de infrastructurile turistice sau de accesul către comune.

Din punct de vedere al potențialului natural, au fost identificate cele patru categorii de comune cu câteva caracteristici clar conturate.

Comunele din Clasa A au un potențial turistic natural foarte ridicat, resursele conținute sunt abundente, de diferite tipuri (geomorfologice, hidrografice, ecologice) și cu diferite ranguri de importanță, unele comune cuprinzând inclusiv geomorfosituri cu relevanță pe scară internațională – dar care nu se bucură de vizibilitate turistică proporțională cu potențialul. În cazul acestor resurse se remarcă și diferite grade de accesibilitate, fiind astfel pretabile pentru diferite tipuri și forme de turism, de la vizitare simplă sau geoturism până la speoturism extrem. În cele două comune încadrate în această clasă, Pietroasa și Budureasa, recomandăm intervenții și investiții pentru punerea în valoare, în manieră durabilă și cât mai puțin invazivă a resurselor peisajului carstic de suprafață și subteran. Infrastructurile de cazare, de facilitare a accesului, precum și activitățile de promovare sunt neproporționale cu potențialul deosebit de ridicat, de aceea se recomandă acțiuni și pe aceste direcții.

Comunele din Clasa B au un potențial turistic natural ridicat, conțin resurse atractive numeroase, de categorii diferite, dar cu importanță preponderent regională sau națională. În aceste comune, potențialul de dezvoltare al fenomenului turistic, în general, nu are amploarea pe care o are în cazul comunelor din clasa A. În aceste areale sunt încurajate intervențiile pentru diversificarea ofertei turistice, pentru facilitarea accesului către resursele turistice (în multe cazuri deficitar), pentru realizarea unor infrastructuri moderne. Totodată, se recomandă conectarea resurselor situate în localități învecinate, pentru conturarea unei oferte turistice mai complexe, care să poată determina fluxuri turistice mai consistente.

Comunele din Clasa C au un potențial turistic natural modest, conținând resurse care nu sunt considerate în general ca fiind prioritare și nu pot determina un fenomen turistic de sine stătător. Referitor, strict, la exploatarea acestor resurse, nu se susțin în această etapă intervenții majore. Cu toate acestea, în cazul în care unele dintre aceste comune se încadrează într-o clasă superioară a turismului cultural sau curativ, resursele naturale existente pot reprezenta un suport și un factor de diversificare a ofertei turistice pentru UAT-urile în cauză.

În Clasa D sunt încadrate comunele cu potențial turistic natural scăzut. În cazul acestora, în această etapă de planificare, turismul nu poate reprezenta o prioritate pentru autoritățile județene sau regionale. La acest nivel se pot dezvolta proiecte turistice vizând strict resurse de alt tip (culturale sau curative).

Tabel nr. 6. Comunele de clasă A și B din punctul de vedere al resurselor peisagistice în ordinea punctajelor acordate la evaluare

Nr. crt.	Comuna	Județul	Resurse turistice	Clasă
1	Pietroasa	Bihor	Relief carstic. Areale protejate: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); rezervații - Avenul din Hoanca Urzicarului (RONPA0077), Groapa Ruginoasă - Valea Seacă (RONPA0158), Pietrele Galbenei (RONPA0159), Piatra Bulzului (RONPA0160), Ghețarul Focul Viu (RONPA0161), Avenul Ghețarul Bortig (RONPA0162), Fâneța Izvoarelor Crișul Pietros (RONPA0165), Cetățile Ponorului (RONPA0166), Valea Galbenei (RONPA0167), Valea Sighiștelului (RONPA0168), Pietrele Boghii (RONPA0169), Săritoarea Bohodeiului (RONPA0170), Poiana Florilor (RONPA0172), Depresiunea Băileasa (RONPA0174), Groapa de la Bârsa (RONPA0175), Platoul carstic Lumea Pierdută (RONPA0177), Peștera Urșilor de la Chișcău (RONPA0186), Peștera Micula (RONPA0189), Vârful Cârligați (RONPA0193); Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081).	A
2	Budureasa	Bihor	Relief carstic. Areale protejate: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); rezervații - Vârful Buteasa (RONPA0163), Molhașurile din Valea Izbuclor (RONPA0164), Săritoarea Bohodeiului (RONPA0170), Cetatea Rădesei (RONPA0171), Platoul carstic Padiș (RONPA0173), Vârful Biserica Moșului (RONPA0176), Vârful Cârligați (RONPA0193), Piatra Grăitoare din coasta de S-E a Brăieșei (RONPA0197), Valea Iadei cu Syringa josichaea (RONPA0198), Peștera din Piatra Ponorului (RONPA0354), Molhașul Mare de la Izbuțe (RONPA0357), Peștera Smeilor de la Onceasa (RONPA0849), Complexul carstic din Valea Ponorului (RONPA0860), Sistemul carstic Peștera Cerbului - Avenul cu Vacă (RONPA0861); situri de importanță comunitară - Apuseni (ROSCI0002), Buteasa (ROSCI0016), Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062), Ferice - Plai (ROSCI0084), Valea Iadului (ROSCI0262); arii de protecție specială avifaunistică - Munții Apuseni - Vlădeasa (ROSPA0081), Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115).	A
3	Mărgău	Cluj	Relief carstic. Areale protejate: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); rezervații - Peștera Vârfurașu (RONPA0342), Peștera Mare din Valea Firii (RONPA0353), Peștera din Piatra Ponorului (RONPA0354), Complexul carstic din Valea Ponorului (RONPA0860); Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni - Vlădeasa (ROSPA0081).	A
4	Roșia	Bihor	Relief carstic (inclusiv izbul Roșiei). Areale protejate: rezervații - Peștera Ciurului Ponor (RONPA0183), Peștera Ciurului Izbuclor (RONPA0184), Peștera Vacii (RONPA0213), Peștera Gruiețului (RONPA0214), Peștera Farcu (RONPA0216); Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062).	B
5	Șuncuiuș	Bihor	Relief carstic (inclusiv izbul Izbândiș). Areale protejate: rezervații - Defileul Crișului Repede (RONPA0182), Peștera Vântului (RONPA0188); Sit de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062); Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115).	B
6	Bistrița Bârgăului	Bistrița-Năsăud	Relief montan, Acumularea Colibița. Areale protejate: Parcul Național Călimani (RONPA0009); rezervații - Valea Repede (RONPA0231), Tăul Zănelor (RONPA0232), Cheile Bistriței Ardelene (RONPA0235),	B

			Stâncile Tătarului (RONPA0241); situri de importanță comunitară - Călimani - Gurghiu (ROSCI0019), Cușma (ROSCI0051); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Călimani (ROSPA0133).	
7	Rebrișoara	Bistrița-Năsăud	Relief montan, relief carstic. Areale protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005), Aria protejată Peștera Tăușoare (RONPA0223), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); situri de importanță comunitară - Munții Rodnei (ROSCI0125), Peștera Tăușoare (ROSCI0193), Someșul Mare Superior (ROSCI0232); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085).	B
8	Moisei	Maramureș	Relief glaciar. Areale protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005), Parcul Natural Munții Maramureșului (RONPA0930), Rezervația Pietrosul Mare (RONPA0580), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002), situri de importanță comunitară - Munții Maramureșului (ROSCI0124), Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264); arii de protecție specială avifaunistică - Munții Rodnei (ROSPA0085), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171).	B
9	Bulz	Bihor	Relief carstic. Areale protejate: Rezervația Peștera cu Apă din Valea Leșului (RONPA0187), Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062), Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115).	B
10	Bratca	Bihor	Relief carstic. Areale protejate: rezervații - Peștera cu Apă din Valea Leșului (RONPA0187), Calcarele cu hipuriți din Valea Crișului (RONPA0208); situri de importanță comunitară - Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062), Muntele Șes (ROSCI0322), Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115).	B
11	Șanț	Bistrița-Năsăud	Relief montan, forme carstice. Areale protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005); rezervații - Peștera din Valea Cobășelului (RONPA0236), Ineu Lala (RONPA0242), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002), Sit de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125), Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085).	B
12	Săcel	Maramureș	Relief montan. Areale protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005); rezervații - Izvorul Bătrâna (RONPA0579), Peștera și izbulul Izvorul Albastru al Izei (RONPA0599), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); situri de importanță comunitară - Munții Maramureșului (ROSCI0124), Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264); arii de protecție specială avifaunistică - Munții Rodnei (ROSPA0085), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171).	B
13	Rodna	Bistrița-Năsăud	Relief montan. Areale protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005), Rezervația Poiana cu narcise de pe masivul Saca (RONPA0226), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002), Situl de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125), Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085).	B
14	Telciu	Bistrița-Năsăud	Relief montan, relief carstic. Areale protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); situri de importanță comunitară - Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264); arii de protecție specială avifaunistică - Munții Rodnei (ROSPA0085), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171).	B
15	Repedea	Maramureș	Relief montan. Areale protejate: Parcul Natural Munții Maramureșului (RONPA0930); rezervații - Vârful Fărcău - Lacul Vinderelu - Vârful Mihailecu (RONPA0603), Poiana cu narcise Tomnatec - Sehleanu (RONPA0605); Sit de importanță comunitară Munții Maramureșului	B

			(ROSCI0124); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Maramureșului (ROSPA0131).	
16	Ocna Șugatag	Maramureș	Relief montan, complex lacustru Ocna Șugatag. Areale protejate: rezervații - Lacul Morărenilor (RONPA0585), Pădurea Crăiasa (RONPA0591), Cheile Tătarului (RONPA0595); situri de importanță comunitară - Gutâi - Creasta Cocoșului (ROSCI0089), Igniș (ROSCI0092); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Gutâi (ROSPA0134).	B
17	Desești	Maramureș	Relief montan. Areale protejate: rezervații - Creasta Cocoșului (RONPA0594), Cheile Tătarului (RONPA0595), Mlaștinile Vlășchinescu (RONPA0588), Mlaștina Iezerul Mare (RONPA0607); situri de importanță comunitară - Igniș (ROSCI0092), Gutâi - Creasta Cocoșului (ROSCI0089); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Gutâi (ROSPA0134).	B
18	Gilău	Cluj	Relief montan și lacuri. Rezervația Cariera Corabia (RONPA0341).	B
19	Vadu Crișului	Bihor	Relief carstic. Areale protejate: rezervații - Defileul Crișului Repede (RONPA0182), Lentila 204 Brusturi - Cornet (RONPA0207); situri de importanță comunitară - Crișul Repede amonte de Oradea (ROSCI0050), Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062).	B
20	Romuli	Bistrița-Năsăud	Relief montan. Areale protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005;; Rezervația Zăvoaiele Borcutului (RONPA0222), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); situri de importanță comunitară - Munții Rodnei (ROSCI0125), Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085).	B
21	Poieni	Cluj	Acumularea Drăgan, peisaj montan. Face parte din: Sit de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062); arii de protecție specială avifaunistică - Munții Apuseni - Vlădeasa (ROSPA0081), Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115).	B
22	Dobrești	Bihor	Relief carstic, acumularea Luncasprie. Areale protejate: Rezervația Peștera Toplița (RONPA0217); Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062); Alte geomorfosituri-Cheile Videi și Platoul Vida-Răcaș.	B
23	Șoimi	Bihor	Izvoare, defilee. Areale protejate: rezervații - Defileul Crișului Negru la Borz (RONPA0191), Dealul Păcău (RONPA0195); situri de importanță comunitară - Codru Moma (ROSCI0042), Crișul Negru (ROSCI0049), Defileul Crișului Negru (ROSCI0061)	B
24	Băișoara	Cluj	Sporturi de iarnă, peisaj montan. Areale protejate: situri de importanță comunitară - Muntele Mare (ROSCI0119), Valea Ierii (ROSCI0263), Pajiștile de la Liteni - Săvădisla (ROSCI0427); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Trascăului (ROSPA0087).	B
25	Mărișel	Cluj	Sporturi de iarnă, peisaj montan. Areale protejate: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni - Vlădeasa (ROSPA0081).	B
26	Groșii Țibleșului	Maramureș	Peisaj montan. Areale protejate: Rezervația Arcer - Țibleș - Bran (RONPA0602); situri de importanță comunitară - Valea Izei și Dealul Solovan (ROSCI0264), Groșii Țibleșului (ROSCI0411); Aria de protecție specială avifaunistică Valea Izei și Dealul Solovan (ROSPA0171).	B
27	Cărpinet	Bihor	Relief carstic. Areale protejate: rezervații - Izbucul intermitent de la Călugări (RONPA0178), Avenul Câmpeneasa cu Izbucul Boiu (RONPA0181); situri de importanță comunitară- Platoul Vașcău (ROSCI0200), Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma (ROSCI0291).	B
28	Tureni	Cluj	Relief carstic, iazuri și heleștee. Areale protejate: Rezervația Cheile Turenilor (RONPA0359); situri de importanță comunitară - Cheile	B

			Turenilor (ROSCI0034), Făgetul Clujului - Valea Morii (ROSCI0074); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Trascăului (ROSPA0087).	
29	Remetea	Bihor	Areale protejate: Peștera Meziad (RONPA0210), Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062)	B
30	Săcuieu	Cluj	Relief montan. Areele protejate: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004), Rezervația Peștera Vârfurașu (RONPA0342); Sit de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081).	B
31	Sic	Cluj	Areale protejate: rezervații - Lacul Știucilor (RONPA0349), Sic (RONPA0351); Sit de importanță comunitară Lacul Știucilor - Sic - Puini - Bonțida (ROSCI0099); Aria de protecție specială avifaunistică Bazinul Fizeșului (ROSPA0104).	B
32	Maieru	Bistrița-Năsăud	Relief montan. Areele protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005), Rezervația Izvoarele Mihăieșei (RONPA0240); Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); Situl de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085).	B
33	Criștioru de Jos	Bihor	Relief Montan, până în partea superioară a Munților Bihor. Face parte din situri de importanță comunitară: Platoul Vașcău (ROSCI0200), Valea Cepelor (ROSCI0260), Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma (ROSCI0291), Munții Bihor (ROSCI0324).	B
34	Beliș	Cluj	Peisaj montan, Lacul Fântânele. Face parte din: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni - Vlădeasa (ROSPA0081).	B
35	Florești	Cluj	Acumulări lacustre. Face parte din siturile de importanță comunitară Făgetul Clujului - Valea Morii (ROSCI0074) și Pădurea de stejar pufos de la Hoia (ROSCI0146).	B
36	Câmpani	Bihor	Relief carstic. Face parte din: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); Rezervația Valea Sighiștelului (RONPA0168); Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081).	B
37	Căbești	Bihor	Relief carstic. Areele protejate: rezervații - Peștera cu Apă din Valea Leșului (RONPA0187), Peștera Meziad (RONPA0210); Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062); Aria de protecție specială avifaunistică Defileul Crișului Repede - Valea Iadului (ROSPA0115).	B
38	Lugașu de Jos	Bihor	Acumulări lacustre, relief carstic. Areele protejate: Rezervația naturală Gruitul Pietrii (RONPA0202); situri de importanță comunitară - Crișul Repede amonte de Oradea (ROSCI0050), Muntele Șes (ROSCI0322); Aria de protecție specială avifaunistică Lacurile de acumulare de pe Crișul Repede (ROSPA0123).	B
39	Vârciorog	Bihor	Relief carstic, arealul protejat Peștera Osoiu (RONPA0185), Situl de importanță comunitară Defileul Crișului Repede - Pădurea Craiului (ROSCI0062).	B
40	Parva	Bistrița-Năsăud	Relief montan. Areele protejate: Parcul Național Munții Rodnei (RONPA0005), Rezervația Biosferei Pietrosul Rodnei (ROMAB0002); Situl de importanță comunitară Munții Rodnei (ROSCI0125); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Rodnei (ROSPA0085).	B
41	Fizeșu Gherlii	Cluj	Areale protejate: Rezervația Lacul Știucilor (RONPA0349); Sit de importanță comunitară Lacul Știucilor - Sic - Puini - Bonțida (ROSCI0099); Aria de protecție specială avifaunistică Bazinul Fizeșului (ROSPA0104).	B
42	Râșca	Cluj	Lacul Fântânele, peisaj montan. Face parte din: Parcul Natural Apuseni (RONPA0004); Situl de importanță comunitară Apuseni (ROSCI0002);	B

			Aria de protecție specială avifaunistică Munții Apuseni – Vlădeasa (ROSPA0081).	
43	Ileanda	Sălaj	Relief carstic. Areale protejate: Rezervația Pădurea „La Castani” (RONPA0709); situri de importanță comunitară- Peștera Măgurici (ROSCI0192), Lozna (ROSCI0314); Aria de protecție specială avifaunistică Cursul Mijlociu al Someșului (ROSPA0114).	B
44	Mihai Viteazu	Cluj	Areele protejate: Rezervația Cheile Turzii (RONPA0348); Sit de importanță comunitară Cheile Turzii (ROSCI0035); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Trascăului (ROSPA0087).	B
45	Bălan	Sălaj	Aria protejată Grădina Zmeilor (RONPA0699), Situl de importanță comunitară Racăș - Hida (ROSCI0209).	B
46	Poienile de sub Munte	Maramureș	Relief montan. Areale protejate: Parcul Natural Munții Maramureșului (RONPA0930); Situl de importanță comunitară Munții Maramureșului (ROSCI0124); Aria de protecție specială avifaunistică Munții Maramureșului (ROSPA0131).	B
47	Tiha Bârgăului	Bistrița-Năsăud	Areele protejate: Piatra Fântânele (RONPA0228) și Situl de importanță comunitară Cușma (ROSCI0051).	B
48	Băiuț	Maramureș	Areele protejate: rezervații - Peștera cu Oase (RONPA0584), Mlaștina Tăul Negru (RONPA0611); Situl de importanță comunitară Codrii seculari de la Strâmbu - Băiuț (ROSCI0285).	B
49	Băbeni	Sălaj	Areele protejate: rezervații - Pietrele Moșu și Baba (RONPA0700), Stanii Clișului (RONPA0705); Situl de importanță comunitară Lozna (ROSCI0314); Aria de protecție specială avifaunistică Cursul Mijlociu al Someșului (ROSPA0114).	B
50	Târlișua	Bistrița-Năsăud	Relief montan	B

Tabel nr. 7. Categoriile de comune în funcție de potențialul peisagistic

CLASA	JUDEȚUL	COMUNE
A	Bihor	Pietroasa, Budureasa
	Cluj	Mărgău
B	Bihor	Bratca, Bulz, Căbești, Câmpani, Cărpinet, Criștioru de Jos, Dobrești, Lugașu de Jos, Remetea, Roșia, Șoimi, Șuncuius, Vadu Crișului, Vârciorog
	Bistrița-Năsăud	Bistrița Bârgăului, Maieru, Parva, Rebrîșoara, Rodna, Romuli, Șanț, Târlișua, Telciu, Tiha Bârgăului
	Cluj	Băișoara, Beliș, Fizeșu Gherlii, Florești, Gilău, Mărișel, Mihai Viteazu Poieni, Râșca, Săcuieu, Sic, Tureni
	Maramureș	Băiuț, Desești, Groșii Țibleșului, Moisei, Ocna Șugatag, Poienile de sub Munte, Repedea, Săcel
	Sălaj	Băbeni, Bălan, Ileanda
C	Bihor	Aștileu, Aușeu, Avram Iancu, Batăr, Borod, Borș, Buntești, Căpâlna, Cefa, Cherechiu, Ciumeghiu, Cociuba Mare, Copăcel, Curățele, Curtușeni, Derna, Diosig, Drăgești, Finiș, Girișu de Criș, Hidișelu de Sus, Holod, Ineu, Lăzăreni, Lazuri de Beiuș, Lunca, Mădăraș, Măgești, Nojorid, Oșorhei, Paleu, Pomezueu, Popești, Răbăgani, Roșiori, Săcădat, Sălcea, Sălard, Sânmartin, Sânnicolau Român, Sântandrei, Sârbi, Șimian, Spinuș, Suplacu de Barcău, Tămășeu, Târcaia, Tarcea, Țețchea, Tileagd, Tinca, Toboliu, Uileacu de Beiuș
	Bistrița-Năsăud	Braniștea, Budacu de Jos, Budești, Cetate, Chiuza, Ciceu Mihăiești, Dumitrița, Feldru, Galați Bistriței, Ilva Mare, Ilva Mică, Josenii Bârgăului, Lechința, Livezile, Lunca Ilvei, Măgura Ilvei, Mărișelu, Milaș, Monor, Nimieș, Petru Rares, Poiana Ilvei, Prundu Bargaului, Salva, Sânmihailu de Câmpie, Șieu, Șieu-Măgheruș, Șieu-Odorhei, Silivașu de Câmpie, Șintereag, Teaca, Urmeniș, Uriu, Zagra
	Cluj	Aghireșu, Aiton, Apahida, Baci, Bonțida, Borșa, Căianu, Călărași, Călățele, Cămărașu, Căpușu Mare, Cătina, Ceanu Mare, Chinteni, Ciurila, Cojocna, Dăbâca, Feleacu, Geaca, Iara,

		Jucu, Luna, Măguri Răcătău, Mica, Mintiu Gherlii, Mociu, Moldovenești, Negreni, Pălatca, Panticeu, Petreștii de Jos, Ploscoș, Sâncraiu, Săndulești, Sânpaul, Săvădisla, Suatu, Țaga, Valea Ierii, Viișoara, Vultureni
	Maramureș	Ardusat, Asuaju de Sus, Băița de sub Codru, Bârsana, Bistra, Bocicoiu Mare, Bogdan Vodă, Boiu Mare, Botiza, Budești, Călinești, Câmpulung de Tisa, Cicârlău, Coaș, Copalnic-Mănăstur, Coroieni, Dumbrăvița, Fărcașa, Gărdani, Giulești, Ieud, Lăpuș, Leordina, Mireșu Mare, Oncești Petrova, Poienile Izei, Recea, Remetea Chioarului, Remeți, Rona de Sus, Rozavlea, Ruscova, Sălsig, Săpânța, Sarasău, Satulung, Șieu, Șișești, Strâmtura, Vadu Izei, Valea Chioarului, Vima Mica, Vișeu de Jos
	Sălaj	Benesat, Bobota, Boghiș, Buciumi, Chieșd, Crasna, Cristolț, Halmășd, Hereclean, Hida, Ip, Letca, Lozna, Marca, Meseșenii de Jos, Năpradea, Nușfalău, Plopiș, Poiana Blenchii, Rus, Săg, Sălățig, Șamșud, Someș-Odorhei, Surduc, Treznea, Valcău de Jos, Vârșolț
	Satu Mare	Agriș, Andrid, Apa, Bârsău, Bixad, Călinești-Oaș, Căuaș, Certeze, Ciumești, Culciu, Dorolț, Foieni, Gherța Mică, Halmeu, Lazuri, Medieșu Aurit, Micula, Moftin, Odoreu, Orașu Nou, Păulești, Pir, Pișcolt, Pomi, Porumbesti, Santău, Sanislău, Tarna Mare, Tiream, Turț, Turulung, Urziceni, Vama, Vetis
D	Bihor	Abram, Abrămuț, Balc, Biharia, Boianu Mare, Brusturi, Buduslău, Ceica, Cetariu, Chișlaz, Ciuhoi, Drăgănești, Gepiu, Husasău de Tinca, Olcea, Pocola, Rieni, Sâmbăta, Șinteu, Tăuteu, Tulca, Viișoara
	Bistrița-Năsăud	Căianu Mic, Chiochiș, Ciceu - Giurgești, Coșbuc, Dumitra, Leșu, Matei, Miceștii de Câmpie, Negrilești, Nușeni, Rebra, Runcu Salvei, Șieut, Spermezeu
	Cluj	Aluniș, Așchileu, Bobâlna, Buza, Cășeu, Cățcău, Chiulești, Ciucea, Cornești, Cuzdrioara, Frata, Gârbău, Iclod, Izvorul Crișului, Jichișu de Jos, Mănăstireni, Recea-Cristur, Sânmartin, Trittenii de Jos, Unguraș, Vad
	Maramureș	Ariniș, Băsești, Bicz, Cernești, Coltău, Cupșeni, Groși, Oarța de Jos, Rona de Jos, Săcălășeni, Suci de Sus
	Sălaj	Agrij, Almașu, Bănișor, Bocșa, Camăr, Carastelec, Cizer, Coșeu, Creaca, Crișeni, Cuzăplac, Dobrin, Dragu, Fildu de Jos, Gâlgău, Gârbou, Horoatu Crasnei, Măeriște, Mirșid, Pericei, Românași, Sânmihailu Almașului, Sărmășag, Șimișina, Zalha, Zimbor
	Satu Mare	Acăș, Bătarci, Beltiug, Berveni, Bogdand, Botiz, Cămarzana, Cămin, Căpleni, Cehal, Craidorolț, Crucișor, Doba, Hodod, Homoroade, Petrești, Săcășeni, Săuca, Socond, Supur, Târșolț, Terebești, Vama, Valea Vinului, Viile Satu Mare

Pentru dezvoltarea turismului recreativ, a speoturismului și a geoturismului, se remarcă potențialul crescut al comunelor din Județul Bihor, localizate în Munții Apuseni, și al comunelor din județele Maramureș și Bistrița-Năsăud suprapuse pe arealul munților Rodnei, Maramureșului și Țibleșului. În cadrul fiecărui areal se recomandă elaborarea unei oferte turistice complementare, cu încurajarea echitabilă și echilibrată a inițiativelor din teritoriu la nivelul UAT-urilor implicate. Mai mult, în arealul maramureșean al Munților Rodnei, cea mai consistentă ofertă turistică o prezintă, în continuare, orașul Borșa, deci inițiativele pentru tipurile de turism anterior enunțate din comunele Moisei sau Săcel vor ține seama de acest lucru, aici propunându-se intervenții suport, complementare pentru cele din Borșa.

Comunele Pietroasa și Budureasa ar trebui să coopereze și să adopte direcții comune de dezvoltare a turismului din areal, datorită resurselor extrem de similare, localizate la distanțe foarte reduse unele de altele. Căile de acces rămân prioritare pentru intervenție, iar situația unităților de cazare este în continuare deficitară. De asemenea, la nivel de UAT-uri, se încurajează cooperarea cu comuna Mărgău, din Județul Cluj, comună inclusă în clasa A. Datorită stării deplorabile de viabilitate a drumului de legătură Ic-Ponor - Padiș, obiectivele turistice din comunele amintite din Județul Bihor rămân neaccesibile (sau greu accesibile, cu vehicule 4x4) din direcția județului Cluj. În plus, obiectivele din comuna Mărgău, numeroase și importante, rămân izolate în conturarea unei oferte turistice zonale, concurente practic celei din Pietroasa-Budureasa. Recomandări de cooperare se adresează și

factorilor interesați din comunele Roșia, Șuncuiș și Bulz din Munții Apuseni, sau comunelor Moisei, Șanț, Săcel, Maieru și Rodna cu teritorii suprapuse Munților Rodnei.

Oferta turistică rurală bazată pe patrimoniul cultural

Pentru identificarea ofertei turistice rurale de factură antropică au fost ponderate punctajele calculate pentru obiectivele cu potențial turistic (biserici, mănăstiri, conace și castele, cetăți, caste romane, case memoriale, muzee și monumente de for public) în etapa 2019 a proiectului „Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest”. Totodată, am folosit numărul de pensiuni agroturistice (sursa datelor: INS, anul 2021) ca un indicator al ofertei rurale agroturistice. Au rezultat, astfel, patru grupe de comune cu potențial turistic variat.

Clasa A este formată din comune cu ofertă turistică culturală bogată situate în județul Maramureș. Aceste comune au atracții variate, încununate de obiective de importanță internațională, așa cum sunt bisericile de lemn introduse în patrimoniul UNESCO sau Cimitirul Vesel din Săpânța. În majoritatea acestor comune numărul pensiunilor agroturistice este mare, arătând orientarea spre exploatarea turistică a teritoriului și în ceea ce privește produsele gastronomice locale. Aceste obiective și comune au nevoie de promovare eficientă care să ducă la creșterea numărului de turiști internaționali în zonă.

Clasa B cuprinde comune cu ofertă turistică culturală variată, de importanță locală și regională, dar și comune cu câte un singur obiectiv turistic antropic de interes regional. Cel mai celebru exemplu pentru acest din urmă caz este comuna Fildu de Jos în care se găsește biserica de lemn „Pogorârea Sf. Duh”. Acest obiectiv recunoscut la nivel regional este reprezentat pe stema județului Sălaj. Comuna nu mai poate oferi și alte obiective de interes pentru a susține crearea unei destinații turistice la nivel comunal. Alte exemple similare sunt comuna Fizeșu Gherlii (Cluj), unde se găsește Mănăstirea Nicula, comuna Bonțida, celebră datorită Castelului Banffy și a evenimentelor culturale pe care le găzduiește, Ciucea (Cluj), cu ansamblul memorial Goga etc. Tot în această categorie se înscriu comune cu o zestre turistică variată, dar fără obiective de nivel internațional ca cele exemplificate în categoria A. Comunele care ilustrează cel mai bine acest tip de ofertă turistică rurală sunt: Bogdan Vodă (Maramureș), Uriu (Bistrița-Năsăud), Apa (Satu Mare) etc. Pentru comunele din categoria B se recomandă investiții pentru creșterea ponderii turismului în cadrul economiei locale și creșterea promovării prin intermediul unor tururi/trasee tematice.

Clasa C cuprinde comune cu puține obiective turistice antropice, acestea fiind doar de interes local. Se încadrează în această clasă multe comune cu biserici de lemn din afara Maramureșului, valoroase din punct de vedere al patrimoniului cultural, dar care nu stimulează turiștii de la nivel regional să le viziteze. Comunele pe teritoriul cărora se regăsesc mănăstiri de importanță locală, precum și case memoriale, se încadrează în aceeași categorie. Acestea pot reprezenta puncte intermediare din trasee turistice mai lungi, putându-se dezvolta ca elemente de suport pentru turismul din comunele învecinate, mai bine dezvoltate, dar pentru acest lucru este nevoie de investiții în creșterea atractivității turistice a obiectivelor.

Clasa D cuprinde comune având un obiectiv turistic de importanță locală sau fără obiective turistice antropice inventariate. În aceste cazuri dezvoltarea turismului nu ar trebui să fie percepută ca o prioritate, decât în cazul existenței pe teritoriul acestor comune a altor tipuri de resurse (geomorfosituri, zone naturale protejate, ape termale etc.)

Tabel nr. 8. Comunele de clasă A și B din punct de vedere al patrimoniului turistic cultural în ordinea punctajelor acordate la evaluare

Nr. Crt.	Comuna	Județul	Resurse	Clasa
1	Șișești	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care două UNESCO), muzeu al satului	A
2	Budești	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO)	A
3	Bârsana	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO), mănăstirea Bârsana, muzeu școlar, zonă agroturistică	
4	Ieud	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO), casă muzeu, mănăstire	
5	Moisei	Maramureș	Mănăstirea Moisei (pelerinaj), monumentul Eroilor, casa memorială, zonă agroturistică	A
6	Săpânța	Maramureș	Cimitirul Vesel, casa memorială Ioan Stan Pătraș, mănăstirea Săpânța Peri, zonă agroturistică	A
7	Desești	Maramureș	Biserici de lemn (dintre care una UNESCO), schit, zonă agroturistică	A
8	Poienile Izei	Maramureș	Biserică de lemn UNESCO, zonă agroturistică	A
9	Sânmartin	Bihor	Biserică medievală, clădiri monument istoric, mănăstire	B
10	Hida	Sălaj	Biserici de lemn, mănăstire	B
11	Florești	Cluj	Biserici monument istoric, mănăstire, muzeu	B
12	Lechința	Bistrița-Năsăud	Biserici monument istoric (dintre care și de lemn), monument inclus în Ruta Sf. Ladislau	B
13	Fizeșu Gherlii	Cluj	Mănăstirea Nicula, biserică monument istoric	B
14	Călinești	Maramureș	Biserici de lemn, schit	B
15	Giulești	Maramureș	Biserici de lemn, muzeu	B
16	Apa	Satu Mare	Conace, mănăstire, biserică monument istoric, casa memorială Vasile Lucaci	B
17	Săvădisla	Cluj	Biserică monument istoric, conac, Cetatea Liteni	B
18	Remetea Chioarului	Maramureș	Biserici de lemn, Cetatea Chioarului	B
19	Copalnic Mănăstur	Maramureș	Biserici de lemn, mănăstire, zonă agroturistică	B
20	Almașu	Sălaj	Biserici monument istoric, Cetatea Almașului, „Cetatea Ciorii” a lui Kós Károly	B
21	Botiza	Maramureș	Biserică de lemn, mănăstire, zonă agroturistică, festival folcloric	B
22	Bogdan Vodă	Maramureș	Biserică de lemn, punct arheologic, muzeu, grup statuar	B
23	Șieu-Măgheruș	Bistrița-Năsăud	Castelul Bethlen din Arcalia, biserici monumente istorice	B
24	Șieu	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, conace	B
25	Uriu	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, conace, castrul roman Ilișua	B
26	Bobota	Sălaj	Biserică de lemn, mănăstire, complex cultural Șincai-Coposu	B
27	Sălard	Bihor	Biserică monument istoric, conac, fragment de cetate	B
28	Feleacu	Cluj	Mănăstirea Feleacu, biserică monument istoric	B
29	Tiha Bârgăului	Bistrița-Năsăud	Mănăstirea Piatra Fântânele, zonă agroturistică	B
30	Vadu Izei	Maramureș	Biserică de lemn, muzeu, zonă agroturistică	B
31	Medieșu Aurit	Satu Mare	Ruine castel, parc arheologic (cuptoare dacice)	B
32	Bonțida	Cluj	Castelele Bánffy din Bonțida și Râscruci, evenimente culturale	B
33	Dragu	Sălaj	Conac, biserici de lemn, mănăstire	B
34	Zagra	Bistrița-Năsăud	Biserici de lemn, mănăstire	B
35	Ocna Șugatag	Maramureș	Zonă agroturistică, biserici monumente istorice, festival folcloric	B
36	Craidorolț	Satu Mare	Mănăstire, biserică de lemn, muzeu	B
37	Maieru	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, muzeu Liviu Rebreanu	B

38	Teaca	Bistrița-Năsăud	Biserici monumente istorice, biserică de lemn, mocănița Transilvaniei	B
39	Poieni	Cluj	Cetatea Bologa, zonă agroturistică	B
40	Mirșid	Sălaj	Castrul roman Porolissum, festival	B
41	Sâncraiu	Cluj	Zonă agroturistică, biserică monument istoric	B
42	Cărpinet	Bihor	Mănăstirea Izbu (pelerinaje)	B
43	Dumitra	Bistrița-Năsăud	Biserici fortificate	B
44	Ciucea	Cluj	Casa memorială Octavian Goga, mănăstire	B
45	Lăpuș	Maramureș	Mănăstirea Ruoaia, biserică de lemn	B
46	Milaș	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, conac, mocănița Transilvană	B
47	Sălacea	Bihor	Conac, muzeu, pivnițe de vin	B
48	Bixad	Satu Mare	Mănăstirea Bixad (pelerinaje)	B
49	Livezile	Bistrița-Năsăud	Biserică monument istoric, muzeu	B
50	Acăș	Satu Mare	Biserică medievală	B

Tabel nr. 9. Categoriile de comune în funcție de oferta atractivă a potențialului antropic

CLASA	JUDEȚUL	COMUNE
A	Maramureș	Șișești, Budești, Moisei, Săpânța, Bârsana, Ieud, Desești, Poienile Izei.
B	Bihor	Sânmartin, Sălard, Cărpinet, Sălacea.
	Bistrița-Năsăud	Lechința, Șieu-Măgheruș, Șieu, Uriu, Tiha Bârgăului, Zagra, Maieru, Teaca, Dumitra, Livezile, Milaș.
	Cluj	Florești, Fizeșu Gherlii, Săvădisla, Feleacu, Bonțida, Poieni, Sâncraiu, Ciucea.
	Sălaj	Hida, Almașu, Bobota, Dragu, Mirșid.
	Maramureș	Călinești, Giulești, Remetea Chioarului, Copalnic Mănăstur, Botiza, Bogdan Vodă, Ocna Șugatag, Lăpuș, Vadu Izei.
	Satu Mare	Apa, Medieșu Aurit, Craidorolt, Bixad, Acăș.
C	Bihor	Aușeu, Tileagd, Rieni, Țețchea, Bunțești, Remetea, Finiș, Diosig, Biharea, Roșia, Budureasa, Cetariu, Hidișelu de Sus, Ineu, Drăgănești, Pomezeu, Abram, Bratca, Balc, Câmpani, Chișlaz, Pietroasa, Vadu Crișului, Popești, Sâmbăta, Lugașu de Jos, Bulz, Batăr, Ciumeghiu, Șimian, Târcaia, Toboliu, Sântandrei, Tăuteu, Tinca, Tarcea, Sănnicolau Român.
	Bistrița-Năsăud	Galații Bistriței, Spermezeu, Cetate, Nușeni, Rebra, Chiochiș, Rebrîșoara, Șintereag, Coșbuc, Căianu Mic, Budacu de Jos, Runcu Salvei, Silivașu de Câmpie, Prundu Bârgăului, Bistrița Bârgăului, Târlișua, Salva, Rodna, Șieu-Odorhei, Dumitrița, Matei, Petru-Rareș, Ilva Mare, Sânmihaiu de Câmpie, Urmeniș, Ciceu-Mihăiești, Josenii Bârgăului, Telciu, Feldru, Șant, Parva.
	Cluj	Căpușu Mare, Mănăstireni, Gârbău, Luna, Aghireșu, Dăbâca, Negreni, Câțcău, Sic, Cășeu, Gilău, Băișoara, Izvoru Crișului, Suatu, Chiuești, Petrești de Jos, Așchileu, Cămărașu, Jucu, Mica, Mociu, Aluniș, Beliș, Mărgău, Vad, Măguri-Răcătău, Borșa, Mărișel, Mintiu Gherlii, Râșca, Sânpaul, Sânmărtin, Țaga, Baci, Iclod, Călățele, Ciurila, Frata, Mihai Viteazu, Săndulești, Tureni.
	Maramureș	Cupșeni, Rozavlea, Săcălășeni, Suci de Sus, Coltău, Coroieni, Strâmtura, Rona de Sus, Petrova, Satulung, Sarasău, Valea Chioarului, Boiu Mare, Poienile de Sub Munte, Șieu, Rona de Jos, Oarța de Jos, Gărdani, Fărcașa, Coaș, Bicaș, Salsig, Asuaju de Sus, Bocicoiu Mare, Groși, Oncești, Săcel, Băsești, Vișeu de Jos.
	Sălaj	Creaca, Românași, Gâlgău, Someș-Odorhei, Zimbor, Bălan, Treznea, Năpradea, Nușfalău, Pericei, Fildu de Jos, Buciumi, Săg, Sărmășag, Cuzăplac, Horoatu Crasnei, Bocșa, Meseșenii de Jos, Rus, Sânmihaiu Almașului, Crasna, Măieriste, Sălățiș, Chieșd, Coșeu, Hereclean, Surduc, Valcău de Jos, Plopiș, Letca, Ip, Marca, Gârbou, Ileanda, Boghiș.
	Satu Mare	Căuaș, Hodod, Căpleni, Orașu Nou, Săcășeni, Certeze, Halmeu, Turulung, Valea Vinului, Bogdand, Socond, Viile Satu Mare, Odoreu, Pișcolt, Vetiș, Lazuri, Sanislău, Urziceni, Beltiug, Botiz, Moftin, Homoroad, Petrești.
D	Bihor	Borod, Borș, Ceica, Curățele, Gepiu, Mădăraș, Nojorid, Oșorhei, Sârbi, Șuncuiuș, Suplacu de Barcău, Tămășeu, Vânciorog, Abrămuț, Aștileu, Avram Iancu, Boianu Mare, Brusturi,

		Buduslău, Căbești, Căpâlna, Cefa, Cherechiu, Ciuhoi, Cociuba Mare, Copăcel, Criștioru de Jos, Curtuișeni, Derna, Dobrești, Drăgești, Girișu de Criș, Holod, Husasău de Tinca, Lăzăreni, Lazuri de Beiuș, Lunca, Măgești, Roșiori, Olcea, Paleu, Pocola, Răbăgani, Săcădat, Șinteu, Șoimi, Spinuș, Tulca, Uileacu de Beiuș, Valea lui Mihai, Viișoara.
	Bistrița-Năsăud	Chiuza, Lunca Ilvei, Poiana Ilvei, Romuli, Șieut, Budești, Braniștea, Dumbrăveni-Ciceu, Giurgești, Ilva Mică, Leșu, Măgura Ilvei, Mărișelu, Miceștii de Câmpie, Monor, Negrilești, Nimigea.
	Cluj	Apahida, Căianu, Călărași, Chinteni, Cojocna, Iara, Mintiu Gherlii, Recea Cristur, Săcuieu, Unguraș, Valea Ierii, Vultureni, Bobâlna, Ceanu Mare, Aiton, Cornești, Cuzdrioara, Geaca, Jichișu de Jos, Pălatca, Panticeu, Ploscoș, Trittenii de Jos, Viișoara.
	Maramureș	Băiuț, Bistra, Cărlău, Dumbrăvița, Groșii Țibleșului, Mireșu Mare, Ruscova, Câmpulung la Tisa, Ardușat, Ariniș, Băița de sub Codru, Cernești, Remeți, Repedea, Săliște de Sus, Vima Mică.
	Sălaj	Agrij, Camar, Crișeni, Cristolt, Băbeni, Bănișor, Benesat, Carastelec, Cizer, Dobrin, Halmășd, Lozna, Poiana Blenchii, Șamșud, Șimișina, Vârșolt, Zalha.
	Satu Mare	Săuca, Tarna Mare, Vama, Agriș, Andrid, Bârsău, Bătarci, Berveni, Cărmărzana, Cămin, Cehal, Ciumești, Crucișor, Culciu Mare, Doba, Dorolt, Foieni, Gherța Mică, Călinești-Oaș, Micula, Păulești, Pir, Pomi, Porumbesti, Santău, Supuru de Jos, Târșolt, Terebești, Tiream, Turț.

Oferta rurală bazată pe potențialul curativ

Evaluarea resurselor de ape minerale și termale din documentul „Inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale Regiunii de Nord-Vest” a servit ca principal criteriu de evidențiere al comunelor care prezintă resurse de acest tip în Regiunea Nord-Vest. Pentru a avea o imagine mai completă asupra a ceea ce comunele oferă efectiv, am inclus în evaluare și bazele de cazare funcționale și alte infrastructuri turistice prezente la nivelul acestor UAT-uri.

În cadrul clasei A, cu ofertă turistică curativă foarte ridicată, au fost listate doar două comune: Sânmartin din Județul Bihor și Ocna Șugatag din Județul Maramureș. Remarcăm, însă, faptul că multe dintre locațiile cu ofertă turistică bine conturată sau potențial ridicat al apelor minerale și termale sunt, de fapt, situate în cadrul orașelor regiunii: Sângeorz-Băi, Borșa, Turda, Dej, Baia Sprie etc. Totuși, în cele două comune indicate, resursele curative sunt importante și infrastructurile turistice dezvoltate. Cu toate acestea, investițiile pentru ridicarea nivelului serviciilor oferite sunt în continuare necesare, mai ales în cazul localității Ocna-Șugatag.

Comunele din clasa B reprezintă locații unde se încurajează dezvoltarea a noi soluții de exploatare durabilă și sustenabilă a resurselor curative, ținând cont și de localizarea acestora în raport cu stațiunile deja consacrate.

Comunele din clasa C reprezintă locații unde apele minerale sau termale prezente pot constitui o resursă în plus, complementară pentru un eventual potențial turistic de altă natură (natural sau antropic), existent la nivelul acestor UAT-uri.

Tabel nr. 10. Comune cu potențial turistic curativ (ape minerale și termale)

Nr. crt.	Comuna	Județ	Clasa
1	Sânmartin	Bihor	A
2	Borș	Bihor	A
3	Ocna Șugatag	Maramureș	A
4	Mădăraș	Bihor	B
5	Tinca	Bihor	B
6	Budureasa	Bihor	B
7	Rodna	Bistrița-Năsăud	B
8	Târlișua	Bistrița-Năsăud	B
9	Șanț	Bistrița-Năsăud	B
10	Cojocna	Cluj	B

11	Mica	Cluj	B
12	Sic	Cluj	B
13	Băiuț	Maramureș	B
14	Botiza	Maramureș	B
15	Dragomirești	Maramureș	B
16	Ieud	Maramureș	B
17	Oncești	Maramureș	B
18	Rona de Sus	Maramureș	B
19	Săpânța	Maramureș	B
20	Stoiceni	Maramureș	B
21	Strâmtura	Maramureș	B
22	Șișești	Maramureș	B
23	Beltiug	Satu Mare	B
24	Căuaș	Satu Mare	B
25	Certeze	Satu Mare	B
26	Tarna Mare	Satu Mare	B
27	Turț	Satu Mare	B
28	Vama	Satu Mare	B
29	Boghiș	Sălaj	B
30	Bobota	Sălaj	B
31	Ip	Sălaj	B
32	Meseșenii de Jos	Sălaj	B
33	Oșorhei	Bihor	C
34	Răbăgani	Bihor	C
35	Sălard	Bihor	C
36	Tămășeu	Bihor	C
37	Chiuza	Bistrița-Năsăud	C
38	Crișeni	Sălaj	C
39	Măgura Ilvei	Bistrița-Năsăud	C
40	Maieru	Bistrița-Năsăud	C
41	Parva	Bistrița-Năsăud	C
42	Poiana Ilvei	Bistrița-Năsăud	C
43	Romuli	Bistrița-Năsăud	C
44	Aghireșu	Cluj	C
45	Dumbrăvița	Maramureș	C
46	Remeți	Maramureș	C
47	Bixad	Satu Mare	C
48	Chieșd	Sălaj	C
49	Marca	Sălaj	C
50	Șamșud	Sălaj	C

Din analiza celor trei componente ale potențialului turistic regional (peisagistică, culturală și curativă) și a modului lor de distribuție în teritoriu, se constată existența a numeroase UAT-uri unde componenta peisagistică se asociază celei curative, respectiv comunele care se desfășoară în aria montană a grupeii nordice a Carpaților Orientali. Aici, peisajului montan spectaculos i se alătură resursele hidro-minerale ale „aureolei mofetice” a lanțului vulcanic nordic. Ca urmare, numeroase comune din județele Maramureș și Bistrița-Năsăud, relevă ***largi posibilități de dezvoltare a unui turism mixt, curativ-recreativ, competitiv***. Totodată, în cazul UAT-urilor din județele Bihor, Satu Mare și, parțial, Sălaj, suprapuse teritorial rețelei de falii tectonice ale Câmpiei și Dealurilor de Vest, apare o ***componentă curativă hidro-termală importantă***, la care se adaugă frecvent resurse culturale consistente.

INFRASTRUCTURILE TURISTICE NODALE - STAȚIUNILE TURISTICE

Stațiunile de interes național din regiune sunt: Băile Felix, Sângeorz Băi, Borșa, Vișeu de Sus, Ocna Șugatag, Tășnad și Centrul istoric - Coridorul Crișului Repede Oradea (Tabel nr. 11). Raportat la totalul localităților de acest tip din țară (53) și cele opt regiuni de dezvoltare, cele șapte stațiuni ale regiunii se apropie de o medie convențională. Analiza comparativă a acestora cu stațiunile altor regiuni (Sud-Muntenia, Centru, Sud-Est) scoate pregnant în evidență rangul lor inferior, stațiunile Poiana Brașov, Sinaia sau Mamaia neavând corespondent, ca mărime și dotare infrastructurală, în Regiunea Nord-Vest. Faptul că lista stațiunilor turistice de interes național include un oraș mare al regiunii (Oradea), trei orașe mici (Borșa, Sângeorz Băi, Tășnad) și două comune (Sânmartin și Ocna Șugatag), demonstrează că factorul determinant al clasificării acestora este bogăția și calitatea resursei turistice exploatare și nu rangul demografic sau de dezvoltare al localităților.

În acest context, semnalăm faptul că județul Cluj, important bazin de emiteră a cererii turistice prin centrele sale urbane, nu are nicio stațiune de rang național, deși potențialul său turistic, natural și antropoc este foarte consistent. Nu se identifică nici la nivelul județului Sălaj o astfel de entitate, fapt parțial explicabil prin lipsa unor obiective turistice de vârf.

Tabel nr. 11. Stațiuni de interes național

Nr.crt.	Stațiuni de interes național	Județ	Profil turistic
1	Băile Felix	Bihor	Curativ
2	Zona turistică Centrul istoric - Coridorul Crișului Repede Oradea	Bihor	Cultural
3	Sângeorz-Băi	Bistrița-Năsăud	Curativ
4	Borșa	Maramureș	Complex
5	Vișeu de Sus	Maramureș	Recreativ
6	Ocna Șugatag	Maramureș	Curativ
7	Tășnad	Satu Mare	Curativ

Sursa: Anexa nr 5 din 20.08.2021 la HG 852/2008, cu adăugiri

Stațiunile de interes local (Tabel nr. 12) sunt mult mai bine reprezentate, Regiunea Nord-Vest incluzând 31 de astfel de entități, ceea ce reprezintă 33% din totalul pe țară. Se remarcă, însă, disparități accentuate în ceea ce privește repartitia acestora, județele Bihor și Maramureș, de exemplu, detașându-se net în comparație cu județele Sălaj și Satu Mare.

Majoritatea stațiunilor de interes local sunt reprezentate de centre urbane mici și mijlocii precum Beiuș, Sighetu Marmăției, Salonta, Ștei, Săcueni, Beclean (Băile Figa), Gherla (Băile Băița), Turda (Băile Turda), Cavnic, Baia Sprie (Șuor), Tăuții Măgheruș, Vișeu de Sus, Carei sau Livada, acestea și-au dezvoltat activități turistice în intravilanul propriu sau în aria periurbană.

De asemenea, menționăm faptul că unele localități rurale precum Borș, Mădăraș, Colibița, Rodna, Jucu, Ocna Dej, Bârsana, Botiza, Moisei, Oncești, Vama, Boghiș, Muntele Băișorii sunt incluse în lista stațiunilor de interes local.

În ciuda apartenenței celor de mai sus la categoria stațiunilor de importanță locală, analiza acestei categorii pune în evidență diferențele majore, cantitative și calitative, dintre stațiuni, Stâna de Vale sau Băile 1 Mai depășind net ca importanță și vizibilitate stațiuni precum Jucu, Botiza, Oncești sau Tăuții Măgheruș. Nevoia reclasificării este, sub acest aspect, imperioasă.

De asemenea, se evidențiază și numărul considerabil mai mare al stațiunilor cu profil curativ, în comparație cu cele destinate turismului recreativ sau mixt, demonstrând orientarea predilectă spre această formă de turism a ofertei turistice din Regiunea Nord-Vest.

Tabel nr. 12. Stațiuni de interes local

Nr.crt.	Stațiuni de interes local	Județ	Profil turistic
1	1 Mai	Bihor	Curativ
2	Beiuș	Bihor	Curativ
3	Zona turistică a comunei Borș	Bihor	Curativ
4	Mădăraș	Bihor	Curativ
5	Salonta	Bihor	Curativ
6	Săcueni	Bihor	Curativ
7	Stâna de Vale	Bihor	Recreativ
8	Ștei	Bihor	Curativ
9	Zona de agrement Băile Figa - Beclean	Bistrița-Năsăud	Curativ
10	Colibița	Bistrița-Năsăud	Recreativ
11	Rodna	Bistrița-Năsăud	Complex
12	Băile Turda	Cluj	Curativ
13	Băile Băița	Cluj	Curativ
14	Zona Fântânele	Cluj	Recreativ
15	Jucu	Cluj	Cultural
16	Zona Muntele Băișorii	Cluj	Recreativ
17	Zona Băile Ocna Dej	Cluj	Curativ
18	Bârsana	Maramureș	Cultural
19	Botiza	Maramureș	Cultural
20	Cavnic	Maramureș	Recreativ
21	Moisei	Maramureș	Complex
22	Oncești	Maramureș	Complex
23	Sighetu Marmăției	Maramureș	Complex
24	Zona Șuier - Baia Sprie	Maramureș	Recreativ
25	Tăuții Măgheruș	Maramureș	Curativ
26	Vișeu de Sus	Maramureș	Recreativ
27	Carei	Satu Mare	Cultural
28	Livada	Satu Mare	Curativ
29	Vama	Satu Mare	Cultural
30	Boghiș	Sălaj	Curativ

Sursa: Anexa nr 5 din 20.08.2021 la HG 852/2008, cu adăugiri

Alți indicatori sugestivi pentru gradul de dezvoltare al turismului regional sunt densitatea stațiunilor în teritoriu și raportarea acestora la numărul de locuitori. Astfel, sub aspectul frecvenței lor în spațiul regional, se constată un raport de 1 stațiune/900 km², iar în ceea ce privește numărul de locuitori ce revine unei stațiuni raportul este de 1 stațiune/69.000 persoane. Ambii indicatori pot fi optimizați prin creșterea numărului de stațiuni, dar îndeosebi prin amplificarea funcției lor turistice.

Propunem o nouă categorie, cea a **stațiunilor și amenajărilor de interes regional**, reprezentând un nivel intermediar de entități turistice funcționale, interpus între stațiunile de interes local și cele de interes național. Una dintre justificările acestei propuneri este micșorarea ecartului dintre stațiunile aflate la extremele ierarhiilor și facilitarea intervențiilor care depășesc posibilitățile comunităților locale și/sau interesul lor imediat. Acestea au o atractivitate superioară celor din categoria anterioară (stațiuni de interes local), bazinul de recepție al cererii turistice extinzându-se la nivelul întregii regiuni

de dezvoltare și chiar depășind limitele acesteia. Astfel de entități pot fi selectate din categoria anterioară pe baza unor criterii precum tradiția practicării turismului, infrastructurile existente și locul câștigat în percepția cererii turistice ca destinație turistică (Tabel nr. 13).

Tabel nr. 13. Propuneri de clasificare ca stațiuni de interes regional

Nr.crt.	Stațiuni de interes regional	Județ	Profil turistic
1	1 Mai	Bihor	Curativ
2	Stâna de Vale	Bihor	Recreativ
3	Colibița	Bistrița-Năsăud	Recreativ
4	Băile Turda	Cluj	Curativ
5	Beliș-Fântânele	Cluj	Recreativ
6	Muntele Băișorii	Cluj	Recreativ
7	Cavnic	Maramureș	Recreativ
8	Negrești Oaş (Luna Șes)	Maramureș	Recreativ
9	Sighetu Marmăției	Maramureș	Cultural
10	Boghiș	Sălaj	Curativ

Noi stațiuni propuse

Creșterea numărului de stațiuni începând cu etapa 2021-2027 este absolut necesară pentru dezvoltarea turismului în Regiunea Nord-Vest. Acest demers este impus de nevoia punerii în valoare a unor resurse turistice cu potențial de atractivitate major neexploatate încă, de necesitatea de a echilibra repartitia teritorială a stațiunilor turistice și de existența unor amenajări cu funcție turistică în diferite localități rurale și centre urbane în cazul cărora tranziția economică post-decembristă a statuat turismul ca o ramură economică de perspectivă etc.

Tabel nr. 14. Propuneri de noi stațiuni

Nr. crt.	Numele stațiunii	Rangul stațiunii	Județ	Profil turistic
1	Padiș	Național	Bihor	Recreativ, ecoturism
2	Piatra Fântânele	Regional	Bistrița-Năsăud	Recreativ
3	Tinca	Local	Bihor	Curativ
4	Marghita	Local	Bihor	Curativ
5	Târlișua	Local	Bistrița-Năsăud	Complex
6	Cojocna	Local	Cluj	Curativ
7	Răchițele (Valea Stanciului)	Local	Cluj	Recreativ
8	Stoiceni	Local	Maramureș	Curativ
9	Dragomirești	Local	Maramureș	Curativ
10	Bizușa	Local	Sălaj	Curativ
11	Jibou	Local	Sălaj	Complex
12	Șimleu Silvaniei	Local	Sălaj	Complex
13	Beltiug	Local	Satu Mare	Curativ

Ca argumente pentru propunerile sus-menționate, pot fi reținute:

1. Pentru stațiunea de interes național Padiș, propunerea se sprijină pe patrimoniul turistic de excepție al Munților Apuseni – zona platoului Padiș și împrejurimile. Acest patrimoniu este alcătuit din numeroase chei, peșteri, avene, abrupturi, ponoare sau izbucuri, iar Cetățile Ponorului reprezintă un fenomen carstic de referință la nivel continental;

2. Piatra Fântânele (Tihuța) posedă deja numeroase elemente ale infrastructurii turistice (baze de cazare, pârtii, telescaun). Propunerea de localizare aici a **Dracula Park** poate excede, odată cu darea lui în exploatare, bariera îngustă a statutului de stațiune de interes local, devenind un sit turistic de importanță regională și, ulterior, de nivel național/internațional;
3. Localitățile Tinca, Marghita, Cojocna, Stoiceni, Bizușa, Dragomirești, Târlîșua, Beltiug posedă, fiecare, surse atestate de ape termale și minerale a căror exploatare curativă poate fi mult intensificată. Pentru Târlîșua și Dragomirești vecinătatea Munților Țibleș (1840 m altitudine) oferă largi posibilități de amenajare a infrastructurilor pentru sporturi de iarnă, precum și un fond cinegetic deosebit de bogat pentru turismul cinegetic;
4. Orașul Jibou posedă trei obiective turistice importante: ape minerale bicarbonatate, Grădina botanică „Vasile Fati” și castelul Wesselényi, atuuri consistente pentru un turism local de calitate;
5. Orașul Șimleu Silvaniei poate deveni un pol al turismului complex, apele termale din subsolul locului și potențialul oenologic al Măgurii Șimleului (inclusiv cramele existente) conferindu-i sustenabilitate.

La sfârșitul etapei 2021-2027, ca urmare a dezvoltării infrastructurilor de primire, agrement și cură, previzionăm necesitatea reclasificării unor stațiuni de interes local (Stâna de Vale, Băile Turda, Muntele Băișorii) în stațiuni de rang național.

Pentru etapa de scurtă durată, imediată, problema majoră a tuturor stațiunilor turistice din regiune este **amenajarea și estetizarea spațiului public** aferent acestora conform standardelor unui habitat destinat agrementului, refacerii fizico-psiice și culturalizării. Uneori spațiul tipic al stațiunii în arealul dat apare ca un spațiu haotic, parazitat de dughene inestetice, fără parcări, fără puncte de informare turistică, fără indicatoare orientative spre obiectivele stațiunii, fără iluminare adecvată. Aspectul repulsiv al acestuia se răsfrânge negativ, la nivelul percepției turistului, și asupra elementelor atractive ale ofertei, diminuându-le valoarea percepută. Considerăm ca o intervenție de maximă urgență lansarea, pentru fiecare stațiune în parte, a unor proiecte în acest sens.

O altă coordonată a activităților turistice practicate în stațiunile de profil este cea a specializării lor accentuate. Se remarcă, însă, nevoia de **diversificare** a formelor de agrement și procedurilor de cură, a accentului pus, inclusiv la nivel gastronomic, pe obiceiurile și tradițiile locului. Doar în acest mod oferta va primi caracterul de inedit și autenticitate pe care majoritatea absolută a turiștilor îl caută. Șabloanele, chiar preluate după rețete de succes, generează monotonie, acel sentiment de „déjà vu, déjà connu”, ineficient pentru fidelizarea cererii turistice.

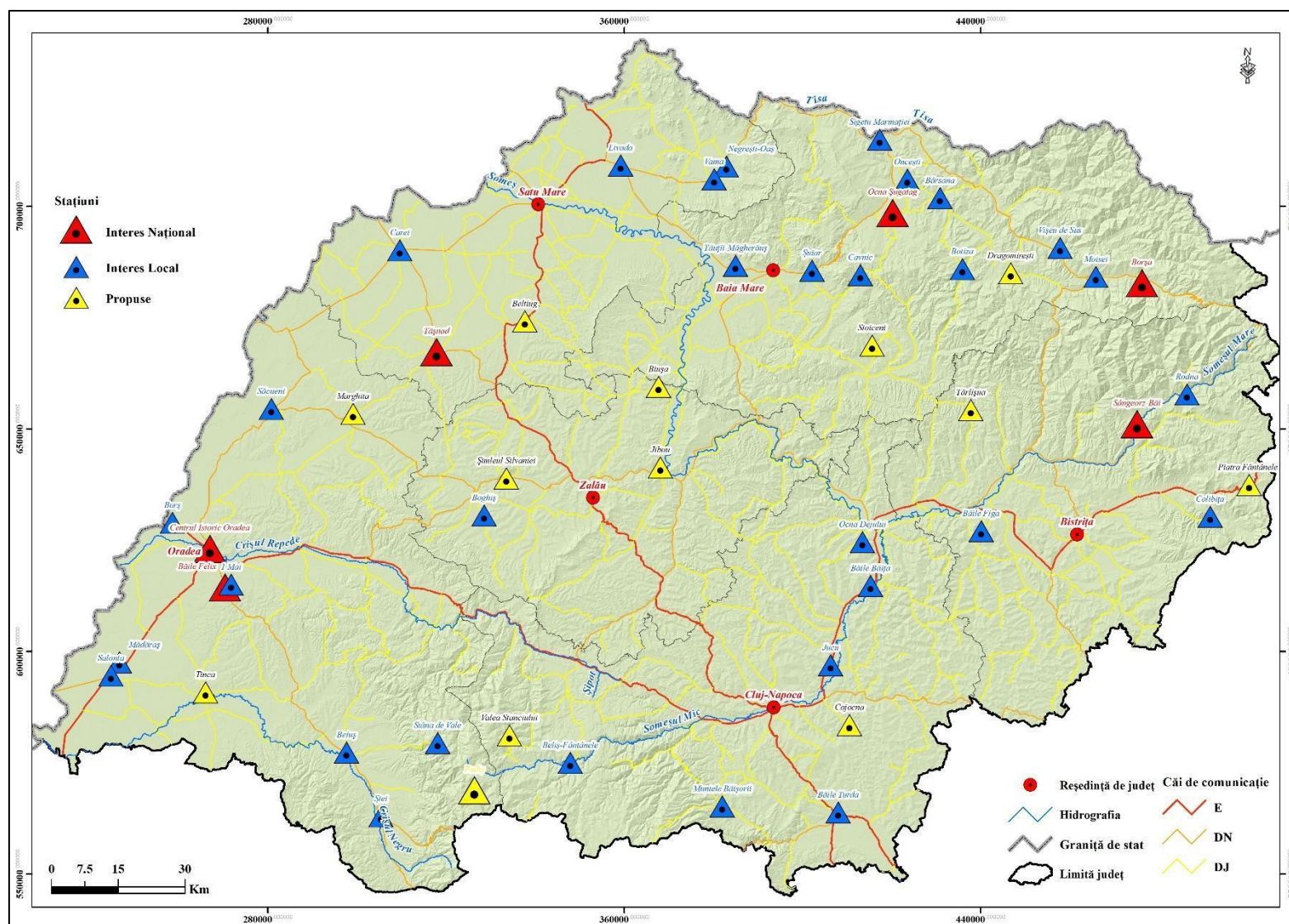


Fig. 1. Stațiunile turistice din Regiunea Nord-Vest (2021)

Circulația turistică

Circulația turistică este reflexia cea mai expresivă a „stării” turismului într-un teritoriu dat, într-o entitate sistemică de program cum este Regiunea Nord-Vest. Aceasta redă cu fidelitate stadiul evolutiv atins, dar și competitivitatea și eficiența economică a turismului ca ramură economică.

Pentru Regiunea Nord-Vest și strategia de față, deosebit de relevant, sub aspectul dinamicii fenomenului turistic, este **pragul** generat de declanșarea pandemiei de COVID-19, când a avut loc o diminuare drastică a circulației turistice interne și internaționale, în anul 2020 înregistrându-se un recul evident la ambele categorii ale fluxului de vizitatori, intern și extern. Raportat la anul precedent, ultimul de dinaintea pandemiei, scăderea este cu 50,1 % la turiștii autohtoni și cu 83,5% la cei străini. Per total, scăderea este de circa 55,2 %.

Tabel nr. 15. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din Regiunea Nord-Vest în intervalul 2018-2021 (Sursă date: INS)

Tipuri de turiști	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Români	1438422	1494798	746214	1176299
Străini	283307	271491	44944	88292
Total	1721729	1766289	791158	1264591

Corelată cu scăderea numărului de turiști în cei doi ani de referință, are loc diminuarea numărului de înnoptări, cu 51,8 % la turiștii români și 83,4 % la cei străini, per total cu 56,3 %.

Tabel nr. 16. Numărul de înnoptări în structurile de primire turistică din Regiunea Nord-Vest în intervalul 2018-2021 (Sursă date: INS)

Tipuri de turiști	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Români	3052265	3246223	1565523	2439588
Străini	582468	545677	91469	181260
Total	3634733	3791900	1656992	2620848

Durata medie a sejurului rămâne însă relativ aceeași (2 zile în anul 2019 față de 2,04 zile în 2021), dovadă că pentru o anumită categorie de turiști pandemia nu a indus o reacție restrictivă.

Tabel nr. 17. Durata medie a sejurului în structuri de primire turistică din Regiunea Nord-Vest în intervalul 2018-2021 (Sursa date: INS)

Tipuri de turiști	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Români	2,12	2,17	2,09	2,07
Străini	2,05	2	2,04	2,05
Total	2,1	2,15	2,09	2,07

Circulația turistică la nivelul județelor componente ale regiunii, atestă valori superioare pentru Cluj și Bihor, o valoare mediană pentru Maramureș și mai modeste pentru Satu Mare, Bistrița-Năsăud și Sălaj.

Analiza comparativă în cei doi ani de referință, 2019 și 2020, atestă paralelismul evolutiv strâns cu cel înregistrat la nivelul regiunii.

Tabel nr. 18. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din județele Regiunii Nord-Vest la nivelul anului 2019 (Sursă date: INS)

TURIȘTI JUDEȚ	ROMÂNI	STRĂINI	TOTAL
Bihor	473291	67384	540675
Bistrița-Năsăud	102363	15749	118112
Cluj	534159	136401	670560
Maramureș	239847	36217	276064
Satu Mare	104204	10186	114390
Sălaj	40934	5554	46488

Tabel nr. 19. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din județele Regiunii Nord-Vest la nivelul anului 2020 (Sursă date: INS)

TURIȘTI JUDEȚ	ROMÂNI	STRĂINI	TOTAL
Bihor	252436	12290	264726
Bistrița-Năsăud	53040	1844	54884
Cluj	235142	21254	256396
Maramureș	127424	5612	133036
Satu Mare	61673	2677	64350
Sălaj	16499	1267	17766

În anul 2021 circulația turistică a înregistrat un trend ascendent, în comparație cu anul anterior, desfășurarea actului turistic fiind încă limitată de restricțiile impuse, fapt care se constituie într-o premisă favorabilă pentru revenirea ei la parametrii anteriori și relansării în perspectivă.

Tabel nr. 20. Numărul de turiști sosiți în unitățile de cazare din județele Regiunii Nord-Vest la nivelul anului 2021 (Sursă date: INS)

TURIȘTI JUDEȚ	ROMÂNI	STRĂINI	TOTAL
Bihor	401161	23960	425121
Bistrița-Năsăud	77129	3107	80236
Cluj	364332	44413	408745
Maramureș	206976	9538	216514
Satu Mare	100138	5097	105235
Sălaj	26563	2177	28740

Anexa 6

LISTA OBIECTIVELOR CARE ÎNDEPLINESC CRITERIILE NECESARE INCLUDERII ÎN CADRUL RUTELOR TURISTICE/CULTURALE ÎN VEDEREA REABILITĂRII/PROMOVĂRII ACESTORA

Tabel nr. 21. *Lista obiectivelor din Regiunea Nord-Vest în funcție de rutele în care au fost incluse pentru finanțarea promovării/restaurării prin PNRR (informații disponibile în iunie 2022)*

Nr. crt.	Denumire obiectiv	UAT	Județ	Rută turistică/culturală	Promovare	Restaurare
1	Castrul și vicusul militar Gilău	Gilău	Cluj	<i>Traseul castrelor romane</i>	x	
2	Castrul roman de la Bologa	Poieni	Cluj	<i>Traseul castrelor romane</i>	x	reconstituire Poarta Praetoria
3	Cetatea medievală timpurie de la Moldovenești, Castrum Turdawar (1075)	Moldovenești	Cluj	<i>Ruta cetăților</i>	x	
4	Zidurile Cetății Oradea	Municipiul Oradea	Bihor	<i>Ruta cetăților</i>	x	Bastion Crăișor – etapa a IV-a
5	Cetatea Hallstattiană din Dealul Simionului - Bălnaca	Șuncuiuș	Bihor	<i>Ruta cetăților</i>	x	
6	Cetatea Bologa	Poieni	Cluj	<i>Ruta cetăților</i>	x	
7	Biserica evanghelică Herina	Galații Bistriței	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor fortificate</i>	x	
8	Ansamblul bisericii evanghelice Jelna	Budacu de Jos	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor fortificate</i>	x	
9	Biserica de lemn „Sf. Prooroc Ilie” din Petriș	Cetate	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
10	Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Beznea	Bratca	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
11	Biserica de lemn din Tilecuș	Tileagd	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
12	Biserica de lemn „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” din Margine	Abram	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
13	Biserica de lemn „Sf. Ioan Gură de Aur” din Dumbrăveni	Bunțești	Bihor	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	x
14	Biserica de lemn de la Leurda, aflată în incinta Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud	Municipiul Bistrița	Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
15	Biserica de lemn din Chiraleș		Bistrița-Năsăud	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	

16	Biserica de lemn „Sf. Mucenic Dimitrie” din Suci de Sus	Suci de Sus	Maramureș	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	x
17	Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli” din Rogoz	Orașul Târgu Lăpuș	Maramureș	<i>Ruta bisericilor de lemn</i>	x	
18	Castel Béldy din Jibou	Orașul Jibou	Sălaj	<i>Ruta castelelor</i>	x	x
19	Conac/Curie Szentkereszt – Bethlen din Câmpia Turzii	Municipiul Câmpia Turzii	Cluj	<i>Ruta curiilor</i>	x	x
20	Conacul Baranyi – Jakó din Mișca	Chișlaz	Bihor	<i>Ruta curiilor</i>	x	x
21	Conacul Kováts		Satu Mare	<i>Ruta curiilor</i>	x	x
22	Curia Szentmarjay din Pericei	Pericei	Sălaj	<i>Ruta curiilor</i>	x	
23	Zidurile cetății Oradea – Bastion Aurit	Municipiul Oradea	Bihor	<i>Ruta Sfântului Ladislau</i>	x	
24	Cetatea Biharia	Biharia	Bihor	<i>Ruta Sfântului Ladislau</i>	x	x
25	Ansamblul abației din Sâniob	Sâniob	Bihor	<i>Ruta Sfântului Ladislau</i>	x	x
26	Gospodării tradiționale în localitatea Izvoru Crișului	Izvoru Crișului	Cluj	<i>Ruta satelor cu arhitectură tradițională</i>	x	Se vor restaura 8 gospodării tradiționale
27	Ruta gastronomică a Țării Silvaniei		Sălaj	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
28	Traseul gastronomic Țara Călatei		Cluj	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
29	Traseul gastronomic Țara Moților		Cluj	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
30	Țara Crișurilor – microregiune gastronomică		Bihor	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
31	Țara Beiușului – microregiune gastronomică		Bihor	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
32	Traseul gastronomiei tradiționale maramureșene: Țara Chioarului și Țara Codrului – „Maramureș, plai cu bucate din mălai”		Maramureș	<i>Traseul gastronomiei tradiționale românești</i>	x	
33	Traseul gastronomiei tradiționale maramureșene: Țara		Maramureș	<i>Traseul gastronomiei</i>	x	

	Maramureşului şi Ţara Lăpuşului – „Maramureş, plai cu bucate din mălai”			<i>tradiţionale româneşti</i>		
34	Regiunea gastronomică Poarta Transilvaniei Bistriţa- Năsăud		Bistriţa- Năsăud	<i>Traseul gastronomiei tradiţionale româneşti</i>	x	

Sursa: Lista obiectivelor care îndeplinesc criteriile necesare includerii în cadrul rutelor turistice/culturale în vederea reabilitării/promovării acestora (Cf. Ordinilor comune ale Ministerului Investiţiilor şi Proiectelor Europene, Ministerului Antreprenoriatului şi Turismului, Ministerului Culturii şi Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice şi Administraţiei (din martie - aprilie 2022) privind aprobarea Listei obiectivelor care îndeplinesc criteriile necesare includerii în cadrul rutelor turistice/culturale, în vederea promovării acestora şi privind aprobarea Listei obiectivelor care îndeplinesc criteriile necesare includerii în cadrul rutelor turistice/culturale, în vederea restaurării acestora.

Anexa 7

MODALITĂȚI DE ASIGURARE A RESURSEI UMANE CALIFICATE ÎN TURISM

Pentru a beneficia de o resursă umană de calitate turismul va avea în vedere trei aspecte fundamentale: formarea specialiștilor necesari, asigurarea unor condiții de muncă în conformitate cu standardele internaționale și motivarea personalului propriu. În analiza de față vom avea în vedere îndeosebi primul aspect, celelalte două intrând în atribuțiile, viziunea și posibilitățile fiecărui promotor al turismului în parte.

Analiza necesității formării resursei umane aferente serviciilor turistice în cadrul Regiunii Nord-Vest pune în evidență existența unei structuri specifice de învățământ care poate satisface acest deziderat prin intermediul *instituțiilor de învățământ superior, a liceelor, școlilor profesionale și speciale, și a centrelor de formare profesională în domeniul turistic.*

Instituții de învățământ superior de stat și particulare

În cadrul Regiunii Nord-Vest cel mai înalt grad de calificare în domeniu îl oferă următoarele *instituții de învățământ superior de stat și particulare:*

1. Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (prin facultățile de Geografie, Istorie și Filosofie, Științe Economice și Gestiunea Afacerilor, Business, Educație Fizică și Sport, fiecare cu specializări încadrate domeniului turistic. Facultatea de Geografie deține și extensii universitare la Bistrița, Zalău și Sighetu Marmației);
2. Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca (prin Facultatea de Horticultură);
3. Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (Facultatea de Litere a Centrului Universitar Nord din Baia Mare);
4. Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir din Cluj-Napoca prin intermediul Facultății de Management Turistic și Comercial;
5. Universitatea de Vest Vasile Goldiș din Arad, prin extensiile sale: Facultatea de Științe Economice, Informatică și Inginerie (Baia Mare) și Facultatea de Științe Economice, Informatică și Inginerie (Satu Mare);
6. Universitatea din Oradea prin Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Protecția Mediului, Facultatea de Medicină și Farmacie;
7. Universitatea Creștină Partium prin Facultatea de Științe Economice și Sociale.

Universitățile sus-menționate, localizate în principalele centre urbane ale regiunii, asigură o paletă nuanțată de specializări profesionale în domeniul turismului, de la gestiunea economică a activităților turistice și managementul bazelor individualizate, complexurilor și stațiunilor turistice, la specializări medicale pentru turismul curativ etc. Însă, trebuie menționat caracterul pronunțat teoretic al multor discipline și importanța limitată acordată stagiilor de practică în instituțiile de profil.

Tabel nr. 22. Instituții de învățământ superior cu specializări aferente domeniului turistic

Nr. crt.	Universitatea	Facultatea	Specializare licență	Specializare masterat	Extensie	Localitate	Județ
1				-	-	Cluj-Napoca	CJ

	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca	Geografie	Geografia turismului (linii de studiu în limba română, limba maghiară și limba germană)		Bistrița	Bistrița	BN
					Sighetu Marmatei	Sighetu Marmatei	M M
					Zalău	Zalău	SJ
				Turism și dezvoltare teritorială (linia de studiu în limba maghiară)	-	Cluj-Napoca	CJ
				Amenajare și dezvoltare turistică	-	Cluj-Napoca	CJ
				Turism și amenajarea teritoriului	Sighetu Marmatei	Sighetu Marmatei	M M
		Facultatea de Istorie și Filosofie	Turism cultural (linii de studiu în limbile română și maghiară)	Patrimoniu și turism cultural	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural (linie de studiu în limba maghiară)	-	Cluj-Napoca	CJ
		Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor	Economia Comerțului, Turismului și Serviciilor	-		Cluj-Napoca	CJ
			-	Administrarea afacerilor în turism, comerț și servicii		Cluj-Napoca	CJ
		Facultatea de Business	Administrarea Afacerilor în Servicii de Ospitalitate	-	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Management hotelier	-	Cluj-Napoca	CJ
				Administrarea afacerilor în ospitalitate și turism internațional	-	Cluj-Napoca	CJ
		Facultatea de Educație Fizică și Sport	-	Educație fizică și agrement în turism	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Turismul sportiv și agrementul din perspectiva ecodenzității	Bistrița	Bistrița	BN
			Kinetoterapie și motricitate specială	-	-	Cluj-Napoca	CJ
			-	Kinetoterapie în afecțiunile aparatului locomotor	-	Cluj-Napoca	CJ
2	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Cluj-Napoca	Facultatea de Horticultură	Inginerie și management în alimentație publică și agroturism	-	-	Cluj-Napoca	CJ
			Inginerie și management în industria turismului		-	Cluj-Napoca	CJ

			-	Management în dezvoltare rurală și agroturism	-	Cluj-Napoca	CJ
3	Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, Cluj-Napoca	Facultatea de Management Turistic și Comercial	Economia comerțului, turismului și serviciilor	-	Cluj-Napoca	Cluj-Napoca	CJ
			-	Managementul afacerilor în turism	Cluj-Napoca	Cluj-Napoca	CJ
4	Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, Arad	Facultatea de Științe Economice, Informatică și Inginerie - extensie	Geografia turismului	-	Baia-Mare	Baia-Mare	M M
		Facultatea de Științe Economice, Informatică și Inginerie - extensie	Inginerie și management în alimentație publică și agroturism	-	Satu Mare	Satu Mare	SM
5	Universitatea din Oradea	Facultatea de Geografie, Turism și Sport	Geografia turismului (linii de studiu în limbile română și engleză)	-	-	Oradea	BH
			-	Gestiune și amenajare turistică	-	Oradea	BH
			-	Tourism management and planning	-	Oradea	BH
			Kinetoterapie și motricitate specială	-	-	Oradea	BH
			-	Kinetoterapie în reeducare funcțională	-	Oradea	BH
		Facultatea de Științe Economice	Economia comerțului, turismului și serviciilor	-	-	Oradea	BH
			-	Economia și administrarea afacerilor în turism și industria ospitalității	-	Oradea	BH
		Facultatea de Protecția Mediului	-	Managementul unităților de turism și alimentație publică	-	Oradea	BH
			Inginerie și management în alimentație publică și agroturism	-	-	Oradea	BH
		Facultatea de Medicină și Farmacie	Balneofiziokinetoterapie și Recuperare	-	-	Oradea	BH
6	Universitatea Creștină Partium	Facultatea de Științe Economice și Sociale	Economia comerțului, turismului și a serviciilor	-	-	Oradea	BH
			-	Administrarea afacerilor în turism	-	Oradea	BH
7	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	Facultatea de Litere	-	Etnoturism - etnologia și turismul cultural	Baia Mare	Baia Mare	M M
8	Universitatea de Medicină și	Facultatea de Medicină	Balneofiziokinetoterapie și recuperare	-	-	Cluj-Napoca	CJ

	Farmacie "Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca		-	Tehnici și metode de reabilitare a pacienților cu boli reumatologice	-	Cluj-Napoca	CJ
--	---	--	---	--	---	-------------	----

Unități de învățământ preuniversitar

În domeniul turismului din Regiunea Nord-Vest activează 70 de instituții de învățământ preuniversitar, din categoria liceelor, școlilor profesionale etc.

În general, aceste unități pot introduce pe piața muncii personal cu o calificare medie specifică: ospătar, bucătar, cofetar-patiser, ghid, organizator banqueting etc. Nu se poate omite, însă, nici prezența unor specializări care asigură calificări mai generale (tehnician în turism, tehnician în hotelărie, lucrător hotelier etc.) care pot crea o oarecare confuzie în orientarea ulterioară a absolvenților pe piața muncii.

Numărul mare de unități școlare cu specializări în turism reflectă și interesul tinerilor pentru domeniu ce trebuie susținut prin programe educaționale adecvate, centrate pe specificul activității din turism, pe legătura permanentă dintre teorie și practică.

Se constată, de asemenea, slaba reprezentare a specializărilor medii din sfera turismului curativ, unde diversele proceduri de cură reclamă asistenți medicali cu o pregătire specifică.

Tabel nr. 23. Instituții de învățământ preuniversitar cu specializări aferente domeniului turistic

Nr. crt.	Denumire Liceu/Unitate de învățământ	Domeniul	Specializare/Calificare	Localitate	Județ
Învățământ liceal					
1	Liceul cu Program Sportiv	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Bistrița	BN
2	Liceul Tehnologic „Grigore Moisil”	Turism și alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație Bucătar	Bistrița	BN
3	Liceul Economic Năsăud	Turism și alimentație	Tehnician în turism și alimentație	Năsăud	BN
4	Colegiul Economic „Partenie Cosma” Oradea	Turism și alimentație	Tehnician în turism Organizator banqueting	Oradea	BH
5	Colegiul Tehnic „Ioan Ciordaș” Beiuș	Turism și alimentație	Tehnician în gastronomie	Beiuș	BH
6	Colegiul Tehnic „Mihai Viteazul” Oradea	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Oradea	BH
7	Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea	Turism și alimentație	Tehnician în hotelărie (intensiv limba engleză)	Oradea	BH
8	Liceul Tehnologic „Felix” Sânmartin	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Sânmartin	BH
9	Liceul Tehnologic „Horea” Marghita	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Marghita	BH
10	Liceul Tehnologic Nr. 1 Șuncuiș	Turism și alimentație	Tehnician în turism	Șuncuiș	BH
11	Liceul Tehnologic Nr. 1 Valea lui Mihai	Agricultură	Tehnician în agroturism	Valea lui Mihai	BH
12	Liceul Teologic Romano-Catolic „Szent Laszlo” Oradea	Turism și alimentație	Organizator banqueting Ghid turism religios catolic Tehnician în gastronomie	Oradea	BH

13	Colegiul de Servicii în Turism „Napoca” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Tehnician în turism	Cluj-Napoca	CJ
				Organizator banqueting		
				Tehnician în hotelărie		
14	Colegiul Economic „Iulian Pop” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Tehnician în hotelărie	Cluj-Napoca	CJ
15	Colegiul Tehnic „Raluca Ripan” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Tehnician în gastronomie	Cluj-Napoca	CJ
16	Liceul Tehnologic Nr. 1 Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Tehnician în gastronomie	Cluj-Napoca	CJ
17	Liceul Teoretic „Brassai Samuel” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Tehnician în turism	Cluj-Napoca	CJ
18	Colegiul „Emil Negruțiu” Turda	Turism alimentație	și	Tehnician în turism	Turda	CJ
19	Liceul Tehnologic Gherla	Turism alimentație	și	Tehnician în gastronomie	Gherla	CJ
20	Liceul Tehnologic „Virgil Madgearu” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Tehnician în turism	Cluj-Napoca	CJ
21	Liceul Tehnologic UCECOM „Spiru Haret” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Organizator banqueting	Cluj-Napoca	CJ
22	Liceul Teoretic „Emil Racoviță” Baia Mare	Turism alimentație	și	Tehnician în turism	Baia Mare	M M
23	Colegiul Economic „Nicolae Titulescu” Baia Mare	Turism alimentație	și	Tehnician în turism	Baia Mare	M M
				Tehnician în gastronomie		
				Ospătar/ Bucătar		
24	Liceul Tehnologic Forestier Sighetu Marmăției	Turism alimentație	și	Tehnician în turism	Sighetu Marmăției	M M
25	Liceul Borșa	Servicii		Turism și alimentație	Borșa	M M
26	Liceul Teologic Romano-Catolic „Ham Janos” Satu Mare	Teologic		Ghid turism religios catolic	Satu Mare	SM
27	Colegiul Economic „Gheorghe Dragoș” Satu Mare	Turism alimentație	și	Tehnician turism	Satu Mare	SM
28	Liceul Tehnologic „Voievodul Gelu” Zalău	Turism alimentație	și	Organizator banqueting	Zalău	SJ
				Asistent de gestiune în unități de cazare și alimentație		
Învățământul profesional - 3 ani						
1	Școala Profesională „T. Morariu”	Turism alimentație	și	Ospătar/Cofetar/Patiser	Salva	BN
2	Colegiul Tehnic „Alexandru Roman” Aleșd	Turism alimentație	și	Bucătar	Aleșd	BH
3	Colegiul Tehnic „Ioan Ciordaș” Beiuș	Turism alimentație	și	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Beiuș	BH
4	Liceul Tehnologic Nr. 1 Cadea	Turism alimentație	și	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Cadea	BH
				Bucătar		
5	Liceul Tehnologic „Horea” Marghita	Turism alimentație	și	Bucătar	Marghita	BH
				Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație		
6	Liceul Teoretic „Horvath Janos” Marghita	Turism alimentatie	și	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentatie	Marghita	BH

			Bucătar		
7	Liceul Tehnologic Nr. 1 Salonta	Turism alimentație	și Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Salonta	BH
8	Liceul Tehnologic Nr. 1 Valea Lui Mihai	Turism alimentație	și Bucătar	Valea lui Mihai	BH
9	Liceul Tehnologic UCECOM „Spiru Haret” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și Bucătar	Cluj-Napoca	CJ
10	Colegiul de Servicii în Turism „Napoca” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și Lucrător hotelier	Cluj-Napoca	CJ
11	Colegiul Tehnic „Raluca Ripan” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și Bucătar Cofetar-patisier	Cluj-Napoca	CJ
12	Liceul Tehnologic Nr. 1 Cluj- Napoca	Turism alimentație	și Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație Bucătar	Cluj-Napoca	CJ
13	Liceul Tehnologic „Someș” Dej	Turism alimentație	și Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Dej	CJ
14	Liceul Tehnologic Gherla	Turism alimentație	și Bucătar	Gherla	CJ
15	Liceul Tehnologic „Vlădeasa” Huedin	Turism alimentație	și Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație Bucătar	Huedin	CJ
16	Colegiul „Emil Negruțiu” Turda	Turism alimentație	și Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație Bucătar	Turda	CJ
17	Liceul Borșa	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Borșa	M M
18	Colegiul Economic „Nicolae Titulescu” Baia Mare	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Baia Mare	M M
19	Liceul Tehnologic „Marmația” Sighetu Marmației	Turism Alimentație	Lucrător hotelier Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Sighetu Marmației	M M
20	Liceul Tehnologic Ocna Șugatag	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Ocna Șugatag	M M
21	Liceul Tehnologic „Octavian Goga” Rozavlea	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Rozavlea	M M
22	Liceul Tehnologic „Transilvania” Baia Mare	Alimentație	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Baia Mare	M M
23	Colegiul Economic „Gheorghe Dragoș” Satu Mare	Turism alimentație	și Bucătar Lucrător hotelier Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Satu Mare	SM
24	Liceul Tehnologic „Iuliu Maniu” Carei	Turism alimentație	și Bucătar Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Carei	SM
25	Liceul Teologic Romano-Catolic „Ham Janos” Satu Mare	Turism alimentație	și Bucătar Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Satu Mare	SM
26	Liceul Tehnologic „Voievodul Gelu” Zalău	Turism alimentație (lb. maghiară)	și Ospătar Bucătar	Zalău	SJ

27	Liceul Tehnologic „Voievodul Gelu” Zalău	Turism alimentație	și	Bucătar Cofetar-patiser	Zalău	SJ
28	Liceul Tehnologic „Cserey-Goga” Crasna	Turism alimentație	și	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Crasna	SJ
29	Liceul Tehnologic „Ioan Ossian” Șimleu Silvaniei	Turism alimentație	și	Ospătar (chelner), vânzător în unități de alimentație	Șimleu Silvaniei	SJ
Nr. crt	Denumire unitate de învățământ	Domeniul		Specializare/Calificare	Localitate	Județ
Învățământ special						
1	Școala Profesională Specială „Sfânta Maria”	Turism alimentație	și	Bucătar	Bistrița	BN
2	Liceul Tehnologic Special Nr. 1 Oradea	Turism alimentație	și	Bucătar Cofetar-patiser	Oradea	BH
3	Școala Profesională Specială „Samus” Cluj - Napoca	Turism alimentație	și	Cofetar-patiser	Cluj-Napoca	CJ
4	Centrul Școlar de Educație Incluzivă din Baia Mare	Turism alimentație	și	Turism	Baia Mare	M M
5	Centrul Școlar de Educație Incluzivă din Vișeu de Sus	Turism alimentație	și	Ospătar, Vânzător în unități de alimentație	Vișeu de Sus	M M
Nr. crt	Denumire unitate de învățământ	Domeniul		Specializare/Calificare	Localitate	Județ
Învățământ dual						
1	Colegiul Economic „Partenie Cosma” Oradea	Turism alimentație	și	Bucătar Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Oradea	BH
2	Colegiul Tehnic „Mihai Viteazul” Oradea	Turism alimentație	și	Cofetar-patiser Bucătar Lucrător hotelier Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Oradea	BH
3	Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea	Turism alimentație	și	Lucrător hotelier Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație Bucătar	Oradea	BH
4	Liceul Teologic Romano-Catolic „Szent Laszlo” Oradea	Turism alimentație	și	Bucătar	Oradea	BH
5	Liceul Tehnologic Nr. 1 Valea lui Mihai	Turism alimentație	și	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	Valea lui Mihai	BH
6	Colegiul Tehnic „Raluca Ripan” Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Cofetar-patiser	Cluj-Napoca	CJ
7	Liceul Teologic Reformat Cluj-Napoca	Turism alimentație	și	Bucătar	Cluj-Napoca	CJ

Centre de formare profesională în domeniul turismului

Centrele de formare profesională în domeniul turismului oferă cursuri de scurtă durată care se adresează unui ecart de vârstă mai larg, asigurând procesul formativ al unei forțe de muncă corespunzător pregătite în domeniu. Prin profilele și specializările oferite, aceste centre răspund nevoii sociale de educație continuă

Tabel nr. 24. Centre acreditate de formare profesională de scurtă durată

Nr. crt.	Denumire	Specializare/Calificare	Oraș	Județ
1	Centrul de training pentru turism, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca	Agent de turism Ghid de turism Ghid național de turism (touroperator) Administrator pensiune turistică	Cluj-Napoca	CJ
2	Fundația APT International	Agent de Turism-Ghid	Cluj-Napoca Bistrița Oradea Baia Mare Satu Mare Zalău	CJ/BN/SJ/BH/MM/SM
		Tehnician în turism	Cluj-Napoca Bistrița Oradea Baia Mare Satu Mare Zalău	CJ/BN/SJ/BH/MM/SM
		Lucrător în agroturism	Cluj-Napoca Bistrița Oradea Baia-Mare Satu Mare Zalău	CJ/BN/SJ/BH/MM/SM
		Cameristă	Cluj-Napoca Bistrița Oradea Baia Mare Satu Mare Zalău	CJ/BN/SJ/BH/MM/SM
		Ghid de turism ecvestru	Bistrița	BN
3	Centrul pentru Aree Protejate și Dezvoltare Durabilă	Ghid turistic pentru peșteri amenajate	Oradea	BH
4	Academia OHMA	Administrație hotelieră Recepție și servicii conexe de cazare	Oradea	BH
5	Profesional Academy	Recepționar Cameristă	Oradea Satu Mare	BH/SM
6	Compartimentul de formare profesională al Camerei de Comerț și Industrie Bistrița	Administrator pensiune turistică Lucrător în gospodărie agroturistică	Bistrița	BN
7	ANTREC Bihor	Director agenție de turism Administrator pensiune turistică Director hotel Tehnician în hotelărie Agent de turism-ghid Cameristă	Oradea	BH

Analiza de față arată că la nivelul Regiunii Nord-Vest funcționează un sistem educațional eficient, ierarhizat, cu niveluri formative bine dezvoltate (preuniversitar, universitar, educație continuă), care poate asigura o forță de muncă bine pregătită în domeniu.

GHID METODOLOGIC
pentru prioritizarea investițiilor (cu impact) în turism

A. Zone funcționale prioritare

Regiunea de Nord-Vest a României reprezintă o destinație turistică cu potențial semnificativ, caracterizată prin diversitatea resurselor culturale și naturale. Prezentul ghid metodologic își propune să ofere un cadru structurat pentru prioritizarea investițiilor în turism în cadrul următorului exercițiu financiar, cu scopul principal de a crește durata sejurului turiștilor și de a maximiza impactul economic al proiectelor finanțate de către Agenția pentru Dezvoltare Regională.

Obiective specifice

1. Creșterea duratei medii de sejur în zonele cu investiții turistice din fonduri europene sau naționale
2. Punerea în valoare a investițiilor realizate prin proiecte finanțate și conectarea acestora cu rețeaua mai largă de resurse turistice
3. Integrarea resurselor locale (gastronomie, artizanat, tradiții) în pachete turistice coerente
4. Conectarea proiectelor turistice cu rute și trasee consacrate precum: VIA Transilvanica, obiective UNESCO și România Atractivă
5. Dezvoltarea unei abordări integrate care să stimuleze turismul de tip circuit și să reducă dependența de turismul de tranzit/weekend

1. Fundamentul metodologic și rolul ghidului

Necesitatea unui ghid metodologic dedicat prioritizării investițiilor turistice în Regiunea Nord-Vest rezultă dintr-o dublă realitate evidențiată de documentele analizate. Pe de o parte, regiunea beneficiază deja de un volum semnificativ de investiții publice realizate prin programele gestionate de ADR Nord-Vest, concentrate în centre urbane, stațiuni balneare, infrastructură culturală și de agrement. Pe de altă parte, datele privind circulația turistică și durata medie a sejurului indică faptul că aceste investiții nu au generat încă un efect sistemic suficient de puternic asupra comportamentului turiștilor, multe destinații rămânând asociate cu vizite scurte, de tip tranzit sau excursie de o zi.

În acest context, ghidul metodologic nu este conceput ca un document de inventariere a resurselor sau ca o simplă listă de proiecte, ci ca un instrument de guvernanță strategică. Rolul său principal este de a oferi un cadru logic și coerent prin care investițiile viitoare să fie selectate, corelate

și ordonate astfel încât să maximizeze impactul investițiilor deja realizate și să contribuie în mod direct la obiectivele specifice al strategiei turistice regionale: creșterea duratei medii a sejurului și consolidarea destinațiilor ca spații de ședere, nu doar de vizitare.

Fundamentul metodologic al ghidului pornește de la abordarea teritorială utilizată în documentele analizate, respectiv analiza zonelor de influență în jurul proiectelor finanțate de ADR. Această abordare este esențială deoarece reflectă comportamentul real al turiștilor, care nu se limitează la granițele administrative ale unui UAT, ci consumă experiențe distribuite într-un areal mai larg, accesibil într-o excursie de o zi. Prin urmare, ghidul tratează fiecare investiție nu ca pe un obiectiv izolat, ci ca pe un nod într-o rețea de resurse naturale, culturale, balneare și gastronomice existente în aria sa de influență.

Un alt element definitoriu al fundamentului metodologic este utilizarea exclusivă a datelor și resurselor identificate în teren sau fundamentate de date statistice. Ghidul nu introduce obiective sau fluxuri turistice speculative, ci construiește logica de acțiune pornind de la resursele deja menționate: obiective culturale și istorice, arii naturale protejate, stațiuni balneare, trasee tematice, puncte gastronomice locale, proiecte ADR implementate sau în curs de implementare. Această opțiune metodologică asigură realismul propunerilor și crește gradul de acceptabilitate instituțională, întrucât fiecare direcție de acțiune poate fi urmărită până la o sursă documentată.

Rolul ghidului este, totodată, acela de a crea un limbaj comun între diferiți actori implicați în dezvoltarea turismului regional. În lipsa unei metodologii clare, prioritizarea investițiilor riscă să fie influențată de factori conjuncturali, de presiuni locale sau de oportunități punctuale de finanțare. Prin definirea unor principii, indicatori și mecanisme de evaluare transparente, ghidul oferă o bază obiectivă pentru dialogul dintre ADR, autorități locale, operatori de destinație și alți actori relevanți.

Un aspect central al rolului ghidului este acela de a muta accentul de la investiția în infrastructură ca scop în sine către investiția în produse turistice funcționale. Analiza documentelor arată că multe investiții realizate au o calitate bună din punct de vedere tehnic, dar nu sunt integrate într-o ofertă coerentă de sejur. Ghidul metodologic propune, prin urmare, o schimbare de paradigmă: succesul unei investiții este evaluat nu prin valoarea sa sau prin numărul de obiective create, ci prin capacitatea sa de a genera nopți de cazare suplimentare, de a activa resursele din jur și de a stimula consumul local.

În același timp, ghidul are un rol prospectiv, fiind conceput pentru a fundamenta deciziile din viitoarea perioadă de finanțare. El oferă un cadru prin care pot fi evaluate comparativ investiții de tipuri diferite, precum dezvoltarea de infrastructură montană, valorificarea lacurilor de acumulare, reactivarea zonelor de agrement abandonate, punerea în valoare a izvoarelor cu efect terapeutic sau integrarea monumentelor istorice în logica de marketing turistic. Toate aceste direcții sunt analizate

prin prisma aceluiași obiectiv strategic și a aceleiași grile metodologice, evitând fragmentarea intervențiilor.

Fundamentul metodologic al ghidului se bazează pe o abordare integrată, teritorială și orientată către impact. Rolul său este de a transforma datele și investițiile existente într-un sistem coerent de decizie, capabil să susțină dezvoltarea durabilă a turismului în Regiunea Nord-Vest și să asigure o utilizare eficientă și justificată a fondurilor publice, în deplină coerență cu realitățile și resursele documentate.

2. Principiile care guvernează prioritizarea investițiilor

Procesul de prioritizare a investițiilor turistice în Regiunea Nord-Vest este fundamentat pe un set de principii care reflectă atât specificul teritorial al regiunii, cât și obiectivele strategice rezultate din analiza documentelor atașate. Aceste principii nu funcționează independent, ci se completează reciproc, formând un cadru coerent de evaluare care permite compararea investițiilor de naturi diferite și justificarea deciziilor de alocare a resurselor publice.

Principiul valorificării investițiilor publice existente reprezintă punctul de plecare al metodologiei. Regiunea Nord-Vest a beneficiat, în ultimii ani, de investiții semnificative prin programele gestionate de ADR, vizând regenerarea urbană, patrimoniul cultural, infrastructura de agrement și mobilitatea. Prioritizarea investițiilor turistice pornește de la premisa că eficiența fondurilor publice nu se măsoară exclusiv prin numărul de proiecte noi, ci prin capacitatea acestora de a amplifica și de a prelungi efectele investițiilor deja realizate. O investiție nouă este considerată prioritară în măsura în care utilizează infrastructura existentă, crește gradul de utilizare al acesteia și extinde aria sa de influență către alte UAT-uri din zona de 60 km.

Principiul dezvoltării policentrice și al funcționării în rețea derivă din structura teritorială a regiunii și din comportamentul observat al turiștilor. Regiunea Nord-Vest nu funcționează ca o destinație unitară, ci ca un ansamblu de centre cu roluri diferite, conectate prin fluxuri turistice de scurtă și medie durată. Prioritizarea investițiilor favorizează proiectele care consolidează aceste centre ca hub-uri turistice sau care creează legături funcționale între ele, evitând dezvoltarea de obiective izolate, care nu pot susține în mod autonom un sejur. Prin această abordare, investițiile contribuie la formarea unei rețele de destinații complementare, capabile să ofere programe de ședere variate și coerente.

Principiul creșterii duratei medii a sejurului este un criteriu transversal care guvernează întreaga metodologie. Analiza datelor arată că, în multe zone, durata medie a sejurului rămâne sub pragul necesar pentru generarea unui impact economic semnificativ. În acest context, investițiile sunt prioritizate în funcție de capacitatea lor de a adăuga conținut programului zilnic al turistului și de a justifica nopți suplimentare de cazare. Nu este suficient ca o investiție să atragă vizitatori; ea trebuie

să contribuie la transformarea vizitei într-un sejur, prin integrarea cu alte resurse din aria de 60 km și prin diversificarea experiențelor disponibile.

Principiul propagării teritoriale și al distribuției beneficiilor reflectă preocuparea pentru echilibru regional și coeziune teritorială. Investițiile sunt evaluate nu doar prin efectele directe asupra UAT-ului în care sunt localizate, ci și prin capacitatea de a genera beneficii indirecte pentru localitățile din jur. Un proiect care atrage turiști, dar îi menține exclusiv în perimetrul său, are un impact limitat asupra dezvoltării regionale. În schimb, un proiect care stimulează excursii de o zi, consum de servicii și produse locale în alte UAT-uri contribuie la distribuirea valorii economice și la consolidarea relațiilor teritoriale.

Principiul integrării resurselor locale și al autenticității este esențial într-un context în care experiența turistică este tot mai mult definită de contactul cu identitatea locală. Prioritizarea investițiilor ia în considerare măsura în care proiectele valorifică resursele existente menționate în documente, precum punctele gastronomice locale, produsele tradiționale, peisajele culturale și practicile locale. Integrarea acestor elemente nu doar că sporește atractivitatea destinației, ci contribuie și la ancorarea economică a turismului în comunitate, reducând riscul ca beneficiile să fie captate exclusiv de infrastructuri mari, izolate.

Principiul alinierii cu inițiativele naționale de structurare a ofertei turistice, în special cu rutele din programul „România Atractivă”, asigură coerența dintre strategiile regionale și cele naționale. Investițiile care se suprapun sau se conectează cu aceste rute beneficiază de un context favorabil de promovare și de recunoaștere, ceea ce le crește șansele de succes. Din perspectivă metodologică, acest principiu permite prioritizarea proiectelor care nu pornesc de la zero în construirea vizibilității, ci se integrează într-o structură tematică deja validată.

Principiul maturității și al fezabilității încheie cadrul de prioritizare, asigurând realismul și implementabilitatea deciziilor. Chiar și proiectele cu potențial ridicat pot deveni neviabile dacă nu sunt susținute de un grad adecvat de pregătire, de parteneriate instituționale clare și de posibilități concrete de finanțare. Prioritizarea ia în considerare capacitatea proiectelor de a fi implementate într-un orizont de timp rezonabil și de a produce rezultate măsurabile, evitând supraîncărcarea listei de investiții cu propuneri speculative sau insuficient fundamentate.

Prin aplicarea cumulativă a acestor principii, metodologia asigură un echilibru între ambiție strategică și pragmatism operațional. Prioritizarea investițiilor devine astfel un proces argumentat, transparent și adaptat specificului Regiunii Nord-Vest, capabil să susțină atât obiectivele de creștere economică, cât și cele de coeziune teritorială și valorificare durabilă a resurselor existente.

3. Structura indicatorilor și logica evaluării

Structura indicatorilor utilizată pentru evaluarea și prioritizarea investițiilor turistice în Regiunea Nord-Vest este concepută pentru a surprinde complexitatea funcționării unei destinații turistice, dincolo de performanța punctuală a unui obiectiv sau a unei infrastructuri. Metodologia pornește de la premisa că impactul turistic nu este rezultatul unei singure resurse, ci al interacțiunii dintre mai multe componente: atractivitatea principală, densitatea resurselor complementare, capacitatea de conectare, precum și gradul de maturitate al destinației.

În acest sens, indicatorii sunt structurați astfel încât să combine dimensiuni cantitative, ușor de măsurat și comparat, cu dimensiuni calitative, care reflectă funcționarea reală a sistemului turistic descris în documentele analizate. Fiecare indicator este justificat prin capacitatea sa de a explica diferențele observate între destinațiile cu volum mare de vizitatori, dar durată scurtă a sejurului, și cele care reușesc să transforme vizita într-o experiență de ședere.

Un prim indicator fundamental este cel al **impactului turistic potențial**, care evaluează capacitatea investiției de a funcționa ca element de atracție majoră sau de consolidare a unei atracții existente. Acest indicator nu este evaluat izolat, ci în relație cu contextul destinației. O investiție într-o zonă cu volum mare de sosiri, precum Oradea sau Turda, are un rol diferit față de o investiție într-o zonă mică, precum Odoreu sau Beiuș, unde impactul este legat mai degrabă de activarea resurselor din jur. Prin urmare, impactul turistic este **analizat în corelație cu masa critică de vizitatori deja existentă**, așa cum rezultă din datele de sosiri prezentate în fișe.

Indicatorul privind **durata sejurului** reprezintă o componentă centrală a logicii de evaluare. Metodologia nu se limitează la analiza duratei medii actuale, ci introduce o dimensiune prospectivă, prin **estimarea creșterii potențiale a duratei sejurului ca urmare a implementării investiției**. Această estimare este **fundamentată pe existența și densitatea resurselor complementare din zonă**. Cu cât numărul de resurse turistice relevante este mai mare și mai divers, cu atât probabilitatea creșterii duratei sejurului este mai ridicată. Astfel, o investiție situată într-un areal cu o singură atracție majoră, dar cu puține resurse complementare, va avea un potențial limitat de a genera nopți suplimentare, în timp ce o investiție plasată într-o zonă cu multiple obiective naturale, culturale și de agrement poate susține un sejur de mai multe zile.

Existența și **numărul resurselor turistice** constituie, prin urmare, un **indicator distinct** în cadrul metodologiei. Acesta este construit pornind de la inventarele din documentele analizate, care enumeră explicit obiectivele culturale, naturale, balneare, de agrement și gastronomice existente în zona de 60 km. Indicatorul **nu se rezumă la o simplă numărare a resurselor, ci ține cont de diversitatea lor tematică și de capacitatea acestora de a fi combinate într-un program de sejur**. O destinație care dispune de mai multe resurse din aceeași categorie poate susține activități repetitive,

dar o destinație care combină resurse naturale, istorice, de wellness și gastronomice are o capacitate superioară de a structura experiențe zilnice diferite, adaptate mai multor segmente de public.

Un **alt indicator** esențial este cel al **conectării la investițiile finanțate existente**. Acesta măsoară **gradul în care** investiția analizată **utilizează sau completează infrastructura și obiectivele deja finanțate**. Indicatorul este justificat de necesitatea de a evalua eficiența marginală a fondurilor publice: o investiție care valorifică un muzeu restaurat, o cetate reabilitată sau o infrastructură de agrement deja existentă are un cost de oportunitate mai mic și un impact mai rapid decât una care necesită construirea integrală a unui nou sistem de servicii. În acest sens, existența mai multor proiecte ADR într-un areal restrâns crește scorul investiției analizate, deoarece indică un context favorabil pentru generarea de sinergii.

Indicatorul de propagare teritorială completează această logică prin evaluarea **numărului de UAT-uri potențial afectate pozitiv** de investiție. Metodologia pornește de la ipoteza că o investiție care activează resurse din mai multe localități are un impact regional superior uneia care concentrează consumul turistic într-un singur punct. Numărul de resurse disponibile în UAT-urile din zona este utilizat ca indicator pentru potențialul de propagare: cu cât mai multe resurse pot fi integrate în excursii de o zi sau circuite tematice, cu atât este mai mare probabilitatea distribuirii beneficiilor economice.

Integrarea gastronomiei locale este tratată ca un indicator distinct tocmai pentru că documentele analizate menționează explicit punctele gastronomice locale ca resurse emergente. Existența uneia sau a mai multor astfel de puncte într-un areal crește capacitatea destinației de a transforma o activitate de zi într-o experiență de seară, justificând cazarea. **Numărul punctelor gastronomice locale și diversitatea lor** sunt utilizate ca **indicatori indirecti ai capacității destinației de a susține un program de sejur autentic și de a genera venituri locale**.

Alinierea cu rutele tematice naționale, în special cele din programul „România Atractivă”, este inclusă ca **indicator de coerență strategică**. Metodologia evaluează existența uneia sau mai multor rute relevante în zona de influență și gradul în care investiția analizată poate funcționa ca nod, poartă de intrare sau extensie a acestora. **Numărul rutelor** cu care o investiție poate fi **corelată** devine astfel un **factor de diferențiere între proiecte similare** ca mărime sau tip.

În final, **indicatorii de maturitate și fezabilitate** integrează **dimensiunea operațională** a evaluării. **Existența documentațiilor, a proiectelor finanțate de ADR deja implementate, precum și a unei mase critice de resurse funcționale** indică un nivel mai ridicat de pregătire. Metodologia consideră că **numărul resurselor existente și gradul lor de funcționare** sunt **indicatori indirecti ai maturității destinației**, reducând riscul de implementare și crescând probabilitatea obținerii unor rezultate rapide.

Prin această structură de indicatori și prin logica lor de evaluare interdependentă, metodologia reușește să transforme informațiile descriptive din documentele analizate într-un instrument analitic capabil să fundamenteze decizii strategice. Existența și densitatea resurselor devin astfel elemente centrale ale evaluării, nu simple date de context, iar prioritizarea investițiilor se bazează pe potențialul real de funcționare a destinațiilor ca spații de sejur, nu doar ca puncte de atracție.

Nr. crt.	Criteriu de evaluare	Punctaj maxim	Justificare metodologică a criteriului
1	Investiții ADR anterioare în zonă	12	Criteriul măsoară randamentul potențial al fondurilor publice deja investite. Zonele cu investiții ADR semnificative permit multiplicarea efectelor fără costuri structurale suplimentare, crescând eficiența marginală a noilor investiții.
2	Circulația turistică	10	Circulația turistică este condiție necesară pentru transformarea vizitei în sejur. Indicatorul evaluează capacitatea actuală de absorbție a fluxurilor turistice și posibilitatea de creștere a duratei șederii.
3	Densitatea resurselor culturale și naturale	15	Densitatea și diversitatea resurselor determină capacitatea zonei de a susține programe zilnice succesive. Criteriul reflectă potențialul real de construire a produselor turistice integrate.
4	Conectivitate rutieră și accesibilitate	8	Accesibilitatea influențează direct decizia de vizitare și costul de deplasare. Zonele bine conectate pot funcționa ca hub-uri și pot genera spillover eficient către UAT-urile din jur.
5	Proximitate față de obiective UNESCO	6	Obiectivele UNESCO sunt catalizatori de atractivitate și notorietate internațională. Proximitatea față de acestea reduce costurile de promovare și crește credibilitatea turistică a zonei.
6	Proximitate față de VIA Transilvanica	4	VIA Transilvanica este un vector de turism lent și experiențial. Criteriul evaluează capacitatea zonei de a capta fluxuri de drumeți și de a le transforma în sejururi cu cazare și consum local.

7	Potențial gastronomic și meșteșuguri locale	6	Gastronomia și meșteșugurile sunt factori decisivi în decizia de prelungire a șederii. Criteriul reflectă capacitatea de a genera valoare adăugată locală și experiențe autentice
8	Prioritate strategică în studiul regional	15	Asigură coerența cu documentele strategice existente și cu direcțiile validate instituțional. Reduce riscul de investiții izolate sau necorelate cu viziunea regională.
9	Impact asupra dezvoltării regionale	10	Evaluează contribuția investiției la echilibru teritorial, creștere economică și distribuția beneficiilor dincolo de UAT-ul gazdă.
10	Complementaritate internă a resurselor	5	Măsoară gradul în care resursele din zonă se susțin reciproc într-un produs coerent, reducând dependența de o singură atracție.
11	Urgența intervenției	9	Reflectă riscul de degradare, pierdere de oportunitate sau blocaj funcțional. Permite prioritizarea intervențiilor cu impact imediat.

REZULTATE

Tabel 1. Prioritizarea și zonificarea funcțională

Categoria portofoliu	Zonă funcțională (prioritate)	Tipologie	Punctaj
A – critică (scor ≥ 75)	1. Oradea–Sânmartin	Urbană–Balneară	90,8
A – critică (scor ≥ 75)	2. Baia Mare	Urbană–Culturală	82,5
A – critică (scor ≥ 75)	3. Tășnad	Balneară	76,2
B – dezvoltare (60–74,9)	4. Turda	Urbană–Turistică	73,6
B – dezvoltare (60–74,9)	5. Porolissum	Arheologică–Culturală	68,4
B – dezvoltare (60–74,9)	6. Beiuș–Pădurea Craiului–Apuseni	Montană–Speoturistică	63,5
C – oportunitate (< 60)	7. Maramureș	Etnografică–Rurală	58,4
C – oportunitate (< 60)	8. Agreement lacustru (Călinești–Nistru)	Recreativă–Lacustră	47,3

1. Zona funcțională Oradea – Sânmartin

Zona Oradea–Sânmartin se caracterizează printr-un grad ridicat de maturitate turistică, rezultat al convergenței dintre capacitatea de cazare extinsă, diversitatea resurselor și volumul investițiilor publice realizate în ultimele două exerciții financiare. Datele din documentele ADR indică

existența celui mai mare stoc de infrastructură turistică modernizată din regiune, incluzând patrimoniu cultural urban, spații publice, infrastructură balneară și facilități de agrement acvatic.

Această zonă se înscrie direct pe axa geotermală identificată ca prioritară în studiul „Inventarierea resurselor turistice ale Regiunii Nord-Vest”, axă care concentrează cele mai valoroase resurse balneare din regiune și care este considerată motor de dezvoltare turistică pe termen mediu și lung.

Conectivitatea rutieră și aeriană este superioară mediei regionale, inclusiv prin prezența Aeroportului Internațional Oradea, care asigură acces direct din piețe externe relevante pentru turismul balnear și de city-break (Italia, Germania, Israel).

Din perspectivă de planificare, zona necesită în principal investiții de optimizare și integrare: conectarea funcțională dintre oraș și stațiune, dezvoltarea de produse tematice intergeneraționale și valorificarea investițiilor existente pentru creșterea duratei sejurului peste pragul de 3 nopți. Această direcție este aliniată cu recomandările Organizației Mondiale a Turismului privind destinațiile urbane cu componentă de wellness, care indică faptul că integrarea produselor culturale și balneare crește semnificativ cheltuiala medie pe turist (UNWTO, Global Wellness Tourism Economy, 2023).

2. Zona funcțională Baia Mare

Baia Mare are un scor ridicat, dar deși dispune de o densitate foarte mare de resurse și de un rol regional important, unele criterii sunt mai puțin consolidate. Metodologic, punctajul este susținut de investițiile ADR semnificative în patrimoniul cultural și infrastructura urbană, care oferă premisele pentru produse turistice integrate, dar care nu sunt încă pe deplin valorificate în logica de sejur.

Capacitatea de cazare este adecvată pentru un centru urban, însă durata medie a sejurului rămâne sub potențial, ceea ce explică scorul ușor mai mic pe criteriul de performanță turistică. Densitatea resurselor naturale, culturale și de agrement este foarte mare, incluzând pârtii de schi, lacuri, zone montane și sate cu identitate puternică, ceea ce susține un scor ridicat pe criteriul resurselor și al complementarității.

Conectivitatea este bună la nivel regional, dar mai puțin competitivă la nivel național și internațional, ceea ce temperează scorul final. Zona beneficiază de proximitatea unor obiective cu valoare patrimonială ridicată, inclusiv în arealul maramureșean, însă integrarea acestora într-un produs coerent este încă în curs. Impactul regional este considerabil, dar depinde de capacitatea orașului de a funcționa ca poartă de acces către zonele rurale și montane. În ansamblu, scorul justifică o prioritate critică, dar cu accent pe consolidare și conectare.

3. Zona funcțională Tășnad – scor 76,2/100

Scorul Tășnadului este explicat de rolul clar balnear evidențiat în fișele teritoriale și de existența unei investiții ADR majore în infrastructura de agrement acvatic. Documentele indică o creștere a sosirilor, dar o durată a sejurului relativ scurtă, ceea ce metodologic crește punctajul la indicatorul de potențial de creștere a sejurului.

Densitatea resurselor din aria de proximitate este moderată preponderant ape minerale, obiective naturale și culturale, precum și puncte gastronomice locale în județele Satu Mare și Sălaj, care pot fi integrate în pachete de o zi. Acest lucru justifică un scor bun la indicatorii de resurse și gastronomie, dar nu maxim.

Conectivitatea este adecvată pentru turism de proximitate, însă lipsa unor resurse majore UNESCO sau a unor axe turistice naționale reduce scorul la criteriile de notorietate și aliniere strategică. Tășnad este astfel poziționat justificat la limita inferioară a priorității critice, ca destinație balneară de proximitate cu potențial de extindere a sejurului.

4. Zona funcțională Turda – scor 73,6/100

Punctajul Turdei reflectă clar discrepanța dintre o resursă majoră foarte performantă și performanța globală a destinației. Fișele indică explicit un **număr mare de sosiri** generate de Salina Turda, dar și o **durată medie a sejurului sub 2 nopți**, confirmată în tabelele statistice incluse în documente.

Investițiile ADR în Salină, Băile Sărate și patrimoniul istoric sunt consistente și susțin un scor bun la criteriul de valorificare a fondurilor existente. În același timp, există numeroase **resurse complementare**: Cheile Turzii, Cheile Turenilor, pârtiile de schi din Băișoara, lacuri de agrement, obiective culturale. Faptul că aceste resurse nu sunt încă integrate într-un produs coerent de sejur explică de ce scorul nu depășește pragul priorității critice.

Metodologic, Turda este evaluată ca prioritate de dezvoltare, cu potențial ridicat de creștere a duratei sejurului prin investiții de conectare și rutare.

5. Zona funcțională Porolissum – scor 68,4/100

Zona Porolissum obține un scor mediu deoarece se evidențiază prin **valoarea culturală ridicată**, dar și **caracterul predominant de vizitare de o zi** al resursei arheologice. Investițiile ADR în patrimoniu și infrastructură culturală cresc scorul la criteriul de existență a investițiilor publice, însă lipsa unei capacități mari de cazare și a unui produs de sejur bine conturat limitează punctajul.

Resursele complementare sunt prezente (Zalău, Barajul Vârșolț, gastronomie locală), dar densitatea acestora este mai redusă comparativ cu zonele A. Impactul regional este mai degrabă tematic decât sistemic, ceea ce justifică încadrarea în prioritatea de dezvoltare, nu în cea critică.

6. Zona funcțională Beiuș–Pădurea Craiului–Apuseni – scor 63,5/100

Scorul acestei zone este explicat de **numărul mare de resurse naturale și de turism activ** identificate în fișele aferente, în special speoturism, trasee și activități de aventură. Totuși, documentele arată o **fragmentare a ofertei** și o capacitate limitată de a susține sejururi lungi fără integrare cu hub-uri urbane.

Investițiile ADR sunt prezente, dar mai dispersate, iar conectivitatea și accesibilitatea sunt mai dificile pentru anumite segmente de public, în special seniori cu copii. Metodologic, zona are un potențial bun, dar necesită investiții de conectare și servicii, ceea ce justifică un scor moderat și încadrarea în prioritatea B.

7. Zona funcțională Maramureș (rural–etnografic) – scor 58,9/100

Punctajul sub 60 nu reflectă lipsa valorii turistice, ci **dificultatea de transformare a valorilor culturale în sejur măsurabil**. Fișele evidențiază patrimoniu rural, tradiții, obiective de tip UNESCO (biserici de lemn în areal), dar și o **dispersie mare a resurselor** și o infrastructură turistică neuniformă.

Investițiile ADR sunt punctuale, iar impactul regional este dependent de hub-uri precum Baia Mare. Din punct de vedere metodologic, zona este corect poziționată ca prioritate de oportunitate, potrivită pentru investiții selective și integrate în circuite regionale.

8. Zona funcțională Agrement lacustru (Călinești–Nistru) – scor 47,3/100

Scorul cel mai redus este justificat de **rolul strict complementar** al acestei zone, așa cum reiese din fișele analizate. Lacurile și zonele de agrement menționate pot susține activități de o zi și sunt foarte potrivite pentru familii și seniori, dar **nu generează autonom sejururi**.

Investițiile ADR sunt limitate, iar densitatea resurselor este scăzută comparativ cu celelalte zone. Metodologic, această zonă este evaluată corect ca prioritate C, cu investiții recomandate doar ca extensii ale sejururilor generate de zonele A și B.

B. Alte Zone Funcționale

Lista de prioritizare acoperă 11 zone funcționale secundare cu 51 de UAT-uri din Regiunea Nord-Vest care, deși prezintă resurse turistice relevante, au fost evaluate cu scoruri între 38.9 și 46.5 puncte din cauza deficitelor structurale: 95% din UAT-uri fără investiții ADR anterioare, capacitate de cazare de doar 300-600 locuri per zonă, maturitate extrem de scăzută, impact limitat la nivel local și complementaritate slabă. Aceste zone reprezintă oportunități de diversificare pe termen mediu-lung, după consolidarea investițiilor în zonele prioritare 1-8, dar necesită o abordare graduală și prudentă:

investiții pilot în 3-4 zone selectate, validare riguroasă a modelului de afaceri prin monitorizare a indicatorilor cheie (vizitatori, înnoptări, satisfacție, rentabilitate), și extindere condiționată doar după demonstrarea sustenabilității financiare. Principiul strategic recomandat este concentrarea resurselor regionale în zonele cu impact dovedit, urmată de explorare cu maxim 5-15% în zonele secundare, menținând astfel echilibrul între maximizarea dezvoltării regionale și diversificarea prudentă a portofoliului turistic.

Prioritate	Zonă funcțională (prioritate)	Tipologie	Punctaj
9	Vlădeasa-Apuseni Centrali	Montană-iarnă și lacustră	46,5
10	Ocna Dej-Gherla	Balneară-salină și culturală	44,9
11	Sângeorz-Băi-Năsăud	Balneară și culturală	44,4
12	Beclean-Teaca-Lechința- (Șieu) Posmuș	Viticolă, gastronomie locală și culturală	44,4
13	Rodna-Borșa Nord	Montană extremă și științifică	43,8
14	Oaș-Codru	Rurală-etnografică și balnear sec	43,5
15	Ținutul Lăpușului	Rurală și lacustră exploratorie	43
16	Balnear Secundară Sălaj	Balneară secundară	42,3
17	Stâna de Vale-Bihor Montan	Montană-iarnă și speologică	41,3
18	Colibița-Bârgău	Lacustră-montană	39,9
19	Codru-Meseș-Plopiș	Rurală-montană și cinegetic	38,9

FACTORII PRINCIPALI CARE JUSTIFICĂ SCORURILE SCĂZUTE

1. Lipsa completă a investițiilor anterioare

Primul și cel mai semnificativ factor care trage în jos scorurile este absența totală a investițiilor anterioare. Din cele 51 de UAT-uri incluse în zonele secundare 9-19, nu mai puțin de 48 UAT-uri, reprezentând 95% din total, nu au beneficiat de niciun proiect ADR în ultimii 20 de ani, pe întreaga perioadă de programare 2007-2027. Această absență completă a investițiilor anterioare semnifică în mod direct lipsa validării cererii turistice pe piață, inexistența infrastructurii minime funcționale și implicit un risc investițional maxim pentru orice intervenție viitoare.

2. Capacitate de cazare critică

Al doilea factor structural este capacitatea de cazare extrem de redusă, care face imposibilă absorbția oricăror fluxuri turistice semnificative. Media zonelor secundare se situează la doar 350-400 locuri de cazare per zonă funcțională, în contrast dramatic cu 2.500-3.000 locuri în zonele prioritare 1-8. Există zone cu mai puțin de 300 de locuri disponibile, cum ar fi Beclean-Teaca, Oaș-Codru sau Codru-Meseș-Plopiș, ceea ce reprezintă o incapacitate totală de absorbție a fluxurilor turistice.

Această situație creează un paradox fundamental: fără capacitate de cazare suficientă, orice investiție în atracții turistice, centre de vizitare sau amenajări devine o risipă de resurse, deoarece

turiștii vor vizita eventual atracțiile dar vor pleca imediat din zonă pentru a se caza în destinații adiacente mai dezvoltate. Pentru a ilustra amploarea decalajului, zona Oradea-Sânmartin oferă 13.305 locuri de cazare, de 30 de ori mai mult decât Colibița, care cu aproximativ 600 de locuri este cea mai mare capacitate din întregul grup de zone secundare.

3. Maturitatea destinației extrem de scăzută

Cel de-al treilea factor critic este nivelul foarte scăzut de maturitate a destinațiilor turistice din zonele 9-19. Situația este dublă: pe de o parte există stațiuni care au funcționat istoric dar sunt acum complet degradate, precum Colibița(?), Stâna de Vale, Sângeorz-Băi sau Boghiș, care necesită remodelări totale și nu simple upgrade-uri sau modernizări. Pe de altă parte, există zone complet nedezvoltate din perspectivă turistică, cum ar fi Beclean-Teaca pentru turismul viticol, Oaș-Codru pentru turismul rural etnografic sau Codru-Meșeu-Plopiș pentru turismul cinegetic, unde dezvoltarea trebuie să pornească efectiv de la zero.

Investițiile în zonele prioritare merg spre optimizarea unor destinații deja funcționale și profitabile, în timp ce investițiile în zonele 9-19 ar reprezenta subvenții majore pentru validarea unui concept turistic incert, cu risc foarte mare că investiția nu va genera niciodată rentabilitate.

4. Impact de dezvoltare limitat la nivel local

Al patrulea factor determinant este impactul limitat al dezvoltării, care rămâne preponderent local sau județean, fără a genera efecte de amploare regională. Zonele secundare 9-19 au un efect multiplicator foarte redus, impactând în cel mai bun caz una sau două comune adiacente, dar niciodată întregul județ sau regiunea. Această limitare structurală se datorează lipsei unui cluster turistic, incapacității de a atrage dezvoltatori privați majori, lanțuri hoteliere (inter)naționale sau tour-operatori cu experiență.

Principiul fundamental este că o investiție din fonduri regionale trebuie să genereze un return on investment regional, nu beneficii strict locale care ar putea fi acoperite din bugete municipale sau județene.

5. Overlap funcțional cu zone prioritare existente

Al cincilea factor care justifică scorurile scăzute este suprapunerea funcțională cu zone prioritare deja incluse în lista 1-8, ceea ce creează riscul de canibalizare a cererii în loc de complementaritate. Zona Beliș-Fântânele, de exemplu, oferă un produs turistic lacustru practic identic cu cel din zona 8 Agreement Lacustru, iar dezvoltarea ambelor simultan ar însemna fragmentarea unui segment de piață deja limitat. Similar, zona Băișoara pentru turism montan de iarnă se suprapune cu

oferta deja existentă și mai matură din Maramureș sau Borșa, intrând pe o piață deja saturată. Zonele balneare secundare din Sălaj reprezintă un duplicat slab al stațiunii Tășnad din zona 5, care beneficiază deja de infrastructură superioară.

Principiul strategic aici este clar: este mult mai eficient să consolidezi polii turistici existenți, care au dovedit viabilitate și generează deja fluxuri, decât să creezi competitori interni care vor fi nevoiți să își fragmenteze între ei o cerere oricum limitată. Investițiile în zone cu overlap funcțional nu extind piața turistică regională, ci doar redistribuie turiștii existenți pe mai multe locații, diluând efectul și crescând costurile de operare și marketing.

6. Dispersare teritorială și lipsa nucleului dominant

Al șaselea factor important este dispersarea teritorială excesivă și absența unui nucleu dominant care să servească drept pol de atracție pentru întreaga zonă funcțională. Zone precum Vlădeasa-Apuseni Centrali, care include 9 UAT-uri dispersate pe o suprafață extinsă, sau Colibița-Bârgău cu 6 UAT-uri, nu beneficiază de un centru urban major sau o atracție unică care să ancoreze destinația și să justifice o vizită dedicată. Fără un asemenea nucleu dominant, fie el un oraș hub cu peste 50.000 de locuitori sau o atracție de talie națională sau internațională, zona nu reușește să captureze fluxuri turistice semnificative și nici să rețină turiștii pentru sejururi de mai multe zile.

Comparativ, zonele prioritare beneficiază toate de ancoraje clare și puternice: Oradea cu 220.000 de locuitori funcționează ca pol urban integrat, Baia Mare cu 145.000 locuitori servește drept poartă de intrare către patrimoniul UNESCO din Maramureș, iar Turda beneficiază de Salina Turda care singură atrage 700.000 de vizitatori anual. Această dispersare a zonelor secundare generează costuri de marketing exponențiale, deoarece în loc să promovezi un brand coerent și recognoscibil, ești nevoit să promovezi simultan 5-7 micro-destinații separate, fiecare cu identitate proprie dar fără masă critică pentru a fi viabilă independent.

7. Complementaritate slabă și ofertă tematică singulară

Al șaptelea și ultimul factor determinant este complementaritatea slabă a ofertei turistice, multe dintre zonele secundare fiind practic monotematice, oferind un singur tip de experiență turistică fără diversificare.

CONCLUZIE

Zonele 9-19 sunt "departe" de zona 8 din perspectiva viabilității investiționale, deși aparent diferența numerică pare mică. Deficitele identificate sunt structurale și cumulative, creând un efect multiplicator negativ. Combinația dintre lipsa totală a infrastructurii validate prin investiții ADR anterioare, capacitatea de cazare critică de doar 300-600 locuri, maturitatea extrem de scăzută și

impactul limitat la nivel local creează un profil de destinații complet nefuncționale care necesită investiții de bază masive înainte de a genera orice venit turistic semnificativ.

Suprapunerea acestor deficite cu problemele de overlap funcțional față de zone prioritare, dispersarea teritorială fără nucleu dominant și monotematismul ofertei amplifică riscul canibalizării între destinații și generează costuri de marketing prohibitive pentru rezultate marginale. Diferența de doar 0.8 puncte față de zona 8, care marchează pragul de 47.3 puncte, este aparent mică numeric, dar reprezintă în realitate un abis calitativ: zona 8 are cel puțin o infrastructură minimă funcțională și un concept validat, în timp ce zonele 9-19 pornesc fie de la zero absolut, fie chiar de la negativ, având infrastructură degradată care necesită demolare și reconstrucție completă.

Principiul strategic fundamental care justifică această diferențiere este că investițiile publice limitate trebuie concentrate în zonele unde multiplică impactul prin efecte de cluster și economii de scală, respectiv zonele 1-8 care au deja infrastructură funcțională, cerere demonstrată și brand recunoscut, și nu dispersate în zone care vor necesita subvenționare continuă pe termen lung fără perspective clare de sustenabilitate sau autofinanțare.

Acțiunile și prioritățile la nivel de UAT sunt descrise în forma tabelară a prezentei Anexe.

ANALIZA DE IMPACT LEGISLATIV ȘI FUNDAMENTAREA NECESITĂȚII DE REVIZUIRE A STRATEGIEI SECTORIALE REGIONALE ÎN TURISM (2021-2027) ÎN CONFORMITATE CU NOILE REGLEMENTĂRI

Prezenta anexă expune cadrul normativ incident, cuprinzând atât dispozițiile legale care guvernează nemijlocit domeniul turismului, cât și reglementările conexe cu impact indirect asupra activității de profil, dar care condiționează în mod direct mecanismele de implementare și operaționalizare pentru Strategia Sectorială de Turism 2021-2027 pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest.

1. Legislație primară națională și acte normative subsecvente

Nr.	Denumirea actului normativ
1	STRATEGIA NAȚIONALĂ pentru dezvoltarea turismului pentru perioada 2025-2035 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.193 din 25 septembrie 2024 , publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1008 din 9 octombrie 2024. ⁷
2	Modificarea și Completarea HOTĂRÂRII GUVERNULUI nr. 852 din 13 august 2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, 04.11.2025, 25.11.2024, 22.02.2024, 04.01.2023 ⁸
3	HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.252 din 12 octombrie 2022 pentru aprobarea Normelor metodologice privind crearea, amenajarea și omologarea traseelor pentru turism pedestru publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1023 din 20 octombrie 2022. ⁹
4	LEGEA nr. 288 din 20 noiembrie 2024 privind traseele pedestre de interes național în scop recreativ publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1163 din 21 noiembrie 2024. ¹⁰
5	STRATEGIA NAȚIONALĂ din 14 august 2024 privind adaptarea la schimbările climatice pentru perioada 2024-2030, cu perspectiva anului 2050, Aprobata prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.010 din 14 august 2024 , publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 19 august 2024. ¹¹
6	STRATEGIE NAȚIONALĂ din 21 noiembrie 2024 pentru resurse minerale neenergetice 2025-2035 Aprobata prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.464 din 21 noiembrie 2024 , publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1212 din 3 decembrie 2024. ¹²

⁷ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/289428>

⁸ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/96733>

⁹ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/260650>

¹⁰ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/291233>

¹¹ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/287463>

¹² Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/291967>

7	HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 163 din 22 februarie 2024 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 358/2019 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 520 din 26 iunie 2019. ¹³
8	ORDIN al Ministrului Antreprenoriatului și Turismului nr. 1.293 din 8 august 2022 pentru aprobarea Procedurii de avizare a organizațiilor de management al destinației 05.04.2023. ¹⁴
9	LEGEA nr. 197 din 20 iulie 2018 a muntelui, cu modificările și completările ulterioare. ¹⁵
10	Legea nr. 102/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, a Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, precum și pentru completarea art. 64 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul. ¹⁶
11	Legea nr. 412/2023 pentru înființarea și funcționarea Punctelor Gastronomice Locale. ¹⁷
12	Ordinul MEAT nr. 2731/2024 (Programul pentru artizanat și meșteșuguri) ¹⁸
13	Ordonanța Guvernului nr. 16/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală ¹⁹
14	Legea nr. 166/2023 ²⁰ pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, precum și pentru completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții
15	Strategia pentru dezvoltarea turismului Balnear Aprobata prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 571 din 8 august 2019 , publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 703 din 27 august 2019, cu modificările și completările ulterioare. ²¹

În cele ce urmează, redăm inventarul actelor normative incidente, însoțit de o analiză punctuală a modului în care prevederile specifice ale fiecărui act impun sau recomandă revizuirea și adaptarea direcțiilor strategice, după cum urmează:

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
1	STRATEGIA NAȚIONALĂ din pentru	Prin adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 1.193/2024, a fost aprobată Strategia națională pentru dezvoltarea turismului pentru perioada 2025-2035. Acest act

¹³ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/279654>

¹⁴ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/258523>

¹⁵ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/203223>

¹⁶ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/267165>

¹⁷ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/277492>

¹⁸ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/287593>

¹⁹ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/264508>

²⁰ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/271013>

²¹ Disponibil în portalul legislativ - <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/217344>

	dezvoltarea turismului pentru perioada 2025-2035 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.193 din 25 septembrie 2024 , publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1008 din 9 octombrie 2024.	normativ instituie un nou cadru de referință pentru politicile publice în domeniul turismului , impunând o schimbare de paradigmă de la modelul bazat pe volum la cel bazat pe valoare și sustenabilitate. Având în vedere că Strategia regională a fost elaborată anterior acestui act normativ, în contextul recuperării post-pandemice, se constată o neconcordanță materială și strategică între direcțiile regionale actuale și noile reglementări naționale obligatorii. Impactul neadoptării modificărilor și implicit menținerea Strategiei Regionale în forma actuală generează riscul major de decalaj investițional, prin promovarea unor proiecte care nu se mai califică pentru finanțare în noul exercițiu bugetar național și european, și contravine principiilor de coerență a politicilor publice. Actualizarea documentului este, prin urmare, o condiție pentru maximizarea absorbției fondurilor și dezvoltarea sustenabilă a regiunii.
--	--	---

Necesitate de armonizare:

1. În *Capitolul 3* este necesară analiza *Obiectivul specific 1* din Strategia regională pentru a identifica posibilitatea modificării țintei volumetrice de creștere procentuală a numărului de turiști și a o înlocui cu ținte de *yield*²² și durată de ședere.
2. În *Anexa 1* a Strategiei Regionale se impune aplicarea unui filtru de selecție nou pentru perioada 2028-2034. Proiectele identificate anterior ca fiind riscante (parcuri de aventură invazive, domenii schiabile neviabile climatic, construcții noi energofage) trebuie eliminate sau marcate cu propunerea reprojectării conform standardelor *nZEB*²³/*DNSH*²⁴.
3. În *Capitolul 4* se propune obligativitatea utilizării datelor din *Observatorul Turistic Național* și a integrării digitale cu *SITUR*²⁵, eliminând propunerile de aplicații digitale locale disperate și fără vizibilitate internațională.
4. Se propune *înlocuirea măsurilor de formare clasică* cu măsuri specifice pentru înființarea centrelor de învățământ dual, conform cerinței exprese din Strategia Națională. Analiza

²² Economic Measures of Tourism Yield: What Markets to Target? https://www.researchgate.net/publication/230269496_Economic_Measures_of_Tourism_Yield_What_Markets_to_Target

²³ Nearly-zero energy and zero-emission buildings https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-performance-buildings/nearly-zero-energy-and-zero-emission-buildings_en

²⁴ Do no significant harm https://commission.europa.eu/document/download/993e026c-4118-46ed-b7ff-5224c19aa254_en?filename=2021_02_18_epc_do_not_significant_harm_-_technical_guidance_by_the_commission.pdf

²⁵ Observatorul Turistic Național <https://se.situr.gov.ro/cms/>

unor programe adresabile personalului pre-existent în industrie, precum și programe de formare post-universitară de scurtă durată.

5. Strategia națională prioritizează dezvoltarea *Punctelor Gastronomice Locale* și a legăturilor cu agricultura și industria alimentară pentru a crea lanțuri scurte de aprovizionare și experiențe autentice.
6. Se propune *cultivarea legăturilor cu industriile creative* și transformarea patrimoniului în sursă de inovare.
7. Strategia subliniază importanța trecerii la *turismul experiențial* prin participarea turiștilor la workshop-uri de meșteșuguri tradiționale, nu doar vizitarea muzeelor.
8. Strategia Națională identifică *MICE*²⁶ ca pilon principal pentru atragerea turiștilor cu buget mare.
9. Strategia Națională pune accent pe *mobilitate durabilă și conectarea la rutele europene EuroVelo*²⁷, susținută și prin PNRR.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
2	Modificarea și Completarea HOTĂRÂRII GUVERNULUI nr. 852 din 13 august 2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, cu modificările și completările ulterioare 04.11.2025, 25.11.2024, 22.02.2024, 04.01.2023	Cadrul normativ care reglementează statutul stațiunilor turistice în România, fundamentat pe H.G. nr. 852/2008 privind aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, a suferit modificări succesive, inclusiv prin H.G. nr. 910/2022 și actualizări ulterioare în 2023,2024,2025, reconfigurând lista localităților atestate și, implicit, harta polilor de competitivitate turistică la nivel național. Strategia Sectorială Regională de Turism 2021-2027 pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a fost elaborată pe baza unei situații de fapt anterioare, incluzând în <i>Anexa 4</i> o serie de propuneri de atestare care nu mai reflectă fidel stadiul actual de îndeplinire a criteriilor obligatorii sau noul statut juridic al unor UAT-uri.

Obiectivul strategic regional de *atestare a noi stațiuni turistice* riscă să rămână neîndeplinit dacă portofoliul de proiecte nu este recalibrat pentru a finanța strict deficitul de infrastructură

²⁶ The European market potential for MICE tourism <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/mice-tourism/market-potential>

²⁷ European Cyclists' Federation <https://en.eurovelo.com/>

care împiedică atestarea. Conform *Anexei 1* din H.G., atestarea este condiționată de factori specifici precum: existența canalizării centralizate, a unui punct farmaceutic, a spațiilor verzi amenajate și a semnalizării turistice standardizate etc. Strategia *trebuie modificată pentru a prioritiza finanțarea* acestor elemente punctuale în localitățile țintă, în detrimentul unor investiții generice necuantificabile în punctajul de atestare.

Statutul de *Stațiune Turistică de Interes Național* poate să acorde un punctaj suplimentar și eligibilitate distinctă în accesarea fondurilor naționale și europene. Întrucât lista oficială *Anexa 5* din H.G. este dinamică, Strategia Sectorială Regională de Turism 2021-2027 pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest trebuie revizuită pentru a include noile stațiuni atestate în perioada 2021-2025 în categoria polilor de dezvoltare prioritară, asigurându-le accesul la finanțare pentru extinderea capacității, conform noului lor rang administrativ.

Necesitate de armonizare:

1. Menținerea unor ținte de atestare în Strategia Regională fără suportul unei analize actualizate a "Fișei Stațiunii" (*Anexele 3 și 4 din H.G.*) poate duce la alocarea ineficientă a resurselor. Este necesară o revizuire a secțiunii de diagnoză pentru a elimina din lista de priorități localitățile care nu pot întruni punctajul minim (*135 puncte pentru interes național / 90 puncte pentru interes local*) din motive structurale obiective, redirecționând resursele către UAT-urile cu potențial real de certificare imediată. Modificarea va permite trecerea de la o abordare bazată pe intenție de atestare la una bazată pe conformitate tehnică finanțată, garantând că investițiile regionale rezolvă direct carențele care blochează clasificarea turistică a localităților din Nord-Vest.
2. Modificări survenite în anexele Hotărârii de Guvern:
 - a. Marghita (Județul Bihor):
 - i. În Strategie: Apare în Tabelul nr. 14 la "Propuneri de noi stațiuni" (statut ținut: Local).
 - ii. În HG actualizată: Figurează deja la poziția 51 în lista stațiunilor turistice de interes local.
 - b. Tinca (Județul Bihor):
 - i. În Strategie: Apare în Tabelul nr. 14 la "Propuneri de noi stațiuni".
 - ii. În HG actualizată: Figurează deja la poziția 93 în lista stațiunilor turistice de interes local.
 - c. Negrești-Oaș (Județul Satu Mare):
 - i. În Strategie: Nu apare în Tabelul nr. 12 (Stațiuni de interes local atestate), fiind menționat doar ca oraș cu potențial.
 - ii. În HG actualizată: Figurează la poziția 56 în lista stațiunilor turistice de interes local.
 - d. Vadu Crișului (Județul Bihor):
 - i. În Strategie: Nu apare în lista stațiunilor atestate (Tabelul nr. 12), ci doar în analiza potențialului.
 - ii. În HG actualizată: Figurează la poziția 97 în lista stațiunilor turistice de interes local.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
---------	----------------	--------------------------

3	HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.252 din 12 octombrie 2022 pentru aprobarea Normelor metodologice privind crearea, amenajarea și omologarea traseelor pentru turism pedestru publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1023 din 20 octombrie 2022	Hotărârea de Guvern nr. 1.252/2022 afectează în mod direct componenta de infrastructură turistică „soft” a Strategiei Regionale, impunând o actualizare a acesteia. Până la apariția acestui act normativ, legislația se concentra preponderent pe traseele montane (de obicei sub incidența entităților județene de Salvamont sau după caz Salvaspeo). H.G. 1.252/2022 reglementează vidul legislativ pentru traseele de drumeție din zonele de deal, câmpie, lunci și zone periurbane. Întrucât Regiunea Nord-Vest are zone extinse de deal și câmpie care nu se încadrează la „zona montană”, strategia trebuie să reflecte noile standarde pentru a face proiectele eligibile și legale.
---	---	--

Strategia propune diverse rute culturale și tematice, iar *conform Art. 5, alin. (1)*, administratorii au obligația legală de a omologa aceste trasee. Dacă proiectele din strategia regională nu prevăd buget și proceduri pentru omologare, ele riscă să fie irelevante.

Strategia trebuie să facă distincția clară între investițiile în zona montană reglementate de *HG 77/2003* și cele din zonele de deal/câmpie reglementate de noua *HG 1.252/2022*. Finanțarea nu mai poate fi tratată la grămadă sub denumirea generică de trasee turistice, deoarece condițiile tehnice diferă.

H.G. instituie Rețeaua națională de trasee pentru turism pedestru. Strategia Regională trebuie să prevadă ca obiectiv specific conectarea traseelor locale/județene la această rețea națională pentru vizibilitate și eligibilitate la finanțare.

Necesitate de armonizare:

1. Introducerea conceptului de traseu tematic omologat, astfel în lista de proiecte, orice propunere de traseu din afara zonei montane trebuie să aibă definită o temă de interes turistic clară, *conform Art. 3, lit. b)*. Astfel alocarea către aceste trasee ar trebui să includă și o distribuție de fonduri pentru studii care să definească *povestea* traseului, nu doar marcarea fizică.
2. În ceea ce privește infrastructura de odihnă, noua normă impune obligativitatea amenajării de locuri de odihnă la intervale de maximum 5 km. Proiectele care prevedeau doar vopsirea marcajelor sunt acum insuficiente. Strategia trebuie să prevadă buget pentru mobilier urban la fiecare 5 km pe traseele de câmpie/deal.
3. În perspectiva segmentării rutelor lungi, strategia trebuie să prevadă investiții în structuri de cazare sau puncte gastronomice la capătul fiecărui segment de maximum 9 ore de

mers. Aceasta susține necesitatea finanțării rețelei de cazare alternativă/puncte gastronomice exact în punctele cheie de oprire a traseelor, nu aleatoriu.

4. Condiționarea finanțării oricărui traseu de realizarea hărții digitale și a track-ului GPS, o cerință obligatorie pentru dosarul de omologare. Acest lucru se aliniază și cu cerințele de digitalizare din Strategia Națională.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
4	LEGEA nr. 288 din 20 noiembrie 2024 privind traseele pedestre de interes național în scop recreativ publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 1163 din 21 noiembrie 2024	Legea nr. 288 din 20 noiembrie 2024 are un impact major asupra Strategiei Regionale, deoarece introduce o nouă categorie juridică superioară: „Traseul pedestru de interes național”. Până acum, strategiile regionale se concentrau pe trasee locale sau județene. Această lege obligă regiunea să gândească inter-regional, deoarece condiția de bază pentru un traseu de interes național este să străbată cel puțin 8 județe (cu excepția celor care trec prin situri UNESCO naturale, unde limita este de 200 km).

Strategia regională trebuie actualizată pentru a include mecanisme de cooperare cu regiunile vecine (Centru, Vest, Nord-Est), altfel niciun traseu din Nord-Vest nu va putea fi clasificat „de interes național” și nu va fi eligibil pentru finanțările specifice acestui rang.

Art. 5, alin. (2), lit. a) impune traversarea a minimum 8 județe. Strategia actuală este axată intra-regional. Trebuie introdus un obiectiv specific de conectare a traseelor regionale la marile magistrale naționale pentru a atinge masa critică necesară atestării.

Art. 4 garantează accesul pe drumurile de exploatare agricolă și forestieră din domeniul public al statului. Aceasta este o schimbare legislativă uriașă care deblochează potențialul turistic în zone anterior „închise” de bariere. Strategia trebuie să prevadă identificarea și marcarea acestor drumuri forestiere ca rute turistice oficiale.

Necesitate de armonizare:

1. Descurajarea traseelor care merg preponderent pe asfalt/drumuri județene și finanțarea celor care traversează sate și păduri, conectând patrimoniul cultural (biserici de lemn, situri arheologice).
2. Strategia trebuie să finanțeze explicit crearea sau capacitatea administrativă a Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară sau Organizațiilor de Management ale Destinației . *Art. 2, lit. c* numește ADI-urile ca administrator legal. Un singur UAT nu poate gestiona un traseu național, prin urmare, este nevoie de structuri asociative pe care strategia trebuie să le sprijine financiar.

3. Condiționarea finanțării oricărui traseu de realizarea unui „Ghid al traseului” Art. 5, lit. d, care să conțină nu doar harta, ci și elemente de identitate vizuală, profilul de nivel și spațiile de cazare.
4. Finanțarea marcajelor specifice pentru „banda/fâșia de siguranță” pe drumurile publice din localități Art. 13, alin. 1, lit. b. Strategia trebuie să prioritizeze siguranța pietonilor pe segmentele de traseu care traversează satele (trotuare, marcaje rutiere distincte pentru drumeți).

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
5	STRATEGIA NAȚIONALĂ din privind adaptarea la schimbările climatice pentru perioada 2024-2030, cu perspectiva anului 2050, Aprobata prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.010 din 14 august 2024 , publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 19 august 2024.	Strategia Națională privind Adaptarea la Schimbările Climatice schimbă fundamental criteriile de eligibilitate și viabilitate a investițiilor publice. Documentul clasifică Turismul ca unul dintre sectoarele cele mai vulnerabile, impunând trecerea de la investiții bazate pe resurse climatice istorice (zăpadă naturală, apă abundentă) la investiții bazate pe scenarii climatice viitoare (lipsă de zăpadă, secetă, caniculă).

Strategia actuală 2021-2027 promovează proiecte care, sub noua strategie națională, sunt clasificate drept „maladaptare”, investiții care cresc vulnerabilitatea în loc să o scadă. Fără actualizare, regiunea riscă să finanțeze „active blocate” (stranded assets) – infrastructură care nu va putea fi operată din cauza climei.

Necesitate de armonizare:

1. Se propune, în baza analizelor nefavorabile din H.G. introducerea unei condiționalități prin care nicio investiție majoră în infrastructură turistică nu primește finanțare fără un studiu de favorabilitate climatică.
2. Redirecționarea fondurilor de la instalații de transport pe cablu exclusiv pentru schi către infrastructură „all-season”.
3. Finanțarea proiectelor de amenajare urbană în stațiuni doar dacă includ minimum menținerea suprafețelor verzi, umbrire naturală și pavaje permeabile, pentru a combate efectul de insulă de căldură urbană care alungă turiștii vara.
4. Finanțarea prioritară a sistemelor de recirculare a apei gri și captare a apei pluviale pentru unitățile de cazare și agrement, dat fiind riscul major de stres hidric identificat în regiune.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
6	STRATEGIA NAȚIONALĂ din 21 noiembrie 2024 pentru resurse minerale	Analiza comparativă între Strategia regională și noua Strategie Națională pentru Resurse Minerale Neenergetice 2024-2035 relevă

	neenergetice 2025-2035 Aprobată prin HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1.464 din 21 noiembrie 2024 , publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1212 din 3 decembrie 2024.	conflicte majore de abordare în ceea ce privește utilizarea resurselor balneare și a patrimoniului minier. Noua strategie națională schimbă paradigma de la "exploatare comercială" la "rezervă strategică" și "sustenabilitate strictă".
--	--	--

Necesitate de armonizare:

1. Strategia Națională impune atenție pentru resursele minerale terapeutice și resursele de construcții, care stau la baza multor proiecte turistice regionale.
2. SNRMNE atrage atenția asupra reinjectării apelor geotermale și utilizarea în cascadă (energie -> terapie -> agrement). Proiectele regionale de tip Aquapark care deversează apa uzată fără reinjectare pot să devină nesustenabile prin consecința epuizării zăcămintului.
3. Strategia națională prioritizează revalorificarea haldelor de steril pentru extragerea materiilor prime critice, ceea ce poate intra în conflict cu proiectele regionale de transformare a acestora în zone de agrement sau parcuri.
4. Restricțiile privind exploatarea agregatelor din luncile râurilor afectează costurile și fezabilitatea proiectelor de infrastructură turistică.
5. Finanțarea PUG-urilor și PUZ-urilor în stațiunile balneare pentru a delimita strict perimetrele de protecție sanitară.
6. SNRMNE avertizează asupra contaminării acviferelor. Strategia regională nu poate finanța construcții turistice în zone care periclitează calitatea apei minerale.
7. Inventarierea siturilor miniere propuse pentru turism și verificarea suprapunerii cu perimetrele de interes strategic pentru materii prime critice.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
7	HOTĂRÂRE nr. 163 din 22 februarie 2024 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 358/2019 privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029.	Strategia Națională definește ecoturismul nu doar ca pe o plimbare în natură, ci ca un produs turistic complex, guvernat de reguli stricte de conservare, management al vizitatorilor și beneficii directe pentru comunitatea locală și o sustenabilitate strictă.

Necesitate de armonizare:

1. SNDE condiționează statutul de *Destinație Ecoturistică* de existența unei Unități/Organizații de Management al Destinației și de respectarea criteriilor *Global Sustainable Tourism Council*. Strategia Regională contribuie la promovarea unor zone care nu dovedesc îndeplinirea criteriile de certificare, riscând acuzații de greenwashing.
2. SNDE prioritizează centrele de vizitare și interpretare a naturii, în timp ce Strategia Regională prioritizează infrastructura de agrement, astfel este necesar de analizat măsura în care această componentă a SNDE ar putea fi transpusă ca principiu transversal.
3. SNDE impune limitarea numărului de vizitatori în funcție de capacitatea de suport a ariei protejate și nu interzicerea vizitelor. Aplicarea regulamentelor de vizitare și a Planurilor de Management al Vizitatorilor pentru toate ariile protejate din regiune (ex: Munții Apuseni, Munții Rodnei).

Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului definește ecoturismul ca o nișă distinctă, bazată pe certificare, conservare și educație, diferită fundamental de turismul de agrement în natură promovat generic în actuala *Strategie Regională*. Menținerea confuziei actuale între cele două concepte riscă să descalifice regiunea de la finanțarea dedicată ecoturismului și să promoveze investiții care, deși sunt amplasate în natură, nu sunt eligibile sub marca națională de Destinație Ecoturistică. Strategia regională trebuie să treacă de la promovarea generică a naturii la dezvoltarea de „Destinații Ecoturistice” atestate oficial.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
8	ORDIN nr. 1.293 din 8 august 2022 pentru aprobarea Procedurii de avizare a organizațiilor de management al destinației.	Ordinului ministrului antreprenoriatului și turismului nr. 1293/2022 pentru aprobarea Procedurii de avizare a organizațiilor de management al destinației creează efecte asupra Strategiei Regionale și relevă necesitatea trecerii de la deziderate teoretice la conformitate administrativă strictă.

Până la acest ordin, managementul destinației era un concept destul de vag. Acum, OMD-ul este o entitate juridică precis reglementată, cu criterii de avizare specifice. Strategia Regională, elaborată anterior, operează cu concepte de asociere generaliste care nu mai sunt suficiente pentru a accesa finanțările dedicate. Strategia regională 2021-2027 este construită pe o guvernare fragmentată, granulată la nivel de UAT-uri, care nu mai este conformă cu modelul actual de acreditare.

Necesitate de armonizare:

1. Promovarea unei etape de audit administrativ al tuturor asociațiilor de promovare turistică existente în regiune pentru a verifica conformitatea cu noile criterii de avizare OMD. Cele care nu se conformează nu mai pot fi piloni de implementare a strategiei.

2. Strategia trebuie să prevadă linii bugetare explicite la nivelul UAT-urilor pentru plata cotizațiilor de membru în OMD. Pentru dovada sustenabilității financiare, în așa fel încât OMD-ul să primească avizul de funcționare.
3. Restructurarea capitolului de management din strategie pe cele 3 paliere definite de lege: OMD Local, OMD Județean și OMD Regional. Strategia trebuie să definească clar rolul OMD-ului Regional Nord-Vest ca o structură umbrelă, constituită din OMD-urile județene, nu ca o structură birocratică paralelă.
4. Alinierea resurselor turistice cu Fișa Destinației Turistice (Anexa 2 din Ordinul 818/2022) - o bază de date digitală standardizată.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
9	LEGEA nr. 197 din 20 iulie 2018 a muntelui	Impactul Legii nr. 197 din 20 iulie 2018 asupra Strategiei Regionale indică o necesitate urgentă de actualizare, având în vedere că o mare parte din teritoriul regiunii (Județele Maramureș, Bistrița-Năsăud, Cluj, Bihor, Sălaj și o mică parte din Satu Mare) se încadrează juridic în „zona montană”. Legea muntelui nu este doar un document de principiu, ci instituie mecanisme de guvernare, Comitetul de Masiv, și instrumente economice specifice, Produsul Montan”, Puncte Gastronomice Locale, pe care Strategia Regională actuală le tratează superficial.

Necesitate de armonizare:

1. Legea definește zona montană ca teritoriu cu constrângeri naturale specifice care necesită o „politică specifică”. Strategia Regională tratează turismul montan *la grămadă* cu cel rural general, fără a considera instrumentele de sprijin dedicate exclusiv muntelui.
2. Legea instituie Comitetul de Masiv ca organism consultativ obligatoriu pentru politicile de dezvoltare. Strategia Regională actuală nu include aceste comitete în structura de guvernare sau consultare, riscând invalidarea proiectelor strategice care nu au avizul acestora.
3. Legea creează cadrul pentru *certificarea produsului montan*. Strategia regională promovează produse locale generice, ratând oportunitatea de valorificare și branding oferită de eticheta europeană recunoscută de lege.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
10	Legea nr. 296/2023	Această lege a modificat substanțial cadrul fiscal pentru turism începând cu 2024, afectând bugetele proiectelor și viabilitatea operatorilor privați pe care strategia se bazează. Costurile de operare pentru proiectele de

		turistice și de agrement din Strategia Regională cresc semnificativ. Modificările în ceea ce privește mecanismul de subvenționare a turismului național prin Vouchere de vacanță prin restrângerea numărului de beneficiari, dar și condiția privind aplicarea contribuției de sănătate (CASS 10%), pe lângă impozitul pe venit (10%) a adus după sine necesitatea unei reorientări asupra pieței autohtone.
--	--	--

Pentru a atenua aceste efecte în cadrul strategiei de turism, abordarea trebuie să fie ofensivă prin găsirea de noi piețe și defensivă prin optimizarea costurilor.

Necesitate de armonizare:

1. Crearea de către operatorii din regiune a unor pachete speciale "Corporate" pentru a înlocui fluxul pierdut de la bugetari.
2. Strategia trebuie să aloce buget pentru promovare externă, turiștii non-autohtoni nu sunt afectați de modificările legislative interne.
3. Atragerea segmentului cu venituri mari din marile orașe (București, Cluj, Timișoara) care plătesc cash/card, nu tichete.
4. OMD-ul poate negocia cu marii tour-operatori tarife preferențiale pentru regiune, absorbind o parte din șocul creșterii prețurilor prin volume mai mari.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
11	Legea nr. 102/2023 (Modificarea Legii 50/1991 privind construcțiile)	Orice proiect major de infrastructură turistică finanțat prin strategie trebuie să prevadă resurse pentru conformarea cu noile standarde de transparență publică, pentru a evita blocajele în instanță din partea societății civile.

Necesitate de armonizare:

1. Trebuie considerat că pentru centrele istorice și conace/castele, procedura rămâne una specifică, pentru a nu afecta patrimoniul vizual.
2. Implementarea unei proceduri simplificate și digitalizate la nivelul administrației locale pentru gestionarea Notificărilor Prealabile (conform Legii 102/2023), asigurând monitorizarea investițiilor verzi în turism fără a reintroduce bariere birocratice .

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
---------	----------------	--------------------------

12	Legea nr. 412/2023 pentru înființarea și funcționarea Punctelor Gastronomice Locale (PGL)	Prin precentul act normativ se oferă în premieră, un cadru juridic clar pentru PGL-uri, definindu-le ca unități de tip familial care valorifică producția primară proprie. Strategia actuală tratează gastronomia ca un serviciu conex pensiunilor. Totodată, Ordinul MADR nr. 444/2024 stabilește norma de venit redusă pentru PGL-uri în zonele montane și defavorizate. Aceasta transformă PGL-ul în cea mai rentabilă investiție turistică mică din mediul rural. Strategia trebuie să promoveze masiv acest model.
-----------	---	---

Necesitate de armonizare:

PGL-ul nu mai este o activitate conexă, ci devine pilonul central al turismului gastronomic. Încurajarea creării unei Asociații Regionale a PGL-urilor care să reprezinte interesele micilor puncte gastronomice în fața autorităților și să facă achiziții comune. Crearea unei mărci regionale care să garanteze turistului că PGL-ul respectiv respectă spiritul legii, nu doar litera ei.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
13	Ordinul MEAT nr. 2731/2024 (Programul pentru artizanat și meșteșuguri)	Aprobă procedura de implementare a Programului național pentru susținerea meșteșugurilor, oferind ajutoare de minimis pentru artizani și ateliere.

Strategia regională trebuie să includă o componentă de sprijin pentru atelierele meșteșugărești pentru a le face eligibile la finanțare națională, trecând de la *păstrarea tradiției la antreprenariat artizanal*.

Necesitate de armonizare:

În prezent, finanțările pentru meșteșuguri în Regiunea Nord-Vest vin preponderent pe filieră culturală sau prin programe modeste de conservare a tradițiilor. Aceste fonduri susțin supraviețuirea meșteșugului, dar nu permit dezvoltarea lui. Meșteșugarii lucrează adesea *la gri* sau în regim de subzistență, cu echipamente învechite, ceea ce îi face neeligibili pentru finanțările majore, care cer coduri CAEN autorizate, cifră de afaceri și capacitate de cofinanțare. Strategia regională trebuie să funcționeze ca un incubator.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
14	Ordonanța Guvernului nr. 16/2023	Această ordonanță obligă platformele digitale (Booking, Airbnb, etc.) să raporteze la ANAF veniturile obținute de proprietari/gazde.

Necesitate de armonizare:

Strategia Regională menționează vag economia colaborativă. Acum există o bază legală pentru identificarea și fiscalizarea acestui segment. Strategia ar trebui să propună măsuri de sprijinire a micilor proprietari pentru intrarea în legalitate, transformând o amenințare într-o oportunitate de creștere a bazei de date oficiale a regiunii.

Nr.crt.	Actul normativ	Necesitatea actualizării
15	Legea nr. 166/2023	Această lege simplifică procedurile de urbanism pentru proiectele de producere a energiei din surse regenerabile în intravilan și extravilan.

Necesitate de armonizare:

Acest act normativ facilitează implementarea măsurilor de *turism verde* propuse în strategie. Proiectele de instalare a panourilor fotovoltaice pe pensiuni sau hoteluri devin mult mai ușor de avizat. Strategia trebuie să actualizeze măsurile pentru a prioritiza aceste investiții, profitând de simplificarea birocratică.

2. Legislație Europeană și studii

Nr.	Denumirea actului
16	Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI COM(2025) 565 de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034 și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 și a Regulamentului (UE, Euratom) 2024/2509 - 2025/0240 (COD) 17 iulie 2025 ²⁸
17	Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI COM(2025) 545 de instituire a unui cadru de monitorizare a cheltuielilor bugetare și de performanță a bugetului și de stabilire a altor norme orizontale pentru programele și activitățile Uniunii - 2025/0545 (COD) – 17 iulie 2025 ²⁹
18	Regulamentul (UE) 2024/1028 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt ³⁰
19	Regulamentul privind Restaurarea Naturii (Nature Restoration Law - UE 2024/1991) ³¹
20	Directiva (UE) 2024/825 privind „Green Claims” (Combaterea Greenwashing-ului) ³²
21	Actul European privind Accesibilitatea (Directiva UE 2019/882) ³³

²⁸ Disponibil în EUR -Lex - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302831

²⁹ Disponibil în EUR -Lex - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:52025PC0545>

³⁰ Disponibil în EUR -Lex - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401028

³¹ Disponibil în EUR -Lex - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32024R1991>

³² Disponibil în EUR -Lex - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32024L0825>

³³ Disponibil în EUR -Lex - <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj?locale=ro>

22	Regulamentul (UE) 2023/2831 privind ajutoarele de minimis ³⁴
23	OECD Regional Development Studies- Enhancing Strategic Planning and Innovation Services SUPPORTING ROMANIAN REGIONAL DEVELOPMENT AGENCIES - 2023 ³⁵
24	COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION - Aderarea Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană – Tratatul de aderare, Protocolul și Anexele la acesta 7411/05 ³⁶

Nr.crt.	Denumirea actului	Necesitatea actualizării
16	Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI COM(2025) 565 de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034 și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 și a Regulamentului (UE, Euratom) 2024/2509 - 2025/0240 (COD) 17 iulie 2025	Propunerea unește Coeziunea cu Agricultură într-un singur Fond Unic. Noul regulament promovează un model de tip <i>policy-based lending</i> , unde plățile se fac pe baza atingerii unor jaloane și ținte, nu doar pe baza facturilor de achiziții. Regulamentul propune o guvernare simplificată, unică. Adoptarea propunerii COM(2025) 565 face ca actuala Strategie Regională să devină parțial depășită conceptual pentru proiectele care vor depăși orizontul anului 2027, asigurând generea nevoia privind inițierea unui proces de revizuire „mid-term” a strategiei, care să introducă un capitol de tranziție către 2028-2034. Acest capitol trebuie să reformuleze prioritățile actuale în limbajul noului regulament: prosperitate economică, securitate și rezultate măsurabile, renunțând la separarea surselor de finanțare.

Strategia Regională nu poate trata turismul rural ca pe o anexă a agriculturii, constatându-se necesitatea creării unui Concept Integrat de Destinație.

1. Strategia trebuie să unifice rutele urbane cu cele rurale într-un singur flux investițional.

³⁴ Disponibil în EUR-Lex - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/LSU/?uri=oj:L_202302831

³⁵ Disponibil în EUR-Lex - https://www.oecd.org/en/publications/enhancing-strategic-planning-and-innovation-services_8d80ef62-en.html

³⁶ Disponibil în EUR-Lex - https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2016/2016_pdf/2016.02.22_tratatul_de_aderare_al_rom%C3%A2niei_%C5%9Fi_bulgariei.pdf

2. Strategia trebuie să includă indicatori de performanță foarte clari.
3. În Nord-Vest, strategia regională trebuie să prioritizeze infrastructura care servește unui dublu scop: drumuri turistice care sunt și strategice, digitalizarea care asigură și securitate cibernetică, și promovare.
4. Strategia trebuie să demonstreze capacitate administrativă regională, astfel Regiunea trebuie să arate că poate gestiona integrat lanțul valoric: de la fermă agricultură la farfurie și la hotel. Strategia trebuie să elimine distincția artificială între turismul urban și cel rural. Proiectele viitoare nu trebuie să aibă o clasificare doar pentru că sunt „la sat” sau „la oraș”, ci pentru că generează prosperitate teritorială integrată.
5. Este necesară crearea unor rute turistice care leagă direct cazarea din orașele magnet de experiențele gastronomice din sate, finanțate printr-un singur contract, nu două separate.
6. Presiunea Țintelor Climatice (Anexa III și Anexa 1): Conform Anexei III, Planurile de parteneriat național și regional au o țintă obligatorie de 43% din buget pentru obiective climatice și de mediu.
7. Pentru a atrage finanțare maximă, strategia regiunii Nord-Vest va trebui să favorizeze proiectele de *Turism durabil*, deoarece acesta este singurul domeniu din turism care contribuie cu 40% la țintele climatice (coeficienți CCM/CCA/ENV). Turismul general sau simpla promovare (codurile 93 și 94) au coeficient 0% pentru climă, fiind mai greu de finanțat din bugetele care trebuie să atingă ținta verde.
8. Dacă anumite zone turistice din Nord-Vest se încadrează la coduri specifice din Partea 1 a Anexei II (ex: "02 Zone rurale" sau "03 Zone afectate de tranziția industrială"), acestea pot beneficia de alocări prioritare sau specifice, dacă regulamentul permite flexibilități pentru aceste tipuri de teritorii.
9. Toate cele trei domenii de intervenție pentru turism (93, 94, 95) au un coeficient de 40% pentru obiective sociale (SOC). Aceasta înseamnă că turismul este recunoscut oficial ca un motor de incluziune socială și creare de locuri de muncă, un argument puternic pentru a justifica finanțarea în regiune.

Nr.crt.	Denumirea actului	Necesitatea actualizării
17	Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI COM(2025) 545 de instituire a unui cadru de monitorizare a cheltuielilor bugetare și de performanță a bugetului și de stabilire a altor norme orizontale pentru programele și activitățile Uniunii - 2025/0545 (COD) – 17 iulie 2025	Propunerea de Regulament impune un număr limitat de nivele de politică; Propunerea de Regulament impune o listă exhaustivă de domenii de intervenție; Propunerea de Regulament impune o listă exhaustivă de indicatori de rezultat și realizare;

Este necesară încadrarea proiectelor în una din cele 3 categorii standardizate, renunțând la definiții locale care nu se potrivesc:

1. *Domeniul 93*: Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor turistice (exclusiv infrastructura).
2. *Domeniul 94*: Sprijin financiar pentru turism (pentru firme HoReCa, agenții, formare personal).
3. *Domeniul 95*: Sprijin financiar pentru activități de turism durabil (investiții în active publice, reziliență climatică).

Se recomandă maximizarea utilizării Domeniului 95 în strategie pentru a ajuta regiunea să își atingă cota obligatorie de investiții verzi. Strategia nu mai poate folosi indicatori proprii vagi. Trebuie să includem ad litteram indicatorii de realizare (output) și de rezultat din Anexa 1 pentru a permite agregarea datelor la nivel UE.

Tip Indicator	Indicatori obligatorii de inclus în strategie
Realizare	• Numărul de situri sprijinite (inclusiv prin mijloace digitale); • Numărul de firme din sectorul ospitalității sprijinite; • Numărul de Organizații de Management al Destinației (OMD) sprijinite;
Rezultat	• Numărul de vizitatori; • Numărul de persoane atinse (inclusiv audiența digitală); • Numărul de locuri de muncă susținute sau create (dezagregate pe gen);

Bazat pe indicatorii din Anexa 1, viitorii beneficiari din Nord-Vest vor trebui să raporteze date mult mai detaliate. Strategia trebuie să prevadă mecanisme pentru a colecta nu doar vizitatorii fizici, ci și persoanele atinse prin campanii online (indicator explicit la domeniile 93, 94, 95). Indicatorul de locuri de muncă cere specific raportarea *by gender*. Pentru domeniul 95, se pune accent pe investițiile în *adaptare climatică și reziliență*, deci proiectele trebuie să demonstreze aceste componente tehnice.

Nr.crt.	Denumirea actului	Necesitatea actualizării
18	Regulamentul (UE) 2024/1028 privind colectarea și schimbul de date referitoare la serviciile de închiriere de locuințe pe termen scurt	Acest regulament are ca scop creșterea transparenței în sectorul închirierilor turistice pe termen scurt prin platforme tip Airbnb, Booking pentru a ajuta autoritățile să gestioneze impactul turismului asupra comunităților locale. Regulamentul obligă platformele online să partajeze periodic date despre activitatea de închiriere cu autoritățile naționale prin intermediul unui punct digital unic. De

		asemenea, introduce proceduri armonizate de înregistrare pentru gazde, care vor primi un număr unic de identificare ce trebuie afișat obligatoriu în anunțurile online, facilitând astfel verificarea legalității și combaterea economiei subterane.
--	--	--

Pornind de la *Puncte Slabe sau Amenințări*, strategia identifică turismul nefiscalizat și lipsa unor date statistice fiabile despre numărul real de turiști. Aceasta face ca planificarea investițiilor să fie aproximativă. Regulamentul elimină această lacună statistică prin obligația platformelor de a raporta lunar datele către autorități. În concret, strategia ținea, de exemplu, creșterea numărului înnoptărilor, s-ar putea să descoperim că această creștere există deja, dar era ascunsă în apartamente private. Reziliența nu înseamnă doar supraviețuire financiară, ci și capacitate de management, regulamentul oferind instrumentul de control al fluxurilor.

Aceste date ne vor arăta probabil că presiunea pe infrastructura din zonele cheie este mult mai mare decât cea estimată oficial. Micii proprietari din zonele rurale vor fi constrânși să se digitalizeze pentru a obține numărul de înregistrare. Strategia trebuie să prevadă campanii de suport pentru a ajuta gazdele să se conformeze.

Regulamentul validează direcțiile strategiei, și îi oferă o precizie ridicată. Nu mai este necesar să estimăm fenomenele de risc sau presiunea turistică, putem avea datele pentru a le măsura.

Nr.crt.	Denumirea actului	Necesitatea actualizării
19	Regulamentul privind Restaurarea Naturii (Nature Restoration Law - UE 2024/1991)	Regulamentul privind Restaurarea Naturii (UE 2024/1991) obligă statele membre să repare activ ecosistemele degradate, nu doar să le protejeze, stabilind ținta obligatorie de a restaura cel puțin 20% din zonele terestre și maritime ale UE până în 2030. Parte esențială a Pactului Verde, actul impune măsuri concrete pentru păduri, râuri, zone agricole și urbane, având ca scop final combaterea schimbărilor climatice, refacerea biodiversității și garantarea securității alimentare pe termen lung, cu obiectivul de a acoperi toate ecosistemele care necesită restaurare până în 2050.

Art. 8 - Ecosisteme Urbane impune nicio pierdere netă de spațiu verde urban și o creștere a acestuia după 2030.

Regulamentul impune prin *Turismul în zonele forestiere și montane Art. 12* tendințe pozitive pentru indicatori precum "volumul de lemn mort" și "stocul de carbon organic", astfel implementarea proiectelor de infrastructură turistică va fi mult mai greu de realizat dacă implică defrișări.

Noua strategie trebuie să includă mențiuni specifice legate de acest regulament. Dezvoltarea infrastructurii turistice prin soluții bazate pe natură și restaurarea peisajelor degradate. România va trebui să depună un *Plan Național de Restaurare*. Strategia regională de turism trebuie să aibă în vedere acest plan prin:

1. Identificarea zonelor din rețeaua Natura 2000 din regiune unde infrastructura turistică grea este strict interzisă pentru a respecta art. 4
2. Identificarea zonelor foste zone miniere sau zone industriale dezafectate din orașe unde turismul este folosit ca metodă de finanțare a ecologizării.
3. Pentru proiectele din stațiunile turistice va trebui monitorizat dacă investițiile cresc gradul de umbrire sau vegetație. Pentru a actualiza cu nevoile pentru perioada 2028-2034 sub incidența acestui regulament, este necesar a se urmări o componentă de turism regenerativ.

Nr.crt.	Denumirea actului	Necesitatea actualizării
20	Directiva 2024/825	Directiva interzice utilizarea afirmațiilor de mediu generice precum „eco”, „verde”, „prietenos cu natura” fără dovezi clare și reglementează strict etichetele de sustenabilitate, permițându-le doar pe cele bazate pe sisteme oficiale de certificare. De asemenea, obligă comercianții să ofere informații transparente despre durabilitatea și reparabilitatea produselor, protejând consumatorii.

Directiva 2024/825 impune reguli stricte împotriva afirmațiilor de mediu vagi sau nefundamentate. Aceasta schimbă fundamental modul în care Strategia Regională poate face promovare și finanțare, trecând de la *intenții* declarate la *dovezi* certificate.

Directiva interzice practicile comerciale incorecte, cum ar fi utilizarea de afirmații generice de mediu *eco, verde, prietenos cu natura* fără o performanță de mediu excelentă recunoscută oficial

Sub noua directivă, simpla etichetare a unui proiect ca fiind de *Green Tourism* fără o certificare terță este ilegală în comunicarea publică. Termenul *eco* este strict reglementat. O unitate de cazare nu se poate numi *eco-lodge* în proiectele finanțate doar pentru că este din lemn; ea trebuie să aibă o certificare oficială. Dacă strategia intenționează să promoveze regiunea sau anumite destinații ca fiind *destinații verzi*, directiva interzice aceste afirmații dacă se bazează pe compensarea emisiilor și nu pe reducerea reală a poluării.

Strategia propune investiții în „ridicarea standardelor” la 4-5 stele și concepte noi, dar ar trebui să ia în calcul și obținerea certificărilor ecologice oficiale (EU Ecolabel, Green Key) pentru hoteluri și pensiuni. Doar unitățile certificate vor putea fi incluse în rutele turistice promovate ca sustenabile. Astfel se transformă din termenii generici *unități eco* în *unități certificate ecologic conform ISO 14024*³⁷.

Directiva cere ca afirmațiile despre performanța viitoare să fie susținute de un plan de implementare realist și verificabil. Strategia propune „Rute turistice *culturale* și *trasee de cicloturism* care sunt implicit considerate verzi. Este necesar de verificat că aceste rute nu sunt promovate ca fiind „zero emisii” doar pentru că sunt pe bicicletă, dacă infrastructura conexă (transportul până acolo, cazarea) nu este verde.

Nr.crt.	Denumirea actului	Necesitatea actualizării
21	Directiva UE 2019/882	Această directivă are scopul de a asigura persoanelor cu dizabilități și vârstnicilor acces egal la produse și servicii esențiale, eliminând barierele din piața unică prin standarde comune. Directiva obligă producătorii și furnizorii să facă accesibile tehnologiile de zi cu zi, precum smartphone-urile, bancomatele, terminalele de plată, serviciile bancare, comerțul electronic și serviciile de transport. Măsura facilitează viața independentă a utilizatorilor și ajută companiile să vândă aceleași produse accesibile în toată UE, majoritatea prevederilor devenind aplicabile obligatoriu începând cu 28 iunie 2025.

Directiva (UE) 2019/882 schimbă fundamental modul în care Strategia Regională trebuie să abordeze incluziunea. Dacă până acum accesibilitatea în turism se referea strict la rampe

³⁷ <https://cdn.standards.iteh.ai/samples/72458/a49c8e158fff4be891aa472da6e5a49a/ISO-14024-2018.pdf>

pentru scaune cu roțile, această Directivă extinde obligația legală asupra produselor și serviciilor digitale.

Strategia actuală menționează lipsa facilităților pentru persoane cu dizabilități ca un punct slab, directiva transformă acest punct slab într-un risc de neconformitate legală. Strategia propune crearea de portaluri turistice, aplicații mobile pentru rute sau sisteme de rezervare. Conform Anexei I din Directivă, toate aceste platforme trebuie să fie perceptibile, operabile, inteligibile și robuste, compatibile cu cititoarele de ecran pentru nevăzători, să aibă contrast reglabil și navigare vocală orice platformă trebuie să respecte standardele WCAG³⁸.

Directiva subliniază că accesibilitatea ajută și persoanele în vârstă. Strategia Regională ar trebui să abordeze măsură specifică de atragere a turiștilor seniori din Europa de Vest *care au putere de cumpărare mare*, folosind ca argument faptul că infrastructura digitală și fizică din Nord-Vest este "Fully Accessible".

Nr.crt.	Denumirea actului	Necesitatea actualizării
22	Regulamentul (UE) 2023/2831 privind ajutoarele de minimis	Regulamentul (UE) 2023/2831 majorează plafonul ajutoarelor de minimis pe care o firmă le poate primi la 300.000 EUR (față de 200.000 EUR) pe o perioadă de 3 ani, calculați în sistem glisant. Acesta simplifică monitorizarea prin introducerea unui registru central obligatoriu și facilitează acordarea subvențiilor mici fără a necesita aprobarea Comisiei Europene, fiind aplicabil de la 1 ianuarie 2024.

Până acum, schemele de ajutor de minimis cele mai folosite pentru IMM-urile din turism erau limitate la 200.000 EUR. Acest regulament ridică pragul la 300.000 euro per întreprindere pe o perioadă de 3 ani.

Acest regulament resetează calculele financiare pentru sprijinirea mediului privat, care constituie o bună parte din Domeniul de Intervenție 94. Actualizarea strategiei trebuie să poziționeze acest regulament ca o **măsură de "ajustare la piață"**. Este necesar să argumentăm trecerea la plafonul de 300.000 euro este pentru a menține atractivitatea programelor de finanțare în fața investitorilor privați din Nord-Vest, ale căror costuri de investiție au crescut semnificativ față de anul 2021.

³⁸ https://accessible-eu-centre.ec.europa.eu/content-corner/digital-library/web-content-accessibility-guidelines-wcag-22_en

EVALUAREA INTERMEDIARĂ ȘI FUNDAMENTAREA NECESITĂȚII DE REVIZUIRE A STRATEGIEI SECTORIALE REGIONALE ÎN TURISM (2021-2027) ÎN CONFORMITATE CU CONSTATĂRILE

Luând în considerare mutațiile semnificative intervenite în contextul socio-economic și geopolitic ulterior intrării în vigoare a Strategiei, coroborate cu obligația de armonizare cu acquis-ul comunitar emergent — cu precădere dispozițiile Propunerii de Regulament COM(2025) 565 — se reține necesitatea obiectivă de reconfigurare a cadrului strategic incident.

În temeiul principiilor care guvernează buna gestiune financiară și eficacitatea angajării cheltuielilor publice, orice intervenție asupra documentelor programatice impune o fundamentare riguroasă, bazată pe analiza factuală a stadiului de execuție.

Pe cale de consecință, evaluarea intermediară a indicatorilor de monitorizare, astfel cum sunt aceștia stipulați în cuprinsul Capitolului 5 (paginile 35-39) din Strategie, excedează sferei unei simple formalități administrative, constituind o condiție sine qua non pentru substanțierea juridică și economică a măsurilor de actualizare preconizate

Prezentarea generală a indicatorilor și țintelor asumate:

INDICATOR	PERIOADA DE REFERINȚĂ <i>PR</i>	VALOAREA DE REFERINȚĂ <i>VR</i>	PERIOADA ANALIZATĂ <i>PA</i>	VALOAREA INTERMEDIARĂ <i>VI</i>	REZULTAT INTERMEDIAR <i>RI</i>
Numărul de sosiri ale turiștilor români în Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane)	2019	1,494,798	2024	1,720,397	15.09%
Numărul de sosiri ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane)	2019	271,491	2024	238,781	-12.05%
Numărul de înnoptări ale turiștilor români în Regiunea Nord-Vest (UM: număr)	2021	2,439,588	2024	3,411,080	39.82%
		2,625,333			29.93%
Numărul de înnoptări ale turiștilor străini în Regiunea	2021	181,260	2024	474,902	162.00%

Nord-Vest (UM: număr)					
		188,301			152.20%
Capacitatea de cazare existentă în Regiunea Nord-Vest (UM: număr locuri)	2021	44,007	2024	57,240	30.07%
		48,990			16.84%
Capacitatea de cazare în funcțiune în Regiunea Nord-Vest (UM: număr locuri-zile)	2021	11,135,200	2024	16,124,654	44.81%
		12,360,217			30.46%
	2019	11,766,476			37.04%
Structuri de primire turistică în Regiunea Nord-Vest (UM: număr unități)	2021	1,405	2024	2,307	-193
		1,732			
Număr de stațiuni turistice atestate în Regiunea Nord-Vest (UM: număr stațiuni de interes național)	2021	6	25.11.2024	9	3
(UM: număr stațiuni de interes local)		31		48	17
Număr de pârtii de schi omologate în Regiunea Nord-Vest (UM: număr pârtii)	2021	37	08.01.2024	40	3
		34			6
	2021	34,544	08.01.2024	40,731	6,187

Lungimea pârtiilor de schi omologate în Regiunea Nord- Vest (UM: metri)		31,138			9,593
Numărul unităților medico- balneare și de recuperare care dețin o autorizație de funcționare din punct de vedere medico-balnear și al valorificării terapeutice a factorilor sanogeni naturali (UM: număr unități)	2021	18	2023	20	2
Număr de proiecte de reabilitare / modernizare / amenajare / introducere în circuitul turistic finanțate de ADRN	2021	0	16.12.2025	18	13.04%
Număr de proiecte de amenajare de aquaparkuri, parcuri de aventură și trasee turistice finanțate de ADRNV	2021	0	16.12.2025	7	11.86%
Lungimea drumurilor publice modernizate din Regiunea Nord-Vest (UM: km)	2021	4,294	2024	5,695	1,401
Personalul din HoReCa din Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane)	2019	27,192	2023	26,364	-3,636
Număr de destinații turistice care au implementat principii ale economiei circulare sau măsurii pentru eficiență energetică	2021	Date indisponibile	2024	0	

--	--	--	--	--	--

1. Numărul de sosiri ale turiștilor români în Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane/an)

În baza datelor statistice aferente perioadei de monitorizare comparativ cu anul de referință 2019, se constată o evoluție pozitivă a fluxurilor turistice interne la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest. Concret, se înregistrează o creștere a numărului de sosiri ale turiștilor rezidenți români de la un total de 1.494.798 persoane la 1.720.397 persoane. Această evoluție se traduce printr-o dinamică pozitivă de +15,09%, depășind ținta intermediară asumată prin Strategie, care prevedea revenirea la cifrele pre-pandemice și o creștere suplimentară de 7%.

Din analiza dezagregată a datelor statistice la nivelul celor șase județe, se observă disparități majore în ritmul de recuperare și creștere, după cum urmează:

- În județul Satu Mare se înregistrează cea mai accentuată dinamică pozitivă, cu o creștere de +52,43% de la 104.204 la 158.843 sosiri. Se constată o performanță net superioară mediei regionale.
- În județul Maramureș se confirmă statutul de destinație turistică consacrată pentru piața internă, înregistrând o creștere robustă de +30,24% (de la 239.847 la 312.379 sosiri).
- În județul Bihor se menține o tendință ascendentă constantă, cu o creștere de +16,81% (de la 473.291 la 552.835 sosiri), consolidându-și poziția de lider regional în valoare absolută.
- În județul Bistrița-Năsăud se constată o creștere moderată de +9,30% (de la 102.363 la 111.884 sosiri), sub media regională, dar pe un trend pozitiv.
- În județul Cluj se constată o situație de cvasi-stagnare, cu o creștere marginală de +2,65% de la 534.159 la 548.313 sosiri. Deși rămâne al doilea pol ca volum, dinamica este net inferioară celorlalte județe.
- În județul Sălaj se înregistrează o involuție, respectiv o scădere de -11,70% de la 40.934 la 36.143 sosiri, ceea ce indică o criză de atractivitate pe segmentul intern.

Constatări preliminare:

- Se constată o consolidare a pieței interne ca principal motor de a industriei ospitalității regionale, în contextul contracției fluxurilor internaționale. Creșterea generală de 15% demonstrează capacitatea pieței interne de a substitui pierderea piețelor externe. Această substituție a asigurat *supraviețuirea economică a unităților de cazare*, însă a modificat profilul de consum: turistul român preferă destinațiile de nișă precum ruralul tradițional al Maramureșului sau Bistriței sau de destinațiile de relaxare precum balneo din Bihor sau Satu Mare, în detrimentul turismului de business sau City Break intern care este preponderent în Cluj- Napoca.

- Clujul, dependent de evenimente majore și turism corporate, a atins un grad de maturitate pe piața internă. În schimb, Satu Mare beneficiază de un efect de destinație emergentă și, probabil, de o creștere a tranzitului turistic și a turismului de proximitate.
- Scăderea înregistrată în Județul Sălaj survine în ciuda modernizării infrastructurii rutiere (Indicator 15: +40% drumuri modernizate în Sălaj) sau a eforturilor de modernizare a Țării Silvaniei. Se constată, astfel, că simpla existență a infrastructurii de acces este o condiție necesară, dar nu suficientă. Lipsa unui produs turistic integrat și a unei mărci de destinație a dus la incapacitatea de a atrage turiști, chiar și în condiții de accesibilitate sporită.
- Creșterea fluxului de turiști români în Maramureș este direct corelată cu creșterea numărului de structuri de primire. Totuși, se semnalează riscul ca, în absența personalului calificat (Indicator 16, care arată stagnare/scădere), calitatea serviciilor să scadă, transformând creșterea cantitativă actuală într-un risc reputațional pe termen mediu.

2. Numărul de sosiri ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane/an)

Analizând datele statistice aferente componentei de incoming comparativ cu anul de referință 2019, se constată o contracție severă a fluxurilor turistice internaționale la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest. În concret, se înregistrează o diminuare a numărului de sosiri ale turiștilor nerezidenți români de la un total de 271.491 persoane în anul de referință 2019 la 238.781 persoane în perioada analizată 2024. Această evoluție se traduce printr-o dinamică negativă de -12,05%. Acest rezultat intermediar se află într-o contradicție cu țintele de performanță asumate prin Strategie, care prevedeau o creștere de +2% până în 2027. Rezultă, fără echivoc, o neîndeplinire a obiectivelor strategice pe pilonul de internaționalizare și o pierdere de competitivitate externă a destinației.

Din analiza dezagregată a datelor la nivelul celor șase județe relevă o situație de *colaps* generalizat al turismului extern, cu o singură excepție de stabilitate, după cum urmează:

- Județul Cluj este singurul județ care înregistrează o evoluție pozitivă, însă marginală, de +1,42% de la 136.401 la 138.332 sosiri. Funcționează ca unică ancoră internațională a regiunii, dar se află într-o zonă de stagnare statistică.
- Județul Satu Mare înregistrează o scădere de -10,26% de la 10.186 la 9.141 sosiri, indicând o eroziune a turismului de tranzit sau de afaceri transfrontalier.
- Județul Bihor prezintă o contracție semnificativă de -19,87% de la 67.384 la 53.996 sosiri, pierzând o cincime din piața externă, în ciuda investițiilor masive în infrastructură.
- Județul Sălaj menține trendul descendent cu o scădere de -22,29% (de la 5.554 la 4.316 sosiri), volumul fiind oricum nesemnificativ la nivel regional.

- Județul Maramureș se constată o situație critică pentru cel mai puternic brand turistic al regiunii, înregistrându-se o scădere de -28,72% de la 36.217 la 25.817 sosiri. Capacitatea de atracție a "brandului de țară" nu s-a tradus în reziliență post-pandemică.
- Județul Bistrița-Năsăud înregistrează cea mai gravă involuție din regiune, un colaps al segmentului extern, cu o scădere de -54,42% de la 15.749 la 7.179 sosiri, reducându-și piața externă la jumătate.

Constatări preliminare

Discrepanța dintre ținta asumată și realitatea factuală constituie un viciu fundamental de substanțiere a strategiei actuale. Menținerea obiectivelor inițiale în noul ciclu de finanțare ar fi o eroare managerială, întrucât premisele de creștere exponențială a turismului inbound au fost invalidat de realitățile geopolitice și economice.

- Scăderile masive în județele de graniță sau proximitate (Maramureș -28%, Satu Mare -10%, Bistrița Năsăud -54%) pot fi corelate direct cu percepția de risc de securitate generată de conflictul din Ucraina. Se reține necesitatea redefinirii regiunii ca destinație sigură în actualizarea strategiei, aliniindu-se astfel la noul obiectiv privind securitatea Europei.
- Faptul că Bihorul a pierdut 20% din turiștii străini deși și-a dublat infrastructura rutieră (Indicator 15) demonstrează ineficacitatea investițiilor fizice în lipsa unor servicii și pachete turistice adecvate pieței externe. Premisa de la care plecăm este aceea că turiștii nu vin doar pentru că există drumuri și hoteluri, ci pentru experiențe pe care regiunea a eșuat să le livreze sau să le comunice post-pandemie.
- Scăderea de aproape 30% a sosirilor străine în Maramureș indică o uzură morală a ofertei. Modelul bazat exclusiv pe tradiție și folclor nu mai este suficient pentru a concura pe piața europeană fără o componentă puternică de servicii integrate, digitalizare și accesibilitate facilă.
- Clujul, deși pe plus (+1,4%), nu a reușit să genereze efectul de tractare „spill-over effect”, pentru restul regiunii. Stagnarea sugerează că turismul de business și-a atins plafonul organic și nu poate compensa pierderile din turismul de agrement „leisure”, din restul județelor.

Indicatorul 2 certifică o criză de atractivitate externă. Regiunea Nord-Vest a devenit o destinație preponderent internă. Actualizarea strategiei trebuie să recunoască de jure această situație de fapt și să decidă fie o reorientare pragmatică spre piața internă, fie o intervenție agresivă de marketing și dezvoltare de produs pentru a recuceri piețele externe pierdute.

3. Numărul de înnoptări ale turiștilor români în Regiunea Nord-Vest (UM: număr zile cazare/an)

Examinând datele statistice aferente indicatorului de performanță privind volumul înnoptărilor pentru segmentul rezidenților, se constată o dinamică pozitivă accelerată la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest. Concret, raportat la anul de referință 2021, baza de calcul stabilită în fișa de monitorizare, se înregistrează o creștere a numărului de înnoptări de la 2.439.588 anul 2021 la 3.411.080 perioada analizată 2024. Această evoluție factuală se traduce printr-un indice de creștere de +39,82%.

Deși rezultatul indică o redresare robustă a sectorului, trebuie menționat, cu titlu de rezervă, faptul că baza de raportare anul 2021 a fost afectată de restricțiile pandemice, ceea ce amplifică artificial ratele de creștere. Cu toate acestea, trendul confirmă o creștere a duratei medii de ședere și o consolidare a consumului turistic intern.

Analiza dezagregată a datelor relevă o eterogenitate structurală a profilului turistic județean, evidențiind distincția clară dintre destinațiile de sejur și cele de tranzit sau business, după cum urmează:

- Județul Satu Mare se detașează prin cea mai ridicată rată de creștere din regiune, de +53,14% (de la 124.349 la 190.425 înnoptări). Această dinamică, superioară mediei regionale, sugerează o transformare a județului din zonă de tranzit în destinație de sejur intermediar.
- Județul Maramureș înregistrează o creștere solidă de +43,00% (de la 405.208 la 579.443 înnoptări). Volumul mare și rata ridicată de creștere confirmă capacitatea destinației de a reține turistul pentru perioade mai lungi (retention rate), specifică turismului rural și de experiență.
- Județul Sălaj deși are cel mai mic volum absolut din regiune, prezintă o creștere procentuală notabilă de +29,88% (de la 56.521 la 73.411 înnoptări). Totuși, decalajul imens față de liderii regionali indică o subutilizare cronică a potențialului de cazare.
- Județul Cluj înregistrează o creștere de +27,85% (de la 734.413 la 938.978 înnoptări). Ritmul de creștere sub media regională (+39%) reflectă profilul de turism de scurtă durată (city-break, business, evenimente), unde durata sejurului este limitată structural.
- Județul Bistrița-Năsăud prezintă o evoluție pozitivă moderată de +25,01% (de la 157.133 la 196.425 înnoptări), indicând o stabilitate a fluxurilor, dar fără salturi calitative majore.
- Județul Bihor deși are cea mai mică rată de creștere procentuală, de +24,80% (de la 1.147.709 la 1.432.398 înnoptări), rămâne liderul incontestabil în valoare absolută, generând singur 42% din totalul înnoptărilor din regiune. Aceasta confirmă statutul său de "motor" al turismului de sejur lung (balnear).

Constatări preliminare

Comparând dinamica sosirilor (+15% la nivel regional) cu cea a înnoptărilor (+39%), se constată o extindere a duratei medii a sejurului. Turistul român nu doar vizitează regiunea, ci petrece mai mult

timp în destinație. Această evoluție validează eficiența investițiilor în diversificarea agrementului, care au reușit să combată parțial fenomenul vizitelor de tranziție.

Județul Bihor, deși are un număr de sosiri comparabil cu Clujul, generează cu 50% mai multe înnoptări. Această disparitate structurală demonstrează superioritatea modelului economic bazat pe turism balnear și de relaxare față de modelul bazat pe evenimente și tranzit în ceea ce privește generarea de venituri recurente și utilizarea capacității de cazare.

Creșterea de peste 53% a înnoptărilor în Satu Mare, coroborată cu creșterea sosirilor (+52%), indică o dezvoltare organică sănătoasă. Nu este vorba doar de mai mulți turiști, ci de turiști care consumă servicii de cazare pe perioade mai lungi, probabil pe fondul dezvoltării ofertei de agrement local și stranduri termale modernizate și a activării voucherelor de vacanță în unități nou clasificate.

Riscul de sustenabilitate în Sălaj și Bistrița face referire la volumele reduse de înnoptări și plasează aceste județe într-o zonă de vulnerabilitate economică. Unitățile de cazare din aceste zone riscă să opereze sub pragul de rentabilitate, în lipsa unor fluxuri constante care să asigure un grad de ocupare viabil pe tot parcursul anului.

Indicatorul 3 confirmă o maturizare a pieței interne. Turiștii români au început să consume produse turistice mai complexe în regiune, extinzându-și șederea. Totuși, strategia viitoare trebuie să adreseze decalajul de structură: avem nevoie de măsuri pentru a transforma vizitatorii din Cluj în oaspeți și pentru a consolida volumele critice în județele codașe, pentru a asigura supraviețuirea industriei locale.

4. Numărul de înnoptări ale turiștilor străini în Regiunea Nord-Vest (UM: număr)

Analiza indicatorului referitor la numărul de înnoptări ale turiștilor străini relevă o redresare accelerată a sectorului turistic regional în intervalul 2021–2024. Raportat la valoarea de referință a anului 2021 (181.260 înnoptări) – un an încă marcat de restricțiile de mobilitate internațională – valoarea intermediară înregistrată în 2024 atinge nivelul de 474.902 înnoptări. Această evoluție se traduce printr-o creștere procentuală de aproximativ 162%, un ritm care indică o revitalizare robustă a fluxurilor de incoming. Deși ținta finală pentru anul 2027 prevede o creștere de 215%, progresul actual sugerează că regiunea se află pe o traiectorie corectă pentru atingerea și chiar depășirea acestui obiectiv, sub rezerva menținerii stabilității geopolitice și economice. Totuși, volumul absolut rămâne unul modest comparativ cu potențialul regiunii, turismul internațional fiind încă în faza de consolidare. Dezagregarea datelor la nivel județean expune o polarizare accentuată a atractivității turistice internaționale. Regiunea funcționează preponderent pe baza a doi poli majori de dezvoltare, județele Cluj și Bihor, care cumulează împreună peste 80% din totalul înnoptărilor turiștilor străini.

- Județul Cluj își reafirmă poziția de lider regional incontestabil, generând 269.341 de înnoptări în 2024 (aprox. 57% din totalul regional). Această performanță este susținută de profilul său dual: destinație de business și hub pentru evenimente majore, beneficiind totodată de principala poartă aeriană a regiunii.
- Județul Bihor se plasează pe locul secund, cu 115.488 înnoptări, capitalizând pe infrastructura balneară din Băile Felix și pe atractivitatea urbană a municipiului Oradea.
- Județul Maramureș (49.024 înnoptări) deține o cotă de piață de aproximativ 10%, bazându-se pe turismul cultural și rural, însă nu reușește încă să convertească notorietatea brandului turistic într-un volum masiv de înnoptări străine.
- Județele Bistrița-Năsăud, Satu Mare și Sălaj au ponderi marginale în economia turismului internațional regional. Cu toate acestea, merită menționată dinamica județului Bistrița-Năsăud, care a înregistrat cea mai mare creștere procentuală față de anul de referință (+227%), semnalând o ieșire din zona de izolare turistică, deși volumele absolute rămân reduse la 14.519 înnoptări.

Constatări preliminare

Pentru o evaluare calitativă a eficienței strategiei, evoluția numărului de înnoptări a fost corelată cu numărul de sosiri ale turiștilor străini și cu performanța turismului intern. O primă constatare critică derivă din calculul duratei medii de ședere. Raportând cele 474.902 înnoptări la cele 238.781 de sosiri înregistrate în 2024, rezultă o durată medie a sejurului de aproximativ 1,99 zile la nivel regional.

Această valoare indică faptul că Regiunea Nord-Vest este consumată de străini preponderent ca o destinație de *city-break*, turism de afaceri sau tranzit, și mai puțin ca o destinație de vacanță prelungită. Chiar și în județele cu profil balnear sau cultural, durata medie nu depășește semnificativ pragul de 2 zile, ceea ce sugerează o dificultate în crearea unor pachete turistice integrate care să rețină vizitatorul pentru perioade mai lungi.

În al doilea rând, comparativ cu turismul intern, piața externă rămâne o nișă. Înnoptările turiștilor străini reprezintă doar aproximativ 12,2% din totalul înnoptărilor înregistrate în regiune, comparativ cu cele peste 3,4 milioane de înnoptări ale turiștilor români. Această disproporție subliniază dependența majoră a industriei ospitalității de cererea internă, aspect care, deși a asigurat reziliența în pandemie, limitează aportul de capital extern în economia locală.

Sintetizând analiza datelor intermediare, se desprind următoarele concluzii preliminare:

- Ritmul de creștere al înnoptărilor este satisfăcător, existând premise solide pentru atingerea țintei din 2027, pe fondul revenirii mobilității globale.
- Creșterea numărului de înnoptări a fost realizată extensiv, nu intensiv. Durata de ședere sub 2 zile reprezintă punctul nevralgic al strategiei, limitând cheltuiala medie per turist.

- Strategia nu a reușit, până în acest punct, să reducă decalajele dintre județele și celelalte județe. Este necesară o conectare mai bună a zonelor periferice la circuitele turistice care pornesc din marile centre urbane.
- Deși înnoptările sunt pe un trend ascendent puternic față de 2021, numărul efectiv de turiști străini din 2024 nu a atins încă nivelul de vârf din 2019, ceea ce arată că recuperarea se bazează parțial și pe o ușoară creștere a sejururilor de business sau medicale, dar volumele de flux turistic pur încă suferă.
- Oradea a devenit o destinație tot mai preferată pentru vizite, susținută de investițiile recente în aeroport și infrastructură, care au crescut accesibilitatea județului Bihor.
- Deși Clujul domină prin volum, Oradea prezintă un avantaj calitativ distinct: proximitatea imediată a facilităților balneare față de centrul urban. Spre deosebire de Cluj-Napoca, unde turismul de evenimente și business este preponderent, Oradea oferă un produs turistic integrat, unde vizitarea orașului este alăturată facilităților de relaxare. Această sinergie unică încurajează nu doar atragerea turiștilor, ci și o potențială creștere a duratei de ședere, combinând dinamismul urban cu turismul de sănătate.
- Dinamica turismului în județele nordice, în special Maramureș și Satu Mare, trebuie interpretată și prin prisma traficului de frontieră generat de situația din Ucraina.

5. Capacitatea de cazare existentă în Regiunea Nord-Vest (UM: număr locuri)

Indicatorul referitor la capacitatea de cazare existentă măsoară oferta turistică instalată (numărul total de locuri de cazare), fiind un barometru direct al încrederii investitorilor în potențialul turistic al regiunii. Analiza datelor releva o dinamică pozitivă surprinzătoare, care devansează previziunile strategiei.

Pornind de la o valoare de referință (anul 2021) de 44.007 locuri de cazare, regiunea a ajuns în anul 2024 la o capacitate de 57.240 locuri. Această creștere de 30% în doar trei ani este remarcabilă, mai ales în contextul economic post-pandemic.

Dinamica regională pozitivă ascunde evoluții eterogene la nivel județean, fiecare zonă având un ritm propriu de dezvoltare a infrastructurii, dictat de specificul turistic local.

- *Bihorul* își menține și consolidează poziția de lider absolut al regiunii în ceea ce privește numărul de locuri de cazare. Această supremație se datorează infrastructurii masive din stațiunile Băile Felix și 1 Mai, unde modelul de business se bazează pe hoteluri de capacitate mare. Creșterea de 17% reflectă investițiile continue în modernizarea unităților vechi și apariția unor noi facilități spa & wellness, județul reușind să ofere un volum mare de cazare necesar pentru a susține fluxurile constante de turiști balneari și de city-break.

- Situat la mică distanță de Bihor, Clujul ține pasul cu un ritm de creștere identic (+17%). Aici, expansiunea capacității este alimentată de două motoare: cererea constantă de business și piața festivalurilor, care a încurajat dezvoltarea unităților mici și a regimului hotelier. Clujul continuă să atragă investiții majore în ospitalitate, fiind principala poartă de intrare aeriană în regiune, ceea ce necesită o infrastructură de cazare robustă și diversificată.
- Maramureșul înregistrează cea mai dinamică evoluție din regiune, cu o creștere procentuală de 27%. În termeni absoluți, a adăugat în piață chiar mai multe locuri noi decât Bihorul sau Clujul. Această explozie se explică prin proliferarea pensiunilor turistice și agroturistice, finanțate adesea prin fonduri europene sau investiții locale. Maramureșul își capitalizează brandul puternic de destinație de tradiție și natură, dezvoltând o rețea densă de unități de cazare de mici dimensiuni, care împreună creează o capacitate de primire semnificativă.
- Județul Bistrița-Năsăud înregistrează o creștere organică, dar moderată. Cu o capacitate totală de sub 5.000 de locuri, Bistrița-Năsăud rămâne o destinație secundară, bazată pe turismul de tranzit și pe nisa turismului activ sau montan. Ritmul de creștere indică un interes investițional prudent, concentrat probabil în zonele cu vizibilitate crescută precum Colibița, municipiul Bistrița sau traseul Via Transilvanica.
- Sălajul are cea mai mică capacitate de cazare din regiune, fiind singurul județ cu aproximativ 2.000 de locuri. Deși creșterea procentuală (+16%) este aliniată cu media regională, baza de pornire foarte mică limitează capacitatea județului de a găzdui evenimente ample sau grupuri mari de turiști. Dezvoltarea este punctuală, legată probabil de mici pensiuni sau unități de tranzit.
- Satu Mare prezintă o situație atipică și îngrijorătoare, fiind singurul județ cu o scădere a capacității raportate. Scăderea cu 16% poate semnala ieșirea de pe piață a unor unități vechi, necompetitive, sau schimbarea destinației unor spații de cazare pentru cazarea forței de muncă sau refugiaților, ieșind din circuitul turistic clasic. Această tendință indică o vulnerabilitate a sectorului turistic local și nevoia unor măsuri de stimulare a investițiilor pentru a inversa declinul.

Constatări preliminare

- Investițiile au devansat cererea externă prin faptul că ținta de capacitate pentru 2027 a fost deja depășită, în timp ce numărul de turiști străini este încă în faza de recuperare, indică un moment de presiune concurențială. Există acum mai multe paturi care se potrivește pentru aproximativ același număr de turiști. Acest lucru este benefic pentru consumator, dar pune presiune pe gradul de ocupare al hotelierilor.
- Poziția de lider a Bihorului la numărul de locuri confirmă importanța strategică a turismului balnear pentru volum. Infrastructura din Băile Felix și 1 Mai asigură o bază solidă, constantă, de locuri de cazare, care este mai puțin volatilă decât turismul de evenimente din alte zone. Totuși,

provocarea rămâne modernizarea continuă a acestui fond locativ pentru a atrage și segmente premium.

- Județele Sălaj și Bistrița-Năsăud, deși au înregistrat creșteri modeste, rămân cu capacități de cazare reduse (aprox. 2.300 și respectiv 4.500 locuri). Capacitatea lor limitată acționează ca o barieră în calea organizării unor evenimente majore sau a primirii unor grupuri mari de turiști (autocare), limitându-le potențialul de a deveni destinații de sine stătătoare.
- În Cluj-Napoca și Oradea, creșterea capacității vine și pe fondul dezvoltării pieței imobiliare, multe apartamente intrând în regim hotelier. Acest fenomen flexibilizează oferta, dar poate distorsiona statisticile oficiale dacă nu toate unitățile sunt clasificate.
- Proiectele hoteliere au un ciclu lung de implementare. Multe dintre unitățile inaugurate în 2023-2024 sunt rezultatul unor decizii de investiții luate în perioada de boom pre-pandemic sau finanțate prin programe europene care au obligat finalizarea lucrărilor indiferent de contextul pieței.
- Investitorii au pariat pe turism ca activ de „refugiu” împotriva inflației, anticipând curba de revenire a cererii, fenomen confirmat de rapoartele OECD Tourism Trends 2024, care indică o tendință globală de upgradare a activelor fizice în perioade de acalmie a cererii.

6. Capacitatea de cazare în funcțiune în Regiunea Nord-Vest (UM: număr locuri-zile)

Indicatorul Capacitatea de cazare în funcțiune este cel mai fidel instrument pentru măsurarea potențialului turistic real utilizabil, deoarece exprimă nu doar numărul de paturi existente din Indicatorul 5, ci și disponibilitatea lor temporală. Analiza datelor relevă o creștere robustă a acestui indicator: de la 11.135.200 locuri-zile în anul de referință 2021, la 16.124.654 locuri-zile în anul 2024. Această evoluție pozitivă de +45% depășește ritmul de creștere al capacității fizice de +30% la Indicatorul 5. Diferența de 15 puncte procentuale dintre creșterea capacității în funcțiune +45% și creșterea capacității fizice +30% indică un fenomen de dez-sezonalizare. Operatorii turistici nu doar că au construit noi locuri, dar au și ținut deschise unitățile existente pentru perioade mai lungi din an. Aceasta marchează o tranziție de la un turism sezonier la un turism "all-season", semn al maturizării destinației.

Analiza teritorială scoate în evidență eficiența utilizării infrastructurii turistice. Calculând Indicele de Utilizare Netă a Capacității pentru anul 2024 prin raportarea Înnoptărilor Totale la Capacitatea în Funcțiune, obținem o imagine clară a rentabilității:

- Județul Bihor: Rata de Utilizare aprox.33,4% .Bihorul are cel mai mare grad de ocupare din regiune. Aceasta validează modelul de business al turismului balnear, care asigură fluxuri constante de turiști tot timpul anului, reducând volatilitatea specifică altor forme de turism.

- Județul Cluj: Rata de Utilizare aprox. 25,1%. Deși are cea mai mare capacitate în funcțiune din regiune, Clujul are un grad de ocupare mai mic decât Bihorul. Acest lucru este tipic destinațiilor de business & events: hotelurile trebuie să mențină o capacitate mare disponibilă pentru vârfurile de sarcină, dar care rămâne parțial neutilizată în perioadele de acalmie.
- Județul Maramureș: Rata de Utilizare aprox. 15,7%. Gradul redus de utilizare indică o sezonabilitate accentuată. Deși capacitatea instalată a crescut, acestea sunt pline probabil doar în perioadele de sărbători și vacanțe, stând goale în restul anului.
- Județul Satu Mare: Rata de Utilizare aprox. 24,9%. Deși capacitatea fizică a scăzut, gradul de utilizare este rezonabil, comparabil cu cel al Clujului. Acest lucru sugerează că unitățile rămase pe piață sunt cele performante, care reușesc să atragă clienți.

Creșterea capacității în funcțiune +45% sugerează că operatorii au răspuns la o cerere care se distribuie pe o perioadă mai lungă a anului. Fenomenul poate fi explicat prin apariția unor nișe specifice care umplu golurile dintre sezoanele clasice. Riscul de supracapacitate structurală în Maramureș rata de utilizare de sub 16% în Maramureș este un semnal de alarmă. Un grad de ocupare probabil sub pragul de rentabilitate face afacerile nesustenabile pe termen lung fără venituri auxiliare. Există riscul ca multe pensiuni să devină active neperformante dacă nu reușesc să atragă turiști în extra-sezon.

Regiunea, ca întreg, beneficiază de un portofoliu diversificat: Bihorul oferă stabilitate, Clujul oferă volume mari punctuale, iar Maramureșul oferă imagine și brand. Această diversitate crește reziliența generală a regiunii la șocuri, deoarece o criză pe un segment poate fi compensată de stabilitatea altui segment. Indicatorul 6 arată ce am putea oferi 16 milioane de înnoptări posibile, în timp ce suma indicatorilor 3 și 4 arată ce am vândut efectiv aprox. 3,9 milioane înnoptări.

Rata medie de utilizare regională este de aproximativ 24%. Asta înseamnă că 3 din 4 paturi disponibile într-un an rămân goale. Aceasta este o rezervă imensă de creștere neexploatată, care poate fi activată nu prin construcția de noi hoteluri, ci prin marketing inteligent și managementul destinației pentru a aduce turiști în perioadele de gol.

7. Structuri de primire turistică în Regiunea Nord-Vest (UM: număr unități)

Indicatorul analizează țesutul turistic al regiunii, respectiv numărul unităților care operează legal. Dinamica înregistrată este una de expansiune accelerată, numărul structurilor crescând de la 1.732 unități în 2021 la 2.307 unități în 2024. Această creștere de +33% aproape 600 de unități noi intrate în piață în 3 ani semnaleză o efervescență antreprenorială deosebită, în special în segmentul întreprinderilor mici și mijlocii. Raportat la ținta strategică de peste 2.500 de unități pentru 2027, regiunea a atins deja un grad de realizare de 92%, fiind foarte probabil ca obiectivul să fie depășit încă

din anul următor. Corelând Indicatorul 7 cu Indicatorul 5, putem calcula dimensiunea medie a unei unități de cazare, un parametru esențial pentru înțelegerea profilului de business. La nivel regional, dimensiunea medie a scăzut. Dacă în 2021 o unitate avea în medie aproximativ 25 paturi, noile unități intrate în piață sunt preponderent de mici dimensiuni. În Bihor, dimensiunea medie a scăzut dramatic de la aproximativ 45 paturi/unitate la aproximativ 33 paturi/unitate. Deși numărul unităților a crescut cu +61%, cea mai mare creștere din regiune, acestea sunt mai mici, indicând o diversificare a ofertei dinspre marile hoteluri balneare către pensiuni și unități urbane de tip aparthotel.

Maramureșul cu o medie de doar 18 locuri/unitate în 2024, Maramureșul are cea mai fragmentată structură de cazare. Aici, turismul este o afacere de familie, bazată pe pensiuni rurale autentice. Deși are cele mai multe unități din regiune 702 unități, depășind Clujul, capacitatea lor cumulată este mai mică, oferind însă o experiență mai intimă și personalizată.

Clujul își menține o medie de 26 locuri/unitate. Creșterea numărului de unități cu 29% de la 507 la 655 vine pe fondul dezvoltării unităților de tip City Hotel și a pensiunilor din zona metropolitană Feleacu, Gilău, care deservește turismul de tranzit și business.

Cazul județului Satu Mare este singular și relevant, datele arată o scădere masivă a numărului de unități: de la 106 (2021) la doar 60 (2024) – o contracție de -43%. Totuși, capacitatea de cazare a scăzut doar cu 16%.

Constatări preliminare

- Democratizarea accesului în industria turistică Creșterea cu 33% a numărului de unități, superioară creșterii capacității în locuri +30%, indică o scădere a barierelor de intrare. Platformele digitale și fondurile europene pentru mediul rural au încurajat micro-antreprenoriatul. Turismul devine o sursă de venit secundară pentru tot mai multe familii, nu doar apanajul marilor investitori.
- Riscul fragmentării excesive În Maramureș și Sălaj, media foarte mică ridică probleme de economii de scară. Unitățile mici au bugete de marketing infime, nu pot negocia contracte cu touroperatorii mari și sunt vulnerabile la șocuri. Strategia de promovare regională trebuie să joace rolul de agregator pentru acești mici operatori care nu au forță individuală.
- Bihorul a înregistrat o creștere de +61% a numărului de unități de la 336 la 542, în doar 3 ani. Această dinamică explozivă, superioară Clujului și Maramureșului, confirmă atractivitatea modelului mixt Oradea City și Băile Felix pentru investitori. Aici se construiește cel mai mult și cel mai repede.

8. Număr de stațiuni turistice atestate în Regiunea Nord-Vest (UM: număr stațiuni de interes național)

Acest indicator măsoară maturitatea instituțională și recunoașterea oficială a potențialului turistic. Atestarea ca stațiune turistică este un „certificat de calitate” administrativ care permite accesul la finanțări specifice și conferă un avantaj de marketing.

- Numărul stațiunilor de interes național a crescut de la 6 (2021) la 9 (2024). O creștere de +50% într-un segment atât de exclusivist este remarcabilă. Motorul schimbării - Județul Maramureș: Analiza dezagregată arată un fenomen singular. Întreaga creștere regională (de la 6 la 9) este generată exclusiv de Județul Maramureș, care a reușit să certifice încă 3 localități ca stațiuni de interes național, ajungând de la 2 la 5 stațiuni. Celelalte județe au rămas nechimbate Bihor (2), Bistrița-Năsăud (1) și Satu Mare (1) stagnează, iar Clujul și Sălajul nu au nicio localitate atestată la acest nivel. Faptul că județul Cluj, deși lider la sosiri turiști, nu are nicio stațiune de interes național, arată o disociere între performanța economică și profilul de stațiune.
- Numărul de stațiuni de Interes local creștere robustă de la 31 (2021) la 48 (2024), un plus de 17 localități (+55%). Județul Cluj a dublat numărul stațiunilor locale, de la 6 la 12. Aceasta indică o strategie de diversificare a ofertei dincolo de municipiul Cluj-Napoca, activând potențialul zonei montane (Băișoara, Măguri-Răcățău etc.) și balneare (zona Turda/Cojocna). Județul Bihor a crescut de la 9 la 16 stațiuni locale, consolidându-și statutul de județ „turistic” prin excelență, unde turismul este o prioritate administrativă extinsă în tot județul, nu doar în Felix. Județul Maramureș a crescut de la 9 la 12, ținând pasul cu Clujul. Bistrița-Năsăud (3), Sălaj (1) și Satu Mare (4) nu au înregistrat nicio modificare.

Constatări preliminare

- Maramureșul a înțeles cel mai bine valoarea etichetei de „Stațiune de Interes Național”. În economia turismului, aceasta funcționează ca un semnal de încredere pentru investitori și turiști. Prin certificarea a 3 noi stațiuni naționale, Maramureșul încearcă să atragă investitori strategici care caută validarea oficială a potențialului înainte de a investi capital.
- Județul Cluj prezintă un paradox interesant: este lider economic, dar are 0 stațiuni de interes național. Modelul de dezvoltare al Clujului este Urban-Centric și Difuz. Turismul său nu este legat de o „resursă staționară”, ci de servicii și evenimente. Absența statutului formal de „stațiune națională” nu îi afectează performanța de piață, ceea ce ridică întrebarea privind relevanța acestor atestări pentru turismul modern de tip city-break și business.
- Există o corelație directă între capacitatea administrativă a județelor și numărul de atestări. Bihorul și Clujul, care au echipe puternice de management al destinației, au reușit să certifice stațiuni locale. În schimb, Sălajul și Satu Mare stagnează. Acest lucru sugerează că problema nu este neapărat lipsa resurselor naturale, ci lipsa capacității administrative de a întocmi documentațiile complexe necesare atestării.

- Creșterea rapidă (+55%) a numărului de stațiuni locale ridică riscul diluării valorii acestui brand. Dacă prea multe localități devin „stațiuni” fără a avea o infrastructură reală (canalizare, parcuri, agrement), titlul își pierde relevanța în ochii turistului. Este esențial ca această recunoaștere pe hârtie să fie urmată de investiții fizice (Indicatorul 5 și 7).

9. Număr de pârtii de schi omologate în Regiunea Nord-Vest (UM: număr pârtii)

Numărul de pârtii de schi omologate, redactată în stilul raportului, incluzând interpretările strategice și avertismentele legate de sustenabilitate. Indicatorul monitorizează infrastructura pentru sporturile de iarnă, un segment turistic cu valoare adăugată mare, dar puternic dependent de factorii climatici. Datele indică o ușoară expansiune a domeniului schiabil omologat la nivel regional.

Valoare de referință (2021): 37 pârtii iar valoare analizată (2024) este de 40 pârtii. S-au omologat 3 pârtii noi (o creștere netă, dar și ajustări în teritoriu), ceea ce duce totalul la 40. Maramureșul deține mai mult de jumătate din pârtiile regiunii.

Este și cel mai dinamic județ, reușind să omologheze 3 pârtii noi față de perioada de referință. Domeniile schiabile din Borșa și Cavnic rămân motoarele principale, beneficiind de investiții recente în instalații de transport pe cablu.

Cu 11 pârtii, Clujul își menține poziția secundă, dar nu a înregistrat nicio creștere a numărului de pârtii omologate în perioada analizată. Focusul pare să fie pe optimizarea celor existente, nu pe extindere. Bihorul a adăugat o pârtie în statistică, consolidând polul din Apuseni, o zonă critică pentru turismul de weekend al orădenilor și nu numai. Satu Mare apare pe harta schiului cu 1 pârtie omologată, marcând intrarea județului în acest segment, deși impactul regional este deocamdată simbolic.

Constatări preliminare

- Extinderea numărului de pârtii în Maramureș vine într-un moment de contracție climatică. Studiile meteorologice indică scurtarea sezonului de schi în Carpați și creșterea temperaturilor medii. Investițiile masive în infrastructură fixă comportă un risc ridicat de active blocante. Dacă numărul zilelor cu zăpadă scade sub un prag critic, de obicei 80-100 zile/sezon, rentabilitatea dispare. Creșterea numărului de pârtii sugerează fie un optimism al investitorilor, fie o inerție a proiectelor începute acum mulți ani.
- Dominația Maramureșului și efectul de "Cluster" Maramureșul funcționează ca un Cluster Turistic de Iarnă. Având 21 de pârtii concentrate geografic Borșa-Cavnic-Șuior, județul creează o masă critică ce atrage schiori din toată țara. Un schior preferă să meargă unde are diversitate, ceea ce dezavantajează județele cu 1-2 pârtii izolate.
- Menținerea în funcțiune a celor 40 de pârtii depinde critic de sistemele de încălzire artificială. În contextul creșterii prețurilor la energie și apă, costul operațional per km de pârtie a explodat.

Aceasta va duce probabil la scumpirea skipass-urilor, transformând schiul într-un produs de lux și selectând natural pârtiile care pot supraviețui economic.

- Stagnarea din Cluj poate fi interpretată și ca o reorientare strategică. Stațiunile moderne investesc tot mai mult în facilități de vară, înțelegând că abordarea doar a schiului este riscantă. Viitorul pârtiilor este să devină domenii de agrement montan utilizabile 12 luni pe an, nu doar 3.

Indicatorul 9 arată o regiune care încă investește în schi, dar care se apropie de o limită fizică și climatică. Succesul nu mai depinde de câte pârtii noi deschidem, ci de cât de performante sunt instalațiile de înzăpezire și de cât de bine sunt integrate aceste domenii în oferta de vară.

10. Lungimea pârtiilor de schi omologate în Regiunea Nord-Vest (UM: metri)

Indicatorul 10 aduce o dimensiune calitativă esențială, lungimea efectivă a domeniului schiabil. În turismul de iarnă, atractivitatea unei destinații este direct proporțională cu numărul total de kilometri de pârtie interconectată, acesta fiind principalul criteriu de selecție pentru schiorii experimentați. Datele indică o extindere semnificativă a infrastructurii, unde valoare de referință din 2021 a fost de 34.544 metri, aprox. 34,5 km, valoare analizată în 2024 a fost de 40.731 metri, aprox. 40,7 km. Prin care se constată o creștere de +17,9%.

Ținta calitativă a fost atinsă. Creșterea de aproape 18% este robustă, depășind ritmul de creștere al numărului de pârtii (+8%), ceea ce înseamnă că noile pârtii inaugurate sunt, în medie, mai lungi decât cele vechi. Creșterea de 6.187 metri în lungime este distribuită inegal, confirmând tendințele observate la indicatorul anterior.

Județul Maramureș a adăugat 5.610 metri noi de pârtie de la 15.399 m la 21.009 m. Maramureșul deține acum 51,6% din totalul domeniului schiabil al regiunii, 21 km din 40 km. Investițiile majore de la Borșa au contribuit decisiv la acest salt, oferind județului un avantaj competitiv major. Județul Satu Mare a intrat în clasament de la 0 km la 2.750 m. Aceasta corespunde, finalizării investiției de la Luna Șes. Faptul că o singură pârtie are 2,75 km poziționează Satu Mare direct pe harta schiului, oferind una dintre cele mai lungi coborâri continue din regiune. Județul Bihor a avut o creștere de 1.233 metri, consolidând domeniul Vârtope-Arieșeni. Județul Cluj și Bistrița-Năsăud raportează exact aceleași lungimi ca în 2021, 9.444 m, respectiv 2.550 m.

Constatări Preliminare

- Media regională din 2024 de 40.731 m / 40 pârtii rezultă o medie de 1.018 metri / pârtie. Faptul că media a depășit pragul psihologic de 1 km este un semn bun. Pârtiile scurte, sub 500-800, sunt considerate de inițiere și nu atrag turiști pentru sejururi lungi. Pârtiile de peste 1-1,5 km sunt cele care generează turism de sejur.

- Creșterea de 6 km în ultimii 3 ani reprezintă un efort investițional capital-intensiv. În contextul încălzirii globale, recuperarea acestei investiții devine problematică doar din vânzarea de cartele. Este vital ca acești 40 km de pârtie să fie utilizați și vara pentru a amortiza costurile infrastructurii de transport pe cablu.

Regiunea Nord-Vest și-a îmbunătățit semnificativ oferta de schi, în special prin aportul Maramureșului și Satu Mare. Avem pârtii mai lungi și mai multe. Provocarea strategică se mută acum de la construcție la operare și integrare.

11. Numărul unităților medico-balneare și de recuperare care dețin o autorizație de funcționare din punct de vedere medico-balnear și al valorificării terapeutice a factorilor sanogeni naturali (UM: număr unități)

Acest indicator este unul dintre cei mai restrictivi și exigenți din întreaga strategie, deoarece măsoară nu doar existența unei infrastructuri turistice (hoteluri cu spa), ci existența unor unități medicale certificate de Ministerul Sănătății pentru valorificarea terapeutică a factorilor naturali (ape termale, mofete, nămol etc.). Este, practic, indicatorul care validează caracterul "curativ" al turismului balnear. Valoare de referință în 2021 a fost de 18 unități autorizate la nivel regional. Iar valoarea analizată în 2024 a fost de 20 unități autorizate. Ținta a fost tehnic atinsă, dar ritmul este lent. Barierele de intrare în acest sector limitează apariția rapidă a noi jucători. Analiza teritorială relevă o concentrare extremă a acestui tip de turism, aproape de monopol, unde Bihorul deține 17 din cele 20 de unități din regiune 85% din total. Este singurul județ care a înregistrat o creștere în perioada analizată. Aceasta confirmă vitalitatea stațiunilor Băile Felix și 1 Mai, unde investitorii privați continuă să deschidă baze de tratament moderne, trecând de la simplul wellness la servicii medicale certificate.

Județele Satu Mare, Maramureș și Bistrița-Năsăud au câte o singură unitate autorizată. Aceasta reprezintă, de obicei, vechiul sanatoriu sau baza de tratament a stațiunii fanion. Lipsa apariției unor noi unități sugerează stagnarea acestor stațiuni la nivel de investiții medicale majore.

Deși Clujul are resurse, Băile Turda, Cojocna, Toroc, acestea funcționează preponderent ca ștranduri de agrement sau baze de tratament locale, fără a fi clasificate ca unități medico-balneare de anvergură similară celor din Felix. Aceasta indică o sub-exploatare a potențialului terapeutic în favoarea celui recreativ.

Constatări Preliminare

- Stagnarea numărului de unități în 5 din 6 județe se explică prin dificultatea imensă de a opera la intersecția a două ministere. Pentru a fi "unitate medico-balneară", un hotel trebuie să fie acreditat atât de Ministerul Turismului, cât și de Ministerul Sănătății. Mulți investitori preferă să

rămână în zona de Wellness & Spa care e mai puțin reglementată și mai profitabilă pe termen scurt decât să intre în zona rigidă a turismului balnear medical.

- Aici există o piață a forței de muncă specializate formată de Universitatea din Oradea, care alimentează sectorul privat. În alte județe, lipsa personalului medical specializat este o barieră majoră în deschiderea de noi baze de tratament, chiar dacă resursa naturală există.
- Pe fondul îmbătrânirii populației, cererea pentru tratamente reale este în creștere. Bihorul se poziționează corect pentru a capta acest flux, în timp ce restul regiunii riscă să rămână doar cu turismul de weekend.
- Județele care depind de o singură bază de tratament sunt extrem de vulnerabile. Dacă acea unitate intră în renovare sau are probleme financiare, întregul turism balnear al județului dispare din statistici. Este o lipsă de reziliență structurală care necesită intervenția autorităților pentru a stimula diversificarea.

Indicatorul 11 arată o regiune cu două viteze cu un pol profesionist și matur în Bihor, care atrage investiții în sănătate, și restul regiunii care valorifică resursele balneare doar la nivel ludic sau de subzistență, fără a reuși să certifice noi unități medicale.

12. Număr de proiecte de reabilitare / modernizare / amenajare / introducere în circuitul turistic finanțate de ADRNV

Valoare de Referință a fost 0 proiecte. Valoare Analizată în 2024 a fost de 18 proiecte contractate. Conform datelor, portofoliul de proiecte identificate/ținute la nivel regional este de aproximativ 131 de proiecte Grad de contractare fiind de aproximativ 13,7% . Regiunea se află în faza incipientă a ciclului de investiții. Semnarea a 18 contracte de finanțare până în 2024 reprezintă un start promițător, având în vedere complexitatea birocratică a ghidurilor solicitantului și timpul necesar pentru scrierea și evaluarea proiectelor.

Constatări Preliminare

- Studiile privind fondurile structurale arată că succesul depinde de existența unor echipe tehnice specializate la nivel local. Aceste 18 proiecte nu reprezintă doar niște șantiere, ci un efect de levier. Banii europeni atrag după ei co-finanțări locale și investiții private conexe.
- În prezent, indicatorul arată doar numărul de contracte. Impactul fizic se va vedea cu o întârziere de 2-3 ani. Economic, suntem în partea de jos a curbei, urmând ca beneficiile să apară spre finalul strategiei.

13. Număr de proiecte de amenajare de aquaparkuri, parcuri de aventură și trasee turistice finanțate de ADRNV

Dacă Indicatorul 12 măsoară infrastructura generală, Indicatorul 13 se concentrează pe partea distractivă a turismului și anume agrementul. Valoare de referință din 2021 a fost de 0 proiecte, valoare analizată în 2024 fiind de 7 proiecte contractate. Portofoliul țintă fiind de 59 de proiecte dorite la nivel regional, gradul de contractare: fiind de 11,8% ,7 din 59. Rata de contractare este ușor mai mică decât la infrastructura generală 13,7%, reflectând complexitatea tehnică ridicată a proiectelor de tip Aquapark (studii geo, avize de mediu complexe, costuri energetice mari). Totuși, cele 7 proiecte demarate sunt strategice pentru diversificarea ofertei.

Constatări Preliminare

- Proiectele de tip Aquapark au costuri de operare uriașe. Reticența autorităților locale de a demara astfel de proiecte poate fi explicată prin teama de a nu putea susține ulterior costurile de funcționare din bugetul local, preferând proiecte pasive.
- Există riscul ca proiectele noi din Satu Mare să concureze cu cele din Bihor dacă se adresează aceluiași bazin de clienți. Totuși, teoria polilor de creștere sugerează că o rețea de aquapark-uri la distanțe de 1-2 ore condus poate crea un circuit regional, atrăgând turiști din țările vecine care vin pentru un tur al băilor termale.

Indicatorul 13 arată o regiune încă timidă în a investi în agrement pur. Satu Mare este "rising star-ul" acestui capitol, în timp ce Clujul continuă să sufere la capitolul divertisment acvatic de masă. Fără accelerarea acestor proiecte, durata de ședere, Indicatorul 4, va rămâne blocată la 2 zile.

14. Lungimea drumurilor publice modernizate din Regiunea Nord-Vest (UM: km)

Analiza Indicatorului 14, lungimea drumurilor publice modernizate. Datele indică o îmbunătățire semnificativă a infrastructurii rutiere regionale, valoare de referință din 2021 fiind 4.294 km iar valoare analizată în 2024 de 5.695 km. Se constată o evoluție de +1.401 km (+32,6%).

Ținta a fost depășită cu mult peste așteptări. O creștere a stocului de drumuri modernizate cu o treime în doar 3 ani este un ritm fără precedent, care reflectă prioritatea zero acordată infrastructurii de către administrațiile locale și absorbția fondurilor europene. Dezagregarea datelor relevă cel mai mare dezechilibru de dezvoltare dintre toți indicatorii analizați până acum. Creșterea regională nu este uniformă, ci este dictată aproape exclusiv de un singur județ.

- Bihorul și-a mai mult decât dublat (+124%) rețeaua de drumuri modernizate într-un timp record. Din cei 1.401 km noi la nivel regional, 76% sunt în Bihor.
- Județul Sălaj: +155 km (+40,7%). Pornind de la o bază mică (381 km), Sălajul face eforturi considerabile de a ieși din izolare. Creșterea procentuală mare indică o voință administrativă de a

recupera decalajele, vitală pentru a pune în valoare micile sale atracții (Castrul Porolissum, bisericile de lemn).

- Județul Cluj: +133 km (+11,5%). Clujul are deja cea mai extinsă rețea în 2021 (1.154 km), deci ritmul de creștere este natural mai lent (efect de bază). Focusul aici pare să fie pe marile proiecte de conectivitate (autostradă, centuri), care nu intră neapărat în această statistică a drumurilor județene/comunale modernizate rapid.
- Județul Bistrița-Năsăud: -17 km (de la 403 km la 386 km). O scădere a lungimii drumurilor modernizate este tehnic imposibilă (asfaltul nu dispare), dar administrativ explicabilă. Poate fi vorba de reclasificarea unor tronsoane (degradarea lor la stadiul de "drum pietruit" din cauza lipsei întreținerii sau transferul lor către alte categorii administrative). Totuși, este un semnal negativ pentru accesibilitatea turistică în zona Rodnei/Colibița.
- Județele Maramureș și Satu Mare: Creșteri modeste de +12 km (MM) și +53 km (SM). În Maramureș, stagnarea infrastructurii rutiere contrastează flagrant cu boom-ul investițiilor în pârtii și pensiuni (Indicatorii 7, 9). Turiștii au *unde* să se cazeze, dar ajung *greu* acolo.

Constatări Preliminare

- Datele validează teoria conform căreia infrastructura precede dezvoltarea economică. Creșterea kilometrilor din Bihor este corelată direct cu creșterea capacității de cazare, Indicator 5, și a numărului de turiști. Drumurile noi deschid teritorii pentru turism, transformând potențialul latent în produs turistic activ.
- Discrepanța dintre oferta de cazare în creștere și stagnarea drumurilor modernizate în Maramureș creează o gâtuire. Turistul modern, obișnuit cu city-break-uri facile, este descurajat de calitatea proastă a drumurilor pe ultimul kilometru până la pensiune. Aceasta poate limita durata de ședere și gradul de revenire (.).
- Într-o piață turistică regională integrată, județele concurează pentru timpul turistului. Bihorul, prin investiția masivă în drumuri, își reduce timpul de acces către atracții. Un turist va prefera să meargă la o stațiune în Bihor unde ajunge rapid și sigur, decât într-o zonă izolată din Bistrița, chiar dacă peisajul e similar.
- Creșterea rapidă a stocului de drumuri modernizate aduce o provocare viitoare și anume costul de întreținere. Teoria ciclului de viață al infrastructurii avertizează că, fără bugete de mentenanță, aceste drumuri se vor degrada în 5-7 ani. Autoritățile trebuie să bugeteze nu doar construcția, ci și reparațiile, pentru a nu pierde acest câștig de competitivitate.

15. Personalul din HoReCa din Regiunea Nord-Vest (UM: număr persoane)

Acesta este indicatorul care trage cel mai puternic semnal de alarmă asupra sustenabilității creșterii turistice. În timp ce infrastructura a crescut spectaculos, resursa umană necesară operării acestora a scăzut. **Valoare de referință din 2019 fiind de 27.192 angajați**, iar valoarea analizată în 2023 fiind de 26.364 angajați. Se constată o scădere de -828 angajați (-3%). Ținta stabilită pentru 2027 fiind de peste 30.000 de persoane.

Analiza județeană arată că hemoragia de personal nu este uniformă, ci afectează disproporționat poliile urbane.

- Județul Cluj: Clujul este responsabil pentru întreaga scădere regională. A pierdut aproape 900 de angajați din HoReCa (scădere de -7,7%), de la 11.582 la 10.691. Fiind un județ cu o economie diversificată (IT, servicii financiare), angajații din HoReCa au migrat ușor către sectoare mai bine plătite sau mai stabile ("Gig Economy" - curierat, ridesharing) după șocul pandemiei, refuzând să se întoarcă în ospitalitate.
- Județul Sălaj: (-11%) Scădere de la 1.183 la 1.053 angajați. Pierderea a peste 10% din forța de muncă este dramatică pentru un județ mic, limitând capacitatea restaurantelor și pensiunilor de a oferi servicii de calitate.
- Județul Bihor: (-0,1%) Numărul de angajați a rămas practic neschimbat (6.780 vs 6.788). Faptul că Bihorul a deschis multe unități noi (Indicator 7), dar are același număr de angajați, sugerează o creștere a productivității, dar și o supraîncărcare a personalului existent.
- Județele Satu Mare, Bistrița-Năsăud și Maramureș: Ușoară creștere
 - Bistrița-Năsăud: +5,1% (+98 angajați).
 - Satu Mare: +3,2% (+67 angajați).
 - Maramureș: +1% (+36 angajați).

În aceste județe, unde alternativele economice sunt mai puține decât în Cluj, sectorul HoReCa a reușit să atragă personal, probabil și datorită investițiilor noi (pârtii, aquapark-uri) care au creat locuri de muncă atractive local.

Constatări Preliminare

Instabilitatea locurilor de muncă din turism în timpul pandemiei a distrus încrederea angajaților în acest sector. Chiar dacă salariile au crescut, percepția de "job nesigur" persistă, făcând recrutarea extrem de dificilă.

Avem un paradox periculos cu creșterea capacității de cazare de la indicatorul 5, și scăderea personalului, astfel, angajați trebuie să deservească cu 30% mai multe camere/scaune. Aceasta duce inevitabil la scăderea calității serviciilor sau la burnout-ul angajaților, care va genera noi demisii.

Deși datele oficiale nu captează întotdeauna naționalitatea, menținerea cifrelor pe linia de plutire se datorează probabil importului de muncitori non-UE. Acesta devine singura soluție viabilă pe termen scurt pentru a acoperi deficitul structural, transformând profilul demografic al angajatului din turism. În Cluj-Napoca, costul vieții a explodat. Salariile din HoReCa, deși mai mari decât media națională, nu mai pot acoperi costul de trai în oraș, forțând angajații să plece spre alte orașe sau alte țări.

Produsul Turistic Regional Nord-Vest în Context European

Prezenta anexă constituie o analiză, elaborată ca răspuns la constatările evaluării intermediare a Strategiei Regionale de Turism pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest 2021-2027. Documentele strategice inițiale, fundamentate pe premisele unei recuperări post-pandemice liniare, s-au confruntat cu o realitate operațională marcată de volatilitate extremă. Așa cum subliniază rapoartul preliminar, ciclul strategic actual s-a suprapus temporal peste o succesiune de crize sistemice: pandemia COVID-19, conflictul militar ruso-ucrainean și o criză economică inflaționistă. Analiza datelor statistice pentru perioada 2019-2024 confirmă ipoteza unei recuperări asimetrice, caracterizată printr-o dependență cronică de turismul intern și o sub-performanță a turismului internațional.

Constatarea empirică a unei scăderi a vizitelor turiștilor străini în regiune nu reprezintă doar o fluctuație statistică, ci un efect al unor disfuncționalități structurale în poziționarea produsului turistic pe piața internațională. Deși anul 2024 a marcat, la nivel global, o recuperare a turismului internațional la 99% din nivelurile pre-pandemice³⁹, Regiunea Nord-Vest afișează o dinamică decuplată de acest trend european general, evidențiind o dependență de turismul intern și o incapacitate de a recaptura cotele de piață externe deținute în anul de referință 2019.

Totodată, putem să menționăm încă de la început constatarea că în vara anului 2024, numărul turiștilor români care au vizitat Regiunea Nord-Vest a scăzut cu 10%⁴⁰ comparativ cu aceeași perioadă din 2023. Această contracție a pieței interne este un semnal de alarmă major că turiștii autohtoni, eliberați de orice restricție și confrunțați cu prețuri interne mari, au reînceput să călătorească semnificativ în străinătate, abandonând destinațiile interne care au funcționat ca refugiu în timpul pandemiei.

Prezenta anexă se bazează pe următoarele:

1. Analiza ofertelor turistice ale Agențiilor din Europa cu privire la produsul turistic din România – 200 oferte;
2. Analiza ofertelor turistice ale Agențiilor din Europa Centrală și de Est cu privire la produsul turistic din România – 235 oferte;
3. Variabile independente care au influențat activitatea de turism în Regiunea Nord-Vest.

1. Marginalizarea structurală a Regiunii Nord-Vest în circuitele turistice europene - perspectivă regională asupra disparităților de promovare și accesibilitate

³⁹ <https://www.untourism.int/news/international-tourism-recovers-pre-pandemic-levels-in-2024>

⁴⁰ <https://bistrita.insse.ro/produse-si-servicii/statistici-regionale/>

Stare de fapt: Constatarea scăderii numărului de turiști străini în Regiunea Nord-Vest pe baza evaluării intermediare a implementării Strategiei Sectoriale de Turism Nord-Vest pentru perioada 2021-2027.

Premise: periferizarea regiunii în raport cu polii de putere turistică de la nivel național.

Descriere metodologică: Prezenta analiză diagnostic se fundamentează pe o cercetare calitativă. Aceasta a fost realizată pe baza unui eșantion reprezentativ de aproximativ 200 de pachete turistice active, promovate de tur-operatori din piețele cheie europene din Europa de Vest și Europa Centrală și de Est. Obiectivul central al acestei metodologii a fost depășirea simplei inventarieri a ofertelor, vizând în schimb identificarea mecanismelor structurale și economice care generează periferizarea regiunii Nord-Vest în lanțul valoric al turismului internațional.

Analiza detaliată a ofertelor celor 200 de operatori turistici relevă o realitate economică severă, prin care constatăm că Regiunea Nord-Vest suferă de o izolare comercială cauzată de logistica circuitelor. În timp ce Delta Dunării, litoralul Mării Negre, Bucureștiul, Bucovina sau sudul Transilvaniei funcționează ca destinații de sine stătătoare, județele din Regiune sunt incluse preponderent ca segmente de tranzit în circuitele de mare anvergură.

În acest sens ținem să menționăm câteva constatări pe care le considerăm relevante:

- Datele demonstrează **o corelație directă între durata sejurului și vizibilitatea regiunii**. Regiunea este inaccesibilă pachetelor standard de o săptămână care domină piața de volum. Excluderea din pachete scurte de 7-8 zile, care generează volume mari, ocolesc sistematic Regiunea. Pentru turistul mediu care dispune de doar o săptămână de concediu, Regiunea nu există pe harta ofertei. Spre exemplu *Balkan Holidays* din UK vinde pachete de 7 zile, dar exclusiv pentru Poiana Brașov, Mamaia, *Solos Holidays* din UK oferă 8 zile concentrate strict pe Bran, Brașov, București sau *Newmarket Holidays* vinde un tur de 8 zile axat doar pe București, Bran. Prin urmare, Regiunea pierde competiția internă pentru atragerea circuitelor culturale. Sudul Transilvaniei prin Brașov, Sibiu, Bran este prezent în aproape toate ofertele majore, fiind considerat obligatoriu. Regiunea este prezent doar în circuitele extinse de peste 12-14 zile prin care constatăm că atunci când timpul este limitat, Regiunea dispare de pe listă.
- Pentru ca un operator vestic să includă Clujul sau Maramureșul, **durata circuitului trebuie să crească semnificativ**, ceea ce ridică prețul și reduce piața țintă. Spre exemplu *Riviera Travel* din UK oferă un circuit de 15 zile, deși durata ar permite vizitarea Regiunii, pachetul specifică Danube, Bucharest - *No Transylvania interior*, preferând croaziera pe Dunăre. *Wild Frontiers* din UK are nevoie de 14 zile pentru a acoperi Maramureș, Saxon Villages, Cluj la un cost de aproximativ 2500 de lire sterline. *Konig Aap* din Olanda ajunge în Maramureș și Cluj doar într-un circuit masiv de 20 de zile.
- Observăm o discrepanță majoră de reprezentare în cazul județului Cluj, spre exemplu Cluj-Napoca apare frecvent, dar adesea în context de tranzit sau oprire tehnică. Este menționat

de *Exodus Travels, Explore!, Dertour, TEMA Resor. Totuși, Kirker Holidays* vinde Bucharest City Break, dar nu există produse echivalente vizibile pentru Cluj-Napoca sau Oradea pe piețele vestice majore, în ciuda infrastructurii aeroportuare existente la Cluj și la Oradea. Valoarea adăugată lăsată în economia locală de un turist care doar înnoptează este net inferioară unui turist care are baza în oraș. Clujul este menționat în 75% din circuitele cu autocarul care vin din Vest, dar durata medie de ședere dedusă din descrierea itinerariilor este de aproximativ 1.5 nopți.

- Maramureș este singurul brand turistic din Regiune care justifică deplasarea dedicată, dar cu costuri mari de timp. Vândut de *Regent Holidays, Wild Frontiers, Intrepid Travel* este adesea cuplat cu Bucovina, ceea ce înseamnă că turiștii petrec puțin timp efectiv în Maramureș. Deși acestea sunt grupate geografic, Bucovina are un *unique selling proposition* mai clar definit pentru piața culturală, vândut de *Martin Randall, Cox&Kings*. Maramureșul este adesea o anexă a vizitei în Bucovina, tranzitat rapid între Suceava și Cluj.
- Bistrița- Năsăud apare specific la agenții precum Martin Randall sau Gebeco. Rolul său este pur de tranzit între Transilvania de sud și Bucovina. Apare aproape exclusiv în pachetele cu durată medie de 9-12 zile și este corelată 80% cu circuitele care includ și Bucovina. Statistic, Bistrița- Năsăud nu există ca destinație independentă, ci ca satelit al mănăstirilor din Moldova.
- Pentru Sălaj și Satu Mare, din 200 de agenții, prezența acestor județe este neglijabilă. Satu Mare apare o singură dată explicit la agenția *FIFO* din Slovacia în pachetul de *Hiking Borderlands*. Sălajul nu este menționat ca destinație distinctă în descrierile sumare. Zonele Albe reprezentate de Satu Mare și Sălaj în descrierile pachetelor este critică. Satu Mare și Sălaj nu generează cerere directă.
- Bistrița apare sporadic, legată de mitul Dracula sau ca punct de tranzit în ofertele *Regent Holidays* și *Martin Randall*. Oradea are o corelație puternică de peste 90% cu piața din Ungaria și Austria și o corelație slabă sub 10% cu piețele din UK sau Franța. Vesticii ocolesc Oradea, zburând direct la București. Se constată un eșec de cross-selling, de exemplu, potențialul balnear din Bihor este vândut aproape exclusiv pieței maghiare. Turiștii germani sau britanici, deși trec prin zonă, nu au incluse experiențe spa în pachetele lor culturale/naturale.
- Datele indică faptul că brandul de țară vândut extern este construit hegemonic în jurul axei București – Valea Prahovei- Sudul Transilvaniei- Bucovina. În acest context, Regiunea nu este o destinație ancoră, ci o extensie facultativă, dependentă de durata sejurului și de disponibilitatea logistică a operatorilor. Această poziționare secundară trage un semnal de alarmă asupra sustenabilității fluxurilor de turiști străini pe termen mediu și lung. Principala cauză a subreprezentării regiunii este dependența circuitelor de hub-ul aerian București. Majoritatea pachetelor premium de la *Exodus Travels, Titan Travel, Cox & Kings* sunt construite pe formatul *Bucharest Round Trip*.
- Există o falie clară între tipul de turiști aduși în Regiune de agențiile vestice față de cele est-europene. Piața vestică *High Yield - Cheltuieli Mari, Studiosus, Dertour* au pachete

scumpe, dar aduc turiști în Regiune doar în cadrul unor circuite lungi și obositoare. Numărul acestor circuite este limitat. Piața Central și Est Europeană care asigură o mare parte din volumul turistic pentru Regiune este asigurată de agenții din Ungaria *Sabtours*, *Kneissl Touristik*, Slovacia sau Polonia. Acestea au pachete ieftine, axate pe turism nostalgic sau de proximitate. Deși asigură volum, aportul economic este redus, iar dependența de aceste piețe face turismul regional vulnerabil la fluctuații economice regionale.

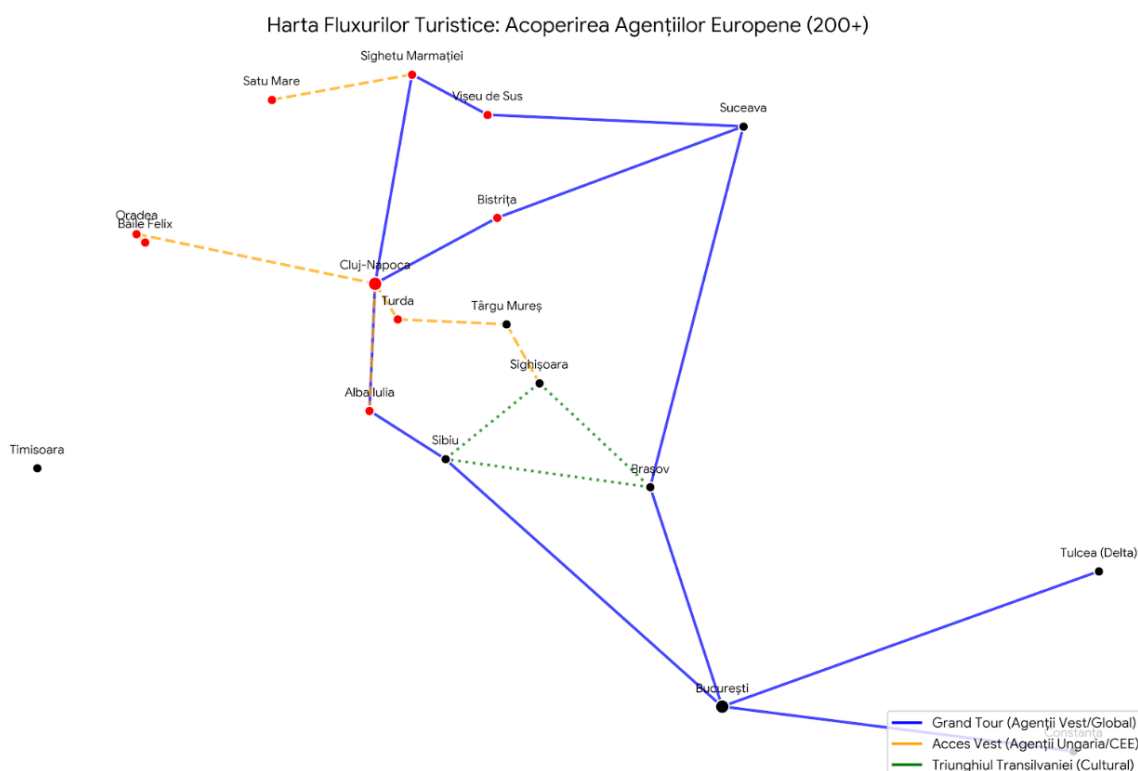
- Analiza statistică indică existența a două piețe complet separate care operează în România, cu comportamente de consum radical diferite. Turiștii vistici plătesc de trei ori mai mult pentru un sejur în România decât vecinii din Europa Centrală și de Est, dar probabilitatea ca aceștia să ajungă în Nord-Vest este mai mică. Deși turiștii din Europa Centrală și de Est vizitează mai frecvent Regiunea, valoarea economică lăsată per zi este mică de aproximativ 55 euro/zi - incluzând transport și cazare. Regiunea este subvenționată de volumul ieftin din vecinătate, ratând segmentul vestic.

Indicator	Europa de Vest (UK, DE, FR, etc.)	Europa Centrală & Est (HU, PL, CZ, SK)	Diferență
Cost mediu pachet	1558 euro	470 euro	3.3 x mai ieftin
Cost mediu / zi	148 euro /zi	55 euro/zi	2.7 x mai ieftin
Durată medie	11 zile	8 zile	30% mai scurt
Probabilitate incluere Regiune	60%	72%	12% mai mică

- Modul de transport dictează aproape total dacă un turist va vedea sau nu Regiunea.

Tip Transport	Preț Mediu euro	Probabilitate Incluzere NV	Constatări
Navă / Croazieră	2300 euro	Nu se aplică	-
Aerian Charter	647	0%	Zborurile sunt concentrate pe București sau Constanța. Lipsa charterelor pe Cluj sau Oradea este evidentă statistic.
Tren	500	100%	O nișă mică, dar care garantează vizitarea. Cu mențiunea că această rută nu există până cel mai devreme în 2027.
Autocar / Microbuz	1160	72%	Dependent de infrastructura rutieră.
Activ drumetrie	982	78%	Segmentul cu cel mai bun raport accesibilitate / preț. Munții Apuseni și Rodnei sunt magnetul principal.

- Se constată incapacitatea regiunii de a vinde un reduționism tematic, prin acesta înțelegând tendința piețelor externe de a simplifica o regiune complexă la 1-2 etichete comerciale ușor de vândut, ignorând diversitatea reală. Datele arată că Regiunea este vândută preponderent prin doar două ancoră narative:
 - a. Mitul Dracula: Județul Bistrița-Năsăud suferă de o monocultură tematică.
 - b. Arhaismul Rural: Vândut ca o întoarcere în timp, nu ca o destinație vie, modernă. Este prezentat ca o rezervație de "sate săsești" confuzie geografică frecventă sau grupare forțată cu sudul sau biserici de lemn.
- Regiunea pierde turistul premium de masă. El ar veni cu avionul și ar închiria mașină, dar oferta agențiilor nu include pachete Fly & Drive dedicate Regiunii, ci doar generice pentru toată România. Oferta pentru Regiune este dominată zdrobitor de turismul liniar.
- Se observă profile culturale de consum diferite, naționalitățile consumă regiunea în moduri radical diferite, creând bule turistice care nu interacționează:
 - a. Marea Britanie se axează pe natură și rural: britanicii sunt singurii care cumpără masiv produse legate de faună și viață rurală idilică. *Naturetrek* prin oferta *Bear Hides*, *YellowWood Adventures* prin oferta *Walking Rural* sau *The Slow Cyclist*.
 - b. Germania se axează pe cultură și istorie: germanii sunt focalizați pe circuite de studiu și istorie. *Studiosus*, *TEMA Resor*.
 - c. Ungaria se axează pe nostalgie și balnear: vecinii sunt singurii care valorifică potențialul balnear și istoria comună. Prin *Bono Utazas* prin oferta Thermal Spas, *Karpateuropa* prin oferta Greater Hungary Sites.
 - d. Franța se axează pe etnografie și aventură soft: francezii caută un mix de cultură și drumeție ușoară prin *Terres d'Aventure*, *Nomade Aventure*.



Puncte roșii: Acestea sunt nodurile principale pentru agențiile maghiare și de aventură.

Puncte negre: Restul destinațiilor majore din România.

Linii Albastre (Grand Tour): Traseele clasice de circuit folosite de agențiile mari din Vest. Ele fac o buclă mare care include Bucureștiul și Bucovina.

Linii Portocalii (Acces Vest): Traseele specifice agențiilor din Europa Centrală. Se observă o densitate mare în Nord-Vest, cu intrări prin Oradea sau Satu Mare și focus pe Transilvania.

Linii Verzi: Triunghiul clasic al Transilvaniei, comun tuturor agențiilor.

Analizând oferta putem constata câteva riscuri iminente:

1. Pe măsură ce costurile logistice cresc, operatorii vor prefera să concentreze circuitele în zonele compacte Brașov-Sibiu, eliminând buclele lungi și costisitoare către Maramureș sau Cluj. Există riscul iminent ca Regiunea Nord-Vest să dispară complet din cataloagele marilor turoperatori generalişti. Dacă regiunea nu devine o destinație de sine stătătoare, ci rămâne doar o extensie scumpă, va fi eliminată din rațiune de eficiență economică, izolând județele de fluxurile majore de turiști internaționali.
2. Turiștii cu timp limitat (nu au acces la produsele turistice din Nord-Vest deoarece nu există pachete fly & drive sau city break promovate agresiv direct pe aeroportul Cluj. Strategia actuală riscă să se adreseze exclusiv unui segment de populație îmbătrânit, ignorând complet generațiile care preferă vacanțele scurte, dinamice și auto-organizate. Fără produse fly & drive, regiunea devine invizibilă pentru turiștii activi cu bugete mari care nu dispun de 10-14 zile de concediu.
3. Este imperativ ca regiunea să nu se mai bazeze pe marketingul național generalist, care favorizează Sudul și Estul, și să dezvolte parteneriate directe cu turoperatorii pentru a crea produse care încep și se termină în Regiunea Nord-Vest. Riscul este ca fondurile alocate pentru oferta turistică, în felul existent să fie cheltuite ineficient, promovând indirect destinațiile concurente din Sud, în loc să construiască un brand regional puternic care să vândă produse distincte.
4. Avem fie produse foarte ieftine, fie foarte scumpe. Lipsește segmentul de mijloc care ar putea fi deservit de zboruri directe în Cluj. Această stare de fapt duce la o pierdere continuă a acestui segment. Lipsa clasei de mijloc turistice creează o industrie fragilă. Turismul de lux este volatil și mic ca volum, iar cel foarte ieftin generează marje de profit infime pentru afacerile locale. Riscul este incapacitatea sectorului HORECA de a se moderniza și de a reține personal calificat, din cauza fluxurilor financiare inconstante și a sezonality extreme.
5. Destinațiile de litoral Marea Neagră, sau Delta Dunării au o variație a prețului mult mai mică și o durată standardizată, ceea ce le face produse ușor de vândut. Nord Vest are o deviație standard mare a duratei și costului, fiind un produs complicat și nestandardizat. Riscul este ca, din cauza complexității logistice și a lipsei de predictibilitate a prețului sau calității, turoperatorii să refuze listarea produselor din Nord-Vest. Regiunea riscă să devină nevandabilă pe scară largă, rămânând dependentă de vânzări directe, sporadice și greu de scalat.

6. Fiecare zi în plus într-un circuit costă turistul vestic aprox. 148 de euro. Pentru a justifica o deviere de 2 zile către Satu Mare sau Sălaj, regiunea trebuie să ofere o valoare percepută de minim 300 de euro/persoană, ceea ce, conform ofertei actuale, nu se întâmplă. Dacă se forțează includerea acestor județe în circuite fără a dezvolta experiențe care să justifice prețul, turiștii vor percepe sejurul ca fiind necalitativ. Riscul este generarea de recenzii negative care vor afecta pe termen lung imaginea întregii regiuni, etichetând-o supraevaluată raportat la ceea ce oferă concret.
7. Nord-Vestul este o Regiune de coridor. Turiștii sunt transportați prin Regiune în drum spre Bucovina sau spre Ungaria. Dezavantajul economic este major: într-un circuit liniar, turistul ajunge seara târziu la hotel și pleacă dimineața devreme. Nu are timp să consume servicii conexe, banii rămânând doar la hotel și la agenția de transport. Regiunea riscă să suporte externalitățile negative ale turismului fără a beneficia de venituri. Banii rămân la lanțurile hoteliere internaționale și la transportatori, în timp ce IMM-urile locale dau faliment din lipsă de clienți care să aibă timp să consume.
8. Lipsa produselor de tip City Break la Cluj confirmă lipsa modelului radial. Aeroportul Cluj riscă să rămână doar un hub de export pentru forța de muncă și business, fără impact turistic. Fără un model radial, județele limitrofe Sălaj, Bistrița, Bihor) nu vor beneficia niciodată de fluxul de pasageri de la Cluj. Riscul este accentuarea disparităților intra-regionale: un Cluj aglomerat de business și județe vecine cu potențial turistic neexploatat și sărăcie în sectorul serviciilor.

2. Analiza produsului turistic Nord-Vest în relația cu spațiul Europei Centrale și de Est

Prezenta secțiune detaliază rezultatele monitorizării portofoliilor a peste 200 de operatori turistici activi în 10 piețe strategice de proximitate: Ungaria, Cehia, Polonia, Austria, Slovacia, Serbia, Bulgaria, Republica Moldova, Slovenia și Ucraina. Spre deosebire de piețele emitente occidentale, dominate de circuite aeriene standardizate și costisitoare, spațiul ECE se caracterizează printr-o heterogenitate accentuată a cererii, dictată de accesibilitatea terestră și de afinitățile istorice sau culturale specifice.

Analiza evidențiază o polarizare distinctă a consumului turistic regional: de la pragmatismul turismului de shopping și weekend specific vecinilor imediați Serbia, Bulgaria, parțial Ungaria, la sofisticarea turismului activ și de explorare montană promovat de piețele central-europene Cehia, Slovacia, Polonia. Pentru Regiunea Nord-Vest, aceste piețe nu reprezintă doar o sursă de volum, ci unicul validator comercial pentru destinații și nișe precum turismul balnear în Bihor sau drumeție în Munții Rodnei care rămân invizibile în oferta mainstream a turoperatorilor vestici.

Analiza de față își propune să deconstruiască mecanismele prin care proximitatea geografică transformă Regiunea Nord-Vest din simplu coridor de tranzit într-o destinație finală

complexă, identificând totodată riscurile dependenței de segmentele cu valoare adăugată redusă.

Cadrul metodologic:

Starea de fapt: evidențiază o dublă polarizare a ofertei, pe de o parte, piețele vestice operează cu produse scumpe, standardizate și rigide logistic, care tind să marginalizeze Nord-Vestul în favoarea axei sudice. Pe de altă parte, piețele estice și de vecinătate generează volume și accesibilitate superioară, dar cu o valoare adăugată adesea limitată la turism de tranzit sau de consum imediat

Premisa: a fost aceea că imaginea proiectată prin strategiile de marketing naționale nu coincide întotdeauna cu realitatea comercială. Astfel, demersul analitic nu s-a concentrat pe potențialul teoretic al resurselor turistice, ci pe oferta comercială activă, respectiv pe modul concret în care turoperatorii străini împachetează și vând destinațiile din județele Cluj, Bihor, Maramureș, Bistrița-Năsăud, Satu Mare și Sălaj.

Pentru a asigura o reprezentativitate statistică ridicată și o acuratețe a concluziilor, studiul a procesat un volum total de 235 de pachete turistice distincte, identificate în portofoliile operatorilor din piețele emitente cheie din Europa Centrală și de Est. Au fost extrași și corelați indicatori cheie precum: costul mediu per pachet, durata sejurului, tipologia transportului și frecvența de menționare a destinațiilor specifice din Nord-Vest.

a. Ungaria

Spre deosebire de piețele occidentale, dominate de circuite lungi și costisitoare, piața maghiară prezintă un model de operare distinct, bazat pe proximitate, accesibilitate și o cunoaștere granulară a teritoriului. Analiza celor 50 de oferte relevă o piață de volum, cu un cost mediu al pachetului de aproximativ 280 de euro și o durată medie de 5 zile, optimizată pentru transportul cu autocarul. Această structură permite o frecvență ridicată a deplasărilor, transformând Regiunea dintr-o zonă de tranzit într-o destinație finală complexă.

Din perspectivă geografică, operatorii maghiari se concentrează cu precădere în județele de graniță, validând destinații care sunt invizibile pentru vestici. Cluj-Napoca rămâne polul principal, fiind inclus în 54% din oferte, dar este urmat îndeaproape de Turda (36%) și Bihor (26%), care funcționează ca destinații de sine stătătoare, nu doar ca puncte de oprire. Un aspect notabil este apariția județelor Satu Mare și Sălaj în oferte explicite de nișă, cum ar fi pelerinajele organizate de *Premontrei* sau turismul de shopping operat de *Conti-Tour*, care vinde excursii scurte de 1-3 zile cu prețuri începând de la 50 de euro.

Segmentarea produselor este, de asemenea, mult mai pragmatică și diversificată. Identificăm un segment puternic de turism activ, unde agenții precum *Dolomit Outdoor* sau *Utazom.com* vând pachete dedicate pentru Via Ferrata în Cheile Turzii sau drumeții în Padiș, cu prețuri între 200 și 250 de euro. Acesta este completat de turismul balnear, concentrat pe resursele din

Bihor și promovat de agenții precum *Unitravel* sau *Bono Utazás*. În esență, piața maghiară funcționează ca un motor de continuitate pentru industria turistică regională, generând fluxuri constante de vizitatori care consumă produse specifice și accesibile, oferind astfel o stabilitate economică vitală care echilibrează sezonabilitatea și volatilitatea turismului premium occidental.

Deși piața din Ungaria reprezintă un pilon de stabilitate și volum pentru turismul din Regiune, o strategie regională axată exclusiv pe acest segment ar fi insuficientă și riscantă din punct de vedere economic. Analiza comparativă a veniturilor relevă o discrepanță structurală majoră unde turismul de proximitate generează un plafon de venituri medii de sub 300 de euro pentru un sejur, o valoare care nu poate compensa absența turiștilor high-yield din piețele occidentale, dispuși să plătească între 1.500 și 3.500 de euro pentru experiențe premium.

În consecință, piața maghiară trebuie privită ca o fundație operațională, esențială pentru amortizarea sezonității și menținerea vitalității în județele de graniță Bihor, Satu Mare, însă ea nu poate suplini nevoia imperativă de conectare la piețele globale.

b. Cehia

Prezenta secțiune se bazează pe analiza ofertelor a 25 de operatori turistici din Republica Cehă, selectați pentru relevanța lor în segmentul circuitelor est-europene. Eșantionul relevă o piață matură și extrem de specializată. Piața turistică din Cehia se distinge fundamental de cea vestică sau de cea maghiară printr-un profil predominant de Turismul de aventură și explorare. Analiza portofoliului relevă o preferință clară pentru imersiunea în natură și experiențele fizice, în detrimentul turismului urban sau de relaxare pasivă. Oferta standard este construită în jurul circuitelor de 8-12 zile, operate aproape exclusiv cu autocarul sau microbuze specializate, vizând un public dispus să parcurgă distanțe lungi pentru accesul în zone sălbatice.

Din perspectiva vizibilității teritoriale, Regiunea Nord-Vest suferă de o invizibilitate urbană accentuată, municipiile Cluj-Napoca sau Oradea fiind absente ca destinații de sine stătătoare. În schimb, relieful montan al regiunii beneficiază de o recunoaștere excelentă. Munții Apuseni și Munții Rodnei funcționează ca ancore principale, fiind promovați intens pentru drumeții, mountain biking și speologie de către agenții specializate precum *Alpina*, *Adventura sau Vsacan Tour*. Maramureșul își menține relevanța prin prisma arhaismului, fiind comercializat de operatori precum *Mayer & Crocus sau Livingstone* pentru bisericile de lemn și Mocăniță, însă se confruntă cu o concurență internă unică, în cazul satelor cehești din sudul Banatului, *Eibenthal și Gârnic*, promovate de agenții precum *Kudrna sau Emma*, exercită o atracție etno-culturală puternică, deturnând o parte semnificativă a segmentului de turism rural care ar putea fi captat de Regiune.

În concluzie, Republica Cehă reprezintă partenerul ideal pentru valorificarea Parcurilor Naționale și Naturale din Regiunea Nord-Vest. Profilul turistului ceh, care caută autenticitate, rute de drumeție și experiențe, indică faptul că investițiile de marketing pe această piață nu

ar trebui să vizeze infrastructura hotelieră de lux, ci dezvoltarea și promovarea infrastructurii de vizitare activă precum trasee cicloturistice conectate, refugii montane și pachete de aventură în carstul din Apuseni sau crestele Rodnei.

c. Polonia

Analiza celor 25 de operatori turistici activi pe piața poloneză relevă un profil de consum complex, care se distinge fundamental de cel occidental prin existența simultană a trei segmente majore: turismul de masă, turismul extrem de nișă și cel balnear. Spre deosebire de alte piețe unde Regiunea este doar o zonă de tranzit cultural, pentru operatorii polonezi specializați, relieful regiunii reprezintă produsul turistic principal.

Segmentul adventure este cel mai dinamic vector de promovare a zonelor montane din Nord-Vest. Agenția *Wytwórnia Wypraw* comercializează circuite de 14 zile dedicate exclusiv vehiculelor 4x4, având ca obiectiv specific Maramureș Offroad, validând potențialul Carpaților pentru turism motorizat. Similar, operatori precum *Horyzonty* sau *Sigma Travel* organizează circuite de trekking de 10 zile, focalizate pe ascensiuni în Munții Rodnei și Retezat, ocolind aglomerările urbane în favoarea experiențelor montane brute.

Un element distinctiv și valoros al acestei piețe este cererea pentru turism balnear, o raritate în ofertele externe pentru România. Agenția *Matimpex* operează un produs dedicat segmentului seniori, de 7 zile, cu destinație explicită în Băile Felix și Herculane, demonstrând că județul Bihor are capacitatea de a atrage turiști polonezi pe segmentul de tratament, nu doar cultural. Totuși, pe segmentul cultural, regiunea se confruntă cu concurența puternică a Bucovinei, favorizată de legăturile istorice unde agenții precum *Bezkresy* sau *Opal Travel* construiesc itinerarii pe tema urme poloneze sau mănăstiri, reducând adesea Clujul sau Bistrița la simple puncte logistice de tranzit. În zona turismului de masă, giganții precum *Itaka* sau *Rainbow Tours* rămân concentrați pe litoral și pe circuitul clasic Dracula aici incluzând Bran și Peleş, ignorând în mare măsură interiorul arcului carpatic.

Polonia reprezintă un partener esențial pentru diversificarea ofertei regionale, fiind singura piață capabilă să genereze volume pe nișele specifice de adventure în Maramureș și Bistrița și balnear în Bihor. Strategia de atragere a turiștilor polonezi nu trebuie să relice modelul cultural standard, ci să consolideze aceste nișe unice prin infrastructură specifică și pachete dedicate.

d. Austria

Analiza se bazează pe ofertele a 25 de operatori turistici din Austria, de la marii turoperatori generaliști *Ruefa*, *Eurotours* până la agenții de nișă academică *Universitätsreisen* sau activă *Edelweiss Bike*. Austria evidențiază un profil de piață matur și sofisticat, profund influențat de moștenirea istorică comună. Spre deosebire de piețele care caută exotismul rural sau aventura extremă, turistul austriac este motivat preponderent de redescoperirea vecinătății istorice și de turismul cultural de patrimoniu. Această orientare poziționează Regiunea Nord-

Vest nu ca o zonă periferică, ci ca o extensie firească a spațiului cultural central-european, avantajând în mod direct orașele cu arhitectură Secession și Baroc.

Un element definitoriu al acestei piețe este segmentul *nostalgiei imperiale*, unde agenții precum *Universitätsreisen* construiesc itinerarii de studiu de 10 zile dedicate explicit istoriei Austro-Ungare, validând orașele Cluj-Napoca și Oradea ca destinații cheie, nu doar puncte de tranzit. Această abordare este completată de operatori precum *Kneissl Touristik*, care integrează Transilvania într-un circuit cultural larg ce include Bucovina și Cernăuțiul istoric, refăcând vechile rute imperiale prin Bistrița. În paralel, proximitatea geografică favorizează un turism de accesibilitate: agențiile *Gruber Reisen* și *Sabtours* comercializează pachete de autocar de 7-8 zile axate specific pe Oradea, Cluj, Târgu Mureș, tratând vestul României ca o destinație finală accesibilă.

Pe lângă componenta culturală, piața austriacă prezintă oportunități majore pe segmentele de nișă premium. Turismul pentru seniori este activ prin agenții precum *Seniorenreisen*, care operează în vestul țării Arad, Timișoara, indicând un potențial neexploatat pentru stațiunile balneare din Bihor, dacă standardele de confort sunt aliniate cerințelor. De asemenea, turismul activ este prezent sub o formă organizată și logistizată de *Edelweiss Bike* care vinde tururi moto complexe de 14 zile pe Transfăgărașan și în Carpați, iar *Weltweitwandern* propune drumeții culturale în satele carpatine. Totuși, marii turoperatori generaliști precum *Ruefa sau Eurotours* rămân cantonați în tiparul clasic al satelor săsești din sudul Transilvaniei, ocolind adesea nordul Transilvaniei.

Austria reprezintă un partener pentru consolidarea turismului urban și cultural în Regiunea. Strategia de marketing trebuie să se axeze pe narativele istorice comune, punând accent pe Oradea și Cluj-Napoca, și să dezvolte pachete de confort pentru segmentul Silver, care dispune de timp și resurse financiare pentru sejururi prelungite de relaxare și cultură.

e. Slovacia

Analiza celor 20 de operatori turistici din Slovacia relevă un profil de consum distinct, polarizat puternic între turismul estival de masă și nișele de explorare montană. Spre deosebire de alte piețe regionale care favorizează circuitele culturale extinse, piața slovacă manifestă o preferință covârșitoare pentru litoralul Mării Negre, care domină jumătate din oferta analizată. Agenții majore precum *Turancar*, *Koala Tours*, *Solvex* sau *Globtour* concentrează volume semnificative spre stațiunile Mamaia, Eforie și Neptun, utilizând preponderent transportul cu autocarul, dar și charterele aeriene operate de agenții precum *Tip Travel*, transformând restul României într-o simplă zonă de tranzit pentru acest segment. În acest context competițional dominat de produsul soare și mare, Regiunea reușește totuși să se poziționeze strategic prin trei vectori specifici care exploatează proximitatea geografică. În primul rând, regiunea funcționează ca o poartă de intrare culturală unde agenția *Paxtour* comercializează pachete de 7 zile dedicate explicit axei Oradea, Cluj, validând aceste orașe ca destinații de sine stătătoare pentru turismul de autocar, nu doar ca puncte de oprire tehnică.

În al doilea rând, similar pieței cehe, există o cerere clară pentru turismul activ în Carpații Nordici. Operatorul *FIFO* vinde pachete de hiking focalizate pe Munții Rodnei, valorificând direct potențialul natural al județelor Maramureș și Bistrița-Năsăud. Această ofertă este completată de segmentul de aventură premium reprezentat de agenția *Bubo*, care integrează Maramureșul într-un circuit complex de 12 zile. Nu în ultimul rând, proximitatea favorizează turismul educațional, agenția *CK Delta* operând circuite scurte pentru studenți cu focus pe obiectivele din Turda și Cluj.

Deși Slovacia rămâne o piață dominată de cererea estivală pentru litoral, oportunitatea reală pentru Regiunea Nord-Vest rezidă în captarea fluxurilor de nișă. Strategia regională trebuie să vizeze consolidarea poziției orașelor Oradea și Cluj ca destinații de City Break accesibil și dezvoltarea infrastructurii montane în Munții Rodnei pentru a atrage segmentul de hiking specializat.

f. Serbia

Analiza celor 20 de operatori turistici din Serbia relevă un profil de consum extrem de concentrat geografic și tematic, definit aproape exclusiv de proximitatea teritorială și de oportunitățile de consum imediat. Spre deosebire de alte piețe care explorează interiorul arcului carpatic, piața sârbă se oprește preponderent la orașe vestice Timișoara, Arad sau vizează direct capitala, ignorând aproape total Regiunea Nord-Vest ca destinație turistică distinctă. Analiza ofertelor indică dominația absolută a turismului de shopping și city break ultra-scurt 2-3 zile, operat exclusiv cu autocarul. Timișoara este vedeta incontestabilă a acestei piețe, agenții precum *Barcino Tours* vând pachete centrate explicit pe Iulius Mall și Centru Timișoarei, în timp ce *Argus Tours* și *Grand Tours* promovează Shopping și Piețe. Această tipologie este completată de turismul de eveniment sau tineret, unde operatori precum *Balkan Fun* sau *Rapsody Travel* vând pachete Party în Timișoara sau Transylvania Party, focalizate pe distracție accesibilă.

Când itinerariile depășesc zona Banatului, acestea se îndreaptă invariabil spre sudul țării sau spre București, ocolind Regiunea. Agențiile *Plana Tours* și *Oktopod* vând weekend-uri în București pentru Terme și clădirea Parlamentului, iar componenta culturală Transilvania este limitată strict la axa sudică: Castelul Huniazilor promovat de *Lavli*, Sibiu promovat de *Fantast* și clasicele Peleş sau Bran vândute de *Hedonic Travel* și *Viva Travel*. Singura incursiune spre zona montană înaltă este Transfăgărașanul, vândut ca produs de aventură de *Jungle Tribe*.

Pentru Regiunea Nord-Vest, piața sârbă reprezintă o provocare logistică și de imagine. Turiștii sârbi se opresc la Timișoara și Arad deoarece acestea satisfac nevoia de shopping și relaxare urbană la un cost minim de transport. Județele Bihor, Cluj sau Maramureș sunt practic invizibile în ofertele curente. Oportunitatea majoră o reprezintă Oradea, care, datorită conexiunii potențiale prin autostradă cu Aradul, poate fi poziționată ca următoarea destinație Art Nouveau & Spa pentru sârbii care au epuizat deja oferta Timișoarei. Fără o campanie care

să lege Oradea de circuitul de vest deja existent, Regiunea va rămâne în afara razei de acțiune a turistului sârb de weekend.

g. Bulgaria

Analiza celor 20 de operatori turistici din Bulgaria evidențiază un model de consum dictat aproape exclusiv de proximitatea geografică imediată și de infrastructura de agrement a capitalei României. Profilul turistului bulgar este unul pragmatic, orientat spre sejururi scurte de 2-3 zile, operate integral cu autocarul. În acest peisaj, Regiunea se confruntă cu o provocare majoră de accesibilitate, fiind practic invizibilă în ofertele standard, care se opresc la bariera Carpaților Meridionali. Analiza ofertelor arată că Bucureștiul funcționează ca un magnet incontestabil, dar nu neapărat pentru cultură, ci pentru leisure și shopping. Agenții precum *Orient 99*, *Ecotour* și *S-Travel* au ca produs principal excursiile la Terme București, combinate cu concerte sau vizite în Centrul Vechi. Segmentul de shopping este, de asemenea, dominant: agenția *Doris* vinde excursii dedicate la AFI Cotroceni, iar *Save Tours* și *Posoka* dedicare Băneasa Mall operează curse de shopping pur, similare modelului sârbesc în Timișoara, dar la o scară mult mai mare.

Când itinerariile depășesc zona metropolitană a Bucureștiului, ele rămân cantonate în circuitul clasic al Văii Prahovei și Sudului Transilvaniei. Agențiile *Mistral Travel*, *Vistalis* și *Nicky M* vând pachete standard de Castele sau vizite la Brașov și Râșnov. Cea mai nordică extindere observată este la agenția *Alexandria*, care include Alba Iulia într-un circuit de 4 zile, și la *Global Tour* care ajunge la Sighișoara. Totuși, Cluj-Napoca, Oradea sau Maramureșul sunt complet absente din lista destinațiilor cheie.

Pentru Regiunea, piața bulgară este, în acest moment, o piață distantă și dificil de penetrat cu produsele actuale de autocar. Distanța fizică face imposibil un weekend break în Regiune cu plecare din Sofia sau Ruse. Singura oportunitate de a capta acest public este prin atragerea segmentului care a epuizat deja oferta București-Brașov și caută circuite extinse sau prin promovarea Băilor Felix ca o alternativă de destinație finală pentru sejururi de tratament prelungit, concurând cu stațiunile balneare bulgărești prin calitatea serviciilor, nu prin proximitate.

h. Moldova

Analiza celor 20 de operatori turistici din Republica Moldova evidențiază un model de consum profund tradiționalist, dictat aproape exclusiv de legăturile culturale și de proximitatea geografică față de regiunile istorice Moldova și Bucovina. Profilul turistului moldovean este focalizat pe trei piloni majori: Litoralul Mării Negre, Valea Prahovei și Turismul Religios sau de Shopping în Nord-Est, lăsând Regiunea într-un con de umbră cauzat de distanță și de existența unor alternative mai apropiate. Agenții precum *Corina Travel*, *Admiral Tur*, *Mr. Travel* și *Valentina Tur* concentrează volume masive spre stațiunile consacrate Eforie Nord, Costinești, Neptun, Mangalia, pachetele de 7 zile cu autocarul fiind standardul pieței. În sezonul rece, fluxurile se îndreaptă spre stațiunile montane cele mai accesibile unde *Solei Turism* și *Star Tur*

promovează Sinaia, Predeal și Poiana Brașov, destinații care nu necesită traversarea completă a Transilvaniei.

Un impediment major pentru vizibilitatea Regiunii îl constituie filtru estic. Nevoile de shopping, pelerinaj și turism activ sunt satisfăcute local, în județele Iași, Neamț și Suceava. *Agencia Cocos Tur* organizează weekend-uri de shopping la Iași, *Canonic Tur și Nelea Tur* se specializează pe mănăstirile din Neamț și Bucovina, iar segmentul de hiking, operat de *X-Style*, vizează Masivul Ceahlău și Cheile Bicazului.

Totuși, analiza identifică o breșă strategică majoră, turismul balnear. *Agencia Top Tur* include explicit în ofertă Băile Felix, alături de Sovata. Aceasta este singura mențiune clară a unei destinații din Regiune și demonstrează că segmentul de tratament este singurul capabil să motiveze turistul moldovean să parcurgă distanța considerabilă până în județul Bihor.

Pentru Regiune, piața din Republica Moldova nu poate fi abordată prin produse culturale generice sau city-break. Oportunitatea unică rezidă în poziționarea Băilor Felix și a stațiunilor balneare din regiune ca destinații de tratament superior, care oferă facilități și ape termale ce nu pot fi găsite în estul țării. Strategia trebuie să vizeze nișa de sănătate și wellness, transformând dezavantajul distanței într-o investiție în sănătate.

i. Slovenia

Analiza celor 15 operatori turistici din Slovenia conturează profilul unei piețe mature și educate, care se distinge net de turismul de shopping sau de litoral specific altor vecini. Turistul sloven, așa cum reiese din ofertele agențiilor *Kompas*, *Agencija Oskar sau Ravbar*, este dispus să investească timp și resurse pentru a explora România în profunzime, căutând experiențe culturale autentice și contactul cu natura, nu doar divertisment facil. Din perspectiva Regiunii, Slovenia oferă una dintre cele mai favorabile poziționări calitative. Spre deosebire de alte piețe care ignoră nordul țării, agenția *Agencija Oskar* plasează Maramureșul, cu focus pe Săpânța și Moldova în centrul unui circuit extins de 10-12 zile, validând regiunea ca o destinație culturală de prim rang. De asemenea, agenția *Marco Polo* include explicit Clujul alături de Brașov în circuitele sale transilvănene, spărgând monopolul exclusiv al sudului Transilvaniei. Totuși, proximitatea geografică face ca Timișoara să rămână poarta de intrare dominantă pentru circuitele scurte, promovate de *Potepuh sau Relax Turizem*.

Un segment de mare potențial identificat în ofertă este cel al turismului individual și de aventură. *Agencia Intelekt* promovează conceptul Fly & Drive, un produs ideal pentru infrastructura din Regiune, care oferă libertate de mișcare turistului independent. În paralel, agenția *Ravbar* vinde aventură și camping în Carpați, vizând o nișă ecologică ce se pliază perfect pe resursele naturale ale județelor Bihor și Bistrița-Năsăud.

Slovenia reprezintă un partener calitativ valoros pentru Regiune. Strategia regională trebuie să capitalizeze pe apetitul slovenilor pentru circuite culturale lungi, asigurându-se că

Maramureșul și Clujul rămân puncte fixe în aceste itinerarii. Concomitent, promovarea rutelor de Fly & Drive și a rețelei de campinguri poate atrage segmentul activ, care caută să exploreze Carpații pe cont propriu, dincolo de traseele standard de autocar.

j. Ucraina

Analiza celor 15 operatori turistici din Ucraina relevă un profil de consum pragmatic, dominat de turismul de masă accesibil și de logistica transportului rutier. Oferta este structurată aproape exclusiv pe deplasări cu autocarul, vizând două axe majore vacanțele estivale pe litoral și circuitele culturale standardizate în sudul Transilvaniei. În acest peisaj comercial, Regiunea este marcată de o absență paradoxală deși Maramureșul și Satu Mare au frontieră directă cu Ucraina, aceste județe nu apar ca destinații turistice în portofoliul agențiilor analizate. Analiza datelor indică faptul că litoralul românesc este produsul vedetă. Marii turoperatori precum *Join UPI*, *Coral Travel*, *Alf* și *Adriatic Travel* comercializează pachete de 5-7 zile în stațiunile Mamaia, Eforie și Constanța, poziționând România ca o alternativă accesibilă de plajă. Pe segmentul cultural, agențiile *Accord Tour*, *Tango Travel* și *Feerie* operează circuite de weekend sau scurt sejur 3-5 zile, dar itinerariile sunt invariabil blocate în triumphiul clasic Bran, Râșnov, Peleș și, ocazional, Therme București.

Un indicator relevant pentru potențialul transfrontalier este agenția *Vidviday*, care operează circuite scurte în Suceava și Cernăuți. Acest lucru demonstrează că turismul de proximitate este funcțional pe granița de est, subliniind și mai acut oportunitatea ratată pe granița de nord. Lipsa Maramureșului din oferte este critică, având în vedere patrimoniul cultural comun și accesibilitatea geografică.

Pentru Regiune, piața ucraineană reprezintă o resursă neexploatată de turism de vecinătate. În timp ce agențiile ucrainene trimit turiștii la sute de kilometri distanță spre litoral sau Bran, Maramureșul este ignorat. Strategia regională ar trebui să vizeze replicarea modelului de succes din Suceava, prin crearea unor produse turistice transfrontaliere comune care să activeze punctele de trecere a frontierei din nord, transformând Maramureșul din zonă de tranzit în prima destinație majoră accesibilă turiștilor ucraineni.

3. Variabile independente care au influențat activitatea de turism în Regiunea Nord-Vest.

Cel mai disruptiv factor extern pentru turismul din Regiunea în actualul ciclu strategic este conflictul armat din Ucraina. Regiunea are o frontieră directă și extinsă cu Ucraina, fapt ce o plasează, în percepția mentală a turiștilor internaționali, în zona gri de securitate. Literatura de specialitate și studiile de impact realizate în perioada 2022-2024 confirmă existența unui fenomen de evitare a destinațiilor limitrofe conflictelor armate. Deși România este stat membru NATO și oferă garanții de securitate, psihologia consumatorului de turism de agrement este guvernată de percepția riscului, nu neapărat de realitatea factuală. Studiile

arată că invazia Rusiei în Ucraina a generat o stare de incertitudine și frică, afectând direct comportamentul de călătorie către statele din vecinătate.⁴¹

În cazul specific al României, sondajele efectuate imediat după declanșarea conflictului au relevat că un procent semnificativ din populație nu se simțea protejată de apartenența la NATO, iar teama de extindere a conflictului a fost palpabilă.⁴² Această anxietate internă s-a transferat și asupra piețelor emițătoare externe. Piețele sensibile la risc, precum Statele Unite, Japonia sau chiar Germania, au manifestat o reticență marcată în a rezerva vacanțe în regiunile de frontieră ale României. În județul Maramureș, de exemplu, turismul cultural organizat, care depindea de grupuri de seniori din Europa de Vest, a suferit o contracție severă, agențiile de turism eliminând temporar aceste circuite din portofoliu.

Analiza economică relevă un al doilea șoc major, criza inflaționistă care a erodat avantajul competitiv tradițional al României și anume prețul scăzut. Conform datelor Eurostat, România a înregistrat cele mai ridicate rate anuale ale inflației din Uniunea Europeană în prima parte a anului 2024, atingând niveluri de 5,8%, mult peste media europeană.⁴³ Deosebit de relevantă pentru sectorul turistic este inflația specifică serviciilor.

Deși nivelul prețurilor pentru alimente și băuturi nealcoolice în România rămâne cu aproximativ 22% sub media UE⁴⁴, decalajul se îngustează rapid în sectorul serviciilor HORECA. Turiștii străini, confrunțați la rândul lor cu o scădere a veniturilor discreționare din cauza inflației globale, au devenit extrem de sensibili la preț. În acest context, Regiunea se află într-o capcană strategică unde prețurile au crescut spre niveluri occidentale, în timp ce calitatea serviciilor și infrastructura nu au ținut pasul, reducând drastic raportul. Competitorii regionali au gestionat diferit această criză. Polonia, de exemplu, deși a avut rate ale inflației comparabile, a reușit să mențină o percepție de destinație accesibilă prin campanii agresive de marketing și prin diversificarea ofertei către segmente de piață mai puțin elastice la preț, cum ar fi turismul de business sau turismul medical.⁴⁵

Pandemia a lăsat amprente adânci asupra psihologiei călătorului, generând noi tendințe pe care Regiunea nu a reușit să le capitalizeze pe deplin. Una dintre cele mai proeminente tendințe identificate de Comisia Europeană pentru Turism este Coolcation-ul. Pe fondul valurilor de căldură extreme din sudul Europei, turiștii nord-europeni și chiar cei din sud încep să caute destinații cu climă temperată pentru sezonul estival. Polonia și țările baltice au

⁴¹ The Impact of War on Ukraine's Tourism Sector: Global Challenges and Implications - ijceas, accesată pe ianuarie 8, 2026, <https://www.ijceas.com/index.php/ijceas/article/view/839>

⁴² Analysis of the impact of the armed conflict in Ukraine on the population of Romania - PMC, accesată pe ianuarie 8, 2026, <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9372605/>

⁴³ Consumer prices - inflation - Statistics Explained - Eurostat - European Union, accesată pe ianuarie 8, 2026, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Consumer_prices_-_inflation

⁴⁴ Comparative price levels for food, beverages and tobacco - Statistics Explained - Eurostat, accesată pe ianuarie 8, 2026, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Comparative_price_levels_for_food,_beverages_and_tobacco

⁴⁵ Poland Baltic Coast Draws in Global Travelers as Tourism Surges 30% - ETIAS.com, accesată pe ianuarie 8, 2026, <https://etias.com/articles/poland-baltic-coast-draws-in-global-travelers-as-tourism-surges-30>

exploatat magistral această oportunitate, promovând litoralul Mării Baltice și regiunile montane ca refugii climatice.⁴⁶ Regiunea, prin Munții Apuseni și depresiunile intramontane din Maramureș și Bistrița-Năsăud, deține resurse naturale ideale pentru acest tip de turism. Cu toate acestea, lipsa unei strategii de branding coerente pe această nișă a făcut ca regiunea să rămână invizibilă pentru acest segment de piață în expansiune.

Într-o eră în care 40% din turiștii din piețe cheie și majoritatea tinerilor europeni utilizează inteligența artificială și platformele digitale pentru planificarea călătoriilor, gradul de digitalizare al destinației devine un factor critic de succes. Analizele bibliometrice privind adoptarea tehnologiei digitale în turismul sustenabil subliniază că destinațiile care nu implementează soluții de Smart Tourism pierd competitivitate.⁴⁷

⁴⁶ European Tourism 2025 – Trends & Prospects (Q3/2025) - ETC Corporate, accesată pe ianuarie 8, 2026, <https://etc-corporate.org/reports/european-tourism-2025-trends-prospects-q3-2025/>

⁴⁷ Digital Technologies for Sustainable Tourism Destinations: State of the Art and Research Agenda - MDPI, accesată pe ianuarie 8, 2026, <https://www.mdpi.com/2076-3387/13/8/184>